

PARGAS PARAINEN

TILINPÄÄTÖS 2022

Paraisten Kaupunki

59°57'58.6"N 21°47'24.3"E

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintakertomus

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.2. Kaupungin hallinto	4
1.3. Talouden kehitys.....	6
1.4. Kaupungin strategia	11
1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa	12
1.6. Henkilöstö	15
1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus.....	17
1.8. Riskit ja riskienhallinta	29
1.9. Lausunto sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni).....	33
1.10. Ympäristö ja kestävyys.....	35
1.11. Näkymät.....	37
1.12. Tuloksen käsittely.....	38

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1. Yhteenveto	39
2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta	41
2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma	46
Vaalit.....	46
Tilintarkastus	47
Konsernipalvelut	49
Sivistysosasto.....	92
Sosiaali- ja terveysosasto	112
Ympäristösosasto	131
2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla	148
2.5. Tuloslaskelma	149
2.6. Investointiosan toteutuminen	150
2.7. Rahoituslaskelma	161

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma	162
3.2. Tase	163
3.3. Rahoituslaskelma	165
3.4. Liitetiedot.....	166

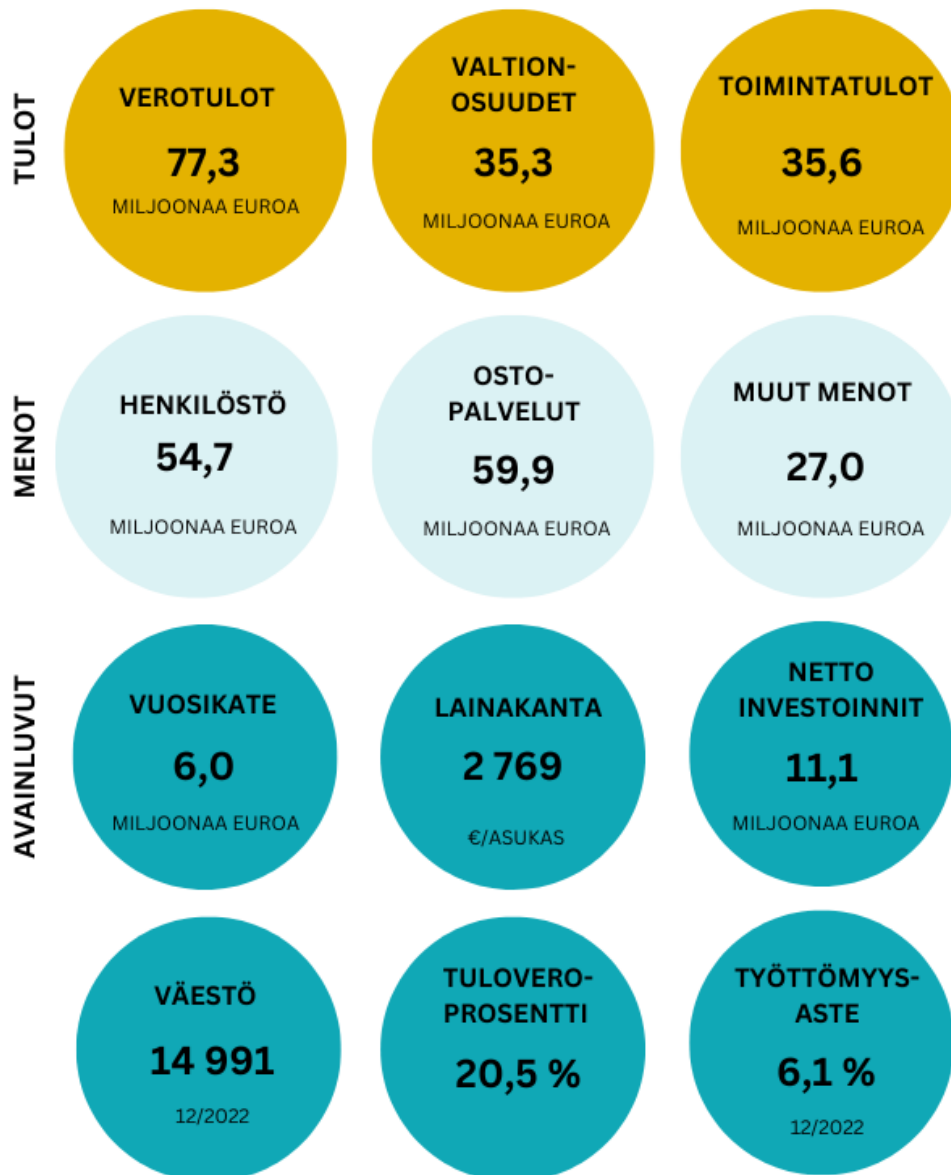
4. Eritetyt tilinpäätökset

4.1. Taseyksikkö vesilaitoksen tilinpäätös	183
4.2. Työterveyshuolto	188

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	189
5.2. Tilinpäätösmerkinnät	190

6. Luettelot ja selonteot	191
---------------------------------	-----

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupunki tekee 1,2 miljoonan euron positiivisen tuloksen vuonna 2022 verotulojen vahvan kehityksen seurauksena. Verokehitys oli vuoden aikana poikkeuksellisen hyvä ja toteuma oli peräti 4 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi. Toiminnan kustannusten kasvu on kuitenkin ollut hyvin voimakasta sosiaali- ja terveydenhuollon ollessa viimeistä vuotta osa kaupungin toimintaa, joten käyttötalouden kokonaistulos ei ole nyt toteutunutta parempi. Nettoinvestoinnit ovat oppimiskeskuksen vuoksi olleet suunnitellusti erittäin suuria ja kasvattaneet lainakantaa 775 000 eurolla. 11,4 miljoonan euron investointeja vuonna 2022 hallitsi oppimiskeskuksen rakentaminen, ja vuonna 2023 investointeja tulevat edelleen hallitsemaan oppimiskeskus ja monitoimihallin rakentaminen Paraisille. Työllisyysaste on ollut erittäin hyvä koko vuoden ajan, mikä on edesauttanut positiivista verokehitystä. Lähes täystyöllisyyden vallitessa Paraisten työmarkkinat voivat kasvaa ainoastaan tänne muuttavan työvoiman kautta. Tulevina vuosina kaupungin tulee varmistaa tasapainoinen käyttötalousarvio ja investointien omarahoitus. Toiminnan ja investointien sopeuttaminen tuloihin tulee hyvin todennäköisesti vaikeutumaan vuonna 2024 ja vuodesta 2025 eteenpäin.

Vuotta 2022 on leimannut valmistautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon luovuttamiseen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Henkilöstön, sopimusten, irtaimiston, aineettomien oikeuksien ja sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen hallinnan luovutus on vaatinut paljon valmistelutyötä ja luovutus voitiin toteuttaa hallitusti vuodenvaihteessa. Sote-uudistus ja tuleva TE-uudistus vuonna 2025 uudistavat kuntien tehtäviä. Paraisten kaupunki on vuoden 2022 aikana valmistautunut proaktiivisesti laatimalla uuden strategian ja muuttamalla organisaatiotaan. Uusi kolmen toimialan organisaatio yhdistää kaupungin elinvoimatoiminnot yhdeksi elinvoimatoimialaksi, hallinnolliset ja tekniset tukipalvelut yhdeksi toimialaksi sekä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen yhdeksi toimialaksi. Kaupungin toimintakulut alenevat sote-uudistuksen johdosta noin 125 miljoonasta eurosta 71 miljoonaan euroon ja henkilöstö vähenee noin 40 %. Valtionosuuksien suhteellinen merkitys kaupungin rahoituksessa puolittuu ollen 12 % vuonna 2023 ja verojen osuus rahoituksesta säilyy ennallaan 54 %:ssa, kun taas toimintatuottojen osuus rahoituksesta nousee 34 %:iin. Vuodesta 2023 eteenpäin myös kiinteistöverojen suhteellinen merkitys kasvaa, kun kiinteistöveroista saatavat tulot pysyvät ennallaan ja muut tulolähteet vähenevät. Valtionosuuksien toteuma oli hieman ennakoitua parempi vuonna 2022, mutta valtionosuuksien lähivuosien toteumaan liittyy suurta epävarmuutta.

Helmikuun lopussa 2022 Euroopassa syttyi sota, joka on kiihdyttänyt inflaatiota voimakkaasti, minkä seurauksena korot ovat nousseet jyrkästi. Kaupunki on jo pitkään aktiivisesti suojannut omaa lainakantaansa ja kaupungin lainojen suojaustaso on tällä hetkellä lähes 100 %. Korkotasojen nousu vaikuttaa kuitenkin yhteiskuntaan hyvin laajasti ja vaikeuttaa yhteiskunnan kehitystä monella tasolla. Korkojen nousu vaikuttaa suoraan kotitalouksien ja yritysten investointikykyyn ja rakentaminen on vaarassa seisahtua koko maassa. Selvästi EKP:n 2 %:n tavoitetasoa ylittävä inflaatiotaso on todennäköinen usean tulevan vuoden ajan, kuten myös korkotason pysyminen edelleen korkeana.

Ukrainan sota on johtanut myös siihen, että Paraisille on tullut yli 100 ukrainalaista, joille on myönnetty tilapäistä suojelua. Kaupungin on pitänyt keskittyä enemmän varautumiseen vuonna 2022 ja sitä pitää jatkaa vuonna 2023.

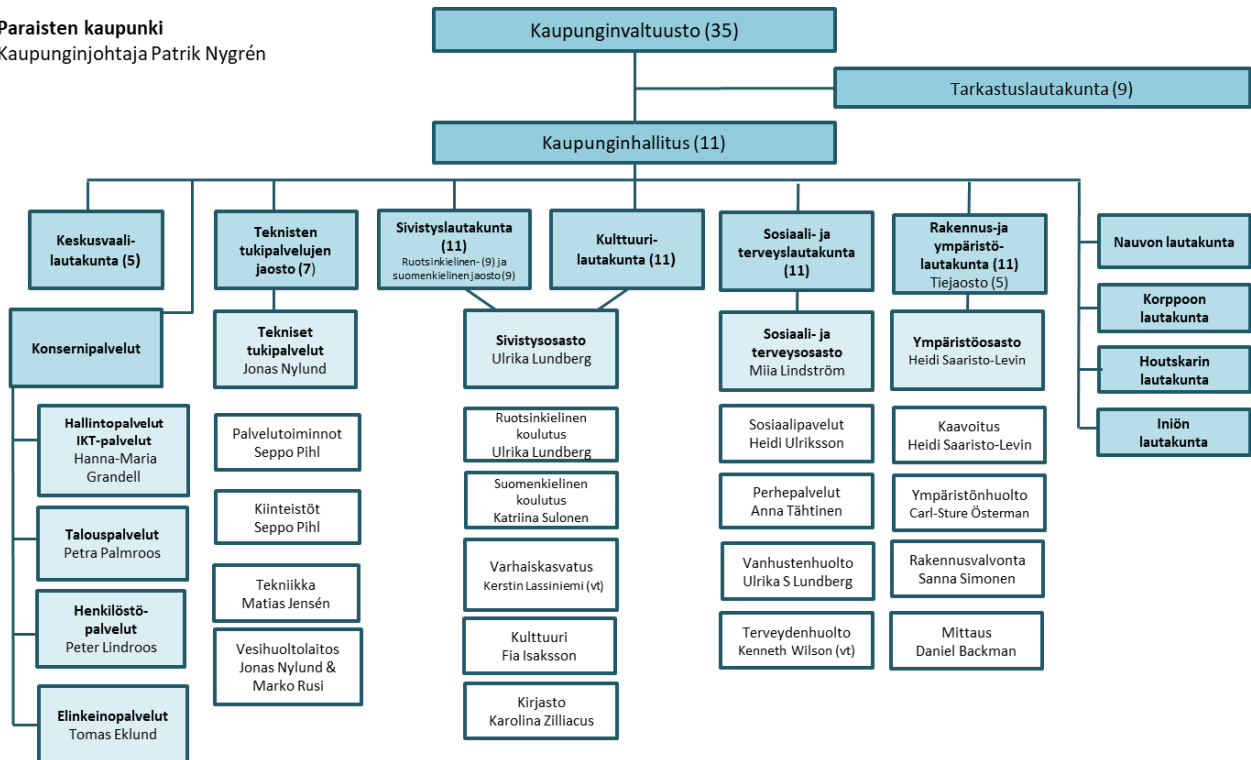
Koronapandemia on vuoden aikana laantunut, tasaantunut ja muuttunut endemiaksi. Pysyvä pandemiasta seurannut muutos on se, että ihmiset haluavat yhä enemmän työskennellä ja työskentelevätkin etänä. Tämä näkyy kaupungin omassa toiminnassa samalla, kun paikkariippumaton työ luo uusia mahdollisuuksia Paraisille vapaa-ajanpaikkakuntana ja etätöpaikkakuntana. Pandemia on yhdessä sodan heikentämän suhdannetilanteen kanssa luonut julkiseen talouteen voimakkaan epätasapainon ja on todennäköistä, että sillä on jatkossa merkittävä vaikutus kuntien taloudellisiin edellytyksiin sekä valtionosuuksien kiristymisen että verokehityksen seisahtumisen kautta. Julkiseen talouteen kohdistuu paineita yhtäältä sen vuoksi, että hyvinvointialueiden on hyvin vaikea hillitä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä, ja toisaalta valtakunnallisesta tarpeesta kehittää maamme kokonaispuolustusta.

Paraisten strategisena haasteena ja tavoitteena on lisätä asukasmääräänsä lisäämällä nettomuuttoa. Tekemällä työtä vahvemman vetovoiman, kestäväen kehityksen ja paremman hyvinvoinnin puolesta ja luomalla yhdessä kaupunki haluaa kääntää negatiivisen trendin, jossa nettomuutto ei ole riittänyt kompensoimaan nettosyntyvyyden (syntyneet - kuolleet) laskua. Tämän rinnalla kaupungin on jatkuvasti varmistettava talouden tasapaino.

1.2. Kaupungin hallinto

Hallinto- ja viranhaltijaorganisaatio vuonna 2022

Paraisten kaupunki
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén

Kaupunginhallitus vuonna 2022

Varsinaiset jäsenet

Gunilla Granberg
Staffan Åberg
Markku Orell
Tina Axén
Kaj-Johan Karlsson
Kurt Lundqvist
Regina Koskinen
Maria Sainio
Mikaela Luoma
Egon Nordström
Jarmo Takatupa

Puolue

RKP
RKP
Kok.
RKP
RKP
RKP
RKP
Kok.
SDP
Vihreät
PS

puheenjohtaja
I varapuheenjohtaja
II varapuheenjohtaja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Linda Lindberg
Christer Friis
Sammy Järnström
Merja Fredriksson
Jan Eriksson
Kyösti Kurvinen
Jeanette Laaksonen
Petri Abrahamsson
Hanna Karlsson
Mona Lehtonen
Mika Peltokorpi

Kaupunginhallitus on kokoontunut 16 kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 358 pykälää. Kaupunginhallituksen kokousten esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Patrik Nygrén ja pöytäkirjanpitäjänä hallintopäällikkö Hanna-Maria Grandell.

Kaupunginvaltuusto vuonna 2022

	<u>Puolue</u>			<u>Puolue</u>
Bergqvist Sandra	RKP	puheenjohtaja		
Björkroth Tomas	RKP	I varapuh.joht.		
Järvinen Hanna	Kok.	II varapuh.joht.		
Söderlund Nina	Vas.	III varapuh.joht.		
Abrahamsson Petri	Kok.		Lundqvist Kurt	RKP
Axén Tina	RKP		Luoma Mikaela	SDP
Björk Maj	RKP		Nordström Egon	Vihreät
Ekström Kurt	RKP		Nurro Karl	PS
Eriksson Jan	RKP		Orell Markku	Kok.
Fredriksson Merja	RKP		Peltokorpi Mika	PS
Friis Christer	RKP		Sainio Maria	Kok.
Granberg Gunilla	RKP		Schwartz Rolf	RKP
Järnström Sammy	Kok.		Silventoinen Erika	RKP
Karlsson Kaj-Johan	RKP		Strömborg Daniel	RKP
Koskinen Regina	RKP		Särkijärvi Helena	Vihreät
Kurvinen Kyösti	RKP		Takatupa Jarmo	PS
Laaksonen Jeanette	RKP		Wallin Mika	Vihreät
Laaksonen Lotta	Vas.		Wickström Laura	RKP
Lindell-Luukkonen Maria	SDP		Åberg Staffan	RKP
Lindholm Tom	SDP		Yhteensä 35 valtuutettua	

<u>Puolue</u>	<u>Kaupunginvaltuutettujen määrä</u>
Ruotsalainen kansanpuolue	19
Sosialidemokraatit	3
Kokoomus	5
Perussuomalaiset	3
Vihreät	3
Vasemmistoliitto	2

Paraisten kaupunginvaltuusto on kokoontunut seitsemän kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 189 pykälää. Kaupunginvaltuuston kokouksissa pöytäkirjanpitäjänä on toiminut hallintopäällikkö Hanna-Maria Grandell.

1.3. Talouden kehitys

Vuonna 2022 maan talouteen ovat vaikuttaneet sekä covid-19-pandemia että Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Talouden toipuminen koronapandemiasta on jatkunut koko vuoden ajan. Venäjän käynnissä oleva hyökkäys Ukrainaan heikentää talousnäkyviä ja vaikuttaa negatiivisesti energian, raaka-aineiden ja ruoan hintoihin. Kotitalouksien ostovoiman heikentyminen, erittäin suuri epävarmuus tulevasta investointiympäristöstä ja kansainvälisen talouden hiipuminen käänisivät talouden laskuun loppuvuonna 2022. Sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi siirtyvät vuodesta 2023 alkaen alueen omalle hyvinvointialueelle ja tällä muutoksella tulee olemaan merkittävä vaikutus kuntien toimintaan ja talouteen.

Vuosien 2020 ja 2021 tavoin Suomen kunnille myönnettiin kulukorvaustukea syntyneisiin koronakustannuksiin. Paraisten kaupungin osalta tuki oli runsaat 1 miljoona euroa.

Talouden toipuminen koronaepidemiasta on ollut Suomessa nopeaa keväästä 2021 alkaen, ja välitön työllisyys on kohentunut edelleen myös vuonna 2022. Suomen työllisyysaste on tällä hetkellä huippulukemissa, 74,4 %:ssa. Työllisyysaste on noussut vuosittain vuodesta 2015 lukien lukuun ottamatta covid-19-vuosia, jolloin se laski prosenttiyksikön verran. Työttömien työnhakijoiden osuus Suomen työvoimasta oli 9,9 % eli 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Työttömiä työnhakijoita oli vuonna 2022 keskimäärin 260 444, mikä oli 14 900 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työttömistä työnhakijoista yli 50-vuotiaita on 37 % ja pitkäaikaistyöttömiä 33 %. Työttömistä lomautettuja oli keskimäärin 23 600 henkilöä, mikä on 1 799 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Suomen Pankki on 16.12.2022 julkaissut ennusteensa vuosille 2022–2025. Ennusteen mukaan BKT:n odotettiin kasvavan 1,9 % vuonna 2022, ja Venäjän aloittaman sodan kärjistämän energiakriisin ja elinkustannusten nopean nousun seurauksena talous on ajautumassa lievään taantumaan vuonna 2023 ja BKT supistuu 0,5 %. Taantuman ennustetaan jäävän melko lyhytkestoiseksi ja kasvun elpyvän 1,1 %:iin vuonna 2024, kun talouden vastatuulet laantuvat. Vuonna 2025 talouden kasvu on 1,5 %.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi, nopea inflaatio ja nousevat korot heikentävät kansainvälistä taloutta. Nopean inflaation vuoksi Euroopan keskuspankki on nostanut korkoja, mikä jarruttaa yksityistä kulutusta, ja yksityisen kulutuksen ennustetaankin supistuvan vuonna 2023. Sota ja energiakriisi haittaavat etenkin Euroopan talouden kasvua ja talouskasvun tuntuva heikentyminen Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla vaimentaa Suomen viennin kasvua. Niin euroalueen kuin Yhdysvaltojen kasvunäkymät ovat aiemmin arvioitua heikommat. Lisäksi Kiinan taloutta rasittavat kiinteistömarkkinoiden ongelmat ja koronapandemian jatkuminen. Myös Venäjän-kaupan väheneminen hidastaa Suomen vientikysyntää. Heikon alkuvuoden 2023 jälkeen maailmankaupan odotetaan piristyvän vuoden 2023 loppua kohti ja Suomen vientimarkkinoiden kysyntä vilkastuu vuonna 2024. Vaikka maailmantalous vahvistuu vuotta 2024 kohti mentäessä, on vallitsevan maailmantilanteen takia riskejä heikomman kehityksen suuntaan edelleen runsaasti.

Päätettyjen hakemusten määrä laski 29 % edellisestä huippuvuodesta. Lupapäätöksiä tehtiin 2022 1031 kpl, 2021 1335 kpl, 2020 1159 kpl. Keskimääräistä päätösten määrästä verrattuna vuosiin 2010–2022 määrä laski 15 %. Kerrosneliöt laskivat 20 %, 2022 23611 m², 2021 28362 m², 2020 21663 m². Kirjattujen hakemusten määrä laski 25 %, 2022 1095 kpl, 2021 1369 kpl, 2020 1232 kpl. Muita viranomaispäätöksiä (katselmuksia, joista on oikaisuvaatimismahdollisuus) tehtiin 2022 1807 kpl, ja 2021 1752 kpl ja muita katselmuksia tehtiin 2022 615 kpl ja 2021 814 kpl.

Uusia omakotitalojen rakennuslupia myönnettiin 29 kpl (2021 40 kpl, 2020 21 kpl). Uusia rivitaloja myönnettiin 2 kpl (2021 0 kpl, 2020, 1 kerrostalo).

Uusia vapaa-ajan asuntoja myönnettiin 50 kpl (2021 70 kpl, 2020 55 kpl, 2019 36 kpl). Muita rakennuksia myönnettiin 225 kpl (2021 354 kpl, 2020 290 kpl).

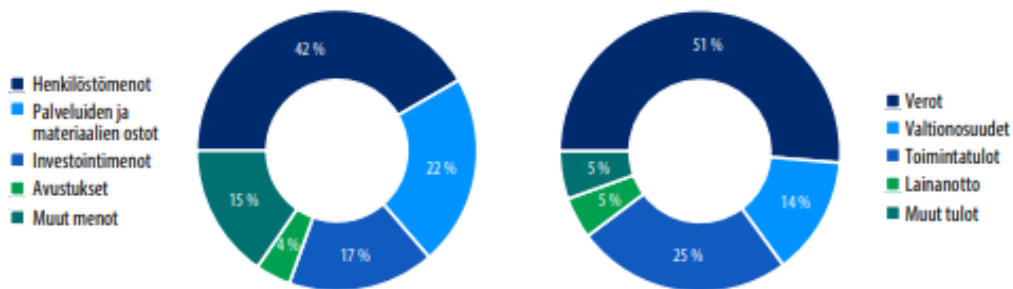
Erilaisia lupatoimenpiteitä kohdistui 356 rakennukseen, 2021 549 kpl ja 2020 441 kpl.

Rakentaminen on normalisoitunut ennen koronavuosia olleelle tasolle. Omakotitaloille haettiin lupia vielä keskimääräistä enemmän, samoin vapaa-ajan asunnoille kuin aikaisempina vuosina.

Vuosi 2023 tulee olemaan Suomen julkishallinnolle historiallinen vuosi, kun vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kuntatalouden suurimpana haasteena on ollut jo pitkään tulo- ja menorakenteen kehitys. Kuntien kustannuskehityksen kannalta painoarvoltaan merkittävin hintoihin vaikuttava tekijä on kuitenkin kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntatalouden suurimman kuluerän.

Vuonna 2023 kuntien ennakoitaan saavan 51 % tuloistaan omina verotuloina, 25 % toimintatuloina, 14 % valtionosuuksina ja 10 % muina tuloina (mukaan lukien lainanotto). Kuntien menoista 42 % arvioidaan kohdistuvan henkilöstömenoihin, 22 % palveluiden ja materiaalien ostoon, 17 % investointimenoihin, 4 % avustuksiin ja 15 % muihin menoihin.

KUNTIEN TULOJEN JA MENOJEN JAKAUMA VUONNA 2023, %

Lähde: Budjettikatsaus 2023, valtiovarainministeriö

Kunnille myönnettävien valtionapujen taso alenee huomattavasti vuodesta 2023 alkaen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista ja verotulomenetyksen korvauksista siirretään 70 % hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille sen sijaan kasvavat hieman.

Suomen talouden ennuste,
Määrän muutos %

	2021	E2022	E2023	E2024	
Tarjonta	BKT	3,0	1,9	-0,5	1,1
	Tuonti	6,0	8,6	-1,0	1,3
Kysyntä	Yksityinen kulutus	3,7	2,4	-1,3	0,4
	Julkinen kulutus	2,9	2,7	0,7	0,6
	Investoinnit	1,5	5,1	-1,2	0,4
	Vienti	5,4	1,7	1,8	2,8
Muut	Työttömyysaste	7,6	6,9	7,4	7,2
	Kuluttajahintainflaatio	2,1	7,2	5,0	1,6

Lähde: Suomen talouden ennuste/Suomen pankki/ 16.2.2022

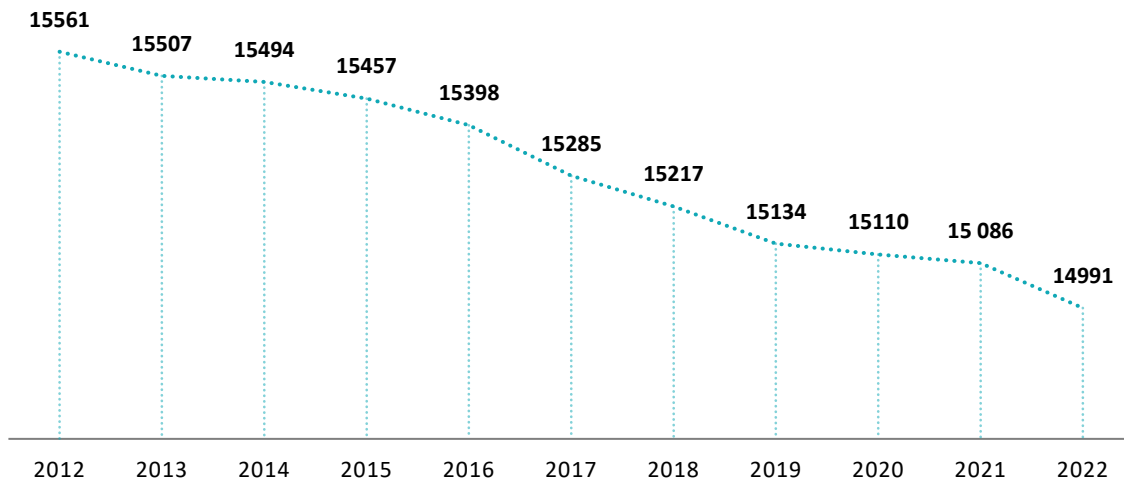

Kaupungin väestö

Kaupungin asukasluku on pienentynyt vuodesta 2012 joulukuuhun 2022 noin 3,6 % eli 15 561 asukkaasta 14 991 asukkaaseen (alustava tieto). Vuosina 2020–2022 asukasluku väheni 119 hengellä. Kaupungin kokonaisnettomuutto oli koko vuonna 2022 +/- 10 henkeä. Kaupungin asukasluvulla on merkittävä vaikutus kaupungin saamiin verotuloihin. Asukasluvun aleneva kehitys suuntaa merkitsee kaupungin verotulojen vähenemistä, mikä puolestaan johtaa siihen, että kaupungin toiminta on sopeutettava taloudellisiin edellytyksiin, jotka tulojen vähenemisestä seuraavat.

Paraisten kaupungin asukkaat puhuvat 15 eri äidinkieltä. Muiden äidinkielten (eli jokin muu kuin ruotsi tai suomi taikka tuntematon) joukossa yleisimmät äidinkielet olivat arabia (86 henkilöä), viro (76), venäjä (55), englanti (51), thai (29), ukraina (26), saksa (21) ja puola (19). Kaupungin asukkaista 56,9 % (8 288) puhuu äidinkielenään ruotsia ja 43,11 % (6 280) puhuu äidinkielenään suomea, noin 4 % puhuu jotain muuta kieltä (Tilastokeskus 31.12.2021).

VÄESTÖ

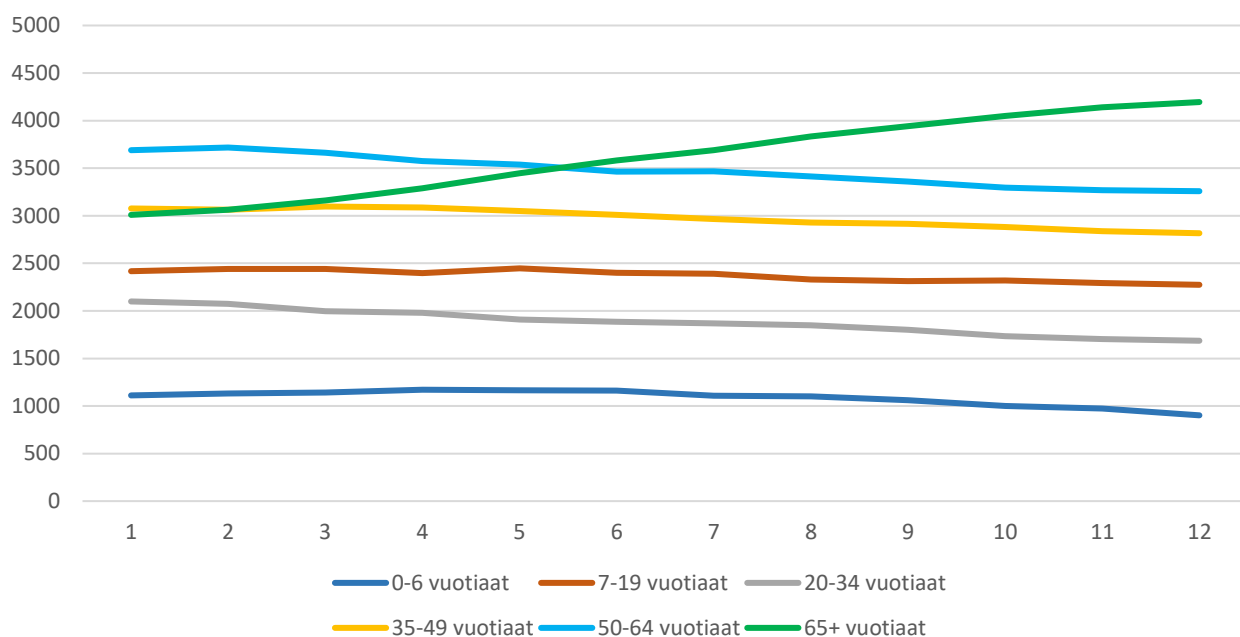

Lähde: Tilastokeskus, väestömuutosten ennakkotiedot

Suomen väestö ikääntyy, ja sama suuntaus näkyy kaupungin väestössä. Työikäisen väestön eli 15–74-vuotiaiden osuus näyttää ennusteen mukaan pienenevän lähivuosina 7 %.

Kehityssuunta on vuodesta 2012 lähtien ollut eri ikäryhmien osalta negatiivinen lukuun ottamatta kaupungin ikääntynyttä väestöä, jonka osuus on vuosien kuluessa kasvanut tasaisesti. Suomen väestöennusteiden mukaan ikääntyneiden määrä kasvaa voimakkaasti ylimmissä ikäryhmissä. Työikäisten osuus on kymmenen viime vuoden aikana laskenut reilussa kahdessa kolmasosassa Suomen kunnista. Koska työikäisen väestön kehitys on laskusuunnassa, se merkitsee Paraisten kaupungin taloudellisen huoltosuhteen heikkenemistä.

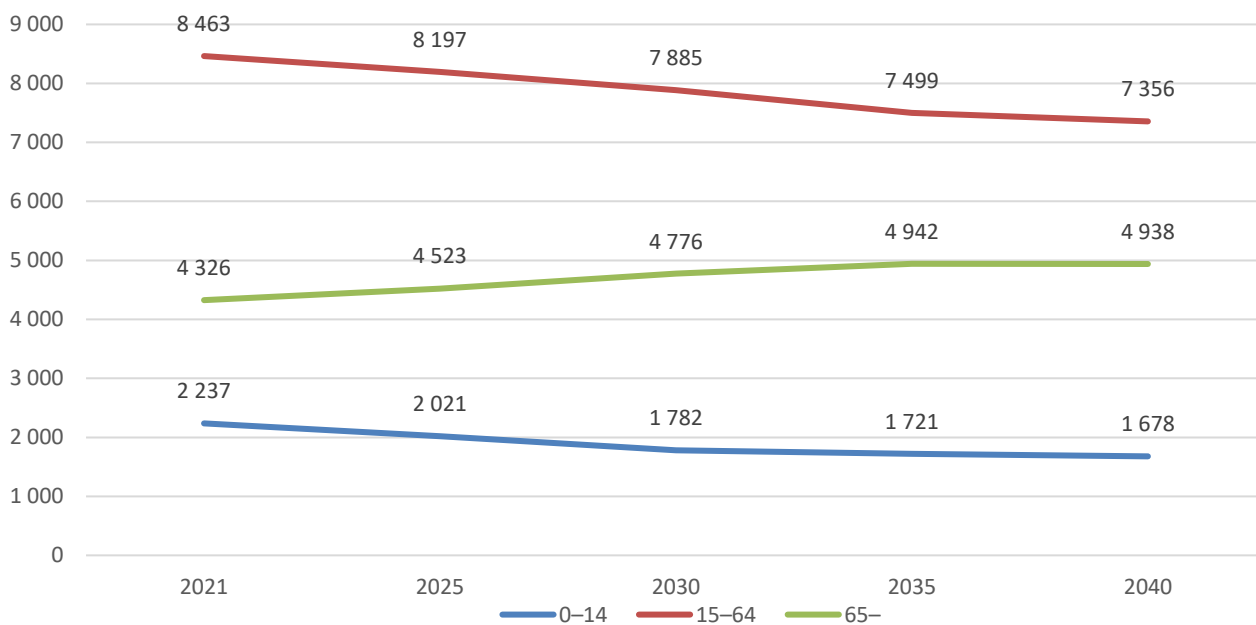
VÄESTÖNKEHITYS

Lähde: Tilastokeskus, Paraisten kaupungin muokkaama

Kaupungin väestörakenteen muutos edellyttää myös kaupungin toimintarakenteiden uudistamista ja toiminnan kehittämistä vastaamaan kaupungin asukkaiden tarpeita.

ENNUSTE 2021–2040

Lähde: Tilastokeskus, Paraisten kaupungin muokkaama

Kaupungin työllisyys

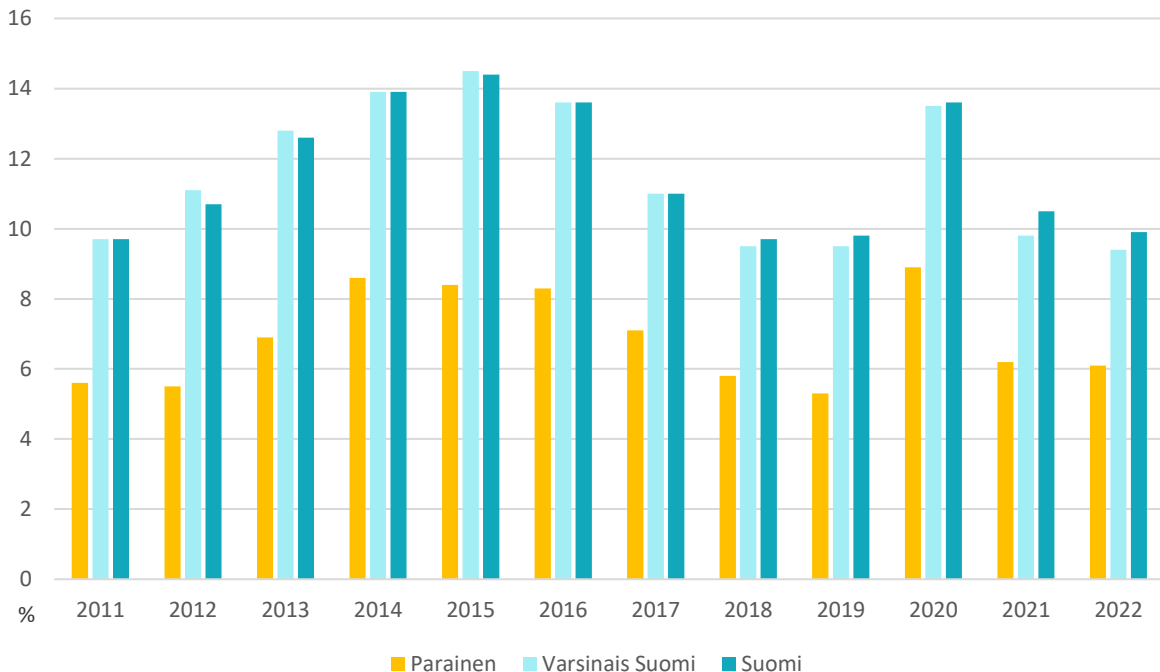
Työllisyys ja tulojen kehitys vaikuttavat kaupungin talouteen. Kun eläkeläisten suhteellinen osuus väestöstä kasvaa, pienenee myös kunnan veropohja. Vuoden 2022 lopussa Paraisilla oli työkäisiä 6 791 ja heistä 6,1 % (416 kpl) oli työttömiä työnhakijoita. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 250 ja naisia 166.

Pitkäaikaistyöttömien määrä Paraisilla kasvaa edelleen, ja vuoden 2022 lopussa pitkäaikaistyöttömien osuus oli 29,6 % (27 % vuonna 2021). Varsinais-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 9,4 % eli 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa keskimäärin (9,9 %). Koko alueen alin työttömyysaste on Turunmaan saaristossa (6,5 %) ja Manner-Suomessa vain kahdessa seutukunnassa oli tätä alhaisempi työttömyysaste.

Edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna työttömien määrä, lomautetut mukaan lukien, väheni 4 %, eli määrä väheni hieman hitaammin kuin koko maassa yleisesti (5 %).

Varsinais-Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä väheni 15 kunnassa ja lisääntyi 12 kunnassa edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntien väliset erot työttömyydessä ovat merkittäviä. Työttömyysprosentti oli korkein Turussa (12,3 %) ja alin Ruskolla (3,7 %). Alueella oli joulukuun lopussa 15 % vähemmän pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita), kun taas yli kaksi vuotta työttömänä olleiden työttömien osuus jatkoi kasvuaan (9 %) ollen noin 300 henkilöä enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuoden lopussa uusia avoimia työpaikkoja oli haettavana 20 % vähemmän, mutta avointen työpaikkojen määrään (11 700 kpl) nähden se on edelleen melko korkea luku. Eniten työpaikkoja on ollut haettavana hoitoalalla, jolla työvoiman kysyntä on ollut 26 % suurempi kuin samana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Useimmat avoimet työpaikat ovat olleet hotelli- ja ravintola-alalla sekä teollisuudessa ja kaupan alalla.

TYÖTTÖMYYS PROSENTTEINA TYÖVOIMASTA

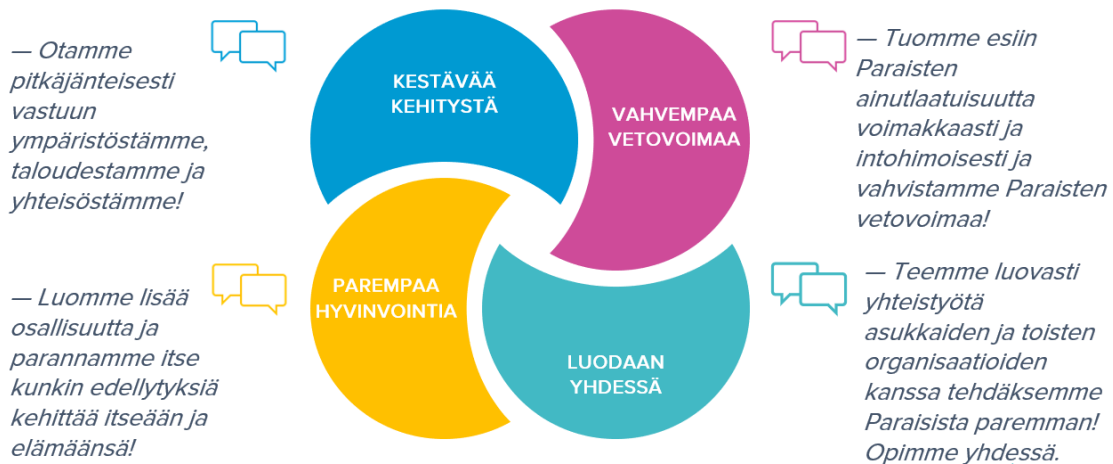

1.4. Kaupungin strategia

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin uuden strategian 25.4.2022.

Uuden strategian valmistelu käynnistyi syksyllä 2021 ja se on laadittu hyvässä yhteistyössä päättäjien, asukkaiden ja kaupungin henkilöstön kesken.

Strategia määrittelee kaupungin tavoitteet ja tavoitellun muutoksen. Strategiassa on määritelty tavoitteet ja mittarit neljälle uudelle painopistealueelle. Valtuustokauden tavoitteiden saavuttamiseksi talousarvion laatimisen yhteydessä määritellään vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Valtuustokauden tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain toiminnan ja talouden raportoinnin yhteydessä.

Strategian neljä painopistealuetta ovat: vahvempaa vetovoimaa, kestävä kehitys, parempaa hyvinvointia ja luodaan yhdessä. Painopistealueiden tavoitteet ovat seuraavat:

1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa

Kaupungin johtoryhmän kokoonpano on ollut seuraava: kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, hallintopäällikkö Hanna-Maria Grandell, elinkeinopäällikkö Tomas Eklund, talouspäällikkö Petra Palmroos, henkilöstöpäällikkö Peter Lindroos, kiinteistöpäällikkö Seppo Pihl, tekninen päällikkö Jonas Nylund, opetuspäällikkö Ulrika Lundberg, sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström, kaavoituspäällikkö Heidi Saaristo-Levin, hyvinvointikoordinaattori Paula Sundqvist sekä 1.12.2022 alkaen elinvoimapäällikkö Maria Leppäkari.

Vuotta 2022 on leimannut sekä toiminnan että organisaation sovittaminen toimintansa 1.1.2023 aloittavaan uuteen hyvinvointialueeseen siirtymiseen. Kaupungissa muutostyötä on tehty monilla tasoilla ja monissa kaupungin toiminnoissa. On laadittu uusi hallintosääntö, uudistettu kaupungin talousjärjestelmiä ja -prosesseja, käyty keskusteluja kiinteistöjen tiloista ja pidetty useita henkilöstöinfoja mahdollisimman ajantasaisen tilannekuvan antamiseksi muutosprosessista. Sisäisesti on tehty myös paljon työtä henkilöstön hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelussa sekä inventoitu irtainta omaisuutta, joka siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan mukana uudelle organisaatiolle. Hyvinvointialueelle siirtyi vuodenvaihteessa 2022–2023 yhteensä 454 henkilöä.

Covid-19:n hoito on kuormittanut sosiaali- ja terveysosastoa sekä taloudellisesti että toiminnallisesti edelleen vuonna 2022. Koronasta on aiheutunut kustannuksia pääasiassa terveydenhuollossa. Vuoden aikana oli kuitenkin mahdollista hakea korvausta covid-19:n hoidosta aiheutuneista kustannuksista, ja Paraisille myönnettiin valtion korvausta.

Hyvinvointikeskus suunniteltiin kokonaisuudessaan vuoden 2022 alussa. Epätarkoituksenmukaiset tilat korjattiin. Terveydenhuolto pystyi laajentamaan diabetespotilaiden sekä mielenterveys- ja päihdepotilaiden potilasvastaanottoaan sen jälkeen, kun terveydenhuollon hallintohenkilöstö pääsi muuttamaan muihin tiloihin. Loput sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnoista siirtyivät kaupungintalolta hyvinvointikeskukseen vuoden aikana.

Sosiaalipalveluyksikkö ja perheyksikkö yhdistyivät keväällä yhdeksi kokonaisuudeksi ja rakenteeksi. Yhteisiä prosesseja kehitettiin ja tiimit rakennettiin uudestaan asiakaslähtöisesti.

Henkilöstöpula kärjistyi vuoden aikana erityisesti vanhustenhuollossa, mutta myös muissa yksiköissä. Vanhustenhuollon asumisyksiköiden henkilöstöpula vaikutti talouteen negatiivisesti. Ikääntyneiden hoitoketjut tukkeutuivat, ja vanhustenhuollossa tapahtui merkittävä tulojen menetys. Samaan aikaan akuuttiosastolla ja erikoissairaanhoidossa oli valmiiksi hoidettuja potilaita, joita ei voitu siirtää jälkihoitoon oikeaan paikkaan.

Syksyllä otettiin käyttöön kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rekrytointilisä. Kaupunki maksoi myös kertakorvauksen vakinaiselle henkilöstölle ja pitkäaikaisille sijaisille palkitakseen henkilöstöä kovasta työstä vaikeissa olosuhteissa.

Opetushallitus julkaisi alkuvuodesta uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatus uudisti keväällä paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Paraisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2022.

Lapsen oikeus tukeen varhaiskasvatuksessa määritellään 1.8.2022 voimaan tulleessa varhaiskasvatuslain päivityksessä. Lapsen tukea koskevan uudistuksen edistämiseksi varhaiskasvatukselle on myönnetty valtion erityisavustusta ajalle 1.8.2022–31.12.2023. Erityisavustuksen avulla henkilöstöä voidaan tukea paremmin yhdenvertaisen ja osallistavan toimintaympäristön kehittämisessä kaikille lapsille. Työssä osallistavan toimintaympäristön kehittämiseksi kaikille lapsille henkilöstön lähtökohtana ovat Paraisten varhaiskasvatuksessa kehitetyt laadun avaimet.

Varhaiskasvatuksessa on aloitettu syyslukukaudella varhaiskasvatuksen johtamisrakenteen kehittämistyö. Varhaiskasvatukselle on myönnetty ajalle 1.8.2022–31.12.2023 valtion erityisavustusta johtamisrakenteen kehittämiseksi ja pedagogisen johtamisen vahvistamiseksi.

Perusopetus- ja kouluverkko selvitys esiteltiin luottamushenkilöille keväällä ja kouluverkkoasiassa päätettiin olla etenemättä. Toisin sanoen nykyinen koulurakenne säilyy.

Koulukadulle keväällä 2023 valmistuva neljän koulun yhteiskäyttöön suunnitellun oppimiskeskuksen rakentaminen eteni vuoden 2022 aikana aikataulun mukaisesti. Kun perusteet olivat luotu, rakennus alkoi hitaasti hahmottua tuleville käyttäjille kuin myös se, miten rakennus tulee sijoittumaan tontille. Heti rakennusprosessin alkamisesta lähtien opiskelijoiden ja koulujen henkilökunnan turvallisuus haluttiin varmistaa, minkä takia esimerkiksi Koulukadun

liikennejärjestelyihin tehtiin muutoksia. Huhtikuussa järjestetty peruskiven muuraus toteutettiin perinteisesti, kuin harjannostajaiset lokakuussa.

Irtokalusteet ovat tärkeä tekijä kaikissa oppimisympäristön ulottuvuuksissa: fyysinen, sosiaalinen ja psyykinen ulottuvuus. Käyttäjät osallistuttiin irtokalusteiden suunnitteluprosessiin ensimmäinen kerran tammikuussa yhteisellä työpajalla. Samaan aikaan inventoitiin myös vanhat, käyttökelpoiset irtokalusteet. Suunnittelu - ja hankintaprosessi saatiin suunnitellusti päätökseen, kun loppuvuonna toteutettiin onnistuneesti irtokalusteiden kilpailutus ja irtokalusteiden hankintaprosessi on edennyt tilaukseen kalustetoimittajan kanssa. AV-laitteiden suunnitteluprosessi on ollut myös tärkeässä roolissa, osana käyttäjätystävällistä oppimisympäristöä.

Oppimiskeskuksen pedagoginen ryhmä on jatkanut tiivistä yhteistyötä. Laajennettu pedagoginen ryhmä osallistui positiivisen johtamisen pitkäkestoiseen koulutukseen, jonka tavoitteena oli valmistaa henkilökunta kohtaamaan muutoksen sekä rakentamaan yhteistä toimintakulttuuria, säilyttäen kuitenkin jokaisen koulun omaleimaisuuden. Viikottaiset työmaatiedotteet ovat varmistaneet sen, että käyttäjillä on ajantasainen tieto siitä, mitä rakennustyömaalla tapahtuu.

Koulupuolelle on myönnetty hankeavustuksia muun muassa koronapandemian vaikutusten tasaamiseksi ja yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseksi. Valtionavustusta on myönnetty myös koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseen.

Ruotsinkielisen koulutuksen pilottihankkeena on käynnistetty Fokus-luokka vastauksena tarpeeseen tehdä erityisjärjestelyjä oppilaille, joiden on eri syistä tarpeen päästä väliaikaisesti pois tavanomaisesta kouluympäristöstä. Luokalla on enintään kuusi oppilasta ja se palvelee kouluja yli luokka-asteiden.

Koulujen välistä yhteistyötä on pyritty elvyttämään Språkstig – Kielipolku -materiaalien avulla. Koronan takia yhteistyö on ollut vähäistä parin viime vuoden aikana, mutta uusia toimintamalleja suunnitellaan ja vahvistetaan näin elävää kieliryhmien välistä yhteistyötä.

Suomenkielinen koulutus on ollut mukana Opetushallituksen rahoittamassa yhdeksän kunnan Konsti-hankeessa, jonka tavoitteena on oppilaan oppimisen tukeminen ja inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen koulujen arjessa.

Pandemia on vaikuttanut kulttuuriyksikön toimintaan myös vuonna 2022, koska ensimmäisten kuuden kuukauden ajan oli voimassa vielä joitakin rajoituksia. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla suurin osa toimintaa on kuitenkin voitu toteuttaa normaalisti; kouluissa on voitu toteuttaa kulttuurikasvatussuunnitelman ohjelmaa ja vanhusten asumis- ja palveluyksiköissä kulttuuri-toimintaa. Elokuvateatteritoiminta on pyörinyt normaalisti, ja seuraavan nuorisoshown valmistelu voitiin aloittaa kolmen vuoden tauon jälkeen.

Kiinteistöryhmän raportti päivitettiin ja myytävät kohteet päivitettiin. Iniön Aftonron palvelutalon yhteyteen vanhaan päiväkotiin tehtiin toiminnallisia muutoksia, jolloin terveystalon toiminta siirrettiin näihin tiloihin kiinteistöryhmän raportin mukaisesti. Toiminta tapahtui erittäin nopealla aikataululla ja hyvinvointialueen toiminta ja vuokraus saattoivat alkaa.

Vuoden 2022 merkittävin valmistava työsuorite on hyvinvointialueen toiminnan aloittamisen valmistelu. Rakennuksia vuokrataan alustavan suunnitelman mukaisesti suuruusluokkana 26 000 m², mutta rajallisia muutoksia laajuudessa tehdään. Kesäkuun lopussa Paraisten kaupunki oli määrittänyt vuokrat hyvinvointialueelle ja osa sote-toimintaa sisältävistä rakennuksista määritettiin siirtyvinä sopimuksina. Hyvinvointialue ilmoitti 11/2022, ettei se hyväksy vuokrien määrittelyperusteita. Vuokrasopimuksia ei ole pystytty allekirjoittamaan vuokraajan osalta 2022, vaikka asiakokonaisuus on perusteltu. Vuokrauksen osalta ollaan sopimuksettomassa tilassa.

Träskin koulu aloitti toimintansa uusissa tiloissa leasing-periaatteella, joka soveltuu markkinatilanteeseen onnistuneesti. Geriatriksen osaston tekniset korjaustyöt ja toiminnalliset muutokset valmistuivat hyvinvointialueen hallinnon käyttöön, jolloin Paraisten kaupungintalon tiloja jää tyhjäksi suuruusluokkana 500 m².

Vuokra-asuntojen vuokraustoiminta keskitettiin ostopalveluna Ab Memera Oy:lle.

Vuoden aikana kaupunkiin perustettiin poikkeuksellisen paljon uusia yrityksiä, yli 130. Työttömyys on pysynyt alhaisella tasolla, ja joillakin aloilla alkaa olla pulaa työvoimasta. Kaupungin järjestämät aamukahvitilaisuudet ovat löytäneet paikkansa, ja ne ovat keränneet hyvin kävijöitä. Yrittäjyyskasvatus on jälleen elpynyt ja tiimi palkittiin Varsinais-Suomen vuoden 2022 YES-agenttina.

Vuoden aikana työstettiin kaupungin uuden strategian painopistealueita. Elinkeinopalvelujen painopistealueena on innovaatiohubien kehittäminen eri kunta-alueille. Konseptin kehittämisestä tehtiin hankehakemus yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Hanke hyväksyttiin loppuvuodesta, ja hubeja avataan kokeilujakson ajaksi Paraisille, Nauvoon ja Korppooseen.

Matkailuala, jonka kasvu pandemian aikana oli voimakasta, koki vuoden aikana pientä laskua ulkomaille suuntautuvien matkojen mahdollistuttua. Joillakin saaristokaupungin yksittäisillä alueilla saavutettiin kuitenkin jälleen positiivisia tuloksia. Alkuvuodesta päättyivät Pyhän Olavin merireitin jatkokehittämishanke sekä kestävien elinkeinon kehittämishanke. Arc Gate – Innovative Service Points for Maritime Tourists -hanke päättyi joulukuussa. Lokakuussa käynnistyi kaksi kaupungin harvaan asutuille alueille kohdennettua hanketta: selvityshanke, jonka kohderyhmänä ovat pienet risteilyalukset, ja kehittämishanke, joka liittyy matkailupalvelujen tuotteistamiseen, näkyvyyteen ja saavutettavuuteen.

Alakohtaisessa kehittämisessä panostettiin lähinnä saariston matkailutuotteiden digitaalisen jakelun tehostamiseen ja alueen tiedotuksellisen saavutettavuuden lisäämiseen. Turun ja Naantalien kanssa on neuvoteltu uudesta yhteisestä matkailuyhtiöstä Visit Turku Archipelago Oy:stä, jonka toiminnan on tarkoitus käynnistyä toden teolla vuoden 2023 aikana.

Paraisten kaupungin viestintä- ja markkinointiyksiköllä oli intensiivinen vuosi 2022. Sote-uudistus, organisaatiomuutoksen valmistelutyö, strategian laatiminen, pandemia ja Ukrainan sota vaikuttivat vuoden aikana myös viestintäpanostuksiin.

Kaupunki oli ilman tiedottajaa 28.2.2022 asti.

Vuoden aikana otettiin käyttöön chattibottitoiminto, joka nimettiin ”Båttakseksi”. Toiminto helpottaa navigointia ja parantaa käyttäjäkokemusta kaupungin verkkosivuilla. Verkkosivuilla otettiin käyttöön myös tekoälyratkaisu ”Rek.ai”, joka parantaa käyttäjäystävällisyyttä dynaamisen navigoinnin ja hakusanaehdotusten avulla.

Kaupungin kriisiviestintäsuunnitelma päivitettiin.

1.6. Henkilöstö

Vuotta 2022 leimasi suurin hallinnollinen uudistus Suomen kuntien historiassa. Paraisten kaupungille sote-uudistus merkitsi sitä, että yli 40 prosenttia kaupungin henkilöstöstä siirtyi 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Tässä tilinpäätöksessä esitettävät henkilöstöluvut kuvaavat viimeistä kertaa Paraisten kaupungin henkilöstörakennetta ja organisaatiota 31.12.2022 ennen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön, koulukuraattoreiden, koulupsykologien ja eräiden tukitoimintojen työntekijöiden siirtymistä toiselle työnantajalle.

Henkilötyövuosien kokonaismäärä nousi toimintavuoden aikana 1 066:sta 1 114:ään. Henkilötyövuosien toteuma perustuu palkanlaskentaohjelman tietoihin (teoreettiset henkilötyövuodet vähennettynä palkattomilla vapailta). Näistä henkilötyövuosista 460 siirtyi Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Yksityiskohtaisempi katsaus ja analyysi henkilöstöresursseista 31.12.2022 esitetään erillisessä henkilöstöraportissa, josta käy ilmi myös kustannuspaikka- ja vastuualuejakauma.

Palvelusuhteet

Palvelusuhteet	Miehet	Naisia	Yhteensä 2022	Työntekijät 2021	Muutos
Vakituiset	135	770	905	879	3,0 %
Määräaikaiset joista sijaiset	54	236	290	305	5,2 %
	15	126	141	159	12,8 %
Yhteensä	189	1006	1195	1184	0,9 %
Henkilötyövuodet	193	921	1114	1066	4,5 %

Eri osastojen ja konsernipalvelujen vakinainen henkilöstö 31.12.2022:

Vakituinen henkilöstö	2022	2021	Muutos 2022/2021
Konsernipalvelut	36	39	8,30 %
Tekniset tukipalvelut	61	56	8,90 %
Sivistysosasto	374	372	0,50 %
Sosiaali- tai terveys	403	378	6,60 %
Ympäristösosasto	31	34	9,70 %
Yhteensä	905	879	3,10 %

Henkilöstökulut

Kunnallisten pääsopimusten sopimuskausi 2022–2025 tuli voimaan 1.5.2022. Sopimusratkaisut nostavat henkilöstökuluja keskimäärin 1,76 prosenttia vuonna 2022. Keskimäärin 2,0 prosentin yleiskorotus maksettiin 1.6.2022 alkaen.

1 000 €	Toteuma 2022	TA 2022	Poikkeama %	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2019
Palkkakulut	44 069	43 650	1,0 %	42 176	40 917	40 221
Eläkekulut	8 952	8 945	0,1 %	8 911	8 820	8 529
% palkoista	20,3 %	20,5 %		21,1 %	21,6 %	21,2 %
Muut sivukulut	1 659	1 708	-2,9 %	1 481	1 274	1 443
% palkoista	3,8 %	3,9 %		3,5 %	3,1 %	3,6 %
Yhteensä	54 680	54 303	0,7 %	52 568	51 011	50 193

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot esitetään kalenteripäivinä siten, että yksi kokonainen poissaoloviikko on 7 kalenteripäivää, vaikka se pääsääntöisesti koostuukin 5 työpäivästä. Sairauspoissaolojen kuvaamiseksi suhteessa työpanokseen sairauspoissaolot kuvataan suhteessa henkilötövuosien määrään. Sairauspoissaoloja oli vuonna 2022 keskimäärin 19,4 kalenteripäivää henkilötövuotta kohden, mikä vastaa noin 14 työpäivää. Vuonna 2021 sairauspoissaoloja oli keskimäärin 17,1 kalenteripäivää henkilötövuotta kohden (noin 13 työpäivää).

1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

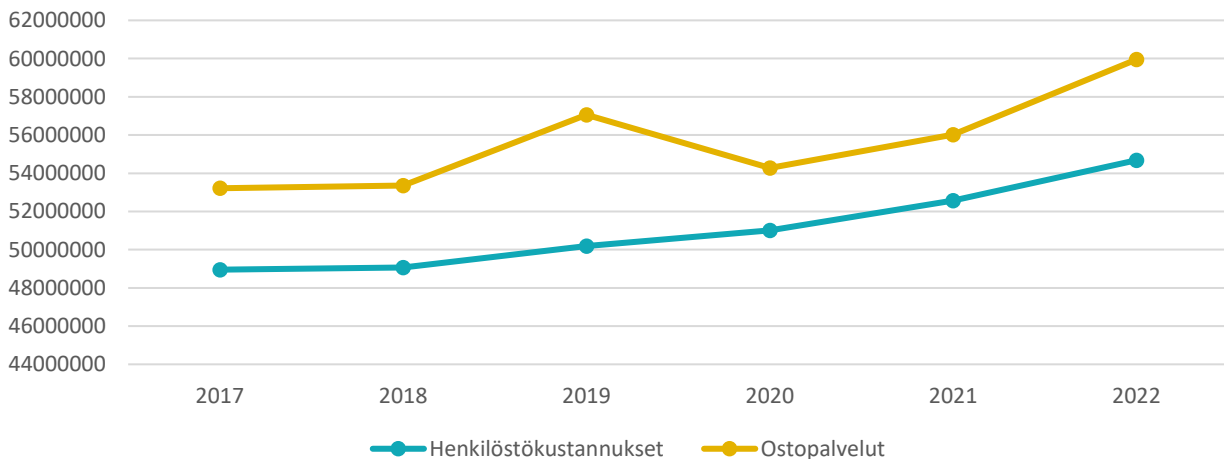
Toimintatulot ja -menot

Kaupungin ulkoiset toimintatulot olivat vuonna 2022 yhteensä 18 499 000 euroa, mikä on 1,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Kaupunki sai vuoden aikana valtiolta koronakustannuskorvauksia 1 001 306 euroa. Nämä kustannuskorvaukset on vuonna 2022 kirjattu annetun ohjeistuksen mukaisesti toimintatuloiksi. Ulkoiset toimintatulot ovat vähentyneet lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa.

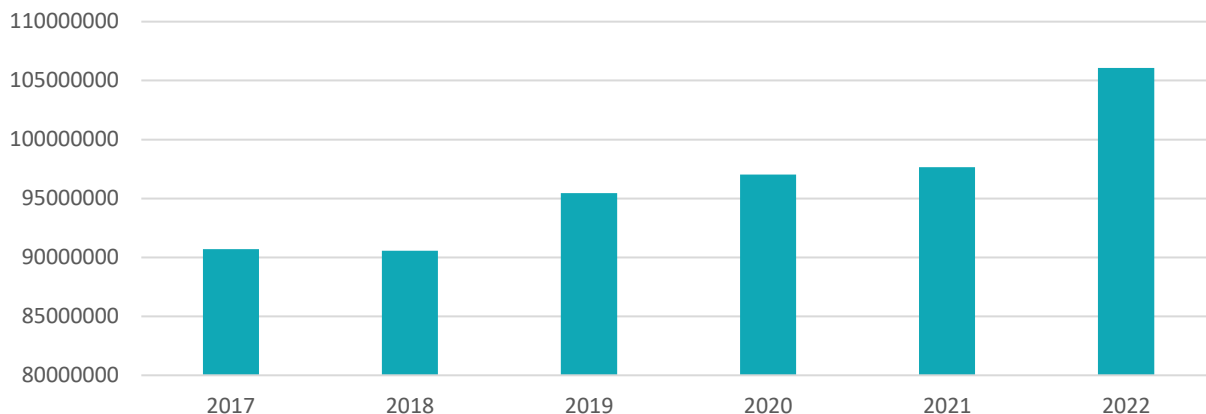
Ulkoiset toimintatulot kattoivat 14,9 % kuluista, vastaava prosentti edellisvuonna oli 17 %. Ulkoiset kulut olivat yhteensä 124 559 000 euroa (117 689 000 euroa), eli ne kasvoivat noin 6,9 miljoonalla eurolla vuodesta 2021. Kaupungin ulkoisista kuluista suurin yksittäinen kasvu on tapahtunut palvelujen ostoissa, mutta myös henkilöstökuluissa. Vuoden 2022 talousarvioon ei ollut budjetoitu koronakustannuksia. Nämä välittömät kustannukset olivat noin 900 000 euroa. Henkilöstökulut olivat yhteensä 54 679 000 euroa (2021: 52 569 000 euroa), mikä on 43,9 % toiminnan ulkoisista kuluista. Henkilöstökulut nousivat 4 % vuoteen 2021 verrattuna.

Ulkoisista ostopalveluista muodostui 56 606 000 euroa (52 455 000 euroa), eli lisäystä oli 4 151 000 euroa. Kaupungin toimintakate (toiminnan nettomenot) oli 106 060 000 euroa, eli 8,4 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2021. Toimintakate kasvoi siis 8,7 % (2021: 0,6 %; 2020: 1,7 %; 2019: 5,4 %).

Henkilöstökulujen ja ostopalvelujen kehitys

Toimintakatteen kehitys

Verotulot ja valtionosuudet

Myös vuosi 2022 on ollut poikkeuksellinen vuosi kaupungin verotulojen suhteen. Koronaepidemiatilanne, maailmantalouden tilanne ja Ukrainan sota aiheuttivat suuria vaihteluita alkuvuoden 2022 verotuloennusteiden ja kaupungin syksyllä 2022 saamien ennusteiden välille.

Valtiovarainministeriö ja Kuntaliitto tarkistivat vuoden aikana veroennusteitaan viisi kertaa ja summat vaihtelivat suuresti. Vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa tuloveron kokonaismääräksi arvioitiin 73,6 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tuloveron kehitys parani huomattavasti ja oli lopulta 77 254 400 euroa.

Kaupungin vuoden 2022 tuloveroprosentti oli 20,5 %.

Kiinteistöveroprosentit pysyivät vuonna 2022 ennallaan ja olivat seuraavat:

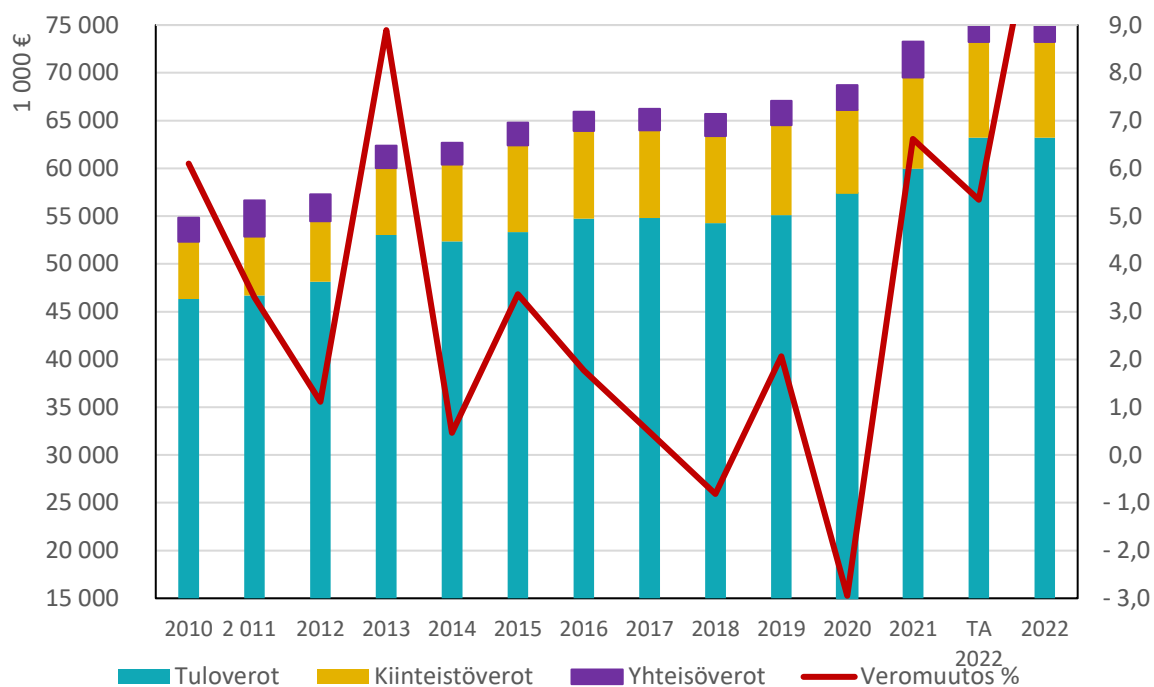
Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,50 %

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,47 %

Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,50 %

Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 %

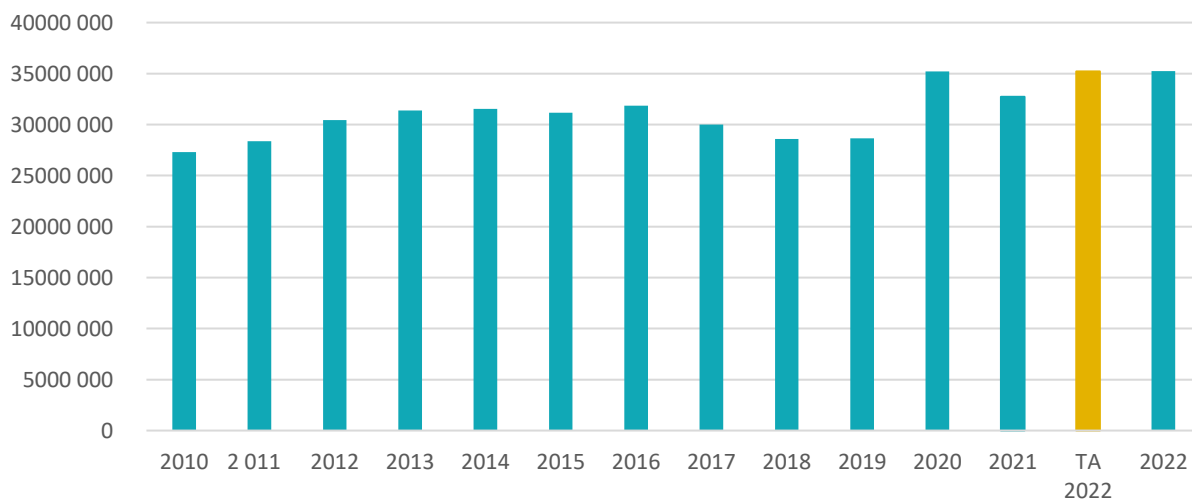
Summat tuhansina euroina	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Muutos 2021–2022
Tulovero	54 746	54 787	54 276	55 114	57 437	59 976	63 196	3 220
Kiinteistövero	9 156	9 190	9 109	9 399	8 673	9 542	10 017	475
Yhteisövero	2 014	2 254	2 304	2 534	2 600	3 735	4 042	307
Verotulot yhteensä	65 916	66 231	65 689	67 047	68 710	73 253	77 255	4 002

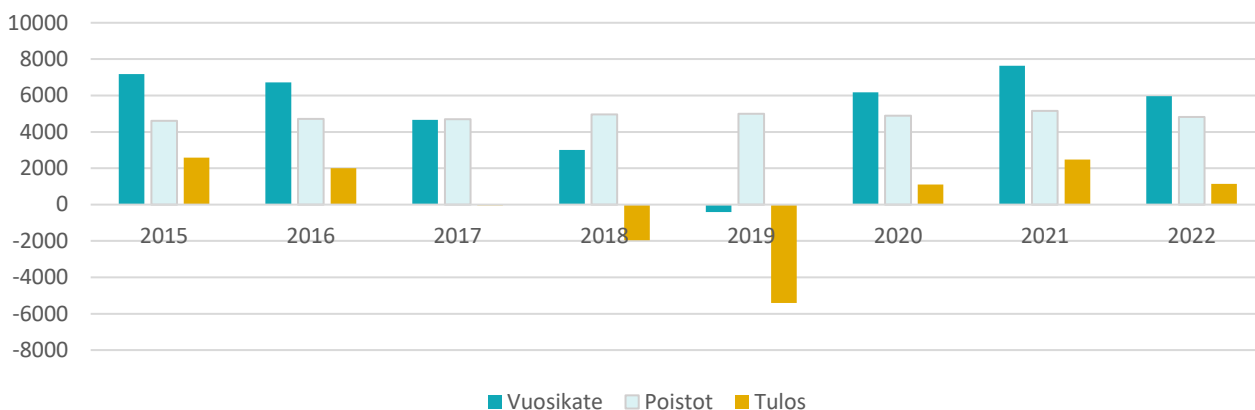
Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuolto, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja taiteen perusopetus. Valtionosuudet ovat yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty.

Valtionosuuksien kehitys

Vuosikate- Poistot - Tulos

Rahoitus

Rahoitusmenot ovat vähentyneet useiden vuosien ajan, mutta kahden viime vuoden ajan ne ovat vähitellen kasvaneet. Kaupungin maksettavaksi on viime vuosina tullut uusia, sen rahoitukseen kytkeytyviä maksuja, minkä vuoksi rahoituskulut eivät laske enää enempää. Muutos on kuitenkin ollut kaupungin kannalta hyvin vähäinen. Vuonna 2022 kaupungin yhteenlasketut rahoituksen nettokustannukset olivat 481 235 euroa, mikä on huomattavasti edellisiä vuosia vähemmän. Tämä johtuu siitä, että kaupunki sai vuoden aikana enemmän osinkotuloja. Kaupungin lainojen korkokustannukset olivat 794 440 euroa (2021: 806 554 euroa). Rahoituskuluihin sisältyy 65 000 euron korkosuojauskulut kaupungin osuudelle Turun Seudun Vesi Oy:n lainoista.

Tilikauden tulos

Poistot olivat vuonna 2022 yhteensä 4 823 000 euroa (2021: 5 149 000 euroa).

Tilikauden tulokseksi muodostui 1 141 211 euroa (2021: 2 480 568 euroa).

Tilikauden ylijäämä oli 1 182 891 euroa (2021: 2 522 248 euroa).

Konserni

Konsernin toimintakate oli -104 294 000 euroa (-94 788 000 euroa). Konsernitasolla vuosikatteen muodostui 7 406 000 euroa (10 278 000 euroa), mikä on 2 872 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Konsernin poistot olivat 7 141 000 euroa. Konsernin tulos oli 265 000 euroa, mikä on 2 848 000 euroa huonompi kuin vuonna 2021. Tuloslaskelma osoittaa ylijäämää 186 000 euroa (2021: 3 052 000 euroa).

Tuloslaskelma

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Toimintatuotot	18 499	20 042	55 744	57 639
Toimintamenot	-124 559	-117 689	-160 006	-152 469
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			-32	42
Toimintakate	-106 060	-97 647	-104 294	-94 788
Verotulot	77 254	73 253	77 254	73 253
Valtionosuudet	35 251	32 723	35 251	32 723
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	1	9	5
Muut rahoitustuotot	341	129	254	52
Korkokulut	-802	-813	-1 018	-940
Muut rahoituskulut	-21	-17	-49	-27
	-481	-700	-805	-910
Vuosikate	5 964	7 629	7 406	10 278
Poistot ja arvonalennukset	-4 823	-5 149	-7 141	-7 165
Tilivuoden tulos	1 141	2 481	265	3 113
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	42	42		
Tilikauden verot			-90	-85
Laskennalliset verot			10	16
Vähemmistöosuudet			2	9
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 183	2 522	186	3 052
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot / Toimintakulut %	14,9 %	17,0 %	34,8 %	37,8 %
Vuosikate / Poistot %	123,7 %	148,2 %	103,7 %	143,4 %
Vuosikate, €/ asukas	398	506	494	681
Asukasmäärä	14 991	15 091	14 991	15 091

Tunnuslukujen kaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut

100xToimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

100xVuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tase ja tunnusluvut

Kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite – joka niiden tavoitteena tulee myös kuntalain mukaisesti olla – on talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä. Jos kaupunki täyttää yhden tai useamman kriisikuntakriteerin, sen toimintavapaus sekä käyttötalouden että erityisesti investointimahdollisuuksien osalta kapenee. Tämä johtuu lähinnä kuntalain säädöksistä, joissa on lähtökohtana, että talous on tasapainotettava ja kertyneiden tulojen on katettava sekä käyttö- että investointikulut.

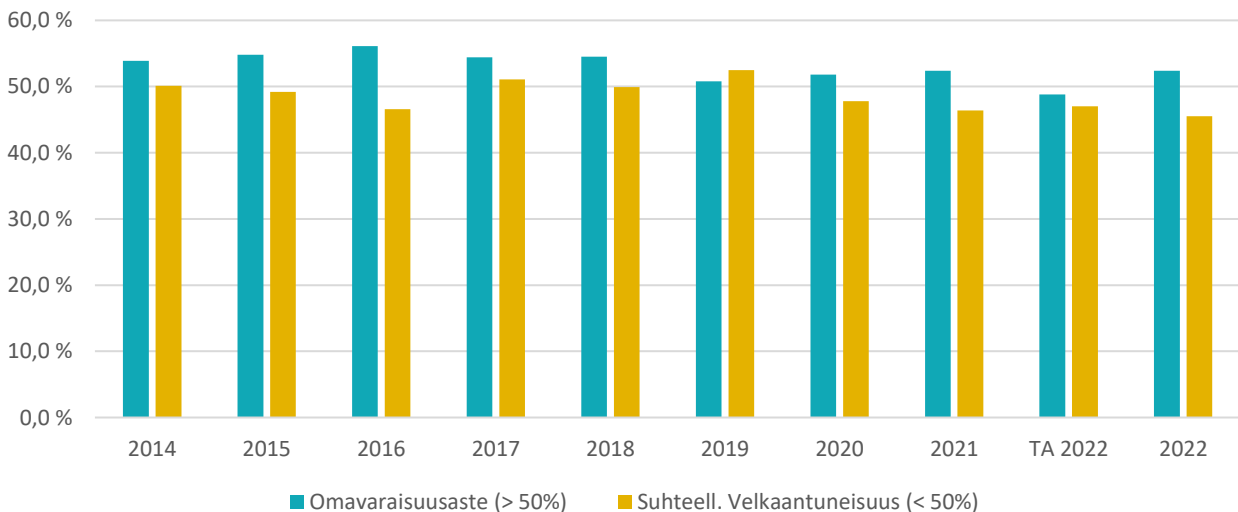
Tärkein yksittäinen kriisikuntakriteeri on se, että kaupungin tase osoittaa ylijäämää. Kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 10 967 000 euroa ja konsernilla 14 341 000 euroa.

Omavaraisuus kuvaa sitä, kuinka paljon omaa pääomaa kaupungilla on suhteessa taseen loppusummaan. Mitä korkeampi omavaraisuusaste on, sitä parempi on organisaation asema rahoitusmahdollisuuksien muuttuessa odottamattomasti ja sitä vähemmän haavoittuvaisia kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat korkotasojen noustessa. Paraisten kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2022 oli 52,4 % (52,4 %) ja konsernin omavaraisuusaste 45,9 % (48,3 %).

Velkaantuneisuusaste kertoo, kuinka suuri osa vuoden toimintatuotoista tarvitaan kaikkien korollisten velkojen takaisin maksamiseen. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2022 oli 45,5 % (46,4 %) ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste 47,6 % (46,5 %). Kaupungin velkaantuneisuusasteen tulisi olla alle 50 %, mikä vuonna 2022 saavutettiin.

Kaupungilla oli lyhytaikaisia joukkovelkakirjalainoja 23 miljoonaa euroa ja kaupungin kokonaislainakanta oli 41 508 000 euroa (2021: 40 733 000 euroa), mikä on 2 769 euroa/asukas (2021: 2 699 euroa/asukas). Kaupungin kokonaislainakanta kasvoi 775 000 eurolla vuodesta 2021. Konsernin kokonaislainasumma oli 55 038 000 euroa (2021: 47 624 000 euroa).

Kaupungin omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuusasteen kehitys

Tase ja tunnusluvut

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
1 000 €				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
	122 675	116 366	141 753	129 482
Aineettomat hyödykkeet	531	633	758	855
Aineettomat oikeudet	0	0	29	32
Muut pitkävaikutteiset menot	531	633	729	823
Aineelliset hyödykkeet	105 982	99 557	135 978	123 555
Maa- ja vesialueet	16 054	15 997	16 666	16 597
Rakennukset	48 064	48 472	72 643	67 696
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 142	31 385	30 217	31 470
Koneet ja kalusto	216	216	2 784	2 313
Muut aineelliset hyödykkeet	10	10	1 346	1 241
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 496	3 477	12 322	4 238
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	16 162	16 176	5 017	5 072
Osusyhteisöosuudet			450	495
Osakkeet ja osuudet	16 127	16 132	4 479	4 491
Muut lainasaamiset	35	44	36	35
Muut saamiset	0	0	52	50
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	107	107	748	603
Valtion toimeksiannot	0	0	168	198
Muut toimeksiantojen varat	107	107	579	405
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 584	12 669	14 848	19 162
Vaihto-omaisuus	144	208	677	752
Aineet ja tarvikkeet	141	208	672	750
Valmiit tuotteet	0	0	2	2
Ennakkomaksut	3	0	3	0
Saamiset	6 086	6 764	8 958	10 215
Myyntisaamiset	2 832	3 087	4 567	4 522
Lainasaamiset	16	16	16	16
Muut saamiset	1 810	1 658	2 485	2 268
Siirtosaamiset	1 428	2 002	1 890	3 409
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7	7	294	304
Osakkeet ja osuudet	7	7	7	7
Muut arvopaperi	0	0	288	297
Rahat ja pankkisaamiset	2 348	5 691	4 919	7 891
	131 366	129 143	157 350	149 247

VASTATTAVAA

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA	68 234	67 051	71 759	71 457
Peruspääoma	57 143	57 598	57 143	57 598
Peruspääoma säätiöissä	0	0	2	2
Muut omat rahastot	124	124	274	274
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	9 784	6 807	14 155	10 531
Tilikauden yli-/alijäämä	1 183	2 522	186	3 052
VÄHEMMISTÖOSUUDET			421	412
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	634	675	0	0
Kertynyt poistoero	634	675	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	1 463	1 363	2 777	2 704
Pakolliset varaukset	1 463	1 363	2 777	2 704
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 446	1 552	2 087	2 048
Valtion toimeksiannot	0	0	168	198
Muut toimeksiantojen pääomat	1 446	1 552	1 919	1 849
VIERAS PÄÄOMA	59 590	58 501	80 306	72 626
Pitkäaikainen	15 218	8 209	26 759	14 240
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 103	7 970	26 617	13 925
Lainat julkisyhteisöiltä	0	1	0	1
Lainat muilta lainanantajilta	0	0	3	3
Saadut ennakot	20	8	20	52
Ostovelat	0	0	1	1
Muut pitkäaikaiset velat	95	115	95	115
Siirtovelat	0	115	0	111
Laskennalliset verot			22	32
Lyhytaikainen	44 372	50 293	53 548	58 386
Joukkovelkakirjalainat	23 000	30 000	23 000	30 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 618	2 161	5 417	3 683
Lainat julkisyhteisöiltä	1	13	1	13
Lainat muilta lainanantajilta	786	588	0	0
Saadut ennakot	0	0	238	308
Ostovelat	7 558	8 729	9 982	11 055
Muut lyhytaikaiset velat	1 514	1 532	2 102	2 024
Siirtovelat	8 896	7 271	12 807	11 305
	131 366	129 143	157 350	149 247

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	52,4 %	52,4 %	45,9 %	48,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	45,5 %	46,4 %	47,6 %	46,5 %
Kertynyt ylijäämä (1000€)	10 967	9 329	14 341	13 583
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	732	618	957	1052
Lainakanta 31.12. (1000€)	41 508	40 733	55 038	47 624
Laina, €/asukas	2 769	2 699	3 673	3 158
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000€)	42 103	41 799	59 715	52 893
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	2 809	2 770	3 983	3 505
Lainasaamiset 31.12. (1000€)	35	44	36 415	35 000
Asukasmäärä	14 991	15 091	14 991	15 091

Tunnuslukujen kaavat

Omavaraisuusaste % =

$100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =

$100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12. =

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta ja vuokravastuut 31.12. =

Lainakanta + vuokravastuut

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Jotta kaupungin rahoitus olisi pitkällä aikavälillä tasapainossa, vuosikatteen on oltava vähintään yhtä suuri kuin poistojen ja poistojen on oltava pitkällä aikavälillä yhtä suuria kuin investointien; tällöin tulot ovat riittäneet investointien rahoittamiseen eikä lisälainaa ole tarvittu.

Kaupungilla on tavoitteena, että nettoinvestointeja saataisiin rajoitettua ja että ne olisivat noin 5–5,5 miljoonan euron tasolla. Tästä tehdään poikkeus ison koulukampusinvestoinnin Bravan kohdalla.

Vuoden 2022 vuosikate oli 5 964 000 euroa ja nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuuksien ja myyntitulojen jälkeen 11 140 864 euroa. Kaupungin lainanhoitokate oli 2,10. Konsernin vastaava luku oli 1,58.

Kaupungin investointien tulorahoitusprosentti oli 52,8 % ja konsernin 37,7 %. Kaupungin maksuvalmius riittää 6 päivän maksuihin (2021: 16 päivän maksuihin) ja konsernin 10 päivän maksuihin. Pankkisaamisten määrä väheni 3 343 000 eurolla, ja 31.12.2022 kaupungilla oli kassavaroja 2 354 000 euroa ja konsernilla 5 214 000 euroa.

Taseeseen sisältyvien kassavarojen lisäksi kaupungilla on käytettävissään 1,5 miljoonan euron sekkiluottolimiitti.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	5 964	7 629	7 406	10 278
Tilikauden verot			-90	-85
Tulorahoituksen korjaukset	-211	-333	-198	-303
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-11 431	-7 447	-20 016	-8 766
Rahoitusosuudet investointimenoihin	143	204	359	247
Käyttöomaisuuden myyntitulot	459	2 102	528	2 136
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-5 076	2 156	-12 011	3 507
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0	0	-3	0
Antolainauksen vähennykset	9	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	0	17 462	678
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 424	-2 224	-4 314	-3 922
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-6 801	155	-5 536	-187
Oman pääoman muutokset	0	0	75	0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-106	-227	-105	-234
Vaihto-omaisuuden muutos	64	25	116	89
Lyhytaikaisten saamisten muutos	677	-1 764	1 258	-1 861
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	314	2 905	76	3 123
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	1 733	-1 131	9 030	-2 314
Kassavarojen muutos	-3 343	1 025	-2 981	1 194
Kassavarat 31.12.	2 354	5 698	5 214	8 195
Kassavarat 01.01.	-5 698	-4 673	-8 195	-7 001
	-3 343	1 025	-2 981	1 194

Tunnusluvut

Investointien tulo-rahoitus %	52,8 %	105,3 %	37,7 %	120,7 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	43,5 %	80,6 %	30,9 %	82,6 %
Lainanhoito	2,10	2,78	1,58	2,31
Kassan riittävyys (pv)	6	16	10	18
Asukasmäärä	14 991	15 091	14 991	15 091

Tunnuslukujen kaavat

Investointien tulo-rahoitus % =
 $100 \times \text{Vuositake} / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulo-rahoitus % =
 $100 \times \text{Vuositake} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate =
 $(\text{Vuositake} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

- >1 lainakannan vähentäminen
- =1 tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon
- <1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälaina

Kassan riittävyys (pv) =
 $365 \text{ pv} \times \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kokonaistulot ja -menot

	Kaupunki	
	2022	2021
1 000 €		
Tulot		
Toiminta		
Toimintatuotot	18 499	20 042
Verotulot	77 254	73 253
Valtionosuudet	35 251	32 723
Korkotulot	0	1
Muut rahoitustuotot	341	129
Tulorahoituksen korjauserät		
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-311	-436
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	143	204
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	459	2 102
Rahoitus		
Antolainasaamisten vähennykset	9	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	155
Oman pääoman lisäykset	0	0
Kokonaistulot yhteensä	141 645	128 173
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	124 559	117 689
Korkokulut	802	813
Muut rahoituskulut	21	17
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorahoituksen korjauserät		
- pakollisten varausten muutos	-100	-100
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	-3
Investoinnit		
Investointimenot	11 431	7 447
Rahoitus		
Antolainasaanusten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 424	2 224
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	6 801	0
Oman pääoman vähennykset	0	0
Kokonaismenot yhteensä	145 938	128 087

1.8. Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallintaa ohjaavat valtuuston 14.3.2017 hyväksymät ”Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet”. Näiden perusteiden ja hallintosäännön määräysten lisäksi sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan pätevät seuraavat asiakirjat:

- kaupunginhallituksen antamat ohjeet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta
- konserniohje
- rahoituspolitiikka
- kaupungin valmiussuunnitelma.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin yksiköiden toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Paraisten kaupunkikonserni tai jokin sen yksiköistä ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee huomattavia menetyksiä. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen toteutuminen, vaan myös se, että jokin mahdollisuus jää toteutumatta.

Kaupunki on vuoden aikana teettänyt kaupungin tilintarkastusyhteisöllä taloushallinnon sisäisten valvontatoimintojen riskikartoituksen kaupungin taloushallinnon riskien kartoittamiseksi sekä kaupungin valvontatoimintojen tason arvioimiseksi. Raportti on päivätty 7.9.2022 ja siinä on todettu, että Paraisten kaupungin sisäinen valvonta on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Olennaisia riskejä ei ilmennyt. Raportti sisältää joitakin suosittelunaloja asioista, joita kaupungin tulee kehittää prosesseissaan. Ehdotukset arvioidaan ja parannuksia tehdään tarvittaessa tulevan vuoden aikana.

Toiminnalliset riskit

Hyvän riskienhallinnan lähtökohtana on riskien, niiden todennäköisyyksien ja vaikutusten kartoittaminen. Tämän analyysin perusteella riskit ja niiden hallinnan tarve priorisoidaan ja päätetään suojautumistoimenpiteet. Sen ollessa taloudellisesti aiheellista ja käytännössä mahdollista, riskit on katettava vakuutuksin, mutta esimerkiksi ulkoisiin uhkiin, yleiseen yhteiskuntakehitykseen tai kustannuskehitykseen liittyviä riskejä ei voida kattaa vakuutuksin. Tällaisia riskejä on hallittava toimintasuunnitelmien ja huolellisesti harkittujen prosessien ja ohjeiden avulla, kun niiden vaikutukset ovat merkittävät ja/tai riskin toteutumistodennäköisyys on suuri.

Kaupungin konserniohje uudistettiin keväällä 2021 yhteistyössä kaupungin konsernijohtoon ja kaupungin tytäryhteisöjen kanssa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin uudistetun konserniohjeen kokouksessaan 25.5.2021. Uusi konserniohje tuli voimaan 1.7.2021 alkaen.

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan tulee tuntea kaikki kaupungin toiminnassa työpaikoilla esiintyvät riskit. Kaikilla kaupungin työpaikoilla tehdään joka kolmas vuosi yleinen yhteinen riskiarviointi, mutta työsuojelun taholta korostetaan jatkuvan riskiarvioinnin merkitystä kaikilla työpaikoilla ja erityisesti silloin, kun henkilöstössä tapahtuu muutoksia tai työn luonne muuttuu. Arvioitavat riskialueet ovat ergonomia, psyykkiset ja sosiaaliset riskit, fyysiset, kemialliset ja biologiset riskit sekä tapaturmariskit. Jos riskejä havaitaan, työnantajalla on lain mukaan velvollisuus korjata ne mahdollisimman nopeasti käytettävissä olevin keinoin.

Tietotekniikka ja toimivat tietoliikenneyhteydet ja ohjelmistot ovat tärkeitä kaupungin kaikissa toiminnoissa, samaan aikaan kun korkeampi kompleksisuus yhdessä erilaisten yhteentoimivien IT-ohjelmien ja tietoturvan kanssa lisäävät kaupungin IT-toimintojen toimivuuden haavoittuvuutta. IT-yksikkö pyrkii pitämään tietoturvan ja tietoliikenneyhteydet kasvavia vaatimuksia vastaavalla tasolla. Yksiköt ottavat riskit huomioon järjestelmiä kehitettäessä ja uusia IT-laitteita hankittaessa.

Omaisuuriskit

Kaupungilla on suuri käyttöomaisuusmassa, jota käytetään toiminnassa. Tämä omaisuus on suurelta osin vakuutettu täydestä arvosta. Kaikkeen toimintaan liittyy vastuukysymyksiä, jotka voivat johtaa merkittäviin kustannuksiin. Kaupunki on kattanut riskin vastuuvakuutuksin. Henkilökunnan lakisääteisten vakuutusten lisäksi kaupunki on ottanut vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, matkavakuutuksen ja vastuuvakuutuksen kaupunginhallitukselle. Myös kaupungin eri toiminnossa vapaaehtoisina toimivat ovat tapaturmavakuutuksen piirissä. Vakuutusten hallinnointi ja valvonta hoidetaan yhdessä kaupungin vakuutusmeklarin kanssa, joka hoitaa myös kaikkien vapaaehtoisten vakuutusten säännölliset kilpailutukset. Kaupunki kilpailutti kaikki vakuutuksensa syksyllä 2018 ja tämän tuloksena kaupunki vaihtoi vakuutusyhtiötä 1.1.2019 alkaen. Hankinnan yhteydessä käsiteltiin kaupungin omaisuuteen liittyviä riskejä ja vakuutusturvaan tehtiin tarvittavat päivitykset. Vakuutusturvaan on vuoden aikana tehty joitakin pieniä päivityksiä, jotta se vastaa nykyistä tilannetta.

Kaupunki omistaa vanhoja kiinteistöjä, mikä merkitsee korkeita kunnossapitokuluja. Kartoittamalla kiinteistömassan kunto ja eri toimintojen tarpeet voidaan tehdä priorisointeja sekä korjaushankkeiden että uusien investointien suhteen. Suuri osa kaupungin kiinteistömassasta on laajojen korjausten tarpeessa; korjausvelka kasvaa noin 1 miljoonalla eurolla vuodessa. Kaupungin Koulukadulla sijaitsevaan kiinteistömassaan liittyvät ongelmat ovat johtaneet siihen, että Koulukadulle on päädytty rakentamaan suurelta osin kokonaan uusi koulukampus. Uuden koulukeskuksen rakennukset valmistuvat kesällä 2023, piha-alueet myöhemmin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, koronapandemian vaikutus, rakennusmateriaalien korkea hinta ja pitkät toimitusajat eivät johtaneet rakennustöiden pysähtymiseen, mutta jatkuvaa ylimääräistä riskiä esiintyi. Hankkeen kriteerit aikataulun, laadun ja kustannusten osalta ovat toteutuneet.

Kasvavaan korjausvelkaan liittyvät riskit koskevat myös katuja (korjausvelka kasvaa noin 1 miljoonalla eurolla vuodessa) sekä vesijohto- ja viemäriverkostoa. Käyttötaloudessa ei ole määrärahoja uusien asunto-/teollisuusalueiden kunnossapitoon. Tilanne on todella haastava ottaen huomioon, että nykyinen budjettitaso ei riitä pienentämään korjausvelkaa, eikä edes pitämään sitä nykyisellä tasolla. Tämä lisää asukkaille ja käyttäjille aiheutuvien häiriöiden riskiä tai mahdollisten ennakkoimattomien infran käytön keskeytymisten riskiä tulevaisuudessa.

Kaupungin kiinteistömassa on noin 100 000 m², ja 1.1.2023 lukien tästä kiinteistömassasta vuokrataan noin 25 000 m² Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle Varhalle. Varhan kanssa käytävät vuokrasopimusneuvottelut ovat osoittautuneet haasteellisiksi, ja niistä voi aiheutua kaupungille taloudellisia riskejä. Kaupunki pyrkii minimoimaan sote-kiinteistöihin liittyvät omaisuusriskit tulevaisuudessa lakisääteisen vuokra-ajan 3 + 1 vuotta jälkeen laatimalla strategian ja selvittämällä eri vaihtoehtoja. Tilankäytön tehostamisella ja kaupungin kiinteistömassan pienentämisellä on suuri merkitys kaupungin taloudelle ja merkitys kasvaa vuodesta 2023 lukien, kun sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy Varhalle, kuntien liikevaihto pienenee ja talousnäkyvät ovat haastavat. Riski epäonnistua kiinteistömassan vähentämisessä on toteutunut vuonna 2022 ja se on suuri haaste myös vuonna 2023. Tilankäytön tehostamisen tarve on noin 3 000–5 000 m², mikä tarkoittaa käyttötaloudessa karkeasti noin 0,4–0,7 miljoonaa euroa/vuosi.

Toimintaympäristö

Ulkoihin olosuhteisiin liittyvillä riskeillä voi olla laajoja paikallisia vaikutuksia. Koronaepidemia on vuonna 2022 edelleen vaikuttanut merkittävästi kaupungin toimintaan ja siten myös kaupungin varautumiseen monilla eri toiminta-alueilla ja tasoilla.

Kaupunki vahvisti vuonna 2018 Paraisten kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan. Toimintaympäristön muutos ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ovat johtaneet valmiussuunnitelman päivittämiseen vuonna 2022. Valmiussuunnitelma on laadittu viranomaisten tuella kansallisen varautumissuunnitelman ja valtioneuvoston hyväksymän ”Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2017” mukaisesti. Vastuunalaiset vastuualueet on määritelty uuden 1.1.2023 aloittaneen organisaation mukaisesti ja valmiussuunnitelman päivitystyötä on jatkettu toimialoitain siten, että eri toimialojen ja avaintehtävien riskit on määritelty vuoden 2022 aikana. Koronaepidemian myötä myös kaupungin varautumissuunnitelmia on vuoden aikana päivitetty tarvittavilta osin. Kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa käsitellään kaupunginhallituksessa alkuvuodesta 2023. Syyskuussa järjestettiin valmiusharjoitus ja varautumista on pyritty parantamaan ruokahuollon, väestönsuojien ja siltojen osalta, kuten myös yhteistyötä muun muassa Carunan kanssa sähkökatkosten varalta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, pakotteet ja maailmanmarkkinoiden epävarmuus aiheuttivat vuonna 2022 kaupungille suuria riskejä, kun tavaroiden, materiaalien, palvelujen, sähkön ja öljyn hinnat nousivat merkittävästi. Joulukuussa 2022 inflaatio oli 9,1 %, mikä vaikutti merkittävästi teknisten tukipalvelujen käyttötalouteen ja investointihankkeisiin. Myös toimitusajat olivat erittäin pitkiä, mikä vaikeutti tilannetta, mutta tämä saatiin osittain ratkaistua lisäämällä ennakkointia ja suunnittelua. Paraisten kaupungilla oli koko vuodelle edullinen sähkösopimus, joten erittäin korkeisiin sähkön hintoihin liittyneet riskit eivät toteutuneet kaupungin osalta vuonna 2022.

Energian hintojen noustessa ja mahdollisen sähköpulan uhatessa kaupunki käynnisti tehokkaita toimia energiankulutuksen vähentämiseksi. Näihin kuuluivat sekä tekniset toimenpiteet että investoinnit ja käyttäjäkoulutus. Parainen osallistuu sähkön ja energian säästämiseen tarkastelemalla omaa ja konserniyhtiöidensä toimintaa ja kannustaa paraislaisia säästämään sähköä ja energiaa.

Avaintehävät	Vastuu
Vesi- ja jätevesihuolto	Tekniset tukipalvelut
Esiopetus	Sivistysosasto
Perusopetus	Sivistysosasto
Laitosten ja koulujen ruokahuolto	Tekniset tukipalvelut
Tiettyjen kiinteistöjen ylläpito ja sähköhuolto	Tekniset tukipalvelut
Ympäristöterveydenhuolto	Ympäristöosasto
Jätehuolto	Ympäristöosasto
Kunnan operatiivinen johto ja luottamustoiminnot	Johtoryhmä
Tiedotus ja viestintä	Elinkeinopalvelut
Palkkojen maksu aikarajojen sisällä	Henkilöstöpalvelut/talouspalvelut
Taloushallinto/maksutoiminnot aikarajojen sisällä	Talouspalvelut

Taloudelliset riskit

Kaupungin rahoituspolitiikka ohjaa kaupungin varainhoitoa määrittelemällä tavoitteet, vastuut ja valtuudet, antamalla rahoitukselle suuntaviivat ja kehykset, säätelemällä riskinottoa ja selkeyttämällä rahoituksen riskinottovaltuuksia.

Paraisten kaupungin tärkeimmät rahoitusriskit ja toimintasuunnitelmat ovat seuraavat:

Likviditeettiriski	Maksuvalmius ja jälleenrahoitusriski	Kuntatodistusohjelma usean pankin kanssa mahdollistaa joustavan lyhytaikaisen rahoituksen markkinakorkotasolla.
Luottoriski	Myyntisaatavat ja vastapuoliriski	Myyntisaatavat peritään tehokkaasti ulkopuolisen avun turvin. Vastapuoliriski katetaan säännönmukaisesti takauksin.
Markkinariski	Korkoriski ja rahoitustarjonta	Korkoriski on katettu korkosuojauksin. Kaupungin omavaraisuuden parantaminen helpottaa ulkoisen rahoituksen saamista.

Julkisen talouden riskit ovat lisääntyneet huomattavasti koronaepidemian, maailmantilanteen ja Ukrainan sodan myötä. Korkojen oltua useita vuosia erittäin matalalla tasolla korkotasot ovat nousseet vähitellen koko vuoden 2022 ajan. Kaupunki ei saa enää miinuskorkoista lainaa, kuten se on viime vuosina tehnyt kuntatodistusten osalta. Kaupungin kaikkien kuntatodistusten korkotaso on vuodenvaihteessa plusmerkkinen.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen lainataakka kasvaa vuosina 2022 ja 2023 johtuen uuden koulukampuksen rakentamisesta Koulukadulle. Korkoriskien minimoimiseksi kaupunki turvaa lainansa korkosuojauksella. Kaupungin korkosuojauksista käsitellään tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.25.

Kaupungin rahoituspolitiikan periaatteet:

- Olemassa oleva lainakanta on suojattava vähintään 30 %:n ja enintään 90 %:n tasoon asti. Vuoden 2022 lopussa suojaustaso oli 104,0 %. Korkea korkosuojaus johtuu luovuuskeskuksen nostamattomista lainoista vuoden 2022 lopussa.
- Kaupungin on lainakannan suojaamiseksi hyväksyttävä ainoastaan lineaarisia, yksiselitteisiä ja konservatiivisia suojausinstrumentteja, joihin ei sisälly ennakoimattomia elementtejä. Tällaisia ovat esimerkiksi koronvaihtosopimukset, korkolattiat ja -katot, korko-optiot, optiolliset koronvaihtosopimukset (swaptiot), kynnykselliset koronvaihtosopimukset tai näiden yhdistelmät. Johdannaisten on oltava yleisluonteisia ja ne on voitava kilpailuttaa. Kaikki johdannaiset on kilpailutettava vähintään kolmessa luottolaitoksessa.
- Mahdolliset muussa valuutassa kuin euroissa otetut lainat on suojattava aktiivisesti niin, että suojaus eliminoi valuuttariskin. Kaupungin toimintaan ei sisälly valuuttariskiä.

Kaupungin myyntisaatavat on perittävä tehokkaasti luottotappioiden välttämiseksi. Perinnän ja muistutusten lähettämisen hoitaa Lowell.

Pitkäaikaisen taloudellisen riskin kaupungille muodostaa väestön ikääntymisestä ja asukasluvun pienenemisestä johtuva väestön huoltosuhteen muutos. Myös uusiin hyvinvointialueisiin liittyvään rakenneuudistukseen sisältyy taloudellinen riski. Kaupungin rahoitukseen vaikuttaa merkittävästi tulevien vuosien valtionosuuksien jakautuminen ja se, miten sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen organisointi jatkossa hoidetaan.

1.9. Lausunto sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 14.3.2017. Kaupungin organisaatio on määritelty hallintosäännössä ja talousarvio ja -suunnitelma on laadittu sen mukaisesti. Ohjeissa säädetään sisäisen valvonnan järjestämisvastuusta sekä sisäisen valvonnan tavoitteista ja tilivelvollisuudesta. Toimintavuoden aikana on teetetty ulkoinen riskikartoitus kaupungin tilintarkastusyhteisöllä tilannekuvan saamiseksi työprosesseista. Raportin perusteella voidaan todeta, että kaupungin sisäinen valvonta on hyvällä tasolla.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on lisätä todennäköisyyttä, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tulokSELLISTA. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta ohjausta, riskienhallintaa ja toiminnan tulokSELLISUUDEN arviointia.

Osastopäälliköt ja yksikköpäälliköt vastaavat itse sitovien tavoitteidensa seurannasta sekä käyttökateen että ei-numeeristen tavoitteiden osalta. Osastojen ja muiden kokonaisuuksien tavoitteena on, että jos jokin yksikkö on vaarassa ylittää talousarvionsa, muiden yksiköiden on pyrittävä sopeuttamaan toimintaansa niin, että kokonaisuus pysyisi talousarviossa. Samaa tiukkaa politiikkaa kuin talousarvion laatimisen yhteydessä on sovellettu myös ylitysriskeihin, ja yksiköt ovat ryhtyneet toimenpiteisiin pysyäkseen niille osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Sitovia ei-numeerisia tavoitteita seurataan kolmannesvuosiraporteissa ja tilinpäätöksessä. Kolmannesvuosiraporttien lisäksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle on annettu tiedoksi myös talousraportti. Seuranta antaa kuvan tilanteesta ja mahdollistaa toimenpiteisiin ryhtymisen tarvittaessa.

Vuoden 2022 talousarvioon ei ollut budjetoitu kustannuksia koronaepidemian seurausten kattamiseksi. Vuoden aikana on syntynyt ennakoimattomia kustannuksia koronaepidemian seurauksena. Kaikki vuoden aikana syntyneet "koronakustannukset" on merkitty kaupungin talousjärjestelmiin erillisellä tunnistenumeraalla. Näitä kustannuksia on syntynyt esimerkiksi tehostetuista siivouspalveluista ja lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon, mutta myös sivistyksen kasvaneista tarvike- ja henkilöstökuluista. Näistä kustannuksista kaupunki on saanut valtiolta ns. koronakustannuskorvausta. Tuki on kertaluonteinen vuonna 2022 syntyneiden kustannusten kattamiseen.

Vuoden aikana todettiin ylitysriskkejä useissa yksiköissä. Suurin riski oli sosiaali- ja terveydenhuollossa, mutta myös sivistyksessä ja kiinteistöissä.

Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lakia sekä kaupungin sisäistä hankintaohjetta. Lisäksi on tehty yhteishankintoja hankintakeskus Hanselin ja kaupungin yhdessä Turun seudun kuntien kanssa muodostaman hankintarenkaan kanssa. Kaupungin omat hankinnat tehdään sähköisen Cludia-hankintajärjestelmän kautta. Ukrainan sodan vuoksi myös kaupunki on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että toimittajilla, joiden kanssa se käy kauppaa, ei ole yhteyksiä Venäjään. Valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti kaupungin toimittajille on lähetetty myös kysely sen varmistamiseksi, että myöskään Venäjään kytköksissä olevia alihankkijoita ei käytetä.

Kaupungin perinnästä huolehtii Lowell Suomi Oy.

Syksyllä 2022 tehtiin paljon työtä 1.1.2023 aloittavan uuden organisaation uusien prosessien ja järjestelmien rakentamiseksi. Kaupungin talousjärjestelmiin, henkilöstöjärjestelmiin sekä asiakirja- ja asianhallintaohjelmaan Dynastyyn on tehty muutoksia, jotta ne vastaavat organisaatiota, johon uusi hallintosääntö perustuu. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden hallintosäännön kokouksessaan 28.11.2022 §:ssä 161.

Konserni

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tehtävänä on vastata kuntakonsernin ohjauksesta ja operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja seuraa konserniohjauksen toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kaupunginhallitukselle.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin uudistetun konserniohjeen 25.5.2021 ja se tuli voimaan 1.7.2021 alkaen.

Kaupungilla ja niillä konserniyhteisöillä, joissa kaupungilla on päätäntävalta, on samat ulkopuoliset tilintarkastajat. Tarkastuslautakunnalla on kaupungin konserniohjeen nojalla oikeus saada tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksestä.

Jos tytäryhteisön tilintarkastaja ei puolla vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille, tytäryhteisön päättävässä toimielimessä toimiva kaupungin edustaja ei saa äänestää vastuuvapauden myöntämisen puolesta ennen kuin tarkastuslautakunta on käsitellyt asiaa ja päättänyt esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Kaupungilla on edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa, jotka ohjaavat kunkin yhtiön toimintaa ja taloutta ja ovat niistä vastuussa. Kaupungin tavoitteet tytäryhtiöille ja -yhteisöille sisältyvät kaupungin talousarvioon ja näiden seuranta sisältyy kaupungin tilinpäätösaineistoon.

Vuodesta 2021 lähtien myös kaupungin tytäryhtiöiden taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita on seurattu saman mallin mukaisesti kuin kaupungin tavoitteita. Kaupungin kolmannesvuosiraporteissa on esitetty myös tytäryhtiöiden toteuma.

Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan 12.12.2022 §:ssä 170 Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy:lle omavelkaisen takauksen enintään 1 800 000 euron suuruiselle lainalle siihen liittyvine korkoineen, muine kuluineen ja velvoitteineen. Takaus on enintään 80 prosenttia eli 1 440 000 euroa lainan määrästä. Laina käytetään uuden liikuntahallin rakentamiseen olemassa olevan hallin viereen Paraisten Koulukadulle. Tällä päätöksellä kumottiin kaupunginvaltuuston 14.2.2022 §:ssä 4 tekemä aikaisempi takauspäätös.

1.10. Ympäristö ja kestävyys

Saaristo, meren läheisyys ja merellisyys ovat elementtejä, joita Parainen haluaa korostaa markkinoinnissaan vetovoimatekijöinä uusille asukkaille, vapaa-ajanasukkaille ja myös satunnaisille kävijöille. Luonnon ja ympäristön merkitys Paraisten imagolle ja vetovoimaisuudelle saaristokaupunkina on suuri.

Suuri osa Saaristomerta ja ennen kaikkea Paraisten kaupungin saaristoa on vuodesta 1994 lukien kuulunut Unescon maailmanlaajuiseen biosfäärialueiden verkostoon. Biosfäärialue pyrkii parantamaan ihmisen ja luonnon välistä vuorovaikutusta. Luodakseen kestävää yhteiskuntakehitystä biosfäärialue etsii Unescon toimeksiannosta paikallisia ratkaisuja globaaleihin haasteisiin.

Kaavoituksessa kaupungin strategiset tavoitteet ovat ohjanneet aktiivisesti toimintaa. Kestävä kehitys ja kaupungin ympäristötavoitteet on otettu huomioon uusien alueiden suunnittelussa. Uudet asuinalueet on suunniteltu olemassa olevan infrastruktuurin ja palvelujen yhteyteen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi syksyllä Paraisten keskustan uuden yleiskaavan, jossa on otettu huolellisesti huomioon muun muassa jalankulun ja pyöräilyn edistämiseen liittyvät ympäristötavoitteet. Syksyllä aloitettiin uuden asuinalueen, Isoniitty II:n, suunnittelu. Alueella kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa hulevesien hallintaan.

Rakennusvalvonnassa on ylläpidetty kestäviin ratkaisuihin liittyvää osaamista ja koulutusta on tarjottu myös rakentajille ja alan ammattikunnalle. Syksyn seminaariin osallistui noin 70 henkilöä (joista noin 20 oli opiskelijoita). Rakentajia ohjattaessa kestävyys ja energiaratkaisut otetaan puheeksi esimerkiksi rakennusmateriaalien, rakenneratkaisujen, maastoon sijoittamisen ja rakentamisen laajuuden osalta. Suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota myös kosteuskuormitukseen, joka on otettava erityisesti huomioon saaristokaupungissamme.

Ympäristömessut järjestettiin onnistuneesti Paraisten päivien yhteydessä kesäkuun alussa. Neuvonnan sekä energiatehokkuutta, hiilineutraaliutta ja ympäristöä koskevan tiedon erityyppisen tarjoamisen kasvavaan kysyntään on vastattu aktiivisesti. Erityistä huomiota on kiinnitetty Saaristomeren tilan parantamiseen tähtäävään työhön. Tämä näkyy muun muassa siinä, että kaupunki osallistuu useisiin hankkeisiin, muun muassa Kunta-Helmi-hankkeeseen, lähivirkistysalueiden parantamistoimenpiteisiin sekä järviruo'on leikkaamiseen ja hyödyntämiseen resurssina. Vuoden 2022 aikana on tehty tarkastuksia pienvenesatamissa satamien jätehuollon ja veneenpesujärjestelyjen valvomiseksi.

Kaupunki on maanomistajan ominaisuudessa luovuttanut Älön saarelta alueen mehiläistarhaukseen osittain lisätäkseen pölytystä ja luonnon monimuotoisuutta. Niin ikään kaupunki on istuttanut vesialueelleen kalanpoikasia yhteistyössä Åbolands fiskarförbund rf:n kanssa. Useita hakoja on vuokrattu laidunnettaviksi, mikä sekin osaltaan edistää luonnon monimuotoisuutta. Vuonna 2022 käynnistettiin prosessi luonnonsuojelun alueen perustamiseksi Kurkaksen kaivoksen alueelle (ELY-keskus antoi asiassa myönteisen päätöksen 2/2023).

Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa jatketaan kestävyystyötä. Paraisten kaupunki on yhteistyössä Saaristomeren biosfäärialueen kanssa kehittänyt Kalakamut-konseptin. Tarkoituksena on herättää kaikkein nuorimpien eli varhaiskasvatuksessa olevien lasten kiinnostus luontoa ja ympäristöasioita kohtaan. Kouluille laaditaan tälle jatkoa eli ns. kestävyyspolku, joka perustuu opetussuunnitelmaan ja sisältää konkreettisia vinkkejä ja menetelmiä opettajille. Yhteistyötä tehdään tämän osalta sekä Saaristomeren biosfäärialueen että Valonian kanssa. Opettajille painetaan käsikirja ja lisäksi otetaan käyttöön verkkosivusto, jotta materiaali on helposti saavutettavissa.

Kaupungille on laadittu vuoden aikana ilmasto- ja ympäristöohjelma. Paraisten kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma on strateginen ja ohjeellinen asiakirja, toimintasuunnitelma kaupungin vuosien 2023–2035 ilmasto- ja ympäristötoimenpiteille. Ohjelma ja sen toimenpiteet tulevat koskettamaan ei ainoastaan Paraisten kaupungin omaa toimintaa, vaan Parainen haluaa olla myötävaikuttamassa ilmasto- ja ympäristötyön lisääntymiseen mahdollisimman laajalla rintamalla, eli myös yritysten, yhdistysten ja kuntalaisten keskuudessa. On arvioitu, että kuntaorganisaation omasta toiminnasta aiheutuu noin 10 % kuntien alueella syntyvistä päästöistä. Loput noin 90 % aiheutuu muiden tahojen, muun muassa asukkaiden, teollisuuden ja palvelujen toiminnasta. Jotta kansainväliset, kansalliset, alueelliset ja kuntien sisäiset päästövähennykset ja ympäristönsuojeluun liittyvät tavoitteet saavutetaan, kunnan, yritysten, yhdistysten ja kuntalaisten on toimittava yhdessä. Ilmasto- ja ympäristöohjelman kantava teema onkin yhteistyö.

Ohjelman tarkoitus on luoda alusta ja osallistaa kuntalaiset, yritykset, yhdistykset ja muut sidosryhmät yhteiseen ilmasto- ja ympäristötyöhön. Ilmasto- ja ympäristöohjelman myötä Paraisten kaupunki asettaa

kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2035. Lisätavoitteena kaupunki vaihtaa omistamiensa fossiilisella öljyllä lämmitettävien kiinteistöjen lämmitysmuodot kestävämpiin ilmasto- ja ympäristöohjelman ohjelmakauden aikana. Ohjelman tavoite Saaristomeren osalta on lähialueiden vesien ekologisesti hyvä tila. Luonnon monimuotoisuuden osalta ohjelman tavoite on luontokadon torjuminen.

Kaupungin ruokapalvelu pyrkii hyvään asiakastyytyväisyyteen ja ruokahävikin vähentämiseen. Ruokapalvelu käyttää paikallisesti tuotettuja raaka-aineita ja seuraa niiden määrää.

Vesihuolto pyrkii parantamaan vesihuoltolaitoksen toimitusvarmuutta ja pienentämään ympäristövaikutuksia vähentämällä talousvesivuotoja ja vuotoja viemäriverkostoon. Tämä parantaa laitosten kapasiteettia sekä vähentää merkittävästi energiankulutusta.

Luovuuskeskukselle on asetettu energiatehokkuus- ja elinkaaritavoitteet, mikä näkyy siinä, että rakennukselta edellytetään elinkaariedullisuutta ja energiatehokkuutta niin, että kaikki toimijat pyrkivät ”Kohti hiilineutraalia kuntaa (HINKU)” -hankkeen tavoitteisiin ottamalla huomioon arkkitehtoniset ratkaisut, muuntojoustavuus, lämmöneristys ja tiivys, energiatehokas ilmanvaihto, kunnossapito ja huolto sekä kaupunkikuvalliset tavoitteet. Koulukeskus liitetään muun muassa kaukolämpöverkkoon, koska kaukolämpö on Paraisilla yksi Suomen ympäristöystävällisimmistä, kun lämmöntuotannosta tällä hetkellä noin 98 % on hiilineutraalia. Kestävyys otetaan huomioon ja se näkyy myös kalustehankinnoissa.

Teknisissä tukipalveluissa pyritään edistämään ja kehittämään ratkaisuja esimerkiksi kiinteistöjen ja valaistuksen vastuualueiden energiantarpeen ja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Monet kaupungin keskeisistä kiinteistöistä lämpenevät kaukolämmöllä, joka on hiilineutraali energiatuote, sekä hyödyntävät aurinkoenergiaa lämmitykseen ja sähköenergiaan. Vanhoja katuvaloja korvataan nykyaikaisilla led-valoilla, mikä huoltotarpeen vähenemisen ohella vähentää merkittävästi energiankulutusta, yksittäisissä tapauksissa jopa 70%! Paraisten kaupunki on joissain asioissa edelläkävijä, kuten esimerkiksi pilottihankkeessa, jossa kävelyreitit ja linja-autopsäkkejä valaistetaan pelkän aurinkoenergian avulla.

Energiansäästöohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 10.10.2022 ja käynnistettiin toimenpiteillä, kuten kaupungin rakennusten sisälämpötilan alentamisella, valaistusaikojen lyhentämisellä ulkona, fyysisillä toimenpiteillä kiinteistöissä, kiinteistöjen käyttäjien kouluttamisella jne. Lisäksi päätettiin hankkia aurinkopaneeleja noin 0,4 MW:n tuotantoon.

Yleisten puisto- ja viheralueiden hoidossa pyritään käyttämään biologisesti ja ekologisesti kestäviä ratkaisuja ja ottamaan huomioon luonnon monimuotoisuus. Kaupunki on muun muassa toteuttanut valtioneuvoston turvin hulevesijärjestelmän, jolla hulevedet otetaan talteen istutusten kastelua varten ja samalla vähennetään hulevesien haitallisia hiukkaspäästöjä lähivesissä.

Hankinnoissa on pyritty valitsemaan kestäviä ratkaisuja ja tekemään sellaisia materiaalivalintoja, joissa pitkäkestoisuus menee priorisoinnissa ja painoarvossa lyhytkestoisuuden edelle. Vuoden aikana on laadittu uusi hankintastrategia.

Viranomaisten kaupungin jätevesien käsittelylle ja puhdistukselle asettamat vaatimukset tiukentuvat ja niitä seurataan jatkuvasti. Lähiympäristömme ja vesistöjemme kuormitus vähenee, mikä näkyy vesien laadun paranemisena ja puhtaampana lähiympäristönä. Haja-asutusalueiden lietteiden vastaanottoa ja käsittelyä kehitetään yhdessä LSJH Oy:n kanssa ja Korppooseen ja Paraisille rakennetaan uudet tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset lietteenvastaanottoasemat, Korppooseen vuonna 2023 ja Paraisille vuonna 2024.

Vuonna 2022 Paraisten Kaukolämpö Oy tuotti 45 842 MWh lämpöä metsähakkeella (62 %) ja teollisuuden hukkalämmöllä (36,5 %) sekä kevyellä polttoöljyllä (1,5 %). Yhtiö jatkaa työtä sellaisen muuhun kuin palamiseen perustuvan tuotannon aikaansaamiseksi, joka pitkällä aikavälillä on täysin hiilidioksidipäästötöntä. Yhtiön ISO 9001 -laatuohjelmaa edellyttää toiminnan jatkuvaa parantamista ja tehostamista. Osana energiatehokkuuden parantamista kaikki tavalliset loisteputket Lehtiniemen biolämpölaitoksella vaihdettiin led-lamppuihin. Vuoden aikana tehtiin tekoölypohjaista tuotannon optimointia koskeva sopimus Ensense Oy:n kanssa. Tarkoituksena on parantaa tuotannon tehokkuutta ja vähentää siten kokonaispäästöjä.

1.11. Näkymät

Viisi edellisvuotta ovat eri syistä olleet kaupungille haasteellisia. Vuosien 2018–2019 negatiivisista tuloksista aiheutui suuri paine sopeuttaa toiminta tasolle, jolla tulot kattavat toimintakulut. Vuosina 2020–2021 pandemia loi monia epävarmuustekijöitä kaupungin talouteen; kunnille jaettiin valtionavustuksia syntyneiden äkillisten satunnaisten kulujen kattamiseksi. Koronavirusepidemia vaikutti vuonna 2022 edelleen osittain kaupungin toimintaan ja talouteen. Vuoden 2022 alussa Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja talouden epävarmuus kasvoi huomattavasti. Energian, raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hinnat ovat nousseet hyvin nopeasti ja sodan seurauksena Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi. Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu, ja tulevaisuudennäkymät ovat edelleen hyvin epävarmat. Covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät nekään ole kokonaan kadonneet, mutta niiden merkitys kaupungin taloudelle ja toiminnalle on entistä vähäisempi.

Nopea inflaatio on heikentänyt ostovoimaa, ja kuluttajahintojen nousun vuoksi kotitalouksien ostovoiman arvioidaan heikkenevän. Kulutuksen ja talouskasvun odotetaan hidastuvan vuoden 2022 lopussa ja vuoden 2023 alussa, mutta kasvun odotetaan todennäköisesti elpävän vuosien 2023 ja 2024 aikana. Lisäksi epävarmuuden lisääntymisen myötä investointeja lykätään tulevaisuuteen.

Euroalueella inflaatio oli 8,5 % tammikuussa 2023, mutta sen odotetaan hidastuvan alkuvuoden aikana.

Korkojen osalta vuosi 2023 on epävarma. Euroopan keskuspankki (EKP) on vihjannut, että korkojen nostotahti hidastuisi. Ohjauskorot nousevat edelleen, kun taas vuoden Euribor on jo lähellä huipputasoaan. Tuleva kehitys riippuu inflaation hidastumisesta. Vuonna 2024 ohjauskorkojen ennustetaan laskevan. Nopea korkojen nousu on jatkunut alkuvuodesta 2023 yhä voimakkaampana. Sekä pitkien että lyhyiden korkojen suunta on nouseva, ja keskuspankkien odotetaan nostavan ohjauskorkoja vielä lisää hillitkseen edelleen korkeaa inflaatiota sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Tätä kirjoitettaessa Euribor-korot ovat 3–4 %:n tasolla ja Saksan 10-vuotinen korko (pitkä korko) runsaan 2 %:n tasolla.

Kaupungin talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2020–2022, jona aikana osastot työskentelivät jatkuvasti ohjelman toimenpiteiden ja seurannan toteuttamiseksi, päättyi vuonna 2022. Tulevina vuosina tilanne on jälleen hyvin erilainen, kun otetaan huomioon kaupungilla edessään olevat muutokset liittyen sekä uuden organisaation toimintaan että sote-uudistuksen mukanaan tuomiin taloudellisiin vaikutuksiin. Kaupungin on jatkuvasti sopeutettava toimintaansa vallitseviin olosuhteisiin.

Useita kaupungin taloudellisia edellytyksiä ohjaavia taloudellisia osatekijöitä tullaan muuttamaan ja tarkistamaan lähitulevaisuudessa. Siirtyminen uusiin hyvinvointialueisiin vaikuttaa sekä kaupungin verotuloihin että valtionosuuksiin. Sote-uudistukseen liittyvä verouudistus on merkittävin muutos veroperusteisiin vuonna 2023.

Sote-uudistuksen johdosta valtionosuuksien taso laskee merkittävästi vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudet ja veromenetyksen kompensaatiot siirtyvät hyvinvointialueiden rahoitukseen, minkä lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionosuudet kohdentuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille. Vuoteen 2027 ulottuvan siirtymäkauden aikana kaupungin valtionosuuksia voidaan tarkistaa järjestelmään sisäänrakennetun tasausmekanismin avulla. Samaisen siirtymäkauden aikana on käytävä myös keskustelua kaupungin kiinteistömässasta sote-kiinteistöjen osalta ja löydettävä ratkaisu, jonka lähtökohtana on, ettei kaupunki enää ole kyseisten kiinteistöjen omistaja. Siirtymäkauden myötä kaupungin toiminta ja talous vakiintuvat uuteen normaaliin todennäköisesti vasta muutaman vuoden kuluttua.

Kaupungin suurin yksittäinen tulonlähde ovat tuloverot ja asukkaiden työllisyystilanne vaikuttaa niihin merkittävästi. Työttömyysaste oli Paraisilla 6,0 % tammikuussa 2023.

Kaupungin uuden koulukampuksen Bravan toteutuksessa on erittäin tärkeää, että hanke pysyy hyväksytyssä budjettikehyksessä ja aikataulussa. Hanke on määrä saada päätökseen vuonna 2024.

Sen seurauksena, että varhaiskasvatusmaksuja alennetaan valtakunnallisesti 1.8.2023, kuntien maksutulot alenevat arviolta 29 miljoonalla eurolla vuonna 2023 ja pysyvästi 70 miljoonalla eurolla vuodesta 2024 alkaen. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korottamisen vaikutusten kompensoimiseksi kuntien osuutta yhteisöveron tuotoista korotetaan. Tämä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 miljoonalla eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 miljoonalla eurolla.

1.12. Tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta.

Paraisten kaupungin tilikauden tulos osoittaa 1 141 211,44 euroa plussaa.

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että poistoeroa vähennetään 41 679,59 euroa ja että tilikauden 1 182 891 euron ylijäämä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1. Yhteenveto

Koko Organisaatio	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	8 794 460	7 954 656	-90 450	7 864 206	8 452 745	107,5
Maksutuotot	6 781 668	7 038 256	-603 309	6 434 947	6 121 946	95,1
Tuet ja avustukset	3 943 944	1 736 830	544 946	2 281 776	3 152 856	138,2
Muut toimintatuotot	15 800 374	17 570 816	-69 845	17 500 971	17 877 471	102,2
Toimintatuotot	35 320 446	34 300 558	-218 658	34 081 900	35 605 018	104,5
Henkilöstökulut	-52 568 752	-54 170 637	-132 286	-54 302 923	-54 679 473	100,7
Palvelujen ostot	-56 025 602	-56 568 003	-2 000 997	-58 569 000	-59 948 993	102,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 105 661	-6 422 799	-337 460	-6 760 259	-7 181 526	106,2
Avustukset	-3 135 956	-3 115 955	-33 386	-3 149 341	-3 342 883	106,1
Muut toimintakulut	-14 131 482	-16 184 565	-78 213	-16 262 778	-16 511 657	101,5
Toimintakulut	-132 967 453	-136 461 959	-2 582 342	-139 044 301	-141 664 532	101,9
Toimintakate	-97 647 007	-102 161 401	-2 801 000	-104 962 401	-106 059 513	101,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 148 751	-5 000 000	0	-5 000 000	-4 823 232	96,5
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Netto	-102 795 759	-107 161 401	-2 801 000	-109 962 401	-110 882 746	100,8

Vuodelle 2022 budjetoitu alkuperäinen toimintakate oli 102 161 000 euroa. Vuoden aikana tehtiin talousarviomuutoksia 2,8 miljoonalla eurolla, minkä jälkeen budjetoitu toimintakate oli 104 962 000 euroa. Toteutunut toimintakate oli 106 060 000 euroa, kun se vuonna 2021 oli 97 647 000 euroa.

Sekä vastualueet itse että talouspalvelut seuraavat vuoden mittaan talousarvion määrärahojen käyttöä ja mahdollisia ylityksiä. Talousarvion määrärahojen ollessa niukat odottamattomat tapahtumat voivat johtaa ja usein johtavatkin ylitysriskihin. Koronaepidemia on aiheuttanut ennakoimattomia ja budjetoimattomia kustannuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoon, mutta myös muille kaupungin yksiköille. Ennakoimattomat koronakustannukset on katettu valtion kaupungille myöntämällä koronakustannuskorvauksilla.

Suurin yksittäinen kustannusten nousu tapahtui palvelujen ostoissa. Vuoden aikana palvelujen ostoihin myönnettiin lisämäärärahaa 2 miljoonaa euroa. Alun perin myönnetty talousarvio oli 56,6 miljoonaa euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen peräti 58,6 miljoonaa euroa. Tämä talousarviomuutos ei kuitenkaan riittänyt, vaan koko vuoden toteuma oli 59,9 miljoonaa euroa. Kaksi suurinta talousarvion ylittänyttä erää ovat kuljetuspalvelut ja asiantuntijapalvelujen käyttö.

Siirtyminen uuteen hyvinvointialueeseen on rasittanut kaupungin kustannuksia vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Uuden hyvinvointialueen toteuttamiseen liittyneet epävarmuustekijät ja tilapäiset ratkaisut aiheuttivat kaupungille lisäkustannuksia.

Kaupunginvaltuuston vuoden aikana hyväksymät talousarviomuutokset

KÄYTTÖTALOUSARVIO

Päätös	Yksikkö	Määrä
Kvalt § 43	1475 Henkilöstöpalvelut	90 000
Kvalt § 142	4000 Kiinteistöt	340 000
Kvalt § 146	5010 Varhaiskasvatus	188 000
Kvalt § 146	5200 Ruotsinkielinen koulutus	300 000
Kvalt § 146	5400 Suomenkielinen koulutus	233 000
Kvalt § 144	6100 Sosiaalipalvelut	200 000
Kvalt § 144	6200 Perhepalvelut	150 000
Kvalt § 144	6300 Vanhustenhuolto	1 050 000
Kvalt § 144	6500 Terveysthuolto	100 000
Kvalt § 142	7100 Tekninen yksikkö	150 000
		2 801 000

2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta

Kaupunginvaltuusto on 25.5.2021 hyväksynyt kaupungin uuden konserniohjeen, jonka mukaan kaupunki ohjaa tytäryhteisöjään ja sääntelee kuntakonsernin sisäistä yhteistyötä. Konserniohjeessa on esitetty konserniyhteisöjen velvollisuudet, ja ohje on annettu tiedoksi tytäryhteisöjen päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille. Konsernitavoitteet kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviossa.

Yleiset konsernitavoitteet

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.

Kaupungin tytäryhtiöt ovat olleet vuoden aikana mukana muotoilemassa kaupungin strategiaa. Kaikki tytäryhtiöt toimivat kaupungin strategian mukaisesti ja ovat useilta toiminnallisilta perusteiltaan sitoutuneita neljään teemakokonaisuuteen, joihin kaupungin strategia perustuu.

2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.

1.7.2021 voimaan tullutta kaupungin konserniohjetta noudatetaan kaikissa yhtiöissä. Konsernijohto pitää jatkuvasti kokouksia yhtiöiden hallitusten puheenjohtajien ja toimitusjohtajien kanssa.

3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin, ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.

On tärkeää, että valittavilla on tarvittavat taidot ja osaaminen tytäryhtiöiden toiminnan arvioimiseksi suhteessa kaupungin asettamiin ja hyväksymiin tavoitteisiin ja strategioihin. Hallitusten jäseniltä edellytetään liiketalouden ja ko. yhtiön toimialan tuntemusta. Pyrkimyksenä on, että hallituksessa on tasapainoinen sukupuolijakauma.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operaatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 % ja velkaantuneisuusaste alle 50 %.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste vuonna 2022 oli 45,9 %.

Kaupunkikonsernin velkaantuneisuusaste vuonna 2022 oli 47,6 %.

7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.

Konserniohje päivitettiin viimeksi vuonna 2021 yhdessä tytäryhtiöiden kanssa ja se tuli voimaan 1.7.2021. Vuoden aikana ei ole katsottu olevan syytä uudelle päivittämiselle.

PARAISTEN KONSERNI VUONNA 2022

Konserniyhteisöiden erityiset tavoitteet ja tulokset vuonna 2021

Paraisten Kaukolämpö Oy

Toiminta 2022

Toiminta on sujunut suunnitellusti ja talous noudattaa talousarviota. Investointi Parsbyntien uuteen kaukolämpöputkeen toteutettiin heinäkuussa. Kaukolämpöputken siirto jäähallille sekä uuden luovuskeskuksen liittymä tehtiin elokuussa.

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 31.12.
Liikevaihto	2 795 225	2 645 000	2 673 950
Liiketoiminnan muut tuotot	55 284	42 000	121 193
Kulut	1 826 270	1 713 632	1 851 704
Poistot	314 248	288 154	319 891
Liiketoiminnan muut kulut	363 111	384 380	273 957
Liikevoitto/-tappio	346 879	268 177	349 591
Rahoitustuotot ja -kulut	-6	- 400	961
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot	-6 214	- 23 832	-32 235

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 2022
Omavaraisuusaste, %	78,6	N/A	92
Investoinnit, tuhatta €	0	2 200 000	192 000
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	14 %	N/A	14
Yrityskohtainen tunnusluku: Fossiilisilla polttoaineilla tuotetun lämmön osuus, %	2,3 %	< 2.0 %	1,52

Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy

Toiminta

Yhtiö pyrkii tukemaan ja kehittämään liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia Paraisilla eikä sen tavoitteena ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Yhtiö toteuttaa pyrkimyksiään hallinnoimalla urheilu-, nuoriso- ja kulttuuritaloa ja vuokraamalla talosta tiloja korvausta vastaan. PUNT:ssa käy vuosittain noin 50 000 kävijää.

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 31.12.
Liikevaihto	174 542	187 800	186 918
Liiketoiminnan muut tuotot	45 000	45 000	45 000
Kulut	23 163	26 700	21 190
Poistot	72 118		69 507
Liiketoiminnan muut kulut	150 096	154 700	125 953
Liikevoitto/-tappio	-25 834	51 400	15 356
Rahoitustuotot ja -kulut	-679	-2 000	89
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 2022
Omavaraisuusaste, %	97,9		97,3
Investoinnit, tuhatta €	20 149	0	52 384
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	23,9		29,2
Yrityskohtainen tunnusluku: Kävijämäärä	50 000	50 000	68 524

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy -konserni

Toiminta

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy:n tarkoituksena on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia, hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille asuntotarpeen tyydyttämiseksi Paraisten kaupungin eri kunta-alueilla.

Tarkoituksena toteuttamiseksi yhtiö omistaa kiinteistöjä ja osakehuoneistoja sekä toimii tarvittaessa rakennuttajana ja tekee rakennuttamissopimuksia Paraisten kaupungin ja muiden rakennuttamista harjoittavien yhteisöjen kanssa.

Yhtiö investoi vuoden aikana yhteen osakehuoneistoon ainakin Nauvon keskustassa, mahdollisesti myös Paraisten keskustassa.

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 31.12.
Liikevaihto	622 613	650 743	654 340
Liiketoiminnan muut tuotot			
Kulut	548 574	567 736	570 568
Poistot	72 049	70 085	69 098
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/-tappio	1 990	12 922	14 675
Rahoitustuotot ja -kulut	14 807	12 922	16 315
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	TA2022	Toteuma 2022
Omavaraisuusaste, %	76,94	78	73,5
Investoinnit, tuhatta €	185 442	300	79 196
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	168	151	202
Yrityskohtainen tunnusluku: Omavaraisuusaste	76,94	77	73,5

2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma

Vaalit

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö
Petra Öhman, valmistusluhteri

Vaalit	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	21 975	0	0	0	37 742	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	21 975	0	0	0	37 742	0,0
Henkilöstökulut	-44 407	-29 330	0	-29 330	-29 254	99,7
Palvelujen ostot	-17 576	-26 300	0	-26 300	-6 300	24,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 151	-3 000	0	-3 000	-5 400	180,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-2 361	0	0	0	-2 921	0,0
Toimintakulut	-73 495	-58 630	0	-58 630	-43 875	74,8
Toimintakate	-51 520	-58 630	0	-58 630	-6 132	10,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-51 520	-58 630	0	-58 630	-6 132	10,5

Toiminta 2022

Aluevaalit pidettiin tammikuussa. Talousarviota laadittaessa viesti oli, että kunnat vastaisivat kustannuksista. Parainen on kuitenkin saanut runsaan 33 000 euron avustuksen, ja kun kustannukset ovat samaan aikaan alittuneet, tulos on huomattavasti budjetoitua parempi.

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta
Hanna Järvinen, puheenjohtaja

Tilintarkastus	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Henkilöstökulut	-8 268	-11 744	0	-11 744	-9 702	82,6
Palvelujen ostot	-41 664	-41 860	0	-41 860	-42 730	102,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-49 932	-53 604	0	-53 604	-52 432	97,8
Toimintakate	-49 932	-53 604	0	-53 604	-52 432	97,8
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-49 932	-53 604	0	-53 604	-52 432	97,8

Toiminta 2022

Ammattitilintarkastajat ovat suorittaneet kaupungin hallinnon ja talouden (vuoden 2022 tilinpäätöksen) tarkastuksen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat arvioineet kaupunginvaltuuston asettamien sitovien tavoitteiden toteutumista. Tarkastuskustannukset ovat nykyisen tilintarkastushankinnan mukaiset. Toimintavuoden 2023 tarkastus on aloitettu. Kesän ja syksyn aikana on tehty sisäisen valvonnan riskikartoitus.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Arviointikertomus vuodelta 2022: Arviointikertomuksen laatiminen.	Määrä painopistealueen vastuuhenkilöitä, joita on kuultu vuoden aikana.	75 % painopistealueen palveluvastaavista on kuultu	Vuoden 2022 painopistealueena oli ympäristö, ja 100 %:a asianomaisista viranhaltijoista on kuultu vuoden aikana.
Sidonnaisuusrekisterin ylläpitäminen: Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat jättäneet oikeansisältöisen ilmoituksen sidonnaisuuksistaan.	Määrä ilmoitusvelvollisia, jotka eivät ole jättäneet ilmoitusta sidonnaisuuksistaan ja että pistokoetarkastus sidonnaisuuksien paikkansapitävyydestä tehdään asiakastiedon avulla	100 % ilmoituksista tehty.	100 % on tehnyt ilmoituksen.
Arviointisuunnitelman mukainen toiminta: Toimintavuoteen 2022 kohdistuvan arviointisuunnitelman toteuttaminen. 7 kokousta pidetään.	Arviointisuunnitelma toteutuu. Kokousten määrä.	100 % arviointisuunnitelman tavoitteista toteutuvat. 7 kokousta.	Kokouksia 6 kpl.

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Tarkastuspäivien lukumäärä	44,5		40	40	45,5
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	3	4	4	4	4

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut Vesihuoltolaitos mukaan lukien	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	6 689 986	6 320 580	0	6 320 580	6 354 881	100,5
Maksutuotot	0	0	0	0	45	
Tuet ja avustukset	871 065	838 450	0	838 450	991 375	118,2
Muut toimintatuotot	14 629 079	16 296 006	0	16 296 006	16 598 696	101,9
Toimintatuotot	22 190 130	23 455 036	0	23 455 036	23 944 997	102,1
Henkilöstökulut	-7 034 181	-7 175 377	0	-7 175 377	-7 144 786	99,6
Palvelujen ostot	-9 800 753	-9 669 051	-555 000	-10 224 051	-10 107 328	98,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 043 163	-3 728 157	-25 000	-3 753 157	-4 099 645	109,2
Avustukset	-214 203	-220 500	0	-220 500	-228 588	103,7
Muut toimintakulut	-2 150 865	-2 472 829	0	-2 472 829	-2 491 643	100,8
Toimintakulut	-23 243 165	-23 265 914	-580 000	-23 845 914	-24 071 990	100,9
Toimintakate	-1 053 035	189 122	-580 000	-390 878	-126 993	32,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 171 233	-3 169 183	0	-3 169 183	-3 179 805	100,3
Laskennalliset erät	-5 865 722	-7 175 370	0	-7 175 370	-7 175 370	100,0
Netto	-10 089 990	-10 155 431	-580 000	-10 735 431	-10 482 168	97,6

Konsernipalvelut ilman vesihuoltolaitosta	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	3 573 503	3 094 930	0	3 094 930	3 354 818	108,4
Maksutuotot	0	0	0	0	45	
Tuet ja avustukset	871 065	838 450	0	838 450	991 375	118,2
Muut toimintatuotot	13 473 542	15 221 606	0	15 221 606	15 442 793	101,5
Toimintatuotot	17 918 110	19 154 986	0	19 154 986	19 789 030	103,3
Henkilöstökulut	-6 208 134	-6 275 664	0	-6 275 664	-6 320 933	100,7
Palvelujen ostot	-9 075 496	-8 904 840	-555 000	-9 459 840	-9 366 204	99,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 400 752	-3 044 425	-25 000	-3 069 425	-3 493 992	113,8
Avustukset	-214 203	-220 500	0	-220 500	-228 588	103,7
Muut toimintakulut	-1 468 465	-1 771 829	0	-1 771 829	-1 838 337	103,8
Toimintakulut	-20 367 051	-20 217 258	-580 000	-20 797 258	-21 248 055	102,2
Toimintakate	-2 448 941	-1 062 272	-580 000	-1 642 272	-1 459 025	88,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 316 944	-2 319 183	0	-2 319 183	-2 347 124	101,2
Laskennalliset erät	-5 865 883	-7 175 931	0	-7 175 931	-7 175 931	100,0
Netto	-10 631 768	-10 557 386	-580 000	-11 137 386	-10 982 080	98,6

Keskushallinto

Kaupunginhallitus
Hallintopalvelut
Hanna-Maria Grandell, hallintopäällikkö

Keskushallinto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 453	2 500	0	2 500	7 073	282,9
Maksutuotot	0	0	0	0	45	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	3 710	1 500	0	1 500	3 735	249,0
Toimintatuotot	9 163	4 000	0	4 000	10 853	271,3
Henkilöstökulut	-769 517	-786 342	0	-786 342	-828 035	105,3
Palvelujen ostot	-407 719	-393 708	0	-393 708	-412 717	104,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 456	-46 950	0	-46 950	-45 327	96,5
Avustukset	-18 619	-22 500	0	-22 500	-29 906	132,9
Muut toimintakulut	-122 087	-137 129	0	-137 129	-136 333	99,4
Toimintakulut	-1 328 399	-1 386 629	0	-1 386 629	-1 452 318	104,7
Toimintakate	-1 319 235	-1 382 629	0	-1 382 629	-1 441 465	104,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 575	-1 404	0	-1 404	-1 404	100,0
Laskennalliset erät	62 564	70 269	0	70 269	70 269	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-1 263 246	-1 313 764	0	-1 313 764	-1 372 600	104,5

Toiminta 2022

Paraisten kaupunki teki vuonna 2022 uutta strategiaa ja se otettiin käyttöön kuluneen vuoden aikana. Vastaavasti strategiaa jalkautettiin aktiivisesti kaupungin johtoryhmän koordinoimana. Tehtävässä auttoi myös ulkopuolinen konsultti. Uusi strategia toimii pohjana koko tulevan valtuustokauden koko kaupungin kehittämistyössä ja se on yksi keskeisimpiä asiakirjoja kaupunkitasoisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus vaikutti merkittävästi Paraisten kaupungin toimintaan jo vuoden 2022 aikana. Runsaasti selvitystyötä ja erilaisia koosteita sopimuksiin, henkilöstöön ja tiloihin sekä IT-järjestelmiin liittyen toimitettiin Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Erityisesti sote-kiinteistöjen vuokria koskeva valmistelu oli kovin aikaa vievää ja vaati runsaasti henkilöstöresursseja. Selvitystyöt kuormittivat henkilöstöä ja aiheuttivat aikatauluhaasteita muiden hoidettavien työtehtävien ohella. Hyvinvointialueen valmistelusta annettiin säännönmukaisesti tilannekatsaus päättäjille sekä kaupunginhallitus- että valtuustotasolla.

Kaupunginvaltuusto seurasi toiminnan kehittämis- ja talouden tasapainottamisohjelman toteutumista osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto seurasi budjetin toteutumista aktiivisesti.

Kaupunginvaltuusto seurasi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman toteutumista. Hyvinvointikertomusta valmisteltiin hyvinvointikoordinaattorin johdolla, mutta varsinainen hyväksyminen siirtyi päätöksenteossa vuoden 2023 puolelle.

Kuntalain velvoittamana kaupunginhallitus vastasi muun muassa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä edusti kuntaa työnantajana, vastasi kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä huolehti sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuluneen vuoden aikana valmisteltiin kaupungin uusi organisaatio sekä luottamushenkilö- että viranhaltijapuolta koskien. Päätökset saatiin yksimielisesti hyväksytyä ennen kesätaukoa.

Syyskaudella valmisteltiin kaupungin uusi hallintosääntö, joka tuli voimaan 1.1.2023. Työssä osallistettiin henkilökuntaa ja pidettiin runsaasti henkilöstöinfoja sekä työpaikkakokouksia.

Tehtävää varten perustettiin organisaatio- ja hallintosääntötyöryhmä, joka kokoontui aktiivisesti ja käsitteli asiakirjaa perusteellisesti. Hallintosääntö saatiin suunnitelman mukaisesti hyväksytyä marraskuun valtuustossa.

Aloitteiden käsittelyyn on vuoden aikana kiinnitetty enenevässä määrin huomioita ja vuosia käsittelemättä olleet aloitteet on saatu nyt käsittelyyn asianmukaisesti. Aloitteita koskeva ohjeistus on päivitetty.

Kaupungin viestintäsuunnitelmien päivittäminen on aloitettu ja päätöksentekoon saatiin ensimmäisenä kriisiviestintäsuunnitelma, joka on erittäin keskeinen ohje esimerkiksi luonnonkatastrofien, vesipulan, sähkökatkosten, mainekriisin tai vaikkapa tietoturvahyökkäyksen varalle.

Digitalisaation edistämistä pidettiin keskiössä kaikissa kokousjärjestelyissä vuoden aikana. Vastaavasti esimerkiksi sähköinen allekirjoitus otettiin laajasti käyttöön toimialoilla.

Kaupungin valmiussuunnitelmaa kehitettiin ja päivitettiin, valmiusharjoituksiin osallistuttiin, mutta varsinaisen valmiussuunnitelman hyväksyminen ei vielä tapahtunut vuoden 2022 aikana. Tehtävän koordinointi siirrettiin vuoden 2023 alusta tekniselle päällikölle. Aiemmin tehtävää hoiti hyvinvointikoordinaattori.

Hankintojen ohjeistamiseen kiinnitettiin huomiota, ja kaupungin hankintaohje päivitettiin. Vastaavasti kaupungin hankintastrategiatyö eteni suunnitellusti. Varhaiskasvatuksen ja kouluverkon selvitystyö saatiin päätökseen ja aiheesta järjestettiin myös hallituksen iltakoulu päättäjille.

Viranhaltijapuolen ja luottamushenkilöiden vuoropuheluun kiinnitettiin yhä enemmän huomiota, vuoden aikana oli monta seminaaria, iltakoulua ja infoa, joilla tavoiteltiin kokonaiskuvan parempaa hahmottamista ja keskusteluyhteyden lisäämistä ennen varsinaista päätöksentekoa.

Osana kaupungin hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää työtä kaupunkiin palkattiin projektikoordinaattori organisaation sisältä. Hänen työpanoksensa on tarkoitus jakaa elinvoiman ja henkilöstöhallinnon kesken. Tähän tehtävään sisällytetään hyvinvointialueen rajapinnassa tehtävää työtä, kaupunkilaisten osallistamista, vaikuttamistoimielinten kanssa tehtävää työtä, järjestötyötä, erilaista ennaltaehkäisevää työtä sekä kaupungin henkilöstön tukemista uudessa muutostilanteessa, koulutuksia ja kehittämishankkeita.

Vuoden aikana selvitettiin tietohallinnon osalta mahdollisuuksia tuottaa palvelut muulla tavoin kuin omana työnä. Tieran kanssa on käyty selvitystyötä mahdollisesta it-puolen ulkoistamisesta työnimellä "Polku Tieraan", ja linjaukset palvelujen tuottamistavassa tehdään kevään 2023 aikana. Kaupunki oli varuillaan ja varautui tietojärjestelmiin kohdistuviin häirintäyrityksiin. Vuonna 2022 satsattiin siihen, että entistä paremmin havaitaan tapahtumia, jotka poikkeavat normaalista tietoliikenteestä. Epänormaali liikehdinnät saattavat olla merkki tietojärjestelmien toimivuutta uhkaavasta toiminnasta.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Strategian kirkastaminen ja jalkauttaminen.	<p>Kaupunkitasoinen strategia jalkautetaan toimialoille.</p> <p>Paraisten kaupungin uuden organisaatorakenteen luominen.</p> <p>Päätöksentekojärjestelmän terävöittäminen ja vuoropuhelun lisääminen päätöksentekijöihin ja kaupunkilaisiin.</p> <p>Soten hallitun liikkeen luovutuksen varmistaminen.</p> <p>Terve ja tasapainoinen talous: talouden tasapainottamisohjelman jatkaminen.</p> <p>Organisaatorakenteen valmistelu ja tuominen päätöksentekoon.</p>	<p>Strategia on hyväksytty ja strategian jalkautuminen on ohjeistettu.</p> <p>Kaupunkitasoinen päätöksentekojärjestelmän koordinointi, aktiivinen tiedotus, kaupunkilaisten osallistaminen, seminaarit ja iltakoulut</p> <p>Talouden tasapainottaminen näkyy talouden keskeisimmissä tunnusluvuissa ja talouden seuranta on säännöllistä. Tehdään säännöllinen kuukausiraportointi, jatketaan suunnitelmallisten säästölistojen laatimista.</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon muutos on huomioitu organisaation rakenteessa.</p>	<p>Kaupungin strategia on hyväksytty ja jalkauttaminen toimialoille on aloitettu. Strategiasta on tiedotettu sekä henkilökuntaa että kuntalaisia ja luottamushenkilöille on järjestetty osallistavia seminaareja.</p> <p>Talouselukuja on analysoitu ja niistä on tiedotettu säännöllisesti luottamushenkilöille.</p> <p>Kaupungin johtoryhmä on käsitellyt kaupungin taloustilannetta säännöllisesti kokouksissa.</p> <p>Sosiaali- ja terveystoimen liittyminen osaksi Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta on huomioitu organisaatiomuutoksessa.</p>
Tulomuutto: Kaupungin valmiutta kehitetään ja päivitetään suunnittelemalla riskienhallinta-, varautumis- ja turvallisuustoiminnot valmiussuunnitelmaan.	Hyvinvointikoordinaattori johtaa poikkihallinnollista työtä kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan laatimiseksi ja valmiiksi saattamiseksi.	Valmiussuunnitelman yleinen osa valmistuu ja hyväksytään vuoden 2022 aikana.	Valmiussuunnitelmaa on valmisteltu hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Organisaatiouudistuksen myötä tekninen päällikkö vastaa jatkossa kaupungin turvallisuudesta ja valmiudesta. Valmiussuunnitelma hyväksyttäneen vuoden 2023 alkupuolella.
Toiminnan kestävyys: Sähköisten palvelujen lisääntynyt käyttö keskushallinnon prosesseissa.	<p>Viranhaltijapäätösten sähköinen allekirjoitus otetaan käyttöön päätösten tiedoksiannossa.</p> <p>Voimassa olevien säännösten mukainen sähköisen pitkäaikaissäilyttämisen järjestelmän käyttöönoton valmistelu.</p>	<p>Sähköiset allekirjoitukset otetaan käyttöön hankintapäätösten tiedoksiannossa.</p> <p>Asianhallintajärjestelmän sähköinen arkisto otetaan käyttöön.</p>	<p>Sähköistä allekirjoitusta on otettu käyttöön joidenkin pöytäkirjojen tarkistamisessa ja sopimusten hyväksymisessä.</p> <p>Sähköinen asianhallinnan arkistointityö on käynnistetty, mutta se on kesken.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kaupunginjohtaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Kaupunginlakimies	1,0	1,0	1,0		0
Hallintopäällikkö				1,0	1
Tiedonhallinta-asiantuntija	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Johdon sihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Kielenkääntäjä	2,0	2,0	2,0	2,0	2
Hyvinvointikoordinaattori	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Valmistelusihteeri	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hallintoassistentti	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Hankekoordinaattori					
Vahtimestari	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilötyövuodet yhteensä	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9
Digikehittäjä					
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	8	9	9	10	10
Määräaikaiset	2	1	1	0	0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	10	10	10	10	10

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kaupunginvaltuusto	7	7	7	7	10
Kaupunginhallitus	14	17	12	12	16
Jaosto	10	11	9	9	9
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	84	86	87	93	96

Ikt-palvelut

Kaupunginhallitus
Hallintopalvelut
Hanna-Maria Grandell, hallintopäällikkö
Kai Kalliolevo, IT-päällikkö

Ikt-palvelut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	769 165	805 500	0	805 500	805 742	100,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	769 165	805 500	0	805 500	805 742	100,0
Henkilöstökulut	-287 480	-291 093	0	-291 093	-291 674	100,2
Palvelujen ostot	-492 984	-556 639	0	-556 639	-467 691	84,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 603	-8 220	0	-8 220	-9 095	110,6
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-33 041	-38 137	0	-38 137	-41 237	108,1
Toimintakulut	-821 107	-894 089	0	-894 089	-809 697	90,6
Toimintakate	-51 942	-88 589	0	-88 589	-3 955	4,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-87 120	-94 341	0	-94 341	-87 120	92,3
Laskennalliset erät	16 806	19 219	0	19 219	19 219	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-122 256	-163 711	0	-163 711	-71 856	43,9

Toiminta 2022

IT-yksikkö tarjoaa kaupungin osastoille tietoteknisiä asiantuntija- ja infrapalveluita. Visiona on toimivan ja tietoturvallisen IT-ympäristön tuottaminen ja ylläpitäminen sekä työtehtävien tehokkaan hoitamisen mahdollistavien välineiden tarjoaminen työntekijöille.

Konesali- ja työasemapalveluiden kehittämistä on pyritty jatkamaan toimintavarmuuden takaamiseksi. Sote-uudistusta on valmisteltu erilaisiin kartoituksiin ja selvityksiin vastaamalla, koskien mm. sopimuksia, irtainta omaisuutta sekä verkkoinfraa. Palomuurit päivitettiin kasvaneesta kuormituksesta johtuen. Tietoturvaan on panostettu ottamalla käyttöön uusia tekniikoita. Mahdollista tietohallinnon liikkeenluovutusta Kuntien Tiera Oy:lle on selvitetty laajassa projektissa.

Henkilöstössä ei ole tapahtunut vaihdoksia tarkastelujakson aikana. Covid-pandemia aiheutti poissaoloja myös IKT-yksikössä.

Käyttömenot alittuvat hieman talousarvioon verrattuna. Tulot ovat sisäisiä, joten ne vastaavat menoja.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Prosessien kehittäminen.	Tehostetaan hankintaprosessia siten, että kaikille toimialoille nimetään ja opastetaan henkilö käyttämään IT-palveluiden tilaus- ja tukiportaalia. Selkiytetään IT-tuen tavoitettavuustietoja siten, että henkilöstö osaa käyttää oikeita kanavia. Näin saadaan työkuormaa tasattua ja vasteaikoja parannettua.	Kaikilla toimialoilla nimetty ja koulutettu vastuhenkilö vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana. IT-tuen kontaktitiedot päivitetty ja tiedotettu laajasti vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana.	Toimialoille on opastettu uusia vastuuhenkilöitä tilausten hallintaan. Tämän osalta 2023 aloittava uusi organisaatio muuttaa tilannetta ja valmisteluun otettiin aikalisä. IT-tuen kontaktitiedot on päivitetty Loggeniin. Yhteystiedot löytyvät myös sisäisestä puhelinluettelosta sekä mobiilisovelluksesta (Telia VIP).
Tulomuutto: Sähköisten palveluiden kehittäminen.	Yksilöllisten palvelutarpeiden toteuttamiseksi kehitetään sähköisiä palveluita. Tarjotaan kuntalaisille lisää sähköisiä lomakkeita esimerkiksi nyt testikäytössä olevan ePalvelu-sovelluksen kautta. Lisätään jo käytössä oleviin palveluihin mahdollisuus verkkomaksamiseen. Tarjotaan henkilökunnalle opastusta modernien digitaalisten työvälineiden käyttämiseen. Sähköisen arkistoinnin laajentaminen tärkeimpiin tietojärjestelmiin tiedonhallintalain vaatimusten mukaisesti.	Käyttöön otettujen sähköisten lomakkeiden määrä. Käyttöön otettujen verkkomaksamisen ratkaisujen määrä palveluissa. Toteutettujen henkilöstön opastusten määrä. Tietojärjestelmien määrä, joissa sähköinen arkistointi.	Sähköisiä palveluita kuntalaisille tarjoaa mm. terveydenhuolto, varhaiskasvatus, kirjasto, kansalaisopisto, rakennusvalvonta, tekniset tukipalvelut sekä vesihuolto. Sähköiseen venepaikkojen varaamiseen otettiin käyttöön verkkomaksaminen. Useat toimialat ovat valmistelleet ePalvelun sähköisten lomakkeiden käyttöönottoa, mutta tuotantoon asti uusia palveluita on saatu varsin vähän. Rakennusvalvonta kilpailutti ja hankki sähköisen arkistoinnin. Tietohallinto on avustanut hyvinvointitoimialan sähköisten palvelujen siirtämisessä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle.
Toiminnan kestävyys: IT-toimintojen kehittäminen resurssien riittävyyden takaamiseksi.	Työasemapalveluja parannetaan siten, että toimittajan osuus prosessissa kasvaa. Näin IT:n henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa paremmin tukeen ja kehittämiseen. Leasinglaitteita uusittaessa siirrytään joustavampaan ns. palvelulaitemalliin.	Yhteistyössä toimittajan kanssa suunniteltu ja otettu käyttöön sopimuksen mahdollistamat tehostetut toimenpiteet vuoden loppuun mennessä. Uusittavat vuokralaitteet korvataan soveltuvin osin palvelulaitteilla sitä mukaa kun leasingkausi päättyy.	Suurin osa leasing-tietokoneista on korvattu palvelumallin mukaisilla laitteilla. Mahdollista tietohallinnon kokonaisulkoistusta on selvitetty Kuntien Tiera Oy:n kanssa loppuvuoden ajan. Tavoitteena on selvittää, mikäli ulkoistamalla resurssien riittävyys ja osaaminen voidaan varmistaa kustannustehokkaasti.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
IT-päällikkö	1	1	1	1	1
IT-suunnittelija	1	1	1	1	1
IT-tukihenkilö	3,9	4,07	4	4	4
Henkilötyövuodet yhteensä	5,9	6,07	6	6	6
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	5	4		6	6
Määräaikaiset	1	2			
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	6	6		6	6

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Service deskissä luotujen tapahtumien määrä	860	1 110	793		746
Service deskissä ratkaistujen tapahtumien määrä	477	1 054	1295		745
Asiakastyytyväisyysindeksi (1-5)	3,64	3,80	3,64	3,8	3,73
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	4	5		6	1
Bruttokustannus/asukas, €		53		60	

Henkilöstö

Kaupunginhallitus

Konsernipalvelut

Peter Lindroos, henkilöstöpäällikkö

Henkilöstö	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	94 159	102 000	0	102 000	78 764	77,2
Muut toimintatuotot	6 660	6 540	0	6 540	913	14,0
Toimintatuotot	100 820	108 540	0	108 540	79 677	73,4
Henkilöstökulut	-531 239	-502 554	0	-502 554	-493 202	98,1
Palvelujen ostot	-467 569	-363 439	-90 000	-453 439	-473 823	104,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 023	-13 000	0	-13 000	-12 480	96,0
Avustukset	-3 300	-2 000	0	-2 000	-3 300	165,0
Muut toimintakulut	-54 406	-51 915	0	-51 915	-60 932	117,4
Toimintakulut	-1 065 537	-932 908	-90 000	-1 022 908	-1 043 736	102,0
Toimintakate	-964 717	-824 368	-90 000	-914 368	-964 060	105,4
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 587	-7 587	0	-7 587	-7 587	100,0
Laskennalliset erät	25 077	31 962	0	31 962	31 962	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-947 227	-799 993	-90 000	-889 993	-939 684	105,6

Toiminta 2022

Taloudellinen tulos vastaa myönnettyjä määrärahoja. Lisäkustannukset, jotka aiheutuivat henkilöstön palkitsemisesta hyvästä työpanoksesta, otettiin huomioon lisätalousarviossa. Vuotta 2022 leimasi sote-uudistuksen valmistelu. Yli 400 työntekijän luovutus Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vaati yhteistoimintaneuvotteluja ja tiivistä yhteydenpitoa valmistelevaan HR-henkilöstöön, joka keräsi luovutettavaa henkilöstöä koskevia tietoja. Vaikka kaksi palkanlaskijaa työskenteli loppuvuodesta käytännössä kahdelle organisaatiolle, palkanlaskenta ja esimiesten tukeminen sopimusasioissa sujuivat ilman suurempia ongelmia.

Sote-uudistus sekä Paraisten kaupungin oma organisaatiouudistus herättivät huolta työpaikoilla. Henkilöstölle tiedottamisen lisääminen, säännölliset henkilöstötyöpajat ja sisäinen muutosjohtamiskoulutus voitiin toteuttaa suunnitellusti työhyvinvointikoordinaattorin panoksen ansiosta. Palaute oli hyvää. Sisäiset koulutukset ja uusien toimintamallien ja materiaalien kehittäminen esimiestyön tueksi eivät vähentäneet sairauspoissaoloja. Sen sijaan konkreettisilla toimenpiteillä, kuten useiden kelpoisuusvaatimukset täyttävien sairaanhoitajien, lähihoitajien ja muun hoitohenkilökunnan työsuhteiden vakinaistamisella, voitiin terveydenhuollon pahinta henkilöstövajetta ja psykososiaalista kuormitusta jossain määrin korjata.

Henkilöstöpalvelujen henkilöstö väheni kolmella henkilötyövuodella, kahdella palkanlaskijalla ja yhdellä työsuojelupäälliköllä. Koulutuksella ja työtehtävien monipuolistamisella henkilöstöpolitiikka voidaan pitää hyvällä tasolla, mutta vaarana on, että kehittämistyö ja uusien työvälineiden käyttöönotto joudutaan tulevaisuudessa osittain hoitamaan tukipalveluina.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Yhdessä työskentely.</p> <p>Toimiva henkilöstöpolitiikka edellyttää, että viestintä ja vuoropuhelu työpaikoilla toimivat hyvin.</p> <p>Hyvä mittari organisaation toimivuuden arvioimiseksi on kysyä henkilöstöltä, miten se viihtyy työpaikallaan.</p>	<p>Esimiesten työpajat, henkilöstön me-henkeä vahvistavat toimenpiteet.</p>	<p>Henkilöstökysely.</p>	<p>Työpajoja ja koulutuksia esimiehille sekä kehittämiskokouksia työpaikoilla järjestettiin huomattavasti enemmän kuin alun perin suunniteltiin.</p> <p>Työhyvinvointikoordinaattorin panos on ollut arvokas ja tuottanut erittäin hyviä tuloksia. Esimiehille tarkoitetut uudet ohjeet ja materiaali on päivitetty nopealla aikataululla.</p>
<p>Tulomuutto: Henkilöstöpalvelujen toimialan vaikutus tulomuuttoon tukemalla Paraisten kaupunkia työnantajamaineensa kehittämisessä.</p> <p>Johdonmukainen ja hyvä henkilöstöpolitiikka vahvistaa kaupungin mainetta oikeudenmukaisena ja nykyaikaisena työnantajana.</p>	<p>Toimivat prosessit, jotka alkavat rekrytointivaiheesta ja jatkuvat perehdytyksellä ja täydennyskoulutusmahdollisuuksilla.</p>	<p>Päivitetty henkilöstö- ja täydennyskoulutussuunnitelman malli.</p>	<p>Strategiapolku toteutettiin suunnitelmien mukaisesti, sisäisissä muutoshaviloissa esimiehet ovat yhdessä kehittäneet hyvän henkilöstöpolitiikan malleja.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Toimiva työympäristö.</p>	<p>Ylläpidetään pitkäjänteisesti kestävää ja terveellistä työympäristöä ennaltaehkäisevin toimin, jotka vahvistavat työyhteisön jäsenen hyvinvointia. Toimivilla työsuojeluprosesseilla ylläpidetään fyysisesti ja psykososiaalisesti kestävää työympäristöä.</p>	<p>Läheltä piti -tilanteiden jatkuva seuranta työpaikalla tapahtuvien tapaturmien ehkäisemiseksi. Päivitetty periaate psykososiaalisessa työympäristössä esiintyvien häiriöiden hallitsemiseksi.</p>	<p>Konkreettisia työvälineitä on testattu, suunnitelmat ja aikataulut ovat pitäneet.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Henkilöstöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Henkilöstösihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Työsuojelupäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5
Palkanlaskija	5,0	5,3	5,2	5,0	5,0
Työhyvinvointikoordinaattori	0	0	0,0	0,5	0,5
Työsuojeluvaltuutettu	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Henkilötyövuodet yhteensä	8,9	9,2	9,1	9,4	8,9
Vakituiset	7	7	7	7	7
Määräaikaiset	1	2	2	2	2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	8	9	9	9	8

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Teemapäivät esimiehille ja/tai muulle henkilöstölle (työsuojelu, henkilöstöpolitiikka, sopimustulkinnat, toimintamallit yms.)		5	4	4	35
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	50	51	46	55	64

Talous

Kaupunginhallitus
Konsernipalvelut
Petra Palmroos, talouspäällikkö

Talous	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	446 538	269 000	0	269 000	303 861	113,0
Toimintatuotot	446 538	269 000	0	269 000	303 861	113,0
Henkilöstökulut	-370 361	-392 743	0	-392 743	-385 345	98,1
Palvelujen ostot	-630 987	-612 921	0	-612 921	-602 774	98,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 135	-1 950	0	-1 950	-2 194	112,5
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-50 359	-72 580	0	-72 580	-75 885	104,6
Toimintakulut	-1 053 843	-1 080 194	0	-1 080 194	-1 066 197	98,7
Toimintakate	-607 305	-811 194	0	-811 194	-762 337	94,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 533	-1 533	0	-1 533	-1 533	100,0
Laskennalliset erät	25 122	40 835	0	40 835	40 835	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-583 716	-771 892	0	-771 892	-723 035	93,7

Toiminta 2022

Vuotta on leimannut monella tasolla tehty muutostyö. Kaikki taloushallinnon järjestelmät, prosessit ja ohjeet on uudistettu ja muutettu vastaamaan kaupungin uutta organisaatorakennetta. Suurimman osan työstä on tehnyt kaupungin oma henkilöstö.

Uuden hyvinvointialueen muodostaminen vaati syksyn aikana isoa työpanosta talousyksikön henkilöstöltä. Talousyksikön henkilöstö on osallistunut alueellisiin verkostokokouksiin, jotka ovat koskeneet taloustoimintojen siirtämistä Varhalle.

Toimintavuoden aikana ulkopuolinen toimija teki sisäisen valvonnan riskikartoituksen ja laati riskikartoitusraportin. Kaupungin sisäistä laskutusohjetta on päivitetty ja kaupungin strategian pohjalta on laadittu hankintastrategia. Kaupunginhallitus asetti hankintastrategiatyötä varten sekä poliitikoista että viranhaltijoista koostuvan työryhmän. Työryhmä kokoontui syksyllä neljä kertaa ja kutsui kokouksiinsa myös ulkopuolisia alan asiantuntijoita.

Kaupungin ostoireskontra on uusittu ja päivitetty.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Sähköinen arkistointi	Arkistointiprosessiin liittyvä prosessin kehittäminen neljällä talouspalvelujen osa-alueella. Prosessit siirretään perinteisen arkistoinnin piiristä sähköiseen arkistointiin.	Valmistuneet vuoden 2022 aikana.	Työprosessit on toteutettu osittain ja työ jatkuu vuonna 2023. Visma Sign otettiin toimintavuoden aikana käyttöön hankeselvitysten sähköisen allekirjoittamisen mahdollistamiseksi.
Tulomuutto: Sähköisten laskujen lisääminen	Parannetaan kaupungin rakenteita, jotta asiakkaille voidaan luoda paremmat edellytykset sähköisten laskujen käyttöönottoon. Kaupungin sähköistä prosessia kehitetään ja yhteistyötä pankkien kanssa tiivistetään.	Asiakkaista 35–40 % on ottanut käyttöön sähköisen laskujen käsittelyn.	31.12.2022 lähetettyjen e-laskujen osuus oli 28,8 %, eli 18 470 laskua yhteensä 64 139 laskusta. 2021: 15 997 lähetettyä e-laskua kaikkiaan 69 097 lähetetystä laskusta 2022: 18 470 lähetettyä e-laskua kaikista lähetetyistä laskuista, mikä merkitsee 2 473 laskun lisäystä. Joulukuussa 2022 kaupungin sosiaalisen median kanavilla ja verkkosivuilla julkaistiin opetusvideo. Video on katsottavissa myös Youtubessa.
Toiminnan kestävyys: Hankintastrategia	Asetetaan työryhmä, jonka tehtävänä on laatia kaupungille hankintastrategia.	Hyväksytty kaupunginvaltuustossa vuoden 2022 aikana.	Työryhmä kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Prosessin aikana työryhmä on myös kutsunut asiantuntijoita mukaan kaupungin hankintastrategian laatimistyöhön. Hankintastrategian luonnos esitellään elinvoimavaliokunnalle ja kaupunginhallitukselle tammikuussa 2023.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Taluspäällikkö	1,0	1	1	1	1
Asiantuntijat	3,4	4	4	4	4
Taloussihteeri	2,0	2	2	2	2
Henkilötyövuodet yhteensä	6,4	7	7	7	7
Vakituiset	6	6	7	7	7
Määräaikaiset	0,4	1	0	0	0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	6,4	7	7	7	7

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Ostolaskujen määrä	31 354	30 772	29 535	29 800	30 467
Myyntilaskujen määrä	63 415	64 110	64 013	59 000	62 408
Muiden tilitapahtumien määrä	14 131	14 296	12 414	14 400	10 679
Nettokustannus/Asukas					
Nettokustannus/asukas, €	30	82	55	54	51

Elinkeinoelämä

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Elinkeinoelämä	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	57 569	34 000	0	34 000	34 899	102,6
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	134 143	133 500	0	133 500	130 010	97,4
Toimintatuotot	191 712	167 500	0	167 500	164 909	98,5
Henkilöstökulut	-407 581	-413 898	0	-413 898	-432 286	104,4
Palvelujen ostot	-236 178	-195 660	0	-195 660	-189 799	97,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 953	-4 900	0	-4 900	-8 088	165,1
Avustukset	-703	0	0	0	-702	0,0
Muut toimintakulut	-408 183	-385 303	0	-385 303	-391 350	101,6
Toimintakulut	-1 064 598	-999 761	0	-999 761	-1 022 225	102,2
Toimintakate	-872 887	-832 261	0	-832 261	-857 316	103,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-210 009	-204 846	0	-204 846	-207 129	101,1
Laskennalliset erät	189 493	198 327	0	198 327	198 327	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-893 402	-838 780	0	-838 780	-866 118	103,3

Toiminta 2022

Vuosi oli taloudellisesti haastava. Toimintakate on parempi kuin vuonna 2021, mutta budjetoitua huonompi. Ylitys on lähinnä henkilöstöpuolella, jossa emme ole onnistuneet siirtämään henkilöstökuluja hankkeisiin toivotulla tavalla. Lisäksi elinkeinoelämä ja matkailu ovat ottaneet vastattavakseen kuluja, jotka eivät varsinaisesti liity ydintoimintaan ja jotka eivät sen vuoksi ole sisältyneet talousarvioon. Tällaisia esimerkkejä ovat saniteettiratkaisujen järjestäminen Nauvon vierasvenesatamassa ja Houtskarın uimarannalla sekä kutsutaksisyhteyksien järjestäminen.

Kuten tiedetään, vuosi oli jälleen melko erilainen ja haastava, kun pandemian jälkeen tuli Ukrainan kriisi. Kyselyjen mukaan elinkeinoelämän tulevaisuudennäkymät ovat melko negatiiviset, turunmaalaiset yrittäjät ovat kuitenkin positiivisempia kuin muiden alueiden yrittäjät. Työttömyysaste on alhainen, joillakin aloilla on sen sijaan pulaa työvoimasta. Työ yritysilmapiiriin parantamiseksi tuotti hienoja tuloksia esimerkiksi maakuntaennusteessa ja yrittäjyyskasvatustyössä.

Matkailussa käynnistettiin syksyllä kaksi uutta hanketta. Toisen hankkeen päätavoitteena on luoda edellytyksiä sesongin pidentämiselle ja matkailun kasvulle harvaan asutuilla saaristoalueilla. Toisessa hankkeessa selvitetään saaristoalueen edellytyksiä ottaa vastaan varsinkin pienempiä risteilyaluksia ja luoda tätä kohderyhmää kiinnostavia tuotteita ja palveluja. Turun kaupunki on perustanut matkailuyhtiön Visit Turku Archipelagon, ja tarkoituksena on, että Parainen ja Naantali liittyvät yhtiöön vuoden 2023 alussa. Tämä avaa uusia mahdollisuuksia, erityisesti saaristomme kansainväliseen markkinointiin.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Vetovoima.	Kaupungin vetovoimaa lisätään tukemalla laadukkaiden palvelujen luomista ja alueen vahvuuksia markkinoimalla.	Matkailun yhteistyöyritysten määrä.	DataHubin kautta näkyvyyttä 50:lle Paraisten saaristokaupungin yritykselle ja 157:lle Paraisten saaristokaupungin tuotteelle.
Tulomuutto: Tulomuuton edistäminen näkyvillä toimenpiteillä yrittäjien ja kävijöiden houuttelemiseksi kaupunkiin.	Kampanjat ja markkinointi sosiaalisen median, messujen ja verkostojen kautta.	Uusien asukkaiden määrä (nettomuutto), uusien yritysten määrä.	Tulomuutto toisesta kunnasta: 522 Lähtömuutto toiseen kuntaan: 564 Uudet yritykset: 119
Toiminnan kestävyys: Kestävä matkailu -hanke.	Hankkeen tavoitteena on kehittää kestävä matkailua kohdetasolla, tarjota matkailuyrityksille koulutusta ja opastusta kestävyysasioissa ja kehittää uusia reittejä, jotka noudattavat luontoarvojen ja kestävä matkailun periaatteita.	Uusien luonto- ja vaellusreittien määrä, Sustainable Travel Finland -ohjelmaan liittyneiden yritysten määrä.	Alueen yrityksistä 19 on liittynyt Sustainable Travel Finlandin STF-polkuun. Näistä kolme on ehtinyt saada STF-merkin. Pyöräilyreittejä on kehitetty kaksi.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Elinkeinohenkilöstö	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Hankekoordinaattorit	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Matkailuhenkilöstö	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Henkilötyövuodet yhteensä	7,4	7,4	7,4	7,4	6,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	8	8	8	8	8
Määräaikaiset	0,8	0,5	0,5	0	0,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	8,8	8,5	8,5	8	8,5

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Neuvonta/info, osallistujia	470	ca 300	300	300	ca 390
Uusia/aloittavia yrityksiä	85	102	90	100	119
Tukihakemuksia, neuvonta	5	25	8	6	5
Yrityskäyntejä	63	50	45	40	45
Rekisteröityjä yöpymisiä	59 405	65 400	71 700	64 000	72 100
Matkustajia, Iso Rengastie	21 089	22 707	27 000	24 000	20 100
Matkustajia, Pieni Rengastie	27 008	30 719	31 000	32 000	28 500
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	57	58	58	56	57

Viestintäpalvelut

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö
Linda Baarman, tiedottaja

Viestintäpalvelut	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	17 399	6 000	0	6 000	15 212	253,5
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	17 399	6 000	0	6 000	15 212	253,5
Henkilöstökulut	-221 151	-217 555	0	-217 555	-224 983	103,4
Palvelujen ostot	-194 182	-186 668	0	-186 668	-183 220	98,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 247	-6 800	0	-6 800	-29 045	427,1
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-50 335	-60 825	0	-60 825	-62 836	103,3
Toimintakulut	-470 915	-471 848	0	-471 848	-500 084	106,0
Toimintakate	-453 516	-465 848	0	-465 848	-484 872	104,1
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	23 888	34 187	0	34 187	34 187	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-429 628	-431 661	0	-431 661	-450 685	104,4

Toiminta 2022

Palvelujen ostot ylittävät talousarvion, koska kaupungilla ei alkuvuodesta ollut viestintävastaavaa, minkä vuoksi oli käytettävä ostopalveluja. Kaupunki panosti näkyvästi Naantalın asuntomessuihin, mistä aiheutui lisäkustannuksia, semminkin kun messut olivat avoinna kokonaisen kuukauden ajan. Lisäksi vuoden aikana on syntynyt satunnaisia kuluja, muun muassa uusien lippujen hankkimisesta vanhojen surkeassa kunnossa olleiden tilalle. Toimintakate muodostuu siten budjetoitua huonommaksi.

Kaupungin uusi tiedottaja aloitti työnsä 1.3.2022 ja on aloittanut kaupungin markkinoinnin sekä sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittämisen ja jäsentämisen.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Kaupungin markkinointia hoitaa sisäinen tiimi (luodaan yhdessä).	Messut, tapahtumat ja kampanjat.	Kaupungin markkinointia tukevien yhteisten tapahtumien määrä.	Markkinointitiimin yhteistyön kehittämistä on jatkettu. Kampanja Hufvudstadsbladetissa, jonka etusivulla julkaistiin paljon huomiota herättänyt ”testi”, sekä advertoriaali Hufvudstadsbladetissa.
Tulomuutto: Kampanja.	Laajan muuttokampanjan järjestäminen yhteistyössä viestintä-/markkinointitoimiston kanssa.	Tulomuuttajien määrä.	Panostus (ajallisten resurssien muodossa) tulevaan uuteen muuttokampanjaan, joka alkaa vuonna 2023. Asukasmarkkinointiin liittynyt advertoriaali Hufvudstadsbladetissa.
Toiminnan kestävyys: Palvelujen digitalisointi.	Kaupungin palvelujen digitalisoinnin lisääminen.	Kaupungin verkkosivujen kautta tarjottavien uusien digitaalisten palvelujen määrä.	Kehittämistä jatkettu sisäisen viestinnän tehostamiseksi. Chattibotti Bättas jatkaa kaupungin verkkosivuilla. Verkkosivuilla uusi toiminto, joka nostaa esiin haetuimmat sivut, mikä parantaa entisestään tiedonhakua parainen.fi-sivustolla.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Viestintäpäällikkö/Tiedottaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1
Tiedotussihteeri	4,5	4,1	4,1	4,1	4,1
Puhelunvälittäjä	1,0	1,0	0	0	0
Henkilötyövuodet yhteensä	6,5	6,1	5,1	5,1	5,1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	8	8	7	5	7
Määräaikaiset	1	0	0	1	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	9	8	7	6	8

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kävijämäärä kotisivulla	473 644	420 035	395 000	400 000	945 000
Artikkeleiden määrä	5 171	5 804	5 150	5 000	3000
Seuraajamäärä Facebookissa	5 329	5 937	5 800	5 900	6800
Saavutettavuus/FB (henkilöä/julkaisu, keskimäärin)	-	-	2 500	2 600	2600
Osallistuminen/FB (julkaisua kohden, keskimäärin)	-	-	250	280	280
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	35	33	31	32	32

Lähipalvelut

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Lähipalvelut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Henkilöstökulut	-13 710	-12 404	0	-12 404	-14 740	118,8
Palvelujen ostot	-1 356	-2 000	0	-2 000	-2 758	137,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-234	-500	0	-500	-685	137,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-49	-300	0	-300	-367	122,5
Toimintakulut	-15 350	-15 204	0	-15 204	-18 551	122,0
Toimintakate	-15 350	-15 204	0	-15 204	-18 551	122,0
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-15 350	-15 204	0	-15 204	-18 551	122,0

Toiminta 2022

Toimintakate on noin 3 000 euroa huonompi kuin talousarviossa. Tämä johtuu lähinnä epätavallisen suuresta määrästä kokouksia; aluelautakunnilla on ollut 17 kokousta vuonna 2022. Saaristolautakunta korvaa aluelautakunnat 1.1.2023 alkaen. Tämä muutos on myös osasy kokoustamistarpeeseen.

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas, €	1	1	1	1	1

Maataloushallinto

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Maataloushallinto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Henkilöstökulut	-10 211	-9 140	0	-9 140	-9 837	107,6
Palvelujen ostot	-67 085	-68 135	0	-68 135	-56 746	83,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-6	0,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-5 435	-8 166	0	-8 166	-8 166	100,0
Toimintakulut	-82 731	-85 441	0	-85 441	-74 755	87,5
Toimintakate	-82 731	-85 441	0	-85 441	-74 755	87,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	3 818	5 377	0	5 377	5 377	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-78 913	-80 064	0	-80 064	-69 378	86,7

Toiminta 2022

Maatalouspalvelut ostetaan Paimion kaupungilta. Molemmat maataloussihteerit, joiden toimipaikkana on ollut Parainen, siirtyivät vuoden 2022 aikana eläkkeelle. Paimion kaupunki palkkasi uudeksi maataloussihteeriksi Kaisa Kaurasen, ja hänellä on vastaanotto Paraisten kaupungintalolla.

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas, €	6	6	6	6	5

Hankkeet

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Hankkeet	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	76 000	50 493	0	50 493	70 000	138,6
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	772 614	736 450	0	736 450	903 621	122,7
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	47 080	0,0
Toimintatuotot	848 614	786 943	0	786 943	1 020 701	129,7
Henkilöstökulut	-772 384	-722 894	0	-722 894	-799 596	110,6
Palvelujen ostot	-172 762	-189 191	0	-189 191	-377 736	199,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 956	-39 110	0	-39 110	-56 441	144,3
Avustukset	-85 981	-91 000	0	-91 000	-89 680	98,5
Muut toimintakulut	-33 236	-100 957	0	-100 957	-14 844	14,7
Toimintakulut	-1 104 319	-1 143 152	0	-1 143 152	-1 338 297	117,1
Toimintakate	-255 705	-356 209	0	-356 209	-317 596	89,2
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	11 410	3 038	0	3 038	3 038	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-244 295	-353 171	0	-353 171	-314 558	89,1

Toiminta 2022

Kaikki kaupungin osastot tekevät hankehakemuksia kehittämistarpeiden ja toimintasuunnitelmien sekä käytettävissä olevien rahoitusmahdollisuuksien pohjalta.

Osastot toteuttavat ulkoista rahoitusta saavia hankkeita hankekoordinaattorin hallinnollisella tuella.

Hankepuolen taloudellista tulosta on vaikea arvioida tarkasti; sekä tuotot että kulut muodostunevat budjetoitua suuremmiksi, mutta näiden erotus eli toimintakate pysyy kehyksissä.

Uusi EU-tukikausi 2021–2027 käynnistyi vasta syksyllä 2022. Painopisteenä on rahoituksen hakeminen kaupungin uutta strategiaa tukeviin hankkeisiin.

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Strategian mukaiset hankkeet	5	6	4	6	6
Hankkeiden omarahoitusosuus	14%	19 %	20 %	25 %	20%
Osastojen hankerahoitus	11 hyväksyttyä	11 hyväksyttyä	6	6	6
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	18	16	20	20	21

Tekniset tukipalvelut

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Jonas Nylund, tekninen päällikkö

Tekniset tukipalvelut	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 219	101,6
Toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 219	101,6
Henkilöstökulut	-508 903	-457 445	0	-457 445	-460 964	100,8
Palvelujen ostot	-1 137 849	-1 167 603	0	-1 167 603	-1 262 835	108,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 724	-3 300	0	-3 300	-1 559	47,2
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-68 971	-113 323	0	-113 323	-107 665	95,0
Toimintakulut	-1 717 447	-1 741 671	0	-1 741 671	-1 833 022	105,2
Toimintakate	-1 716 247	-1 740 471	0	-1 740 471	-1 831 803	105,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-76 132	-69 247	0	-69 247	-69 247	100,0
Laskennalliset erät	37 512	64 831	0	64 831	64 831	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-1 754 867	-1 744 887	0	-1 744 887	-1 836 219	105,2

Toiminta 2022

Vuotta ovat leimanneet Ukrainan kriisi, uuden organisaation ja hallintosäännön luominen, sote-siirtymään liittynyt työ ja valmistelu (vuokrasopimukset ja ruokapalvelu), koulukeskuksen rakentaminen, Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen rakennushankkeiden käynnistyminen, uuden liikuntahallin hankkeen valmistelu, Korppoon jätevedenpuhdistamon kapasiteetin laajentamiseen liittyneet valmistelutyöt, Keskuspuiston Green Flag -palkinnon saamiseen johtanut työ, kaupungin ensimmäisen ilmasto- ja ympäristöohjelman laatimistyö ja uuden asuinalueen rakentaminen. Korona ei aiheuttanut suuria poikkeamia teknisten tukipalvelujen toimintaan vuonna 2022.

Taloudellisesti vuosi 2022 oli haastava; maailmantalous on aiheuttanut kaiken kaikkiaan koko teknisille tukipalveluille taloudellisia riskejä, jotka ovat realisoituneet toiminnassa. Riskit ovat realisoituneet merkittävästi nousseina polttoaineiden ja materiaalien hintoina, mistä aiheutui talousarviomuutos teknisessä yksikössä ja kiinteistöyksikössä. Lisäksi tiettyjen materiaalien ja tavaroiden toimitusajat erityisesti rakennus- ja infra-alalla olivat erittäin pitkiä, mikä aiheutti ongelmia kunnossapitotöihin ja investointihankkeisiin. Kustannustason nousu näkyy teknisten tukipalvelujen palvelutason alenemisena ja siinä, että korjausvelka kasvaa kaikilla osa-alueilla (kiinteistöt, kadut, vesihuolto). Koko teknisten tukipalvelujen toimintakate on noin 230 000 euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa.

Teknisen hallinnon toteuma ylittää talousarvion noin 90 000 eurolla (5 %) alueellisen palo- ja pelastustoimen lisätasauslaskun vuoksi; ennen tätä lisäerää, jolla katetaan pelastustoimen talousarvioylitys, teknisen hallinnon toteuma oli talousarvion mukainen. Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Henkilöstömäärä vastaa kokonaisuudessaan talousarviota, mutta henkilöstömäärään on sisällynyt projektisihteerin sijaan määräaikainen projektityöntekijä ilmasto- ja ympäristöohjelman laatimista varten.

Koska kaupunki ulottuu maantieteellisesti laajalle ja hajanaiselle alueelle, tekniset tukipalvelut on toimintavuoden aikana edelleen pyrkinyt digitalisoimaan ja automatisoimaan sekä hyödyntämään tekoälyä toiminnan ja palvelujen kehittämisessä toteuttaakseen toimintaa kustannustehokkaasti.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Tuotamme palveluja asiantuntevasti, joustavasti ja ilman liiallista byrokratiaa helpottaaksemme sekä ulkoisten että sisäisten asiakkaidemme arkea.</p>	<p>Annetaan hyviä ja asiantuntevia palveluja. Sisäinen koulutus.</p>	<p>Sisäiset ja ulkoiset asiakkaat ovat saaneet asiantuntevia palveluja ja informaatiota, mittari: nolla valitusta, myönteisiä palautteita vähintään 1 kpl</p> <p>Hallinnon sisäisten koulutusten määrä, mittari: 7 kpl</p> <p>Hallinnossa ja kansliatoiminnoissa tapahtuvien häiriöiden ja hallintoa ja kansliatoimintoja koskevien valitusten määrä, mittari: 0 kpl</p>	<p>Palveluja koskeneita valituksia 0 kpl, myönteisiä palautteita 0 kpl.</p> <p>Toteutettuja sisäisiä koulutuksia 6 kpl.</p> <p>Hallinnossa tapahtuneita häiriöitä ja hallintoa koskeneita valituksia 0 kpl.</p>
<p>Tulomuutto: Tehokas ja selkeä hallinto, joka mahdollistaa toimivat perustoiminnot infran, viheralueiden ja vesihuollon osalta, edistää paikkakunnan vetovoimaisuutta sekä keskusta-alueilla että saaristossa. Ammattimaisesti toteutettava työ uuden koulukeskuksen luomiseksi Paraisten keskustaan osallistamalla käyttäjät hankkeeseen edistää hankkeen onnistumista ja lisää paikkakunnan vetovoimaisuutta.</p>	<p>Luodaan/annetaan hyvää asiakaspalvelua ulkoisille ja sisäisille asiakkaille (ks. edellä).</p> <p>Selkeytetään vastuunjako ja työtehtäviä selkeyden ja tehokkuuden saavuttamiseksi.</p>	<p>Kaikki teknisten tukipalvelujen tehtävänkuvaukset päivitetty, mittari: yhteensä noin 70 kpl</p> <p>Käyttäjien osallistamiseksi koulukeskushankkeeseen pidettävien "pedagogisen ryhmän" kokousten määrä vuonna 2022, mittari: 6 kpl</p> <p>Hankkeessa ammattimaisesti toteutetun työn mittari: pysyminen taloudellisissa kehyksissä, aikataulussa ja määritetyissä laatuvaatimuksissa.</p>	<p>Päivitettyjen tehtävänkuvauksen määrä: 20 kpl. Päivitykset tehdään sen jälkeen, kun uusi organisaatorakenne ja hallintosääntö ovat käytössä.</p> <p>Pedagogisen ryhmän kokouksia 10 kpl.</p> <p>Koulukeskushanke on pysynyt taloudellisissa kehyksissä, aikataulussa ja määritetyissä laatuvaatimuksissa.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Hallinto varmistaa, että kestäväälle toiminnalle voidaan suunnitella ja toteuttaa edellytykset.</p>	<p>Teknisten tukipalvelujen henkilöstömäärästä, organisaatorakenteesta, henkilöstön hyvinvoinnista, resursseista ja toiminnoista tehdään omana työnä koko tekniset tukipalvelut kattava analyysi nykytilanteen kartoittamiseksi ja kehittämissuunnitelman laatimiseksi. Tämä sisäinen työ on toiminnan jatkokehittämistä Kuntamaiseman raportin pohjalta.</p>	<p>Analyysi ja kehittämissuunnitelma tehty.</p>	<p>Analyysiä ja kehittämissuunnitelmaa ei ole tehty omana työnä, koska hallinnossa on keskitytty syksyllä organisaatiomuutokseen, hallintosääntötyöhön, sote-siirtymään (vuokrat ja ruokapalvelu), Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltahankkeisiin, ilmasto- ja ympäristöohjelmaan sekä Korppoon jätevedenpuhdistamon kapasiteetin laajentamiseen.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Tekninen päällikkö	0,6	0,94	1	1	1
Hallinnollinen sihteeri		0,8	1	1	1
Kanslisti	2,0	1,9	2,4	2,4	2,4
Kiinteistösihteeri			0,45		
Kiinteistösihteerin korvaaja			0,42	1	1
Projektisihteeri			1	1,5	1
Projektikoordinaattori			1		
Projektityöntekijä (ilmasto- ja ympäristöohjelma)					0,4
Henkilötyövuodet yhteensä	2,6	3,64	7,27	6,9	6,8
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	2,6	5	7	7	7
Määräaikaiset			1	1	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2,6	5	8	8	8

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas, €	82	98	113	117	122

Kiinteistöt

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Jonas Nylund, tekninen päällikkö

Seppo Pihl, kiinteistöpäällikkö

Kiinteistöt	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	220 516	114 984	0	114 984	231 021	200,9
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	12 827 823	14 786 866	0	14 786 866	14 909 792	100,8
Toimintatuotot	13 048 338	14 901 850	0	14 901 850	15 140 813	101,6
Henkilöstökulut	-832 446	-928 202	0	-928 202	-841 428	90,7
Palvelujen ostot	-3 020 762	-2 795 931	-340 000	-3 135 931	-3 055 364	97,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 613 858	-2 398 350	0	-2 398 350	-2 616 194	109,1
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-242 527	-354 402	0	-354 402	-464 201	131,0
Toimintakulut	-6 709 592	-6 476 885	-340 000	-6 816 885	-6 977 187	102,4
Toimintakate	6 338 746	8 424 965	-340 000	8 084 965	8 163 626	101,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-373 014	-332 254	0	-332 254	-391 420	117,8
Laskennalliset erät	-6 350 802	-7 764 342	0	-7 764 342	-7 764 342	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-385 070	328 369	-340 000	-11 631	7 864	-67,6

Toiminta 2022

Vastuualue kiinteistöt vastaa kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen (95 731 m²) sekä niiden piha-alueiden hoidosta ja korjaamisesta sekä rakennustoiminnasta. Poikkeuksen muodostavat vesihuoltolaitoksen ja jätehuollon rakennukset, jäähalli, PUNT ja Skyttalan museot.

Rakentamisen hintataso säilyi korkeana ja toimitusajat pitkinä. Korkeat materiaali- ja urakkahinnat vaikeuttivat kustannuskertymien pysymistä budjetoidussa raamissa ja investointien sekä korjausten kustannusarviot olivat haasteellisia. Luovuuskeskushankkeeseen keskittyi projektitoiminnan resursseja, jolloin muiden hankkeiden aikataulut siirtyivät loppuvuoteen.

Luovuuskeskushankkeen edistäminen hallitsi kiinteistötoimintaa rakentamisen osalta. Rakentaminen jatkui koko vuoden yhtäjaksoisesti huolimatta maailman turvallisuustilanteen muutoksista ja rakentamisen markkinatilanteesta. Ukrainan sotatilanne, koronapandemian vaikutus ja rakennusmateriaalien korkea hinta sekä pitkät toimitusajat eivät aiheuttaneet kohteen töiden pysähtymistä, mutta jatkuvaa ylimääräistä riskiä on esiintynyt. Hankkeen kriteerit aikataulun, laadun ja kustannusten osalta ovat toteutuneet.

Hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen 26 000 m² vuokrat muodostettiin omien sisäisten vuokrien määrittelyjen mukaisesti. Kesäkuun lopussa Paraisten kaupunki oli määrittänyt vuokrat hyvinvointialueelle ja osa sote-toimintaa sisältävistä rakennuksista määritettiin siirtyvinä sopimuksina. Hyvinvointialue ilmoitti 11/2022, ettei se hyväksy vuokrien määrittelyperusteita. Vuokrauserusteita sopeutettiin hieman asetusluonnoksen mukaisesti. Vuokrasopimuksia ei ole kyetty allekirjoittamaan vuokraajan toimesta.

Hyvinvointialueen vastuualueen investointien suunnittelu aktivoitiin.

Träskin koulu rakennettiin valmiiksi 2/2022, jolloin vuokrauseriaatteella pääosin toteutettu rakennus voitiin ottaa käyttöön. Teknisen työn tilan käyttötarkoituksen muutos suunniteltiin ja toimenpiteet aktivoitiin kesän aikana ja ne valmistuivat 12/2022. Geriatrisen osaston teknisten korjausten hankekokonaisuus saatiin valmiiksi suunnitellussa aikataulussa, jolloin sosiaali- ja terveysosaston hallinto pystyi muuttamaan tiloihin ennen hyvinvointialueen toiminnan

aloittamista vuodenvaihteessa. Kustannuskertymä alittui suunnittelun ja oikeiden materiaalivalintojen avulla merkittävästi.

Kaupungin suoraan omistamien vuokra-asuntojen vuokraustoimenpiteet on siirretty Ab Memera Oy:n tehtäväksi ostopalveluna, jolloin kaikki vuokra-asunnot ovat helpommin saavutettavissa yhdestä paikasta.

Peruskorjausten osuudella budjetoimattomia toimenpiteitä kohdistuu Kirjalan päiväkodin katon korjaukseen, Malmin koulun alapohja- ja lattiakorjauksen loppuun saattamiseen ja palolaitoksen ovilaitteistojen uudistamiseen.

Energian hinnan nousu ylittää ennakoidun tason ja rakennusmateriaalin hintojen nousu korkealle tasolle sekä toimitusaikojen epävarmuus aiheuttavat budjetin ylittävän kustannuserän. Yhteisvaikutuksena budjetoimattomien kohteiden ja hinnannousujen perusteella 2022 kiinteistöyksiköille myönnettiin 0,34 M€ lisämääräraha.

Granlund Manager -ohjelman käyttöä lisättiin ja sen avulla kiinteistöhallintaa ja käyttäjäpalveluja tehostettiin.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Kiinteistöt ovat käyttöasteeltaan tehokkaita tiloja, joissa on terveellistä ja myös viihtyisää oleskella ja työskennellä.	Julkiset tilat, m ² /asukas Toimintaseisokit kaupungin kiinteistöjen aiheuttamien terveysvaarojen vuoksi.	5,40 m ² /asukas Ei toimintaseisokkeja	5,35 m ² /asukas Ei toimintaseisokkeja
Tulomuutto: Kiinteistöjen tekninen kunto yksilöidään, säilytetään tai sitä parannetaan pitkällä aikavälillä päämääränä kaupungin palvelutuotannon edellytysten turvaaminen.	Kuntotutkimukset/PTS-suunnitelmat	Tutkittu osuus 75 % kiinteistömässasta ml. päivitykset	Tavoite saavutetaan.
Toiminnan kestävyys: Energiasäästö ja automaation avulla päivystyksen määrän vähennys	Sähköenergian kulutus m ² /vuosi Automaatioinvestointien säästöt minimoituna kiinteistönhoitona ja päivystystarpeena	Sähköenergia: 1,2 % Automaatioinvestointi: Osana luovuskeskusprojektiä	Sähköenergia: Tavoite 1,2 % saavutetaan. Automaatioinvestointi: Osana luovuskeskusprojektiä, etenee vaiheittain projektin mukaisesti.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kiinteistöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tekninen isännöitsijä	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rakennuttaja ja ylläpitoinsinööri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rakennusmestari	1,0	1,5	1,42	0,50	0,5
Vastaava kiinteistönhoitaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Johtava kiinteistönhoitaja, -huoltomies	1,07	1,84	1,64	1,84	1,84
Kiinteistönhoitaja-huoltomies, 3,05 ei täytetty	5,96	6,58	6,53	6,53	6,53
Kirvesmies, 1 ei täytetty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanslisti (kiinteistöresurssi)	0,0	0,0	(0,42)	0,0	0,0
Kiinteistösihteeri (kiinteistöresurssi), sisältyy tekniseen hallintoon	0,75	0,0	0,0	(1,0)	(1,0)
Projektisihteeri (kiinteistöresurssi), sisältyy tekniseen hallintoon	1,0	1,0	(1,0)	(1,0)	(1,0)
Yhteensä	14,78	15,92	14,59	13,87	13,87
Määräaikaiset					
Rakennuttaja ja ylläpitoinsinööri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kiinteistösihteeri (kiinteistöresurssi), sisältyy tekniseen hallintoon	0,15	0,6	(0,45)	0,0	0,0
LVI-rakennuttaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kiinteistönhoitajat	0,87	1,6	0,6	0,6	0,6
Sijaistavat kiinteistönhoitajat	1,0	0,81	0,83	1,0	0,49
Muu henkilökunta	0,08				0,13
Yhteensä	2,1	3,01	1,43	1,6	1,22
Henkilötyövuodet yhteensä	16,88	18,93	16,02	15,47	15,09
Vakituiset	16	16	17	16	16
Määräaikaiset	4	3	3	2	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	20	19	20	18	17

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Pääomavuokra, €/m ²	5,68	5,85	5,92	6,79	6,85
Korjausvastuu, €/m ²	0,72	0,68	0,42	0,40	0,80
Käyttövuokra, €/m ²	3,88	4,78	5,16	5,67	5,32
Volyyymi, m ²	92 586	90 235	90 235	96 559	95 731
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, € (tulo)	-417	-407	-401	-438	-475

Tilapankki

	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	946	0	0	0	802	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	51 674	21 500	0	21 500	42 543	197,9
Toimintatuotot	52 621	21 500	0	21 500	43 345	201,6
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	0,0
Palvelujen ostot	-63 816	-48 850	0	-48 850	-99 951	204,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-92 962	-82 250	0	-82 250	-87 417	106,3
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-1 568	-1 300	0	-1 300	-1 996	153,5
Toimintakulut	-158 346	-132 400	0	-132 400	-189 364	143,0
Toimintakate	-105 725	-110 900	0	-110 900	-146 019	131,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 677	-22 891	0	-22 891	-5 145	22,5
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-113 402	-133 791	0	-133 791	-151 164	113,0

Toiminta 2022

Tilapankkiin siirretään kiinteistöt, joille ei ole tarvetta tai joita käytetään tehottomasti, ja käyttäjä voi siten luopua kiinteistön käytöstä tai saada tarpeitaan vastaavat tilat.

Tilapankissa olevat kohteet ovat Sateenkaaren G-talo, vanha neuvola, Suntin makasiini/puutarhavarasto, Solvik Granvikissä, entinen Jehovan todistajien valtakunnansali, vanha Nilsbyn koulu, Paraisten lukio + Storgård, Skräbbölen parakki, Träskin koulu 02/2022 saakka, Iniön entinen päiväkotikoti, Kommunalgården Korppoossa, Merituulen päiväkotikoti, Perhetalo Ankkuri ja teollisuushalli Pargas Ax.

Vuoden aikana myyty tilapankin kohde Sunnanbergin koulu ja Lyckebo Houtskarissa on luovutettu (KH §50, 28.02.2022).

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Tilapankin avulla saavutetaan säästöpotentiaali kiinteistömassassa.</p>	<p>Kiinteistöjen myynnin avulla saavutetaan säästöt kiinteistöjen käyttöbudjettiin ja saadaan myyntituloa.</p>	<p>Vuoden 2022 aikana myytävät kiinteistöt / käyttöbudjetti -103 000 €, myyntitulokertymä +1,55 M€</p>	<p>Käyttöbudjetti -11 682 € ja myyntitulokertymä +78 888 €, 1 myyntikohde ja 1 luovutuskohde, toteuma 31.12.2022.</p> <p>Myyntikohteet:</p> <p>Sunnanberg skola + piharakennus, myyty 18.1.2022</p> <p>Lyckebo Houtskarissa, luovutuskirja 22.6.2022</p> <p>Merituuli ent. päiväkoti, valmistelussa</p> <p>Gula huset + varastorakennus, valmistelussa</p> <p>Blåa huset + varastorakennus, valmistelussa</p> <p>Baracken, siirrettävä pukutila, purettu 10-11/2022</p> <p>Perhetalo Ankkuri, aktiivinen myynti</p> <p>Teollisuushalli Pargas Ax, valmistelussa</p> <p>Napas sauna Rosklax, valmistelussa</p>

Palvelutoiminnot

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Jonas Nylund, tekninen päällikkö

Seppo Pihl, kiinteistöpäällikkö

Palvelutoiminnot	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	1 833 780	1 514 000	0	1 514 000	1 621 046	107,1
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	1 833 780	1 514 000	0	1 514 000	1 621 046	107,1
Henkilöstökulut	-448 439	-460 012	0	-460 012	-438 037	95,2
Palvelujen ostot	-1 247 811	-1 176 238	0	-1 176 238	-1 083 895	92,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 105	-28 920	0	-28 920	-41 017	141,8
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-77 010	-90 068	0	-90 068	-90 640	100,6
Toimintakulut	-1 803 366	-1 755 238	0	-1 755 238	-1 653 589	94,2
Toimintakate	30 414	-241 238	0	-241 238	-32 543	13,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-43 876	-43 876	0	-43 876	-43 876	100,0
Laskennalliset erät	50 773	62 671	0	62 671	62 671	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	37 311	-222 443	0	-222 443	-13 748	6,2

Toiminta 2022

Palvelutoiminnot vastaa kaupungin ruoka- ja siivouspalvelujen tuottamisesta.

Ruokapalvelujen osuudella Aromi-ohjelman käyttö vakiintui nykyiseen tasoonsa ja käyttäjäosapuoli voi suoraan tilata ohjelman avulla tuotteet Kaarea Oy:ltä.

Koronapandemian aiheuttaman tilanteen takia kohteisiin on osittain toteutettu tehostettua siivousta, joka päiväkodeissa ja kouluissa ilmenee kosketuspintojen lisäpyyhintänä sekä saariston terveysasemille perustettujen infektioitilojen korona-aikaisena siivouksena. Tehostetun siivouksen kustannukset saatiin toteutettua valtion tukena.

Talouden toteuma alittaa talousarvion. Koronakustannukset jäivät ennustettua pienemmiksi. Tehostetut siivoukset päättyivät kouluissa ja päiväkodeissa kevätlukukauden päätyessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Palvelutoimintojen laatusopimuksen mukainen.	Seurantajärjestelmät Tyytyväisyyskyselyt	Tyytyväisyystaso: Ruokapalvelu 65 % Siivouspalvelu 70 %	Malms skola 15.6.2022 ka 3,29/4 Koivuhaan koulu 1.12.2022 ka 3,63/4 Touchless-palautelaite Malms skolassa, syksy 2022; palautteiden määrä hyvin pieni, ei tulosta.
Tulomuutto: Laadukasta ruokaa ja terveellinen ja viihtyisä työympäristö.	Ruokapalvelulle laaditut laatukriteerit Siivouksen laadun valvonta	Happy or Not -mittari Laatukierrokset, poikkeamat	Happy Index 79/100, vastauksia 5 309 Laatukierroksia kohdistettu ilmoitettujen poikkeamien seurantaan.
Toiminnan kestävyys: Sähköiset tilaus- ja palautejärjestelmät.	Ruoan hävikin seurantajärjestelmä Reklamaatioiden käsittely	Lautashävikki alle 10 g/lautanen Korjaavien toimenpiteiden toteutus näky sähköisessä palautejärjestelmässä.	Ruokapalvelu, lautashävikki 2022: Malms skola ka 17,59 g/annos Koivuhaan koulu ka 7,86 g/annos Siivous mukana GM- palautejärjestelmässä.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Siivoustyönjohtaja	1	1	1	1	1
Siivoushenkilöstö	8,8	7,55	6,9	6,9	7,46
Henkilötyövuodet yhteensä	9,8	8,55	7,9	7,9	8,46
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	6	5	5	5	7
Määräaikaiset	13	11	5	5	10
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	19	16	10	10	17

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Ruokapalvelu					
Kustannus/asukas	207,87	195,42	202,08	186,20	232,60
Annosmäärät/vuosi	732 135		732 676	916 161	916 442
Annoksen keskihinta		4,53	3,79	3,04	3,55
Siivous					
€/m ² /kk	1,92	2,24	2,03	2,51	2,33
Siivousala	53 781m ²	52 229 m ²	52 229m ²	52 229 m ²	49 986m ²
Palvelun ostot Parainen					
€/m ² /kk	1,56	2,01	1,68	2,05	2,06
Siivousala	37 581m ²	36 682 m ²	36 682m ²	36 682 m ²	34 252m ²
Siivous saaristossa					
€/m ² /kk	2,75	2,79	2,87	3,59	2,92
Siivousala	16 200m ²	15 547 m ²	15 547m ²	15 547 m ²	15 689m ²
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	82	93	85	105	93

Tekniikka

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto
Tekniset tukipalvelut
Matias Jensén, yhdyskuntainsinööri

Tekniikka	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	592 674	567 453	0	567 453	569 022	100,3
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	4 292	0	0	0	8 989	0,0
Muut toimintatuotot	1 793	1 500	0	1 500	3 640	242,7
Toimintatuotot	598 760	568 953	0	568 953	581 652	102,2
Henkilöstökulut	-1 034 712	-1 081 382	0	-1 081 382	-1 100 807	101,8
Palvelujen ostot	-934 436	-1 147 857	-125 000	-1 272 857	-1 096 896	86,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-575 495	-410 175	-25 000	-435 175	-584 445	134,3
Avustukset	-105 600	-105 000	0	-105 000	-105 000	100,0
Muut toimintakulut	-321 257	-357 424	0	-357 424	-381 885	106,8
Toimintakulut	-2 971 500	-3 101 838	-150 000	-3 251 838	-3 269 032	100,5
Toimintakate	-2 372 741	-2 532 885	-150 000	-2 682 885	-2 687 381	100,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 503 421	-1 541 204	0	-1 541 204	-1 532 665	99,4
Laskennalliset erät	38 456	57 695	0	57 695	57 695	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-3 837 706	-4 016 394	-150 000	-4 166 394	-4 162 351	99,9

Toiminta 2022

Teknisen yksikön vastualueen toiminta on vastannut tavoitteita ja talousarvion määrärahoja. Vuosi 2022 oli taloudellisesti haastava, koska erityisesti tavaroiden, materiaalien ja polttoaineiden kustannukset nousivat ja taloudellinen epävarmuus oli suurta. Tämän seurauksena vastualue tarvitsi 150 000 euron lisämäärärahan, mutta joitakin kunnossapitotoimia jouduttiin lykkäämään kustannusten säästämiseksi.

Katuverkon korjausvelka kasvaa vajaalla miljoonalla eurolla vuodessa, mikä on tulevaisuuden kannalta haastavaa ja hälyttävää. Talouden toteuma noudattaa hyvin muutettua talousarviota, ja tavoite kaupungin yleisten alueiden kehittämisestä paljon kävijöitä houkutteleviksi alueiksi on saavutettu. Toimintavuoden aikana on toteutettu kaksi uutta asuinalueita.

Henkilöstömäärä on pysynyt muuttumattomana. Kaupungin venepaikkojen vuokraus tapahtuu vuodesta 2022 alkaen verkkokaupassa, jossa asiakas varaa paikan ja samalla maksaa siitä. Pyrimme vastualueellamme digitalisoimaan ja automatisoimaan sekä hyödyntämään tekoälyä toimintamme ja palvelujemme kehittämisessä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Tarjotaan asukkaille ja kävijöille turvallisia, kestäviä, houkuttelevia ja kiinnostavia yleisiä puistoalueita ja leikkipuistoja vihreässä kaupungissa vietettävää aktiivista vapaa-aikaa varten.</p>	<p>Yleisten alueiden suunnittelu ja toteutus ympäristön kannalta, kulttuurisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä näkökulmasta.</p>	<p>Tarkastusraportit, kävijämittarit, kyselyt</p>	<p>Yleisten alueiden kunnossapito ja suunnittelu ovat vastanneet tavoitteita.</p> <p>Vuoden aikana ei ole raportoitu merkittäviä poikkeamia. Frisbeegolfradalla on ollut kävijämittari. Kävijöitä on yhden vuoden aikana ollut noin 21 000.</p> <p>Syksyllä tehtiin kesäkukkia koskenut kysely.</p>
<p>Tulomuutto: Houkuttelevat ja miellyttävät asuinalueet, jotka sopeutuvat olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön ja infraan ja sijaitsevat lähellä palveluja.</p>	<p>Toteutetaan asuinalueita hyväksytyjen asemakaavojen mukaisesti.</p>	<p>Uusien asuinalueiden määrä, 1 kpl/vuosi</p>	<p>Valoniemi 4 -asuinalue valmistui keväällä 2022. Ranta-ahteen asuinalue rakennettiin syksyllä. Vuonna 2022 valmistui yhteensä kaksi uutta asuinalueita.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Katuverkon hallinnoinnissa on lähtökohtana nykyisen korjausvelan pienentäminen tai ainakin sen pitäminen vuoden 2020 tasolla noin 5 miljoonassa eurossa.</p>	<p>Laaditaan korjausohjelma, joka sisältää toimenpiteet ja painopisteet katuverkon saneeraamiseksi taloudellisesti tehokkaasti ja elinkaarinäkökulmasta tarkasteltuna kestävästi.</p>	<p>Korjausvelka 5,1 miljoonaa euroa ja korjausvastuu 14,2 miljoonaa euroa</p>	<p>Katuverkon korjausvelka kasvoi noin 6,96 miljoonaan euroon vuonna 2022. Katuverkon kunnossapito- ja saneeraustoimet ovat vastanneet saneeraussuunnitelmia ja painopisteenä on vuonna 2022 ollut jalankulku- ja pyöräilyväylien (pääväylät) korjaaminen. Määrärahat ovat riittämättömät katuverkon ylläpitämiseksi niin, että sen kunto ja arvo säilyisivät.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Yhdyskuntainsinööri	0,6	1	1	1	1
Hallinnollinen assistentti / projektikoordinaattori (määräaikainen)	0,6	1	0		
Ylläpitoinsinööri	0,6	1	1	1	1
Kaupunginrakennusmestari	0	0			
Teknisen päällikön sijainen	0,4				
Projekti-insinööri, hulevesi	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3
Projektsihteeri, hulevesi (määräaikainen)				0,1	
Suunnitteluavustaja	0,3	0,5	1	1	1
Katualueiden työnjohtaja		1	1	1	1
Kuljettaja	3,3	2,99	3	3	3
Asentaja	1	1	1	1	1
Huoltomies				0,6	0,6
Kanslisti	0	0			
Toiminnanjohtaja, Parfix	1	1	1	1	1
Ohjaaja, Parfix (määräaikainen)				1	1
Huoltomies, Parfix	1	1	1	0	0
Kaupunginpuutarhuri	0	0	0		0
Kaupunginpuutarhurin sijainen	1	0,33	0		
Puistomestari			1	1	0,98
Viherpalvelusuunnittelija		0,67	1	1	1
Puutarhuri	1,6	2	2	2	2
Puistotyöntekijä	3	3	2	2	2
Johtava kentänhoitaja	1	1	1	1	1
Putkimestari (hulevesi)	0,3	0			
Kentänhoitaja	2	1,1	2	2	2
Projektiassistentti, hulevesi	0,2	0			
Määräaikaiset	7,6	4,84	1,4	1,1	1
Vakituiset yhteensä	26,70	18,14	19,5	18,9	18,9
Henkilötyövuodet, määräaikaiset			1,4	1,1	1
Muut, kausi- ja kesätyöntekijät Puutarhurit (2) ja puistotyöntekijät (3)		1,36	1,4	2,42	1,75
Henkilötyövuodet yhteensä		24,34	20,9	22,42	21,65

Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	18	17	19	19	19
Määräaikaiset	2	4	0	1	1
Yhteensä	20	21	19	20	20

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrä		0	0	0	0
Liikenteessä tapahtuneiden, katuverkon kunnosta johtuneiden häiriöiden määrä		7	0	0	0
Käyttöhäiriöiden määrä, sulkua		0	0	0	1
Tuet yksityislosseille		4 lossia	4	4	4
Vuokralaiturit, vuokrausaste			85%	90%	78%
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	145	129	158	168	179

Vesihuoltolaitos

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Jonas Nylund, tekninen päällikkö

Marko Rusi, vesihuoltopäällikkö

Vesihuoltolaitos	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	3 116 483	3 225 650	0	3 225 650	3 000 064	93,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	1 155 537	1 074 400	0	1 074 400	1 155 903	107,6
Toimintatuotot	4 272 020	4 300 050	0	4 300 050	4 155 967	96,6
Henkilöstökulut	-826 047	-899 713	0	-899 713	-823 853	91,6
Palvelujen ostot	-725 257	-764 211	0	-764 211	-741 124	97,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-642 411	-683 732	0	-683 732	-605 653	88,6
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-682 399	-701 000	0	-701 000	-653 306	93,2
Toimintakulut	-2 876 114	-3 048 656	0	-3 048 656	-2 823 935	92,6
Toimintakate	1 395 906	1 251 394	0	1 251 394	1 332 032	106,4
Suunnitelman mukaiset poistot	-854 290	-850 000	0	-850 000	-832 681	98,0
Laskennalliset erät	161	561	0	561	561	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	541 778	401 955	0	401 955	499 913	124,4

Toiminta 2022

Taloudellista tilannetta paransi vuonna 2022 hetkellisesti TSV:n tasauslasku, mutta vuotta leimasivat maailmantalouden suuret riskit ja yleinen kustannustason nousu (esim. inflaatio 8/22 oli 8 %, mitä ei ollut otettu huomioon talousarviossa). Tavaroiden ja materiaalien toimitusajat olivat toimintavuonna pitkiä, mikä vaikutti/vaikeutti sekä käyttöpuolen kunnossapitotoimintaa että investointeja.

Toimintavuoden investointihankkeiden ja kunnossapidon lisäksi Hessundinsalmen (Saaristotie) sillanrakennushankkeen käynnistyminen vaati suunnittelua ja koordinoitua, kuten myös Korppoon jätevedenpuhdistamon tulevan vuoden kapasiteettilaajennus vaati suunnittelua ja hankintoja.

Taloudellisesti vuosi 2022 oli haastava, mutta vesihuoltolaitoksen toteuma on budjetoitua parempi ja tavoitteet on saavutettu. Henkilöstömäärä on ollut budjetoitua pienempi, koska yksi henkilö vaihtoi työnantajaa, ja kesti jonkin aikaa ennen kuin paikalle saatiin korvaava henkilö. Lisäksi yksi henkilö on jäänyt eläkkeelle ja tilalle on palkattu korvaava henkilö. Budjetoitua talousassistenttia ei ole ollut vuonna 2022.

Koska kaupunki ulottuu maantieteellisesti laajalle ja hajanaiselle alueelle, vesihuoltolaitos on toimintavuoden aikana edelleen pyrkinyt digitalisoimaan ja automatisoimaan toimintaansa toteuttaakseen sitä kustannustehokkaasti.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Voimassa olevien direktiivien (STM 1352) mukaisen talousveden tarjoaminen vesihuollon toiminta-alueen asukkaille.	Ei poikkeamia voimassa olevista direktiiveistä (STM 1352) Parainen Nauvo Korppoo Houtskari	kpl 0 0 0 0	5 0 0 5 0
Vesihuoltolaitoksen toimitusvarmuuden parantaminen vähentämällä talousvesivuotoja.	Laskuttamaton talousvesi, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Verkostosta vuotava talousvesi Parainen	22 6 6 6 m ³ /km putkea 1 400	23 1 11 0 1427
Jätevedenpuhdistamojen puhdistustuloksen parantaminen vähentämällä pintavesivuotoja viemäriverkostoihin. Paremminkin toimivat puhdistamot myötävaikuttavat asukkaiden lähiympäristön vesistöjen puhtauteen.	Pintavesivuodot viemäriverkostoon, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Saneerattuja viemärikaivoja, kpl Parainen	70 35 35 35 30	55 15 34 8 43

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kaupungininsinööri	0,3	0,5	0,5	0,08	0,08
Projekti-insinööri	0,3	0,5	0,5	0,7	0,7
Prosessi-insinööri	1	1	1	1	0,5
Putkimestari	0,7	1	1	1	1
Vesihuoltopäällikkö	0,5	1	1	1	1
Taloussassistentti	1	1	1	1,34	1
Suunnitteluavustaja	0,7	0,5	0	0	0
Kartoittaja/työnjohto	1	1	1	1	0,67
Automaatioteknikko	1	1	1	1	1
Johtava huoltomies	0,5	0	0,2	0	0
Huoltomies	2	2	2	4,4	4,4
Käyttöpäällikkö	1	1	1	1	1
Prosessinhoitaja	2	3	3	1,75	1,42
Yhteensä	12	13,5	13,6	14,27	12,77
Projektiavustajat	0,3	0,5	0,4	0	0
Kesätyöntekijät	0	0	0	0,16	0,33
Yhteensä	0,6	0,5	0,4	0,16	0,33
Henkilötyövuodet yhteensä	12,6	14	14	14,43	13,1

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Fosforin puhdistusprosentti (Norrby)	96	98	95	95	98
Typen puhdistusprosentti (Norrby)	71	87	70	70	77
Laskuttamaton talousvesi prosentteina	17	24	22	22	20
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	58	60	70	70	54
Verkostosta vuotava talousvesi (Parainen), m ³ /km	800	1 516	1400	1400	1427
Parainen:					
Laskuttamaton vesi prosentteina	17	24	23	22	23
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	60	62	62	70	55
Saaristo:					
Laskuttamaton talousvesi prosentteina	7	16	6	6	0
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	36	34	35	35	25
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas (tulo)	-99	-89	-107	-84	-89

Sivistysosasto
Sivistysalutakunta

Sivistysosasto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	451 294	366 476	0	366 476	497 385	135,7
Maksutuotot	1 124 171	1 099 800	0	1 099 800	1 082 852	98,5
Tuet ja avustukset	321 655	263 800	0	263 800	418 423	158,6
Muut toimintatuotot	133 806	145 000	0	145 000	188 353	129,9
Toimintatuotot	2 030 925	1 875 076	0	1 875 076	2 187 012	116,6
Henkilöstökulut	-20 446 317	-21 301 588	-333 350	-21 634 938	-21 745 913	100,5
Palvelujen ostot	-8 412 740	-8 345 764	-387 650	-8 733 414	-8 936 492	102,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-894 703	-949 740	0	-949 740	-950 440	100,1
Avustukset	-732 339	-754 175	0	-754 175	-738 390	97,9
Muut toimintakulut	-7 197 356	-8 160 960	0	-8 160 960	-8 289 441	101,6
Toimintakulut	-37 683 456	-39 512 227	-721 000	-40 233 227	-40 660 677	101,1
Toimintakate	-35 652 531	-37 637 151	-721 000	-38 358 151	-38 473 665	100,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 471 026	-1 322 953	0	-1 322 953	-1 149 901	86,9
Laskennalliset erät	3 649 684	4 321 103	0	4 321 103	4 321 103	100,0
Netto	-33 473 873	-34 639 001	-721 000	-35 360 001	-35 302 463	99,8

Varhaiskasvatus

Sivistyslautakunta
Sivistysosasto
Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö
Kerstin Lassinniemi, varhaiskasvatuspäällikön sijainen

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	85 995	70 000	0	70 000	70 435	100,6
Maksutuotot	879 435	778 300	0	778 300	797 094	102,4
Tuet ja avustukset	55 100	3 800	0	3 800	38 387	1 010,2
Muut toimintatuotot	3 454	0	0	0	3 495	0,0
Toimintatuotot	1 023 984	852 100	0	852 100	909 410	106,7
Henkilöstökulut	-5 341 405	-5 709 824	-85 350	-5 795 174	-5 781 151	99,8
Palvelujen ostot	-2 484 198	-2 598 292	-102 650	-2 700 942	-2 656 221	98,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-175 301	-196 880	0	-196 880	-177 912	90,4
Avustukset	-404 780	-430 000	0	-430 000	-402 587	93,6
Muut toimintakulut	-1 134 785	-1 333 985	0	-1 333 985	-1 354 560	101,5
Toimintakulut	-9 540 469	-10 268 981	-188 000	-10 456 981	-10 372 431	99,2
Toimintakate	-8 516 485	-9 416 881	-188 000	-9 604 881	-9 463 021	98,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-232 250	-235 044	0	-235 044	-233 373	99,3
Laskennalliset erät	569 689	690 232	0	690 232	690 232	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-8 179 046	-8 961 693	-188 000	-9 149 693	-9 006 162	98,4

Toiminta 2022

Opetushallitus julkaisi alkuvuodesta 2022 uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatus uudisti keväällä 2022 Paraisten kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman 2022. Suunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2022.

Varhaiskasvatus on vuonna 2022 jatkanut ”Vauhtia töppösiin – Liikunnan iloa saaristossa” -hankkeen toteuttamista. Liikunnasta ja liikkumisesta on vuoden aikana tullut luonteva osa lapsiryhmien arkea. Henkilöstö on inspiroitunut hankkeen sisällöstä ja sisällyttänyt tietoisemmin liikkumista eri osiin päivää. Kielipolku työ on jatkunut lapsiryhmissä, kun henkilöstö on luonut myönteistä asennetta toista kotimaista kieltä sekä muita kieliryhmiä kohtaan. Lapsille mahdollistetaan monipuolinen, luonteva ja leikkisä tapa omaksua kieli. Myös työ pedagogisen dokumentoinnin parissa on jatkunut. Pedagogista dokumentointia käytetään toiminnan seurantaan, arviointiin ja kehittämiseen.

Lapsen oikeus tukeen varhaiskasvatuksessa määritellään 1.8.2022 voimaan tulleessa varhaiskasvatuslain päivityksessä. Joissakin lapsiryhmissä on tehty rakenteellisia muutoksia lapsen tuen toteuttamiseksi. Lapsen tukea koskevan uudistuksen edistämiseksi varhaiskasvatukselle on myönnetty valtion erityisavustusta ajalle 1.8.2022–31.12.2023. Erityisavustuksen avulla henkilöstöä voidaan tukea paremmin yhdenvertaisen ja osallistavan toimintaympäristön kehittämisessä kaikille lapsille. Työssä yhdenvertaisen ja osallistavan toimintaympäristön kehittämiseksi kaikille lapsille henkilöstön lähtökohtana ovat Paraisten varhaiskasvatuksessa kehitetyt laadun avaimet.

Henkilöstöllä on vuoden aikana ollut paljon sairauspoissaoloja. Varhaiskasvatuslaki edellyttää, että henkilöstömitoituksesta ei saa poiketa edes henkilöstön äkillisten poissaolojen yhteydessä, minkä vuoksi on jouduttu rekrytoimaan lyhytaikaisia sijaisia. Sijaisten löytäminen on kuitenkin ollut haastavaa.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Sekä lasten että henkilöstön liikkumisen ja liikunnan määrän lisääminen.	Kaikki toimipaikat osallistuvat Vauhtia töppösiin – liikunnaniloa saaristossa -hankkeeseen. Vähiten liikkuvia lapsia innostetaan liikkumaan enemmän. Henkilöstö suunnittelee tietoisesti lisää liikkumista päivittäiseen toimintaan.	Liikunnasta ja liikkumisesta on tullut luonteva osa lapsiryhmän arkea. Hankkeen alkaessa vähiten liikkuneet lapset liikkuvat hankkeen päättyessä enemmän.	Lapset liikkuvat aiempaa enemmän ulkona. Henkilöstö on tietoisemmin sisällyttänyt liikkumista eri osiin päivää, sisätiloissa tapahtuvia siirtymätilanteita on kuitenkin vielä kehitettävä useissa toimipaikoissa. Henkilöstö on inspiroitunut hankkeen sisällöstä.
Tulomuutto: Sivistysosaston palvelujen profiloinnin ja niihin liittyvän viestinnän selkeyttäminen ja parantaminen.	Laaditaan viestintä- ja profilointisuunnitelma Paraisilla lapsiperheille tarjottavien hyvien palvelujen tuomiseksi paremmin esille.	Suunnitelma otetaan käyttöön. 1–16-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä kasvaa.	Viestintä- ja profilointisuunnitelman laatimistyö on aloitettu.
Toiminnan kestävyys: Varhaiskasvatus profiloituu kestävää kehitystä edistävään toimintaan.	Henkilöstön Stigar – med lärkraft mot en hållbar livsstil -hankkeen eri täydennyskoulutustilaisuuksissa saama tieto jalkautetaan toimintaan.	Sosiaalista kestävyyttä, kestävää elämäntapaa ja hyvinvointia edistävä toiminta näkyy vahvasti toiminnassa.	Työ kestävä kehityksen parissa jatkuu.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinto	3,5	3,4	3,5	3,6	3,4
Pedagoginen henkilöstö	47,6	43,9	46,7	52,1	48,1
Muu henkilöstö	107,8	106,4	82,1	78,5	90,4
Henkilötyövuodet yhteensä	158,9	153,7	132,4	134,2	141,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset			148		
Määräaikaiset			4		
Henkilöstön lukumäärä 31.12.			152		168

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
0–6-vuotiaiden lasten määrä	905	849	789	796	805
Kunnallisessa päivähoidossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	78,2 % (708)	78 % (661)	88 % (661)	78 %	79 %
Kotihoidon tuella, %-osuus 0–6-vuotiaista	8 % (72)	9 % (79)	10 % (80)	10 %	9 % (69)
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	585	582	568	630	631
Kustannus / 0–6-vuotias lapsi, €	9 790	10 344	10 848	11 830	11 755

Ruotsinkielinen koulutus

Sivistyslautakunnan ruotsinkielinen jaosto

Sivistisosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Ruotsinkielinen koulutus	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	98 431	31 299	0	31 299	38 879	124,2
Maksutuotot	98 834	100 000	0	100 000	109 031	109,0
Tuet ja avustukset	95 260	31 000	0	31 000	121 092	390,6
Muut toimintatuotot	79 319	83 300	0	83 300	113 620	136,4
Toimintatuotot	371 844	245 599	0	245 599	382 622	155,8
Henkilöstökulut	-8 460 671	-8 599 183	-163 000	-8 762 183	-8 887 148	101,4
Palvelujen ostot	-2 726 743	-2 593 364	-137 000	-2 730 364	-2 916 339	106,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-327 286	-340 150	0	-340 150	-347 137	102,1
Avustukset	-21 250	-17 000	0	-17 000	-22 484	132,3
Muut toimintakulut	-3 378 663	-3 521 512	0	-3 521 512	-3 555 024	101,0
Toimintakulut	-14 914 613	-15 071 209	-300 000	-15 371 209	-15 728 132	102,3
Toimintakate	-14 542 769	-14 825 610	-300 000	-15 125 610	-15 345 510	101,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-861 345	-684 487	0	-684 487	-562 528	82,2
Laskennalliset erät	1 763 247	1 846 983	0	1 846 983	1 846 983	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-13 640 867	-13 663 114	-300 000	-13 963 114	-14 061 055	100,7

Toiminta 2022

Talousarvio ylittyi noin 190 000 eurolla talousarvion tarkistamisesta huolimatta. Syynä ovat ennen kaikkea henkilöstökulujen ylitykset, jotka johtuvat huhtikuusta 2022 lähtien ruotsinkielisissä kouluissa koulua käyneille ukrainalaisoppilaille järjestetystä opetuksesta, erilaisista opetuksessa toteutetuista erityisjärjestelyistä ja korkeista sijauskustannuksista.

Ostopalvelut muodostuivat arvioitua kalliimmiksi. Syynä ovat inflaatio ja muun muassa kustannukset oppilaiden lisääntyneen henkisen pahoinvoinnin korjaamiseksi tehdyistä toimenpiteistä. Myös kuljetuskustannukset olivat arvioitua suuremmat, koska tulomuuton seurauksena on tarvittu uusia reittejä.

Myös koronapandemiaan liittyvät menot näkyvät, vaikka valtiolta saatiin jonkin verran koronatukea.

Koulukeskushankkeesta aiheutui ylimääräisiä kuljetus- ja vuokrakustannuksia, jotka eivät olleet tiedossa talousarviota laadittaessa.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Lasten ja nuorten hyvinvointi.	Monialainen yhteistyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä päivitetään, samoin kuin oppilashuoltosuunnitelma.	Päivitetyt suunnitelmat otetaan käyttöön ja niitä sovelletaan kaikissa kouluissa. Kouluterveyskyselyä seurataan.	Oppilashuoltosuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa kesäkuussa ja kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma elokuussa. Suunnitelmat on jalkautettu toimintaan syyslukukaudella. Vanhemmille on kerrottu suunnitelmista muun muassa syksyn vanhempainilloissa. Työ päivitetyn hyvinvointikertomuksen parissa on käynnistynyt ja monialainen MONA-ryhmä on kokoontunut.
Tulomuutto: Sivistysosaston palvelujen profiloinnin ja niihin liittyvän viestinnän selkeyttäminen.	Jatketaan viestintä- ja profilointisuunnitelman laatimista, jotta saadaan välitettyä paremmin tietoa Paraisten kaupungin erityisesti lapsiperheille tarjoamista hyvistä palveluista.	Suunnitelma otetaan käyttöön ja sitä sovelletaan.	Viestintäsuunnitelmatyö on jatkunut syyslukukaudella ja varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstölle on järjestetty useita kokouksia ja työpajoja. Kaupungin tiedottaja on osallistunut työhön. Nyt on olemassa valmis luonnos, jota on vielä hiottava. Tämän jälkeen rehtoreille ja päiväkodin johtajille järjestetään vielä yksi työpaja.
Toiminnan kestävyys: Koulut profiloituvat kestävä kehitystä edistävään toimintaan ja tekevät työtä oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin puolesta.	Kehitetään kestävyysasioiden tiimoilta resurssi- ja ideapankki yhteistyössä biosfäärialueen kanssa. Työtä oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin puolesta jatketaan.	Kestävyysasioihin liittyvä aineisto tehdään valmiiksi ja otetaan käyttöön kaikissa perusopetuksen kouluissa. Henkilöstölle tarjotaan luentoja ja opastusta hyvinvointiasioista.	Kestävyyspolkutyö on jatkunut syksyllä ja keskiössä on ollut visuaalinen suunnittelu. Tähän mennessä työ on koskenut pääasiassa 1.–6. vuosiluokkia. Hyvinvointiasiat ovat olleet tapetilla, ja viikolla 40 järjestettiin hyvinvointiviikko kaikissa kouluissa. Kouluilla on ollut mahdollisuus osallistua kaupungin keskitetysti järjestämiin luentoihin ja työpajoihin.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinto	9,7	10,5	9,1	8,2	9
Opetus	129,7	129,4	124,8	120,8	138
Oppilashuolto	31,1	31	30,7	33,3	39,2
Henkilötyövuodet yhteensä	170,5	170,9	164,6	162,3	186,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset			149		
Määräaikaiset			34		
Henkilöstön lukumäärä 31.12.			183		188

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Oppilaita esiopetuksessa	121	97	96	94*	97
Oppilaita perusopetuksessa	964	1 001	1 001	972*	946
Vuosiviikkotunnit perusopetuksessa	2 301	2 332,5	2 332,5	2 261,7	2 261,7
Vuosiviikkotunnit lukiossa	296	297,1	297,1	326,85	326,85
Oppilaita lukiossa	161	165	165	185	169
Perusopetus					
Kustannus / asukas	765	762	788	822	845
Kustannus / oppilas	12 016	11 483	11 875	12 627	13 389
Kustannus / vuosiviikkotunti	5 034	4 923	5 096	5 426	5 600
Vuosiviikkotunnit / oppilas	2,39	2,3	2,33	2,33	2,39
Erityisen tuen oppilaat, %	9 %	9 %	9 %	9 %	10 %
Ryhmäkoko ka.	15	15	15	15	15
Koulukuljetusoppilaat, %	34%	36 %	33 %	33 %	31 %
Kuljetuskustannukset / kaikki oppilaat	709	615	663	750	859
Lukio					
Nettokustannus / asukas	81	81	85	94	102
Kustannus / oppilas	7 625	7 468	7 724	7 595	9 031
Kustannus / vuosiviikkotunti	4 147	4 097	4 290	4299	4 670
Vuosiviikkotunnit / oppilas	1,84	1,82	1,8	1,8	1,9
*) Talousarvio- ja suunnitelmavuosien oppilasennuste ei ota huomioon tulomuttoa.					

Suomenkielinen koulutus

Sivistyslautakunnan suomenkielinen jaosto

Sivistisosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Katriina Sulonen, opetuspäällikkö

Suomenkielinen koulutus	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	249 684	229 777	0	229 777	368 097	160,2
Maksutuotot	52 648	50 000	0	50 000	47 874	95,7
Tuet ja avustukset	108 346	15 000	0	15 000	78 690	524,6
Muut toimintatuotot	21 140	15 600	0	15 600	24 881	159,5
Toimintatuotot	431 819	310 377	0	310 377	519 541	167,4
Henkilöstökulut	-5 207 295	-5 214 143	-85 000	-5 299 143	-5 345 185	100,9
Palvelujen ostot	-1 927 540	-1 759 961	-148 000	-1 907 961	-2 021 304	105,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-222 032	-202 760	0	-202 760	-224 064	110,5
Avustukset	-11 045	-7 000	0	-7 000	-14 392	205,6
Muut toimintakulut	-1 485 885	-1 724 420	0	-1 724 420	-1 792 198	103,9
Toimintakulut	-8 853 798	-8 908 284	-233 000	-9 141 284	-9 397 142	102,8
Toimintakate	-8 421 979	-8 597 907	-233 000	-8 830 907	-8 877 600	100,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-226 459	-285 089	0	-285 089	-232 708	81,6
Laskennalliset erät	778 796	945 378	0	945 378	945 378	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-7 869 643	-7 937 618	-233 000	-8 170 618	-8 164 930	99,9

Toiminta 2022

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, joskin Paraistenseudun koulussa on jouduttu ottamaan enemmän väistötiloja käyttöön ja koulun hallinnollisten tehtävien hoito on jaettu useamman henkilön hoidettavaksi. Väistötilojen käyttö on vaatinut henkilökunnalta ja oppilailta joustoa ja sopeutumista muutoksiin. Oppilasmäärät ovat pysyneet jokseenkin samoina, joskin alakouluissa suunta on laskeva. Koivuhaan koulu on ollut aktiivinen inklusiivisen toiminnan koulu ja tehnyt tiivistä yhteistyötä alueellisesti ns. Konsti-hankkeessa. Nilsbyn koulun tiloissa jatkuu edelleen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu. Ulkosaariston koulussa on pyritty vahvistamaan yhteistyötä Skärgårdshavets skolan kanssa ja Utön koulun oppilasmäärä on vakaa.

Paraistenseudun koulun ja lukion opettajat ovat olleet mukana palaverissa ja yhteistyöryhmissä, joiden tavoitteena on ollut rakentaa yhteistä toimintakulttuuria uuteen koulukeskukseen. Tämä työ jatkuu edelleen.

Koronarajoitukset poistuivat kouluilta, joten opetus on palannut normaaleihin lähiopetuksen käytäntöihin.

Koulujen painopistealueena on yrittäjyyskasvatus, mikä on myös monialainen oppimiskokonaisuus. Yhteistyötä on tehty YES-verkoston, Valonian, yrittäjien sekä kaupungin elinkeinoasiantuntijan kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Lasten ja nuorten hyvinvointi.	Monialainen ja moniammatillinen yhteistyö eri hallintokuntien välillä. Yhteisöllisen oppilashuollon merkityksen vahvistaminen oppilaiden ja opiskelijoiden arjessa.	Oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelmien päivitys. Toimivien koulukohtaisten kouluviihtyvyysselvitysten ja -kartoitusten laadinta. Oppilaiden osallistaminen kouluruokailun kehittämiseen.	Koulukohtaiset oppilaiden kouluviihtymiseen liittyvät raportit tehtiin syksyllä 2022. Koulujen kiusaamisen vastaiset suunnitelmat yhdistettiin ja päivitettiin. Koulujen ruokaraadit toimivat aktiivisesti.
Tulomuutto: Kiinnostavat ja laadukkaat opetuspalvelut.	Kaupungin tarjoamien laadukkaiden opetuspalveluiden markkinointi.	Viestintä- ja markkinointisuunnitelman laatiminen. Oppilasmäärän laskun kääntäminen nousuun.	Oppilasmäärät ennusteiden mukaiset, oppilasmäärän lasku alkanut alakouluissa. Lukiossa ei muutoksia oppilasmäärissä.
Toiminnan kestävyys: Kestävä toiminta ja sosiaalinen kestävyys opetuksessa ja kasvatuksessa.	Sisäinen yrittäjyys osana yrittäjyyskasvatusta ja kestävää toimintaa koulujen monialaisena oppimiskokonaisuutena ja laaja-alaisen osaamisen painopisteenä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	Henkilöstön täydennyskoulutus yrittäjyyskasvatukseen. Koulukohtaiset suunnitelmat yrittäjyyskasvatukseen ja toimiva yhteistyö Yrityskylän kanssa.	Yrittäjyyskasvatus painopistealueena toteutunut onnistuneesti, yhteistyössä Valonian, kaupungin yrittäjien ja elinkeinoelämän kanssa.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinto	7,4	11,8	6,8	7,3	5,5
Opetus	73,9	71,3	66,8	66	73,7
Oppilashuolto	19,6	18,3	21,1	22,6	27,5
Henkilötyövuodet yhteensä	100,9	101,4	94,7	95,9	106,7
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset			89		
Määräaikaiset			19		
Henkilöstön lukumäärä 31.12.			108		109

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Oppilaita esiopetuksessa	67	61	61	50*	55
Oppilaita perusopetuksessa	638	633	627	606*	605
Vuosiviikkotunnit perusopetuksessa	1 444	1 435	1 435	1 338	1 338
Oppilaita lukiossa	69	71	72	70	67
Vuosiviikkotunnit lukiossa	203	199	199	196	196
Perusopetus					
Kustannus / asukas	458	442	444	473	473
Kustannus / oppilas	10 882	10 523	10 669	11 653	11 717
Kustannus / vuosiviikkotunti	4 808	4 649	4 662	5 278	5 298
Vuosiviikkotunnit / oppilas	2,26	2,26	2,29	2,2	2,2
Erityisen tuen oppilaat, %	10 %	11 %	10 %	10 %	13 %
Ryhmäkoko ka.	15	16	16	16	17
Koulukuljetusoppilaat, %	36%	44 %	38 %	38 %	35 %
Kuljetuskustannukset / kaikki oppilaat	765	726	773	931	1 076
Lukio					
Kustannus / asukas	45	43	50	45	55
Kustannus / oppilas	9 986	9 209	10 375	9 692	12 336
Kustannus / vuosiviikkotunti	3 394	3 286	3 754	3 461	4 217
Vuosiviikkotunnit / oppilas	2,94	2,80	2,76	2,8	2,9
*) Talousarvio- ja suunnitelmavuosien oppilasennuste ei ota huomioon tulomuuttoa.					

Kansalaisopisto

Sivistyslautakunta
Sivistysosasto
Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö
Cecilia Hindersson, rehtori

Kansalaisopisto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	561	0	0	0	1 644	0,0
Maksutuotot	90 764	131 000	0	131 000	121 180	92,5
Tuet ja avustukset	5 272	3 000	0	3 000	10 228	340,9
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	105	0,0
Toimintatuotot	96 598	134 000	0	134 000	133 157	99,4
Henkilöstökulut	-391 446	-475 126	0	-475 126	-468 770	98,7
Palvelujen ostot	-54 866	-64 966	0	-64 966	-71 954	110,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 831	-5 100	0	-5 100	-9 557	187,4
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-149 051	-178 700	0	-178 700	-178 953	100,1
Toimintakulut	-610 194	-723 892	0	-723 892	-729 234	100,7
Toimintakate	-513 596	-589 892	0	-589 892	-596 077	101,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 860	-9 860	0	-9 860	-9 860	100,0
Laskennalliset erät	59 638	99 776	0	99 776	99 776	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-463 818	-499 976	0	-499 976	-506 161	101,2

Toiminta 2022

Vuosi on edennyt elpymisen merkeissä. Olemme aloittaneet toiminnan normaalin kokoisilla ryhmillä keväällä ja syksyllä osallistujamäärän ollessa alhainen, mutta hitaasti kasvussa. Tämä on merkinnyt sitä, että peruttuja kursseja on ollut hieman enemmän, ja monet kurssit, jotka tavallisesti ovat täynnä, ovat nyt käynnistyneet pienemmillä ryhmillä, mikä vaikuttaa tuloihimme.

Jatkamme Paraisten brändin vahvistamista niin, että emme tee leikkauksia, vaan järjestämme edelleen kursseja ja luentoja tavalliseen tapaan, jotta kansalaiset löytävät tiensä takaisin kaupungin kansalaisopistoon.

Henkilöstössä on tapahtunut pieni muutos, kun palveluksessamme pitkään työskennellyt toinen kurssisuunnittelija lopetti ja palkkasimme marraskuussa uuden kurssisuunnittelijan.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Hyvinvoinnin lisäämiseksi kansalaisopisto pyrkii aktiivisesti etsimään yksinäisiä ja haavoittuvassa asemassa olevia kansalaisia.	Etsimme Yksinäisyydestä yhteisöllisyyteen -hankkeen kautta yksinäisiä ja haavoittuvassa asemassa olevia ja tarjoamme heille mahdollisuuden osallistua ilmaiseksi yhdelle vapaavalintaiselle kurssille. Näin haluamme tarjota heille sosiaalista yhteyttä.	Useita uusia osallistujia opiston toiminnassa.	Olemme järjestäneet paljon osallistujia keränneen Hilikka Olkinuoran luennon yksinäisyydestä ja tarjonneet hankkeen rahoittaman ilmaisen kurssin uusille osallistujille (tai osallistujille, jotka ovat tuoneet mukanaan uuden osallistujan). Olemme myös anoneet hankkeelle jatkoa kesään 2023 asti, jotta ehtisimme toteuttaa kaikki ideamme.
Tulomuutto: Tarjoamme luentoja, joita markkinoimme kaupungin rajojen ulkopuolella lisätäksemme Paraisten näkyvyyttä ja käyntejä Paraisilla.	Markkinoimme kuntarajojen ulkopuolella lisätäksemme kaupungin näkyvyyttä.	Useita luentoja, joihin osallistuu kävijöitä muista kaupungeista/kunnista.	Saamme joka lukukausi uusia osallistujia eri puolilta Suomea verkkokursseillemme ja monia osallistujia naapurikunnista tulee Paraisille osallistuakseen kursseille.
Toiminnan kestävyys: Lisäämme opistomme digitalisointia.	Otamme käyttöön digitaaliset työsopimukset, jotka vähentävät paperin kulutusta ja postittamista.	Vähemmän kirjeitä ja paperisia sopimuksia.	Kaikki työsopimukset lähetetään digitaalisesti, ja paperin määrä ja postin palvelujen käyttö ovat vähentyneet.
Kaupunginvaltuusto, 07.12.2021, § 172: Tavoite: Työntekijöiden hyvinvointi: Järjestetään kaupungin työntekijöille työnhyvinvointia tukevia tms. kursseja	Kartoitetaan kurssien ajankohta ja halutut kurssit kyselyllä.	Kursseille osallistuvien määrä, pidettyjen tuntien määrä.	Kysely on valmis, ja odotamme lupaa laittaa se Loggeniin. Syksyn aikana on tehty useita kyselyjä, joten meidän on odotettava sopivaa hetkeä.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Rehtori	1		1	1	1
Kurssisuunnittelija	2		2	2	2
Opistosihtööri	0,6		0,4	0,4	0,4
Henkilötyövuodet yhteensä	3,6		3,4	3,4	3,4

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Tuntimäärä	9 039	7 686	8 500	8 700	8 202
Opiskelijoita (brutto)	5 925	4 946	4 500	5 000	4 654
Opiskelijoita (netto)	2 619	2241	1999	2 600	2 144
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	39	38	38	39	40
Kustannus/opiskelija, €	100	115	128	118	128
Kustannus/tunti, €	66	74	68	68	73

Kulttuuri

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta
Sivistysosasto
Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö
Ann-Sofie Isaksson, kulttuuripäällikkö

Kulttuuri	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	14 261	31 400	0	31 400	15 914	50,7
Maksutuotot	2 490	40 500	0	40 500	7 672	18,9
Tuet ja avustukset	18 086	207 000	0	207 000	166 001	80,2
Muut toimintatuotot	22 667	38 100	0	38 100	39 078	102,6
Toimintatuotot	57 503	317 000	0	317 000	228 665	72,1
Henkilöstökulut	-535 284	-761 918	0	-761 918	-727 338	95,5
Palvelujen ostot	-495 528	-666 292	0	-666 292	-552 877	83,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 578	-57 500	0	-57 500	-42 555	74,0
Avustukset	-295 264	-300 175	0	-300 175	-298 928	99,6
Muut toimintakulut	-618 064	-896 124	0	-896 124	-899 022	100,3
Toimintakulut	-1 970 717	-2 682 009	0	-2 682 009	-2 520 720	94,0
Toimintakate	-1 913 214	-2 365 009	0	-2 365 009	-2 292 055	96,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-111 169	-83 660	0	-83 660	-86 619	103,5
Laskennalliset erät	221 042	425 652	0	425 652	425 652	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-1 803 341	-2 023 017	0	-2 023 017	-1 953 022	96,5

Toiminta 2022

Koronapandemia on vaikuttanut toimintaan vielä vuonna 2022, ja vuoden alkupuoliskolla järjestettiin vähemmän tapahtumia ja tehtiin vähemmän vierailuja kouluihin, päiväkoteihin ja palveluasumisyksiköihin. Loppusyksystä 2022 lähtien kaikki toiminta voitiin kuitenkin toteuttaa enemmän tai vähemmän normaalisti. Muun muassa nuorisoshow'n valmistelut voitiin aloittaa kolmen vuoden tauon jälkeen. Osa yleisöstä on löytänyt takaisin tapahtumiin ja toimintaan ja joiltain osin jo vuonna 2022 on palattu pandemiaa edeltäneiden vuosien tasolle. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että osa hankkeista on aloitettu suunniteltua myöhemmin ja toiminta siirtyy seuraavalle vuodelle, minkä seurauksena myös jotkin avustukset siirtyvät eteenpäin.

Pandemia on kuitenkin muuttanut yleisön käyttäytymistä, muun muassa lippuja ostetaan vähemmän ennakoon ja tapahtumien talouteen kohdistuvat riskit ovat suuremmat. Pandemian aikana nuorilta on myös puuttunut monia sosiaalisia yhteyksiä, ja heidän on harjoiteltava uudelleen sosiaalisia taitoja, yhteistyötä ja toimimista ryhmässä. Kulttuuriyksikön talousarviota ja tilinpäätöstä rasittavat useat suuret kiinteistöt, jotka on sijoitettu kulttuuriyksikön talousarvioon ilman, että yksikkö on mikään kiinteistöjen suuri käyttäjä.

Koska tulot ovat olleet pienemmät ja osa saaduista avustuksista siirtyy osittain seuraavalle vuodelle, myös menot ovat olleet pienemmät.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Aktiivinen vapaa-aika, osallisuus ja luovuus.	Luodaan turvallisia ja aktiivisia kokoontumispaikkoja. Kehitetään muiden toimijoiden kanssa yhteistyömuotoja, joissa avainsanat ovat osallisuus ja luovuus. Tehdään käyttäjäkysely.	Yhteistyösopimukset ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Harrastamisen Suomen mallin puitteissa toteutettavien kerhojen määrä. Uudet osallisuuden muodot.	Kulttuuri- ja liikuntalautakunta hyväksyi uudet yhteistyösopimukset taiteen perusopetuksen kanssa kaudeksi 2023–2024. Harrastamisen Suomen mallin puitteissa toteutettavien kerhojen määrä: lukuvuonna 2021–2022 yhteensä 25 kerhoa ja lukuvuoden 2022–2023 syyslukukaudella 43 kerhoa. Yhteensä noin 650 oppilasta/viikko. Kulttuuriparlamentti-festivaalin tapahtumat toteutettiin osallistuvalla budjetoinnilla (asukasbudjetoinnilla).
Tulomuutto: Paraisten kaupungin imagon esille tuominen aktiivisena paikkakuntana, jossa on hyvät mahdollisuudet erilaiseen vapaa-ajantoimintaan.	Kehitetään sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa tiedottamista.	Sosiaalisessa mediassa toteutettavat kampanjat.	Kampanjaa ei toteutettu kevään 2022 koronarajoitusten ja henkilöstövaihdosten vuoksi. Kulttuuriyksikkö osallistuu kuitenkin aktiivisesti kaupungin ja sen palvelujen markkinointiin.
Toiminnan kestävyys: Sosiaalinen kestävyys / Saavutettavuuden lisääminen. Hyvinvoinnin lisääminen.	Kehitetään Kulturellin sisältöä. Ikääntyneille suunnattu ja ikääntyneiden kanssa toteutettava toiminta. Matalan kynnyksen toimintamuotojen esille tuominen.	Kulturellin käyttäjämäärä. Toimintaan osallistuvien ikääntyneiden määrä. Tiedottamisen lisääminen matalan kynnyksen toimintamuodoista ja niiden näkyväksi tekeminen.	Kulturellin käyttäjämäärä on noin 1 000 henkilöä. Ikääntyneiden palveluasumisyksiköissä ja palvelukeskuksissa on järjestetty 25 kulttuurikerhoa. Kerhoihin on osallistunut 360 henkilöä. Kotihoidon asiakkaille on jaettu neljä kertaa yhteensä noin 120 kulttuurisisältöistä kassia, ns. kulttuurikassia.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kulttuuripäällikkö	1	1	0,9	1	1
Suunnittelija	0,4	0,4	0,15		
Museohenkilöstö	1,7	1,6	1,65	1,65	1,65
Vapaa-aikasihteeri	2	2	2	2	2
Liikunnanohjaaja	0,5	0,40	0,5	0,5	0,5
Vapaa-aikaohjaaja, nuorisotyöntekijä	4,6	5	4,8	4,8	5,2
Kulttuurituottaja	0,6	0,6	0,85	0,85	0,6
Kanslisti	0,3	0,25	0,3	0,3	0,25
Teknikko, vahtimestari	0,5	0,35	0,4	0,6	0,75
Hanketyöntekijät	0,6	0,3	0,7	0,6	1
Siviilipalvelusmies	0,7	0,5			
Työllistetty, palkkatuella		0,15	0,4		
Henkilötyövuodet yhteensä	12,9	12,55	12,65	12,3	12.95
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	10	9	10	12	11
Määräaikaiset	5	7	8	6	5
Yhteensä	15	16	18	18	16

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nuorisotilojen kävijämäärä	6 100	3 000	6 000	6 000	10 770
Museoiden kävijämäärä	4 000	4 000	4 000	3 500	5 450
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	160 000	120 000		160 000	160 000
Kaupungin järjestämien tapahtumien kävijämäärä	16 190	9 000		14 000	18 600
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	134	126	131	158	153

Kirjasto

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Karolina Zilliacus, kirjastopäällikkö

Kirjasto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	2 362	4 000	0	4 000	2 416	60,4
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	2 533	4 000	0	4 000	4 026	100,7
Muut toimintatuotot	7 226	8 000	0	8 000	7 174	89,7
Toimintatuotot	12 121	16 000	0	16 000	13 616	85,1
Henkilöstökulut	-510 217	-541 394	0	-541 394	-536 322	99,1
Palvelujen ostot	-110 127	-120 889	0	-120 889	-119 078	98,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-128 675	-147 350	0	-147 350	-149 215	101,3
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-430 909	-506 219	0	-506 219	-509 684	100,7
Toimintakulut	-1 179 928	-1 315 852	0	-1 315 852	-1 314 299	99,9
Toimintakate	-1 167 807	-1 299 852	0	-1 299 852	-1 300 683	100,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 944	-24 813	0	-24 813	-24 813	100,0
Laskennalliset erät	257 272	313 082	0	313 082	313 082	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-940 479	-1 011 583	0	-1 011 583	-1 012 414	100,1

Toiminta 2022

Pandemia vaikutti toimintaan vuoden ensimmäisten kuukausien ajan, mutta keväästä lähtien toiminta pääsi taas käyntiin normaalisti. Käyntimäärät ovat olleet syksyllä samalla tasolla kuin ennen pandemiaa ja erityisesti lapsille ja nuorille suunnattu toiminta on ollut vilkasta.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Lasten ja nuorten hyvinvointi.	Kirjasto panostaa lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan. Henkilöstössä useammalla on tämä toiminta erikoisalana.	Laskemme tapahtumien ja käyntien määrän ja seuraamme yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja muiden kumppaneiden kanssa.	Kirjasto on 31.12. mennessä järjestänyt 77 tapahtumaa, jotka ovat tavoittaneet 1 885 lasta ja nuorta.
Tulomuutto: Sivistysosaston palvelujen profiloinnin ja niihin liittyvän viestinnän selkeyttäminen.	Jatketaan viestintä- ja profilointisuunnitelman laatimista, jotta saadaan välitettyä paremmin tietoa Paraisten kaupungin erityisesti lapsiperheille tarjoamista hyvistä palveluista.	Suunnitelma otetaan käyttöön ja sitä sovelletaan. 1–6-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä kasvaa.	Viestintäsuunnitelman laatiminen muiden sivistysosaston yksiköiden kanssa ei tule toteutumaan, koska kirjastoyksikkö ei vuodesta 2023 alkaen enää kuulu tähän osastoon.
Toiminnan kestävyys: Kirjasto profiloituu sosiaalisesti kestäväksi kehitystä edistävään toimintaan.	Kirjasto järjestää erilaisia tapahtumia, jotka vahvistavat asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteiskunnassa.	Laskemme tapahtumien ja osallistujien määrän ja seuraamme tapahtumien saamaa palautetta.	Maaliskuussa käynnistynyt Asukasvuoropuhelu-hanke on järjestänyt syksyn aikana 16 tapahtumaa, jotka vahvistavat asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteiskunnassa.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kirjastopäällikkö	1,0	1	1,0	1	0,6
Kirjastonhoitaja	5,2	5,3	4,35	4	3,9
Palvelusuunnittelija	1,0	1,0	1,0	1	0,7
Kirjastovirkailija	3,0	2,2	2,0	2	2,3
Erikoiskirjastovirkailija	2,1	3,0	3,40	3,6	3,6
IT-pedagogi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Henkilötyövuodet yhteensä	12,7	13,0	12,05	11,7	11,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	12	14	14	12	12
Määräaikaiset	2	3	1	1	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	14	17	15	13	13

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kirjastojen määrä	5	5	5	5	5
Fyysiset käynnit	142 246	91 893	120 000	140 000	107 459
Verkkokäynnit	62 517	51 866	65 000	70 000	64 825
Lainojen kokonaismäärä	160 827	141 863	150 000	150 000	176 883
Lainaaajien määrä	5 375	4 921	5 300	5 300	4 826
Fyysiset käynnit / asukas	9,2	6,09	8,0	9,3	7,2
Lainojen kokonaismäärä / asukas	10,5	9,40	10,02	10,0	11,8
Lainaaajia asukkaista	0,35	0,32	0,35	35%	0,32
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	79	81	81	87	87

Joukkoliikenne

Sivistyslautakunta
Sivistysosasto
Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Joukkoliikenne	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	37 057	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	37 057	0	0	0	0	0,0
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	0,0
Palvelujen ostot	-613 738	-542 000	0	-542 000	-598 719	110,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-613 738	-542 000	0	-542 000	-598 719	110,5
Toimintakate	-576 682	-542 000	0	-542 000	-598 719	110,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-576 682	-542 000	0	-542 000	-598 719	110,5

Toiminta 2022

Joukkoliikenteen määrärahatarvetta vuodelle 2022 oli vaikea arvioida ja kulut ylittivät talousarvion. Talousarviota laadittaessa oli epävarmaa, miten ja milloin matkustajamäärät palautuvat koronaa edeltävälle tasolle. Linja-autolla tehtiin edelleen noin 100 000 matkaa vähemmän kuin ennen koronaa. Parainen-Turku-linja-autoliikenteen kustannuksia nosti myös polttoaineen hinta.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Tulomuutto.	Paraisten ja Turun välisten linja-autoyhteyksien hyvä palvelutaso.	Kokonaismatkamäärä vuodessa.	251 896

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Parainen-Turku-linja-autoliikenteen kokonaismatkamäärä vuodessa				265 000	251 896
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	27	33	22	36	40

Sosiaali- ja terveystoiminta

Sosiaali- ja terveystoimintalautakunta

Sosiaali- ja terveystoiminta	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 583 878	1 174 550	-90 450	1 084 100	1 490 436	137,5
Maksutuotot	4 570 359	5 043 456	-603 309	4 440 147	4 219 019	95,0
Tuet ja avustukset	2 714 772	607 500	544 946	1 152 446	1 670 154	144,9
Muut toimintatuotot	602 586	678 810	-69 845	608 965	565 018	92,8
Toimintatuotot	9 471 596	7 504 316	-218 658	7 285 658	7 944 627	109,0
Henkilöstökulut	-22 938 765	-23 374 411	201 064	-23 173 347	-23 609 345	101,9
Palvelujen ostot	-37 152 521	-37 755 983	-1 058 347	-38 814 330	-40 271 999	103,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 133 822	-1 707 682	-312 460	-2 020 142	-2 088 786	103,4
Avustukset	-2 189 413	-2 140 180	-33 386	-2 173 566	-2 373 088	109,2
Muut toimintakulut	-4 511 467	-5 225 803	-78 213	-5 304 016	-5 406 919	101,9
Toimintakulut	-68 925 988	-70 204 059	-1 281 342	-71 485 401	-73 750 137	103,2
Toimintakate	-59 454 392	-62 699 743	-1 500 000	-64 199 743	-65 805 510	102,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-487 848	-489 220	0	-489 220	-474 882	97,1
Laskennalliset erät	2 091 385	2 697 928	0	2 697 928	2 697 927	100,0
Netto	-57 850 855	-60 491 035	-1 500 000	-61 991 035	-63 582 464	102,6

Sosiaali- ja terveyshallinto

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja

Sosiaali- ja terveyshallinto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Henkilöstökulut	-255 943	-258 027	0	-258 027	-266 555	103,3
Palvelujen ostot	-76 923	-78 467	0	-78 467	-45 881	58,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 246	-2 950	0	-2 950	-3 550	120,4
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-24 330	-33 083	0	-33 083	-33 965	102,7
Toimintakulut	-359 443	-372 527	0	-372 527	-349 952	93,9
Toimintakate	-359 443	-372 527	0	-372 527	-349 952	93,9
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	13 602	18 668	0	18 668	18 668	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-345 841	-353 859	0	-353 859	-331 284	93,6

Toiminta 2022

Sosiaali- ja terveysosasto tuottaa lakisääteisiä sosiaali- ja terveyspalveluja ja muita palveluja niitä tarvitseville paraislaisille ja ulkopaikkakuntalaisille. Palveluihin kuuluvat sosiaalipalvelut ja perhepalvelut, vanhustenhuolto sekä perusterveydenhuollon terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Parainen kaupunki käyttää pääasiassa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin tuottamia erikoissairaanhoidon palveluja sekä Kärkullan kuntayhtymän tuottamia ruotsinkielisiä erityishuollon palveluja ja KTO:n tuottamia suomenkielisiä erityishuollon palveluja näiden kuntayhtymien jäsenkuntana. Lisäksi käytetään tarvittaessa ostopalveluja.

1.7.2021 käynnistyi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, minkä seurauksena kaupungin sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Vuonna 2022 osasto valmistautui hyvinvointialueen organisaatioon liittymiseen. Muutostyötä on tehty alueellisesti pääasiassa viiden laajan hankekokonaisuuden ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman kautta.

Sosiaali- ja terveysosasto on kehittänyt toimintaansa valtakunnallisten ja alueellisten linjausten mukaisesti. Sote-uudistuksen valmistelusta ja alueelliseen rakenneuudistushankkeeseen osallistumisesta aiheutui jonkin verran kustannuksia, kuten myös osa-aikaisesta hanketyöntekijästä. Pitkän aikavälin talouden tasapainottamisohjelma, jonka tavoitteena oli kustannuskehityksen hillitseminen, on edennyt ja saavuttanut toiminnallisesti hyviä tuloksia. Saavutettuun taloudelliseen hyötyyn vaikutti kuitenkin merkittävä henkilöstöpula kaikissa osaston yksiköissä. Kaupunginvaltuustolta anottiin määrärahaa lisätalousarviota varten lokakuussa. Sosiaali- ja terveyshallinnon tulos on talousarvion kehyksissä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia:</p> <p>Paraisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen hyvinvointialueen linjausten mukaisesti.</p> <p>Yksikkö- ja toimialarajat ylittävä yhteistyö, jonka tavoitteena on tarjota palveluja "kaikki yhdeltä luukulta" -periaatteella.</p>	<p>Palvelujen yhteensovittaminen yksikkörajojen ylitse.</p> <p>Hyvinvointikeskuksen rakentaminen.</p>	<p>Sosiaalipalvelujen ja perheysikön yhdistäminen, yhteiset työprosessit.</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnon keskittäminen hyvinvointikeskukseen.</p> <p>Tilat tehokkaassa käytössä.</p>	<p>Sosiaali- ja perheysikkö toimii integroidusti.</p> <p>Toimintaa ja hallintoa varten korjattiin tilat hyvinvointikeskuksen yhteyteen.</p> <p>Diabetesvastaanoton ja psykiatristen sairaanhoitajien vastaanottotiloja on laajennettu. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö siirtyi kaupungintalolta hyvinvointikeskukseen joulukuussa.</p>
<p>Tulomuutto:</p> <p>Laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjoaminen.</p>	<p>Tarpeiden mukaisten palvelujen tarjoaminen.</p> <p>Asiakkaiden ja potilaiden valinnanvapaus.</p>	<p>Palvelusetelien laajentaminen useampaan kuin yhteen palvelumuotoon.</p>	<p>Palveluseteleitä käytössä.</p>
<p>Toiminnan kestävyys:</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon hyvinvoiva henkilöstö.</p> <p>Talouden tasapainottaminen.</p>	<p>Aktiivinen rekrytointi.</p> <p>Yhteiset kokoukset.</p> <p>Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteiden täytäntöönpano.</p>	<p>Kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön rekrytointi.</p> <p>Henkilöstön osallisuus kehittämissuunnitelmassa.</p> <p>Kustannuskehityksen suuntaan vaikuttaminen talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteillä.</p>	<p>Henkilöstöpula oli loppuvuodesta merkittävä aktiivisesta rekrytoinnista huolimatta. Parainen otti syksyllä (loka-joulukuussa) käyttöön rekrytointilisän.</p> <p>Talouden tasapainottamisohjelmasta tehtiin seurantaa. Tavoitteet toiminnan uudistamisesta saavutettiin, joskin henkilöstöpula vaikutti tulokseen.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinnollinen henkilöstö	2,8	3,0	3,0	3,35	3,6
Henkilötyövuodet yhteensä	2,8	3,0	3,0	3,35	3,6
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	3,0	3,0	3,0	3,0	3
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,35	0,6
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	3	3,0	3,0	3	3,6
Mittarit					
	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas, €	19	19	20	25	23

Sosiaalipalvelut

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja
 Anna Tähtinen, sosiaali- ja perheyksikön päällikkö

Sosiaalipalvelut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	299 161	179 000	-41 000	138 000	316 058	229,0
Maksutuotot	117 844	127 300	-4 413	122 887	227 493	185,1
Tuet ja avustukset	256 789	251 000	-20 000	231 000	272 029	117,8
Muut toimintatuotot	87 257	150 100	-69 971	80 129	69 206	86,4
Toimintatuotot	761 050	707 400	-135 384	572 016	884 786	154,7
Henkilöstökulut	-1 528 105	-1 744 756	148 997	-1 595 759	-1 520 864	95,3
Palvelujen ostot	-6 185 765	-6 085 084	-249 779	-6 334 863	-6 730 082	106,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 055	-24 932	0	-24 932	-18 235	73,1
Avustukset	-1 421 868	-1 380 264	12 380	-1 367 884	-1 427 141	104,3
Muut toimintakulut	-319 487	-334 549	23 786	-310 763	-423 210	136,2
Toimintakulut	-9 480 279	-9 569 585	-64 616	-9 634 201	-10 119 532	105,0
Toimintakate	-8 719 229	-8 862 185	-200 000	-9 062 185	-9 234 746	101,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-572	-4 221	0	-4 221	-572	13,5
Laskennalliset erät	135 937	160 524	0	160 524	160 524	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-8 583 864	-8 705 882	-200 000	-8 905 882	-9 074 794	101,9

Toiminta 2022

Sosiaalipalveluyksikön tuottamat palvelut perustuvat sosiaalihuollon voimassa olevaan lainsäädäntöön ja erikoislainsäädäntöön. Sosiaalipalvelut perustuvat siihen, että subjektiiviseen oikeuteen kuuluvia sosiaalipalveluja myönnetään lain edellyttämällä tavalla. Muita sosiaalipalveluja myönnetään harkinnanvaraisina ja osoitettujen määrärahojen mukaisessa laajuudessa.

Toiminta käsittää yksikön hallinnon sekä seuraavat osatoiminnot: ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, kehitysvammahuolto, vammaispalvelut, kuntouttava työtoiminta, alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki, geriatrinen sosiaalityö, päihdehuolto, sosiaalihuollon tukiasuminen, työllistämistuki, sosiaaliasiainpalvelut, päivä- ja työtoimintakeskus ja pakolaistoiminta.

Visiona on sosiaalipalvelujen tuottaminen lähipalveluperiaatteen mukaisesti tarpeen edellyttämässä laajuudessa kelpoisuusvaatimukset täyttävien, riittävien henkilöstöressurssien voimin. Kuntalaisille tarjottavien sosiaalipalvelujen järjestämisen pitkäjänteinen suunnittelu. Henkilöstömitoitus vastaa työmäärää. Yksikössä on keväällä 2022 ollut pitkiä sairauslomia ja kaksi sosiaaliohjaajaa on vaihtanut työpaikkaa. Ikäihmisten palvelujen sosiaalityöntekijän virkaa ei ole saatu täytettyä vasta kuin elokuussa 2022. Yksi sosiaalityöntekijä irtisanoutui elokuussa. Tämä näkyy myös budjetissa, joka on alittunut palkkojen osalta.

Päihde- ja mielenterveyshuollon asiakkaat ovat kasvava ryhmä, joka tarvitsee laaja-alaista tukea arjen hallintaan. Asiakkaiden kotona säännöllisesti ja tavoitteellisesti käyvien kenttätyöntekijöiden palkkaaminen on tuottanut hyvää tulosta sekä taloudellisesti että toiminnallisesti näiden asiakkaiden elämänhallinnan pitkäjänteisessä tukemisessa. Näitä ostopalveluja on voitu vähentää edelleen vuonna 2022.

Vammaisten arjessa annettava asumisen tuki, joka on toteutettu muuttamalla Kårkullan kuntayhtymältä hankittuja ostopalveluja omaksi palvelutuotannoksi, on onnistunut hyvin. Kaupungilla on sen ansiosta nyt parempi tietämys tuen tarpeesta. Oma tuotantoa on lisätty palkkaamalla yksi kenttätyöntekijä lisää. Kaupunki voi ottaa vastattavakseen miltei kaikki kategoriaan 1 ja 2 kuuluvat kotona annettavaa asumisen tukea saavat asiakkaat.

Kiikarin toiminta on siirtynyt vuoden alusta uusiin tarkoituksenmukaisiin tiloihin. Tämä lisää mahdollisuuksia laajentaa kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen toimintaa.

Kehitysvammahuollon osalta budjetti ylittyi. Tämä johtuu siitä, että muutama asiakas on tarvinnut vuoden aikana kallista kriisipaikkaa. Ylitys tulee kuitenkin olemaan pienempi, koska osa kustannuksista (noin 130 000) tullaan laskuttamaan toiselta kunnalta. Tämä laskutus on toteutunut vasta loppuvuodesta.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Henkilöstön tietoisuuden lisääminen kaupungin strategiasta.	Kaupungin strategian käsittely erilaisissa henkilöstökokouksissa ja kehityskeskusteluissa.	Kaupungin strategia näkyy luontevana osana päivittäistä työtä.	Kaupungin strategia on ollut osana henkilöstökokouksissa käytyjä yleisiä keskusteluja.
Tulomuutto: Laadukkaiden palvelujen tarjoaminen.	Monipuoliset matalan kynnyksen palvelut kohtuullisessa ajassa.	Ilmoitusten ja hakemusten käsittelyaikojen seuranta.	Käsittelyaikoja on seurattu ja asiakasasioita käsitellään viikkotiimissä. Työntekijöiden tavoitettavuutta pyritään parantamaan sillä, että on otettu käyttöön neuvontapuhelin.
Toiminnan kestävyys: Hyvinvoiva henkilöstö.	Valtakunnallisesti suositellussa asiakasmäärässä pysyminen. Henkilöstö osallisena työn suunnittelussa.	Asiakasmäärän ja muiden sellaisten työhön liittyvien tekijöiden säännöllinen seuranta, jotka vaikuttavat mahdollisuuksiin työskennellä ammattieettisesti kestäväällä tavalla.	Säännölliset viikkokokoukset ja johtavan sosiaalityöntekijän sekä lähiesimiehen tuki. Ohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden työnjakoa on selkiytetty, sekä uusia työkäytäntöjä kehitetty.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinnollinen henkilöstö	3,2	3,2	3,2	3	3
Sosiaalityöntekijä	5,5	6	6	7	7
Ohjaaja	5,0	7	7	8	8
Koordinaattori	3,0	2	2	2	2
Lähihoitaja	1,0	3	2,4	3,4	3,4
Koulunkäynninohjaaja	0,5		2,35	2,35	2,35
Valvoja	1,0	0	0	0	
Liikenneassistentti	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2
Henkilötyövuodet yhteensä	20,2	23,75	23,15	25,95	25,95
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	23	20,40	22,15	24	24
Määräaikaiset	1	3,35	1	2	2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	24	23,75	23,15	26	26

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Toimeentulotukea saavat taloudet	289	281	300	285	224
Kuljetuspalvelua saavat henkilöt	269	244	270	250	251
Kehitysvammahuolto/asiakasmäärä	79	76	80	76	78
Vammaispalvelu/asiakasmäärä	278	239	289	240	251
Omaishoitoa saavat henkilöt, 0-64 v.	80	65	70	65	66
Toimeentulotuki/asukas, €	13	12	9	11	5
Toimeentulotuki/talous, €	672	626	450	561	332
Vammaispalvelu/asukas, €	162	145	162	169	169
Kehitysvammahuolto/asukas, €	231	231	232	225	239
Omaishoito/asukas, €	48	40	40	43	43
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	571	559	577	593	616

Perhepalvelut

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja
 Anna Tähtinen, sosiaali- ja perheyksikön päällikkö

Perhepalvelut	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	50 549	37 000	-17 000	20 000	52 093	260,5
Maksutuotot	29 175	34 000	-14 000	20 000	13 452	67,3
Tuet ja avustukset	164 346	0	0	0	117 674	0,0
Muut toimintatuotot	257	374	126	500	391	78,2
Toimintatuotot	244 326	71 374	-30 874	40 500	183 610	453,4
Henkilöstökulut	-1 397 510	-1 390 903	105 663	-1 285 240	-1 331 330	103,6
Palvelujen ostot	-2 085 767	-1 715 419	-159 692	-1 875 111	-2 483 682	132,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 150	-22 650	-1 000	-23 650	-23 019	97,3
Avustukset	-96 836	-102 000	0	-102 000	-95 893	94,0
Muut toimintakulut	-99 014	-80 157	-64 097	-144 254	-79 172	54,9
Toimintakulut	-3 698 278	-3 311 129	-119 126	-3 430 255	-4 013 095	117,0
Toimintakate	-3 453 951	-3 239 755	-150 000	-3 389 755	-3 829 485	113,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 637	-24 223	0	-24 223	-21 467	88,6
Laskennalliset erät	13 916	38 356	0	38 356	38 356	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-3 461 673	-3 225 622	-150 000	-3 375 622	-3 812 596	112,9

Toiminta 2022

Perheyksikön toimintaan kuuluvat sosiaalihuoltolain mukainen lapsiperhetyö, lastensuojelu, perheneuvola sekä virka-aikainen sosiaalipäivystys. Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys ja lastenvalvojan palvelut tuotetaan maakunnallisesti.

Perheyksikkö ja sosiaalipalveluyksikkö yhdistettiin 1.5.2022. Organisaatiomuutoksen myötä yhteistyö molempien toimintojen osalta tulee olemaan tiiviimpää ja yhteistyöhön pystytään panostamaan enemmän.

Talouden tasapainottamiseen kiinnitetään huomiota ja pyritään monialaisella yhteistyöllä vähentämään ostopalveluja. Palveluja ostettaessa käytetään mahdollisuuksien mukaan kilpailutuksessa parhaiten menestyneitä palveluita. Tällä tavalla ostopalveluiden menoja pystytään jonkin verran alentamaan. Ostopalveluja voidaan pienentää myös kahden uuden sosiaaliohjaajan (sosionomi) toimen lisäyksellä. Uudet sosiaaliohjaajat ovat aloittaneet työnsä huhtikuussa 2022, joten heidän työpanoksensa ei vielä näy budjettitasolla ostopalvelujen vähenemisenä.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän virkaan ei ole saatu rekrytoitua työntekijää, joten työpanos joudutaan ostamaan ostopalveluna. Tämä näkyy budjetissa hallinnon ostopalveluiden ylittymisenä.

Sosiaalihuollossa koronan seuraukset alkavat näyttäytyä vasta nyt. Perheiden ja lasten huonovointisuus on lisääntynyt huomattavasti ja se tulee näkymään myös budjetissa pitkään. Palveluita on jouduttu tarjoamaan enemmän kuin aiemmin.

Lastensuojelun budjetti ylittyy johtuen perhekuntoutuksista (5 perhettä) ja kahdesta laitossijoituksesta. Perhekuntoutus on ehkäissyt hyvin suurella todennäköisyydellä noin 10 lapsen huostaanoton, joka olisi huomattavasti kalliimpaa pidemmällä aikavälillä. Yhden perhekuntoutuksen osalta todennäköisesti tullaan maksut saamaan takaisin valtiolta (n. 100 000 €), mutta tämä ei tule näkymään vielä tilinpäätöksessä 2022.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Tietoisuuden lisääminen kaupungin strategiasta.</p>	<p>Kaupungin strategian tekeminen tutuksi kaikille organisaatiossa.</p>	<p>Pyritään tuomaan strategia näkyväksi työntekijöille esimerkiksi kehityskeskusteluiden kautta. Tavoite on käydä jokaisen kanssa kaksi kertaa vuodessa kehityskeskustelu.</p>	<p>Suurimman osan kanssa on käyty kehityskeskustelut. Kahden kehityskeskustelun tavoitteeseen ei päästy yksiköiden yhdistymisen ja hyvinvointialueelle siirtymisen tuottaman työmäärän vuoksi.</p>
<p>Tulomuutto: Pyritään lisäämään Paraisten houkuttelevuutta lapsiperheiden keskuudessa.</p>	<p>Hyvät, oikea-aikaiset ja laadukkaat palvelut lapsiperheille.</p>	<p>Keräämällä säännöllisesti asiakaspalautetta, osallistamalla palveluidemme käyttäjiä palveluiden kehittämiseen sekä jatkuvasti tarkastelemalla omaa toimintaamme. Palveluiden laatu varmistetaan asiakaskyselyillä, jotka annetaan säännöllisesti tiedoksi.</p>	<p>Asiakaskyselyitä ei ole saatu tehtyä.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Sujuva yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Jatkuvuuden varmistaminen työntekijöiden osalta.</p>	<p>Hyvinvointikeskus mahdollistaa tiiviin yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Yhteiset tilat luovat mahdollisuuksia tehdä asiakastyötä yhdessä ja konsultoida toista ammattilaista. Työntekijät sitoutuvat työhön paremmin, kun yhteistyö on sujuvaa ja asiakkaalle saa helposti tukea muilta toimijoilta.</p>	<p>Pyritään aktiivisesti lisäämään kontakteja muihin hyvinvointikeskuksessa työskenteleviin. Otetaan muut keskuksen toimijat mukaan työskentelemään asiakkaan kanssa. Pyritään vaikuttamaan siihen, että työmäärät olisivat kohtuullisia, sekä siihen, että työtä pystyttäisiin tekemään eettisesti kestäväällä pohjalla.</p>	<p>Hyvinvointikeskuksen ja perhekeskuksen toimijoiden kanssa yhteistyö on sujuvaa.</p> <p>Sekä lastensuojelussa että lapsiperheiden palveluissa on työmäärä ollut suuri ja tapaukset ovat olleet raskaita. Lastensuojeluun on saatu uusi virka keväällä ja se on helpottanut lastensuojelun työntekijöiden työmäärää.</p> <p>Työhyvinvointiin kiinnitetään edelleen huomiota.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinnollinen henkilöstö	3,0	1	1	1	1
Sosiaalityöntekijä	2,0	2	2	2	2
Lastensuojelun sosiaalityöntekijä	3,0	3	3	3	4
Lastenvalvoja	1,0	0,25	0	0	0
Perheohjaaja					
Perhetyöntekijä		9	3	3	3
Sosiaaliohjaaja	6,0		6	6 + 2	8
Perheneuvoja	2,0		2	2	2
Toiminnanjohtaja			1	0	
Nuoriso-ohjaaja	4,0	4	3	0	
Kanslisti		1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	21,0	22,25	22	20	21
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	19,4	22,25	22	20	19
Määräaikaiset	1,9				2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	21,3	22,25	22	20	21

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Laitoshoidon ja perhekotien hoitovuorokaudet (LsL)	5 884	3 757	6 000	5 000	4 032
Perhehoidon hoitovuorokaudet (LsL)	3 489	3 325	4 000	4 000	2 364
Niiden lasten lukumäärä, joille tehty palvelutarpeen arviointi	100	109	200	200	171
Lastensuojelun piirissä olleet lapset ja nuoret (LsL)	245	238	150	200	118
Ehkäisevän lastensuojelun piirissä olleet lapset ja nuoret (ShL)	263	348	200	200	190
Lastensuojeluilmoitukset	474	440	420	420	470
Perhehoidon hoitovuorokaudet/vuorokausien määrä yhteensä (%)	37	47	40	44	37
Laitoshoidon, €/vuorokausi	208	328	180	146	132
Perhehoito, €/vuorokausi	140	103	94	102	160
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	229	249	202	217	255

Vanhustenhuolto

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja
 Ulrika S. Lundberg, vanhustyön päällikkö

Vanhustenhuolto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	315 098	115 100	0	115 100	312 262	271,3
Maksutuotot	2 934 846	3 223 956	-389 029	2 834 927	2 614 602	92,2
Tuet ja avustukset	371 300	310 000	52 785	362 785	336 714	92,8
Muut toimintatuotot	509 333	525 086	0	525 086	490 997	93,5
Toimintatuotot	4 130 577	4 174 142	-336 244	3 837 898	3 754 575	97,8
Henkilöstökulut	-9 610 469	-9 673 987	-200 537	-9 874 524	-10 204 444	103,3
Palvelujen ostot	-5 419 632	-5 376 591	-387 453	-5 764 044	-5 892 532	102,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-589 839	-474 910	-80 000	-554 910	-610 458	110,0
Avustukset	-670 709	-657 916	-45 766	-703 682	-792 390	112,6
Muut toimintakulut	-2 028 752	-2 360 278	0	-2 360 278	-2 383 269	101,0
Toimintakulut	-18 319 400	-18 543 682	-713 756	-19 257 438	-19 883 094	103,2
Toimintakate	-14 188 823	-14 369 540	-1 050 000	-15 419 540	-16 128 519	104,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-246 721	-249 417	0	-249 417	-247 344	99,2
Laskennalliset erät	937 054	1 168 599	0	1 168 599	1 168 599	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-13 498 491	-13 450 358	-1 050 000	-14 500 358	-15 207 263	104,9

Toiminta 2022

Vanhustenhuolto tarjoaa kaupungin asukkaille neuvontaa ja ohjausta ikääntyneitä koskevissa asioissa sekä ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa toimintaa eri muodoissa ja vastaa moniammatillisesta tarpeiden selvittämisestä. Lisäksi yksikkö tarjoaa tukipalveluja sekä kotihoitoa ikääntyneille. Yksikkö tarjoaa tehostettua tai tavallista palveluasumista sekä vastaa omaishoidon tuesta, johon sisältyy ikääntyneitä tukeva toiminta.

Toiminnassa tapahtuvat muutokset merkitsevät panostuksen lisäämistä ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan toimintaan ja tukipalvelujen ja kotihoidon tarjontaan riittävässä laajuudessa muun muassa toiminnassa käytettävien uusien digitaalisten ratkaisujen avulla. Ikääntyneiden määrän kasvaessa varmistetaan tehostetun palveluasumisen saatavuus ja sitä täydennetään tavallisella palveluasumisella. Investointitalousarvioon varataan riittävät resurssit ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman toimeenpanon suunnitteluun. Palvelusetelit otetaan aktiivisesti käyttöön eri palvelumuodoissa.

Vanhustenhuolto anoi lisämäärärahaa toimintaa varten. Kotihoito ja palveluasuminen ovat kärsineet merkittävästä henkilöstöpulasta, minkä vuoksi toiminta on supistunut. Ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämistä on jatkettu ja kotikuntoutus sekä muistitoiminta ovat laajentaneet toimintaansa.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Paraisten kaupungin strategian ja sote-uudistusta koskevien valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti tavoitteena on, että kunta tarjoaa yksilöllisiä palveluja, joissa asukkaita kuullaan ja osallistetaan. Palvelujen saavutettavuutta ja jatkuvuutta tulee parantaa. Ikääntyneiden ennaltaehkäiseviä palveluja lisätään, minkä lisäksi varmistetaan, että palvelut vastaavat tarpeita ja että tukitoimenpiteisiin ryhdytään ajoissa.</p>	<p>Senioripisteen toimintaa laajennetaan ja kehitetään, ja sen palveluja tarjotaan ja toimintaa ylläpidetään kaikilla kunta-alueilla. Ennaltaehkäisyyn panostetaan enemmän tekemällä terveystarkastuksia myös nuoremmille senioreille, järjestämällä yksilöllistä ryhmätoimintaa, kuntoutusta ja etsivää toimintaa sekä panostamalla voimakkaammin omaishoidon näkyvyyden lisäämiseen. Senioripiste kehittää toimintaansa erityisen haavoittuvassa asemassa olevien kohderyhmien (päihdeongelmaiset ikääntyneet, yksinäiset muistisairaavat henkilöt, aviopuolisonsa menettäneet henkilöt) hyvinvoinnin tukemiseksi.</p> <p>Palveluohjausta kehitetään niin, että ikääntyneet saavat nopeasti ja helposti vastauksen kysymyksiinsä ja ohjausta samasta puhelinnumerosta, ja luodaan kynnyksetöntä toimintaa. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa lisätään.</p> <p>Sosiaalityöntekijän saatavuus varmistetaan yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa.</p> <p>Palvelutarpeen ja toimintakyvyn sekä kuntoutusmahdollisuuksien arviointimittarit otetaan käyttöön kaikissa yksiköissä.</p> <p>Digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään laajemmin koko vanhustenhuollossa</p>	<p>Kuntouttavan päivätoiminnan ja ryhmien asiakasmäärä kasvaa. Säännöllisen kotihoidon ja asumispalvelujen piirissä olevien asiakkaiden prosentuaalinen määrä vähenee.</p> <p>Ennaltaehkäisevää työtä tehdään hyvinvointikertomuksen, sen laatimisen ja arvioinnin puitteissa yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.</p> <p>Vanhustyöhön suuntautuneen sosiaalityöntekijän ja lääkärin saatavuus varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sisäisenä yhteistyönä.</p> <p>Omaishoidon sijaishoito- ja kuntoutuspalvelujen saatavuus otetaan huomioon laadittavassa ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmassa.</p> <p>Toimintakykymittari (Rai-arviointiväline) otetaan toimintavuoden aikana käyttöön kaikissa yksiköissä.</p>	<p>Kuntouttavan päivätoiminnan asiakasmäärä on kasvanut edelleen, asiakkaita on ollut koko vuoden ajan 65. Ryhmien määrä on kasvanut, muun muassa saaristossa toimii uusi muistikuntoutusryhmä. Yhteistyö Liikkuvan Resurssikeskuksen kanssa on toteutunut suunnitellusti ja tuonut vuoden aikana matalan kynnyksen neuvontaa kaikille saaristoalueille. Korttelikahvit eli ns. pop up -toiminta on jatkunut syksyllä, mukana on ollut noin 15 osallistujaa/kerta. PILKE-toiminta on jatkunut. Kotikuntoutuksen toiminta, joka vahvistui kesällä 2022 uuden rekrytoinnin myötä, on integroitu muuhun toimintaan. Hoitoprosessien on tämän ansiosta koettu sujuvoituneen esimerkiksi kotihoidossa. Laajennetussa kotikuntoutuksessa on ollut 118 asiakasta 1.9.–31.12. Kokopäivätoiminen muistiohjaaja on aloittanut työt elokuun lopussa ja muistityön jatkokehittäminen on aloitettu syksyllä.</p>

	asiakkaiden tavoittamiseksi paremmin, asiakkaiden turvallisuuden lisäämiseksi ja toiminnan tehostamiseksi.		
<p>Tulomuutto: Painopistettä siirretään valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti raskaasta hoidosta ennaltaehkäisevään toimintaan ja avohoitoon. Toiminnan laatua ja vaikuttavuutta parannetaan, ja kaikki toiminta perustuu parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja tutkimustuloksiin. Näihin panostamalla pyritään kestävään kehitykseen ja parempaan mahdollisuuteen elää mahdollisimman aktiivista elämää kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Paraisten vanhustenhuolto panostaa yhä enemmän kotihoidon toimintaan, jotta kotihoito voi tarjota laadukkaita palveluja asiakkaiden kotona ja asiakkaat todella saavat tarvitsemansa hoidon ja huolenpidon.</p>	<p>Kotihoidon työskentelyä moniammatillisissa tiimeissä parannetaan. Kotiuttamistiimin yhteistyötä terveydenhuollon kanssa lisätään ja ikääntyneiden arviointijaksoja hyödynnetään entistä enemmän, myös saaristossa. Tehostetusta kotihoidosta tulee osa toimintaa ja se tarjoaa ikääntyneille paremman mahdollisuuden asua turvallisesti kotona pidempään.</p> <p>Henkilöstöresurssija lisätään ja organisoidaan tarvittaessa uudelleen, jotta tarpeisiin pystytään vastaamaan.</p> <p>Teknologiaa hyödynnetään laajemmin.</p>	<p>Toimintakykyä mitataan erilaisilla mittareilla, mikä antaa tietoa kotihoidon ja kuntoutuksen vaikuttavuudesta (Rai-mittari).</p> <p>Panostuksen lisäystä ennaltaehkäisevään toimintaan ja avohoitoon mitataan seuraavasti: kustannussäästö terveydenhuollon hoitovuorokausien tarpeen vähentyessä tai tehostetun asumisen tarpeen vähentyessä.</p> <p>Ikääntyneiden tulevaisuuden asumismuotoja koskeva selvitys valmistuu toimintavuoden aikana ja sen pohjalta laaditaan toimenpidesuunnitelma.</p>	<p>iRai-mittausvälinettä ei otettu käyttöön vuonna 2022, mutta hanketta valmisteltiin suunnittelun, koulutusten ja tiedottamisen muodossa.</p> <p>Hoitoketjutyö on jatkunut vuoden loppuun asti, ja työssä on otettu huomioon henkilöstöpula.</p> <p>Asumispalvelujen kehittämistyöryhmä on jatkanut työtään osallistumalla työryhmiin. Työ jatkuu myös tulevana vuosina kunnan ja Varhan välisenä yhteistyönä.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Ikääntyneiden hoidon ja huolenpidon painopistettä siirretään yhä enemmän avohoidon suuntaan. Hallitusohjelmassa korostetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tulee olla hyvin yhteen linkitettyjä, jotta eri yksiköiden ja ammattiryhmien välillä tarjottavat palvelut olisivat mahdollisimman sujuvia.</p>	<p>Kaupungilla on mahdollisuus ostaa tehostettua asumista Paraisilta yksityisiltä palveluntuottajilta. Mahdollisuuksia palveluasumisen yksiköihin selvitetään. Ikääntyneiden määrän kasvaessa asumispalvelujen tarve kasvaa lähivuosina, mikä otetaan huomioon ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmassa.</p> <p>Tietoa palliatiivisesta hoidosta ja saattohoidosta lisätään asumisyksiköissä.</p>	<p>Kustannuskehitystä ja paikkojen ostoa seurataan. Vanhustenhuollon kustannukset kasvavat hieman, mutta tavoitteena on säästää terveydenhuollon kustannuksia ikääntyneiden pitkäaikaishoidon ja osastohoidon osalta.</p> <p>Henkilöstömitoitusta seurataan säännöllisesti, jotta tasossa pysytään.</p>	<p>Hoitoalan sopimusneuvottelujen tulokset ja tilapäiskorvaukset ovat lisänneet hoidon kustannuksia. Henkilöstöpula on johtanut kapasiteetin supistamiseen. Yksityiset yksiköt ovat nostaneet hintoja ja viitanneet ympärivuorokautisen palvelun henkilöstömitoituksen kasvuun.</p> <p>THL on tehnyt valtakunnallisen asiakastytyväisyyskyselyn. Asiakkaat arvioivat Paraisten kaupungin yksiköt ja</p>

<p>Tehostetun asumisen yksiköt tarjoavat laadukasta hoitoa ja huolenpitoa elämän loppuvaiheeseen asti. Palveluasumisen mahdollisuuksia lisätään.</p>	<p>Sairaanhoidollinen osaaminen ja lääkäripalvelut yksiköissä tulee turvata.</p> <p>Henkilöstömitoitus nousee tehostetussa palveluasumisessa 1.1.2022 alkaen 0,6:een, mikä tulee ottaa huomioon mitoituksessa.</p> <p>Asumisyksiköiden laatua ylläpidetään henkilöstön koulutuksella, yksilöllisellä hoidolla ja huolenpidolla sekä panostamalla henkilöstön hyvinvointiin ja valmentavaan ja aktiiviseen johtamiseen.</p>	<p>Koko vanhustenhuollon ja asumisyksiköiden laatua seurataan asiakas- ja omaiskyselyjen avulla.</p> <p>Henkilöstön ja esimiesten hyvinvointia seurataan kyselyjen, työyhteisökeskustelujen ja säännöllisten kokousten avulla.</p>	<p>toiminnan kotihoidon osalta hieman koko maan keskiarvoa huonommiksi ja asumispalvelujen osalta hieman koko maan keskiarvoa paremmiksi; erot olivat pieniä.</p> <p>Terveysperusteiset poissaolot ovat lisääntyneet voimakkaasti koko vuoden ajan. Työhyvinvointiin liittyvät teemat on huomioitu esimerkiksi henkilöstön kehittämispäivillä.</p>
--	--	--	--

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinnollinen henkilöstö	2,7	3,8	4	3,2	4,2
Yksikön esimies	9,0	9,85	9	10	10
Sosiaalityöntekijä	0,5	0	0,5	0	0
Sairaanhoitaja	20,0	20,38	21	23	24
Lähihoitaja tai vastaava	124,5	156,42	134,5	140	158
Ohjaaja tai vastaava	5,0	4,3	5	3	3
Muistikoordinaattori	1,0	1,02	1	1	1
Muut	4,0	1,29	0,2	3	3
Oppisopimusopiskelijat	10,0	9,65	5,7	10	10
Henkilötyövuodet yhteensä	176,7	206,71	178,9	193,2	213
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	143	150		183,2	
Määräaikaiset	72	80		40	
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	215	230		223,2	202

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Yli 75-vuotiaat Paraisilla	1 743	1 826	1 965	2 086	2 056
Osuus kotona asuvat 75+, %	89 %	91 %	92 %	93 %	93,4%
OMAISHOITO					
Omaishoito > 65 v., asiakkaita	135	146	140	150	155
Omaishoito, osuus 75+, %	5,9 %	5,9 %	5,9 %	6,0 %	5,3 %
Omaishoito, €/asiakas	4 823 €	4 587 €	3 665 €	5 475 €	6 425 €
KOTIIN TUODUT PALVELUT					
Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä	393	400	413	417	399
Kotihoidon käynnit, lkm	103 489	116 102	112 000	131 500	145 781
Säännöllinen kotihoito, osuus 75+, %	22,5 %	21,9 %	21,0 %	20,0 %	19,4%
Kotihoidon käynnit / käynti, €	31 €	32 €	34 €	35 €	34 €
TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN					
Tehostettu palveluasuminen, asiakkaat	114	124	126	128	131
Ympäri vuorokautinen hoiva €/vrk (oma toiminta)				148 €	209 €
Tehostettu palveluasuminen, %-osuus 75+	6,5 %	6,8 %	6,4 %	6,1 %	6,4%
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	842	869	906	962	1 075

Terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja
 Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Terveydenhuolto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	919 071	843 450	-32 450	811 000	810 024	99,9
Maksutuotot	1 488 495	1 658 200	-195 867	1 462 333	1 363 472	93,2
Tuet ja avustukset	1 900 248	46 500	512 161	558 661	856 637	153,3
Muut toimintatuotot	5 739	3 250	0	3 250	4 423	136,1
Toimintatuotot	4 313 553	2 551 400	283 844	2 835 244	3 034 556	107,0
Henkilöstökulut	-9 901 139	-10 086 921	146 941	-9 939 980	-10 049 558	101,1
Palvelujen ostot	-3 201 410	-2 744 352	-261 423	-3 005 775	-3 173 009	105,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 497 532	-1 182 240	-231 460	-1 413 700	-1 433 524	101,4
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-2 039 885	-2 417 736	-37 902	-2 455 638	-2 487 286	101,3
Toimintakulut	-16 639 966	-16 431 249	-383 844	-16 815 093	-17 143 377	102,0
Toimintakate	-12 326 413	-13 879 849	-100 000	-13 979 849	-14 108 821	100,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-218 918	-211 359	0	-211 359	-205 500	97,2
Laskennalliset erät	990 876	1 311 781	0	1 311 781	1 311 780	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-11 554 455	-12 779 427	-100 000	-12 879 427	-13 002 540	101,0

Toiminta 2022

Koronaepidemia on vaikuttanut terveydenhuollon toimintaan vielä vuonna 2022. Kaksoispäivystystoiminnan (tavallinen ja hengitystieoireisten päivystys) tarve on jatkunut ja tämä on vaikuttanut negatiivisesti muuhun terveydenhuollon toimintaan.

Osastojen paikkamäärä on pysynyt edellisen vuoden tasolla hoitoketjutyön ansiosta. Akuuttiosasto on kuitenkin kuormittunut voimakkaasti vanhustenhuollon asumisyksiköiden henkilöstöpulasta johtuen. Asumisyksiköt eivät ole pystyneet hyödyntämään tyhjiä paikkoja, minkä seurauksena potilaat ovat olleet pitkiä aikoja akuuttiosastolla ja sairaalassa.

Panostusta digitaalisiin palveluihin on jatkettu yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa.

Terveydenhuollon käytettävissä olevat tilat on korjattu, mikä on mahdollistanut toimintaterapeutin, psykiatrisen sairaanhoitajan ja kolmannen diabeteshoitajan rekrytoinnin.

Valtiolta saatiin koronakorvauksia, jotka on suunnattu pääosin terveydenhuoltoon.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Koronaepidemian rauhoittuessa on mahdollista panostaa enemmän muuhun toimintaan ja terveydenhuollon käytettävissä olevien tilojen hyödyntämiseen. Tavoitteena on, että kaupungilla on mahdollisimman hyvin toimiva terveydenhuolto ennen kuin sote-uudistus tulee voimaan vuodenvaihteessa 2022–2023.	Muutokset terveydenhuollon tilojen käytössä vapauttavat enemmän tiloja kliniseen työhön.	Jo vuonna 2021 myönnetyt uudet vakanssit voidaan ottaa käyttöön.	Hallinnon tilat valmistuivat suunnitellussa aikataulussa, ja potilastyölle saatiin vapautettua vastaanottotilaa. Psykiatriset sairaanhoitajat ja diabeteshoitajat ovat muuttaneet uusiin tiloihin. Vuoden 2022 aikana rekrytointiin suunnitelman mukaisesti yksi uusi psykiatrinen sairaanhoitaja ja yksi uusi diabeteshoitaja lisää.
Tulomuutto: Monipuolisia, kaksikielisiä palveluja tarjoava hyvinvointikeskus otetaan käyttöön. Yhteydenottomahdollisuuksia ja palvelujen saavutettavuutta parannetaan.	Yhteistyön lisääminen ja toiminnan tehostaminen. Paremmiin toimivat kommunikointijärjestelmät. Digitaaliset palvelut.	Toiminnan parantuminen. Hoidon ja hoitoa koskevien yhteydenottojen vasteaika.	Puhelinviestintä on parantunut, mutta ongelmia on edelleen ajoittain.
Toiminnan kestävyys: Terveystuolto toimii tehokkaasti ilman tarpeettomia vaikutuksia ympäristöön.	Etäpalvelujen kehittäminen vähentää fyysisen matkustamisen tarvetta.	Etä tapahtumien määrän lisääntyminen sen ollessa mahdollista.	Etävastaanottohankkeen tulokset olivat rohkaisevia, ja toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Hallinto	4,3	3,6	4	4	4,25
Hammaslääkäri	7,6	8,72	10,12	8,75	7
Lääkäri	10,8	12,2	12	12	11,75
Psykologi	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2
Sairaanhoidtaja	32,0	44	38	43,5	50
Terveystenhoitaja	13,8	15	18,5	18	20
Kuntoutus	8,2	8,75	8,75	9	9
Muu henkilökunta	80,6	87	86	80,5	82
Henkilötyövuodet yhteensä	161,4	183,35	181	179,95	188,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	169	141	180	180	
Määräaikaiset	26	39	16	20	
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	195	180	196	200	

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Lääkärikäynnit	20 460	17 071	17 500	16 000	17 833
Käynnit muun avohoitohenkilöstön vastaanotolla	52 800	45 670	40 000	50 000	54 924
Hammashoitokäynnit	16 488	13 081	14 000	16 000	14 296
Hoitovuorokaudet, Terveyskeskuksen akuuttiosasto	8 372	7 556	8 100	6 000	6 393
Hoitovuorokaudet, Geriatrien osasto (pitkäaikaishoito, Malmkulla)	16 805	14 917	17 000	11 000	9 205
Kustannus/hoitovuorokausi, Terveyskeskuksen akuuttiosasto	251	282	244	340	391
Kustannus/hoitovuorokausi, Geriatrien osasto (pitkäaikaishoito)	174	191	187	254	317
Kustannus/hammashoitokäynti	91	121	102	102	109
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	845	899	882	928	941

Erikoissairaanhoito

Sosiaali- ja terveyslautakunta
 Sosiaali- ja terveysosasto
 Miia Lindström, sosiaali- ja terveysjohtaja
 Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Erikoissairaanhoito	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	22 089	0	0	0	87 100	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	22 089	0	0	0	87 100	0,0
Henkilöstökulut	-245 598	-219 817	0	-219 817	-236 593	107,6
Palvelujen ostot	-20 183 024	-21 756 070	0	-21 756 070	-21 946 813	100,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0,0
Avustukset	0	0	0	0	-57 664	0,0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-17	0,0
Toimintakulut	-20 428 622	-21 975 887	0	-21 975 887	-22 241 087	101,2
Toimintakate	-20 406 533	-21 975 887	0	-21 975 887	-22 153 987	100,8
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-20 406 533	-21 975 887	0	-21 975 887	-22 153 987	100,8

Toiminta 2022

Erikoissairaanhoito tuottaa kuntalaisille välttämättömät erikoissairaanhoidon palvelut. Lääketieteellisesti oikeaa ja kustannustehokasta erikoissairaanhoitoa tulee voida saada kulloisenkin tarpeen mukaan. On tärkeää, että hoitoketjut ovat paljolti kunnan oman perusterveydenhuollon hallinnassa niin, että potilaita voidaan myöhemmin mahdollisesti ohjata sopivan erikoissairaanhoidon piiriin.

Erikoissairaanhoitoa on kuormittanut kuntien henkilöstöpula. Valmiiksi hoidetut potilaat eivät ole voineet siirtyä kuntiin jälkihoitoon hoitoketjujen ollessa tukossa. Erikoissairaanhoidon jonot ovat siten pidentyneet.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Erikoissairaanhoidon kanssa tehtävän yhteistyön parantaminen edelleen.	Potilaiden joustava siirtyminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon.	Siirtoviivemaksujen minimoiminen.	Siirtoviivepäivät ja -maksut nousivat huomattavasti TYKSin henkilökuntapulan ja potilaspaikkamäärän vähentämisen vuoksi. Turunmaan sairaalan vuodeosaston sulkeminen pahensi tilannetta entisestään. Koronaepidemian vuoksi Paraisten terveyskeskuksen akuuttivuodeosasto ja geriatrinen osasto olivat ajoittain kokonaan eristettyinä, mikä esti uusien potilaiden vastaanottamisen.

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
TYKS, hoitajaksot	1 722	1 793 ¹	1 820 ¹	1 882	1 700
TYKS, käynnit	17 908	27 213 ¹	26 875 ¹	34 509	27 254
Turunmaan sairaala, hoitajaksot	157				
Turunmaan sairaala, käynnit	7 843				
TYKS, psykiatrinen yksikkö, hoitajaksot	68	78	66	67	61
TYKS, psykiatrinen yksikkö, käynnit	5 454	6 229	5 715	6 368	5 289
EPLL, käynnit	3 155	2 863	3 124	2 747	2 740
Käynnit avoimessa erikoissairaanhoidossa / asukas	2,3	2,4	1,8	2,3	2,3
Hoitajaksot erikoissairaanhoidossa / asukas	0,13	0,12	0,12	0,13	0,12
Psykiatriset käynnit / asukas	0,36	0,41	0,38	0,42	0,35
Psykiatriset hoitajaksot / asukas	0,004	0,005	0,004	0,004	0,004
Kustannus/päivystyskäynti	470	690 ²	673 ²	784	589
Nettokustannus/asukas					
Nettokustannus/asukas, €	1 330	1 369	1385	1 470	1 478

¹ Turunmaan sairaalan tiedot on yhdistetty Tyksiin 1.1.2020 alkaen.

² Muutettu laskentamenetelmä, ensihoitokustannuksetkin otettu mukaan laskentaan.

Ympäristöosasto

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA muutokset 2022	Muutettu ta 2022	Käyttö 31.12.2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	69 302	93 050	0	93 050	110 043	118,3
Maksutuotot	1 087 139	895 000	0	895 000	820 030	91,6
Tuet ja avustukset	14 477	27 080	0	27 080	35 162	129,8
Muut toimintatuotot	434 903	451 000	0	451 000	525 404	116,5
Toimintatuotot	1 605 820	1 466 130	0	1 466 130	1 490 640	101,7
Henkilöstökulut	-2 096 815	-2 278 187	0	-2 278 187	-2 140 473	94,0
Palvelujen ostot	-600 349	-729 045	0	-729 045	-584 144	80,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 821	-34 220	0	-34 220	-37 255	108,9
Avustukset	0	-1 100	0	-1 100	-2 816	256,0
Muut toimintakulut	-269 432	-324 973	0	-324 973	-320 733	98,7
Toimintakulut	-2 991 418	-3 367 525	0	-3 367 525	-3 085 421	91,6
Toimintakate	-1 385 598	-1 901 395	0	-1 901 395	-1 594 782	83,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 644	-18 644	0	-18 644	-18 644	100,0
Laskennalliset erät	124 653	156 339	0	156 339	156 339	100,0
Netto	-1 279 588	-1 763 700	0	-1 763 700	-1 457 086	82,6

Ympäristöhallinto

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Heidi Saaristo-Levin, kaavoituspäällikkö

Ympäristöhallinto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	11 176	3 000	0	3 000	2 850	95,0
Maksutuotot	0	0	0	0	-120	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	170 210	170 000	0	170 000	170 210	100,1
Toimintatuotot	181 386	173 000	0	173 000	172 940	100,0
Henkilöstökulut	-181 156	-187 300	0	-187 300	-182 003	97,2
Palvelujen ostot	-116 494	-124 956	0	-124 956	-124 794	99,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 410	-2 500	0	-2 500	-1 100	44,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-40 153	-43 115	0	-43 115	-44 503	103,2
Toimintakulut	-339 212	-357 871	0	-357 871	-352 400	98,5
Toimintakate	-157 826	-184 871	0	-184 871	-179 460	97,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-444	-444	0	-444	-444	99,9
Laskennalliset erät	22 935	25 435	0	25 435	25 435	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-135 335	-159 880	0	-159 880	-154 469	96,6

Toiminta 2022

Vastuualueeseen kuuluu lautakunnan ja osaston hallinto. Rakennus- ja ympäristölautakunta on monijäseninen toimielin, joka käsittelee kaavoitukseen, maapolitiikkaan, kaupungin rakentamattomien maa-alueiden hallinnointiin, rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun liittyvät asiat.

Taloudellinen tulos on pääosin myönnettyjen talousarviomäärärahojen mukainen. Ympäristöhallinto on oman toimintansa lisäksi avustanut keskushallintoa hallintosäännön uudistamisessa.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Hyvien ja asiantuntevien palvelujen tarjoaminen sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.	Annetaan hyviä ja asiantuntevia palveluja.	Sisäiset ja ulkoiset asiakkaat ovat saaneet asiantuntevia palveluja ja informaatiota.	Toteutettu ja jatkuu, ympäristöosaston kaikki yksiköt ovat olleet riippuvaisia ympäristöhallinnon asiantuntijapalveluista. Erityisesti sopimussihteeri on omalla panoksellaan tukenut merkittävästi hallintopäällikköä ja kaupungin ylintä johtoa uuden hallintosäännön laatimisessa. Asiantuntemusta tarvitaan jatkossakin hallintosäännön välttämättömässä päivittämistyössä.
Toiminnan kestävyys: Tehokas ja selkeä hallinto.	Selvitetään mahdollisuuksia tehostaa hallintoa tarkistamalla prosesseja, työnkuvaa ja työtapoja.	Saavutetut tulokset.	Ei ole saavutettu. Hallintosäännön epäselvyydet ja puutteet on korjattava.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kansliatoiminnot	2,6	3,0	3	3	3
Henkilötyövuodet yhteensä	2,6	3,0	3	3	3
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	3	3	3	3	3
Määräaikaiset	0	0	0	0	0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	3	3	3	3	3

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	30	11	12	12	12

Kaavoitus

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Heidi Saaristo-Levin, kaavoituspäälikkö

Kaavoitus	Tilinpäätös	Budget	Talousarvio	TA Muutokset	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	3 918	2 000	0	2 000	2 271	113,6
Maksutuotot	83 787	65 000	0	65 000	73 113	112,5
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	5 860	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	87 704	67 000	0	67 000	81 244	121,3
Henkilöstökulut	-390 846	-427 404	0	-427 404	-396 590	92,8
Palvelujen ostot	-64 596	-115 097	0	-115 097	-67 731	58,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 505	-4 400	0	-4 400	-2 679	60,9
Avustukset	0	-600	0	-600	0	0,0
Muut toimintakulut	-32 800	-36 254	0	-36 254	-37 589	103,7
Toimintakulut	-490 747	-583 755	0	-583 755	-504 590	86,4
Toimintakate	-403 043	-516 755	0	-516 755	-423 346	81,9
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	18 901	20 962	0	20 962	20 962	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-384 142	-495 793	0	-495 793	-402 384	81,2

Toiminta 2022

Yksikkö vastaa kaavoitusasioista, alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö- ja rakennusohjelun asioissa. Yksikkö pyrkii muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää ympäristöä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten ja yritysten arjesta mahdollisimman hyvää ja joustavaa. Yksikkö tarjoaa informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.

Yleiskaavoituksessa yksikkö keskittyy Paraisten keskustan yleiskaavan valmiiksi saattamiseen. Asemakaavoituksessa priorisoidaan tonttituotanto. Toimintaa leimaa myös edunvalvonta liikenteeseen liittyvissä asioissa. Tulos on positiivinen suhteessa myönnettyihin talousarviomäärärahoihin. Ostopalveluja ei käytetty suunnitellussa laajuudessa.

Paraisten keskustan yleiskaavamuutos hyväksyttiin ja vahvistettiin olennaisilta osiltaan syksyllä. Asemakaavoituksessa priorisoidtiin tonttituotanto, minkä myötä muun muassa vahvistettiin Lövstrandintien asemakaava Nauvon keskustassa ja pantiin vireille uusi Isoniityn asemakaava Paraisten keskustassa. Asemakaavoitus Pargas Havis -hanketta varten Norrbyssä aloitettiin loppuvuodesta. Vuoden aikana pantiin vireille myös asemakaavamuutos Nauvon keskustassa uusia linja-autopysäkkijärjestelyjä varten. Valoniemen luoteisosien asemakaavan laatimistyö jatkui koko vuoden ja erityisesti panostettiin vuorovaikutukseen (mm. maastokatselmus rakennus- ja ympäristölautakunnan kanssa).

Vuoden aikana työstettiin useita ranta-asemakaavoja. Lisäksi tehtiin useita sellaisia poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuja, jotka edellyttivät valmistelulta tavanomaista suurempaa panosta (esim. teollisuusrakentaminen Skräbbölessä ja satamalaitos Nultovikenissä).

Toimintaa on jälleen leimannut myös edunvalvonta ennen kaikkea liikenteeseen liittyvissä asioissa. Kaupunki on osallistunut Paraistenväylän tiesuunnitelman laatimiseen (Kurkela-Kuusisto-osuus Kaarinassa) ja Prosvik-Nauvo-pyöräilyväylän tiesuunnitelman päivittämiseen. Maan hallitus ilmoitti joulukuussa Saaristotien, Kirkkoesplanadin ja

Norrbyn rantatien uuden risteuksen suunnittelun rahoituksesta (250 000 euroa) sekä Prosvik-Nauvo-pyöräilyväylän osan rakentamisen rahoituksesta (800 000 euroa).

Yksikön henkilöstöä täydennettiin keväällä lupavalmistelijalla (TV, määräaikainen virka). Toinen kaavoitusarkkitehti (TM) jäi eläkkeelle syksyllä.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Paraisten keskustan uuden yleiskaavan hyväksyminen.	Valmistellaan kaava-aineisto kaupunginvaltuuston käsittelyyn.	Tulos, aikataulu.	Tavoite saavutettu. Paraisten keskustan yleiskaava on hyväksytty ja kuulutettu voimaan tulleeksi (lukuun ottamatta noin 300 metriä pitkää ulkoilureittiä Muddaisissa valituksen johdosta).
Tulomuutto: Tonttutuotannon lisääminen.	Keskitytään kunta-alueiden keskustojen tonttutuotantoon.	Uusien tonttien lukumäärä.	Tavoite saavutettu. Klockarberget II:n asemakaava on vahvistettu. Asemakaavoitus tonttutuotantoa varten on aloitettu muun muassa Isoniitty II:ssa Paraisilla.
Toiminnan kestävyys: Osallistuminen alueelliseen edunvalvontaan maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa.	Aktiivinen osallistuminen maakuntatason suunnitteluun. Aktiivinen osallistuminen Turun kaupunkiseudun MAL-työhön. Aktiivinen yhteistyö Paraistenväylän tiimoilta. Aktiivinen osallistuminen valtakunnalliseen ja maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Aktiivinen osallistuminen maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen.	Tulokset.	Edunvalvonta on jatkunut. Tiivistä yhteistyötä Varsinais-Suomen liiton, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Väyläviraston, Turun kaupunkiseudun (MAL-sopimus), Turun kauppakamarin jne. kanssa. Vuoden aikana edenneet hankkeet: Kirjalansalmen sillan ja Hessundinsalmen sillan rakentaminen, Paraistenväylän tiesuunnittelu ja Prosvik-Nauvo-pyörätien tiesuunnittelu. Lillholmenin silta avautui liikenteelle. Kaupungin etua on valvottu lisäksi uudesta rakennuslainsäädännöstä ja väyläverkon investointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kaavoitusyksikkö	7,0	6,4	6	6,5	6,4
Henkilötyövuodet yhteensä	7,0	6,4	6	6,5	6,4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	6	6	6	6,5	5
Määräaikaiset	1	0	0	0	2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	7	6	6	6	7

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Asemakaavat	2	3	3	3	2
Osayleiskaavat, muutokset, täydennykset	1	0	1	1	1
Ranta-asemakaavat	1	3	2	2	2
Luvat, lausunnot ja ratkaisut	82	44	40	60	77
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	29	37	32	35	28

Mittaus

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Daniel Backman, kaupungingeodeetti

Mittaus	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	54 133	77 900	0	77 900	104 775	134,5
Maksutuotot	194 293	175 000	0	175 000	167 308	95,6
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	264 532	281 000	0	281 000	354 307	126,1
Toimintatuotot	512 958	533 900	0	533 900	626 390	117,3
Henkilöstökulut	-619 398	-631 387	0	-631 387	-590 019	93,4
Palvelujen ostot	-132 226	-146 475	0	-146 475	-113 455	77,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 348	-11 800	0	-11 800	-15 850	134,3
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-105 751	-110 442	0	-110 442	-103 715	93,9
Toimintakulut	-867 723	-900 104	0	-900 104	-823 038	91,4
Toimintakate	-354 765	-366 204	0	-366 204	-196 649	53,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 200	-18 200	0	-18 200	-18 200	100,0
Laskennalliset erät	30 155	33 366	0	33 366	33 366	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-342 810	-351 038	0	-351 038	-181 483	51,7

Toiminta 2022

Vastuualueeseen kuuluvat mittaustoiminta, kiinteistönuodostus, maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi ja paikkatietokarttapalvelut.

Yksikkö vastaa kaupungin maapolitiikasta, asemakaava- ja rakennusprosesseja varten tarvittavien karttojen sekä yleisölle tarkoitettujen opaskarttojen ylläpidosta, kiinteistö-, rakennus- ja osoiterekisteristä, kiinteistönuodostuksesta asemakaava-alueilla ja kaupungin rakentamattomien kiinteistöjen hallinnoinnista. Toimintaan sisältyy myös mittaustöiden suorittaminen sekä kaupungin sisäisille että ulkopuolisille asiakkaille, tonttien ja rakennettujen kiinteistöjen markkinointi ja myynti sekä raakamaan osto. Tämän lisäksi yksikön henkilöstö tarjoaa neuvontaa myös maa-asioissa. Mittaustoimisto pyrkii vastaamaan asiakasystävällisesti asiakkaiden tarpeisiin toimialallaan sekä etänä että paikan päällä.

Vuoden aikana luovutettiin 13 pientalotonttia, mikä oli hyvää jatkoa edellisvuodelle, jolloin luovutettiin 15 pientalotonttia. Suurin osa luovutetuista tonteista oli edellisvuonna tai alkuvuodesta tehdyistä varauksista. Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa varaushakemusten tulo hidastui ja syyskuun ja joulukuun välisenä aikana tehtiin vain yksi luovutus. Rakennuskustannusten, lämmityskustannusten ja korkojen nousu ja asunto- ja kiinteistömarkkinoiden yleinen epävarmuus ovat selvästi lisänneet rakennuttajien varovaisuutta. Tämä näkyy myös muualla saaristossa, jossa koronapandemian aikana on tehty kiinteistöjen luovutuksia ja investointeja, mutta vuoden 2022 loppupuoliskolla on ollut hiljaisempaa. Tämä näkyy konkreettisesti mittausyksikön rakennuspaikkojen merkitsemisissä, joiden määrä on laskenut vuoden 2022 aikana noin 20 % kahteen edellisvuoteen verrattuna. Sama näkyy karttatilauksissa, joissa sekä rakentamista varten tilattujen karttojen että muiden tilausten määrät vähenivät. Karttapakettitilaukset yhteensä: rakennus- ja poikkeamisluvut 421 kpl / -14 %, toimenpideluvat + ilmoitukset + purkamisluvat 412 kpl / -13 %, muut tilaukset 171 kpl / -23 %.

Mittausyksikön paikkatietotiimi on tehnyt töitä sen eteen, että koko henkilöstö voisi ottaa käyttöön uuden karttaohjelman, Locus Cloudin, joka sisältää muun muassa kaupungin rakennus-, osoite- ja kiinteistörekisterin sekä pohjakartan. Kyseisen palvelun päivitykset ovat mahdollistaneet myös muiden palveluntarjoajien ilmavien käyttämisen ja asukkaille ja rakentajille suunnatun ulkoisen karttapalvelun, Paraisten karttapalvelun, parantamisen.

Sinne on nyt saatu koottua kaikki voimassa olevat asema- ja yleiskaavat sekä uudet taustakartat. Paikkatietotiimi on myös ollut etujoukoissa uuden rakennusluokituksen ja pysyvän huoneistotunnuksen käyttöönotossa ja auttanut rakennusvalvonnan sähköisen arkiston valmistelussa. Tiimi on tehnyt myös rakennuskantaa koskevia analyysejä ja rekisteröintejä rakennus- ja huoneistorekisterin päivityshankkeessa. Myös mittaushenkilöstö on vahvasti mukana hankkeessa ja on lisäksi suorittanut useita maastomittaustehtäviä ja tehnyt maastomallinnuksia kaupungin kaavoitusyksikölle. Mittausyksikön tonttimarkkinoinnista osallistuttiin vuonna 2022 muun muassa seuraaville messuille: Naantalin asuntomessut, Mökki ja meri -messut, Rekry-messut ja Paraisten päivät. Kaupungin tontit näkyvät nyt paitsi kaupungin omilla verkkosivuilla myös molemmilla valtakunnallisilla kiinteistönvälityssivustoilla Etuovessa ja Oikotiellä.

Vuoden aikana on myös saatu päätökseen kaikki sote-kiinteistöihin liittyneet kiinteistötoimitukset kaupungin omilla ja Maanmittauslaitoksen vastuualueilla. Osittain tämän seurauksena on tehty enemmän tonttijakoja (9 kpl) ja kiinteistötoimituksia (14 kpl) kuin viime vuosina. Yksi käynnistetty hanke on kiinteistörekisterin perusparannus lakkauttamalla kaupungin omat vanhat määräalat lainhuudon selvennyksillä. Toinen hanke on oman osoiterekisterin arviointi Maanmittauslaitoksen suorittaman tarkastuksen avulla. Tuloksena oli, että osoiterekisteri on yleisesti ottaen hyvä eikä siinä ole merkittäviä systemaattisia virheitä. Poikkeamat käydään läpi ja arvioidaan ja kiinteistöjen käyttöön vaikuttavat poikkeamat korjataan. Työtä jatketaan vuonna 2023.

Hessundinsalmen ja Kirjalansalmen siltojen uudistaminen aloitettiin loppusyksystä, kun Väylävirasto otti tiealueet hallintaansa. Mittaustoimisto käyttää kaupungin puhevaltaa maantietoimituksissa. Kaupunki omistaa osan tierakentamiseen käytettävästä maasta ja saa siitä korvauksen tiehankkeen päätyttyä. Kaupunki osallistuu hankkeeseen myös luovuttamalla alueita puhtaiden maamassojen läjittämiseksi Mosseniin ja Kärrängeniin. Kiinteistöt jäävät kaupungin omistukseen ja valtio maksaa alueiden käytöstä korvausta puustosta ja kunnostaa molempiin paikkoihin ulkoilualueet sekä alueille johtavat tiet. Kaupunki osallistuu myös sillanrakennushankkeeseen vuokraamalla kaksi rakennusmateriaalin säilytysaluetta Kreatelle, joka hoitaa siltojen rakentamisen; 0,1 hehtaarin suuruisen varastointialueen Hessundinsalmen sillan läheisyydestä ja 1,4 hehtaarin suuruisen teollisuusalueen Lehtiniemestä.

Vuoden 2021 positiivinen rakentamisinto on laantunut, ja hyväksytyt rakennusluvut ja luovutetut tontit, jotka tuottavat suoraan tuloja toimitusmaksuista sekä kartta- ja mittauspalveluista, ovat määrältään selvästi vähentyneet edellisvuodesta. Tuloksena on 10 000 euroa budjetoitua pienemmät tulot. Edellisvuonna lykätty hakkuu toteutettiin vuonna 2022. Suurempia kokonaisuuksia olivat Brinkas ja Nilsbynkaari sekä hakkuu Paraisten Helmet -hankkeen puitteissa Hessundissa. Kun viimeinenkin metsätoimenpide toteutettiin joulukuun lopussa, tuloja saatiin lähes budjetoidut 60 000 euroa, minkä lisäksi Kirjalansalmen sillan maantietoimitukseen kuuluneen Mossenin metsävaroista saatiin lisäksi korvausta noin 37 000 euroa. Inflaatio oli vuonna 2022 noin 10 %. Tämä johti siihen, että indeksiin sidotut maanvuokrat nousivat samassa suhteessa, ja vuoden aikana tehtiin myös uusia maanvuokrasopimuksia, joiden myötä maanvuokratulot olivat 45 000 euroa budjetoitua suuremmat. Maasta saatiin myös 30 000 euron suuruinen budjetoimaton tulo uhkasakon kautta. Uhkasakon maksamisen asemesta sovittiin tontinosan ostosta, joka näkyy vastaavansuuruusena investointina. Kokonaisuutena tulot ovat noin 16 % budjetoitua suuremmat. Myös menot ovat kokonaisuutena 8 % budjetoitua pienemmät. Kustannukset tulevat olemaan tasapainossa mittausyksikön autojen kasvaneista polttoainemenoista ja korkeammista ict-kustannuksista huolimatta. Säästöjä saadaan noin 6 % yksikön suurimmasta menoerästä henkilöstökuluista. Osasyynä tähän on se, että lomaraha oli jälleen mahdollista vaihtaa vapaaksi. Koronan vuoksi vuoden alussa ei ollut messuja, minkä seurauksena osa markkinointiin varatuista varoista jäi käyttämättä.

Investointeja maa-alueisiin tehtiin noin 150 000 eurolla, mikä on noin 50 000 euroa budjetoitua vähemmän. Vuonna 2022 ostettiin enimmäkseen lisäalueita olemassa oleviin maa-alueisiin ja ostettiin takaisin rakentamattomia tontteja. Esimerkkinä voidaan mainita kaupungin maanomistusta Vepossa täydentävä pieni maa-alueen osto ja lisämaan osto Nauvon koulun tontille Paraisten seurakuntayhtymältä. Kaupunki käy jatkuvasti keskustelua seurakunnan ja muiden suurten maanomistajien, kuten Nordkalkin kanssa erisuuruisista maakaupoista.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
<p>Kaupungin strategia: Markkinoinnin lisääminen sosiaalisessa mediassa ja panostaminen uusiin myyntiin tuleviin alueisiin.</p>	<p>Säännölliset julkaisut sosiaalisessa mediassa sekä ostettavat kampanjat muutamia kertoja vuodessa. Markkinointi yhdessä elinkeinopuolen kanssa.</p>	<p>Toteutettujen kampanjoiden lukumäärä ja messuille osallistuminen.</p>	<p>Tontteja markkinoitiin Mökki ja meri -messuilla huhtikuussa ja asuntomessuilla Naantalissa. Vuoden aikana erilaisissa pienissä tapahtumissa, kuten esimerkiksi Rekry-messuilla ja Paraisten päivillä.</p> <p>Asukasmarkkinoinnin yhteydessä tontteja on tuotu esille myös sosiaalisessa mediassa ja HBL:ssä yhteistyössä tiedottajan kanssa. Tontit näkyvät paitsi kaupungin omilla verkkosivuilla myös valtakunnallisilla kiinteistöväilyssivustoilla Etuovessa ja Oikotiellä.</p> <p>Ilmoitukset on toteutettu pääasiassa digimarkkinointina tai printti- ja digimarkkinoinnin yhdistelmänä.</p>
<p>Tulomuutto: Kampanjoiden toteuttaminen uusien asuinalueiden / uusien tonttien tullessa myyntiin tarjouskilpailulla.</p> <p>Laskemalla ”vanhojen”, yli viisi vuotta vapailla markkinoilla olleiden tonttien hintoja herätellään uudelleen kiinnostusta näitä tontteja kohtaan. Uusien tonttien tarjousaika noin kaksi kuukautta ja ”vanhojen tonttien” hinnanalennukset.</p>	<p>Lisätään näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa tietyille alueille ja ryhmille kohdennettavilla markkinointikampanjoilla.</p>	<p>Myytyjen tonttien, sekä uusien että vanhojen, lukumäärä.</p>	<p>Luovutettuja tontteja 13 kpl.</p>
<p>Toiminnan kestävyys: Pyrkiminen kohti paperittomampaa toimistoa ja etätyön hyvien puolten kehittäminen.</p>	<p>Käydään läpi, mitä työvälineitä työpaikalla käytetään asiakkaita palveltaessa ja mitkä niistä eivät ole välttämättömiä.</p>	<p>Uudet prosessit ja työtavat.</p>	<p>Sähköisen arkiston toiminnan valmistelu. Vanhojen asiakirjojen skannaus aloitettu arkistointimallin mukaisesti.</p>

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Mittaushallinto, kiinteistönmuodostus	6,5	6,6	7,25	7,25	7,25
Maastotyöt	3,0	4,1	4	4	4
Henkilötyövuodet yhteensä	9,5	10,7	11,58	11,25	11,25
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	9	10	11	11,25	11
Määräaikaiset	1	2	0,33	0	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	10	12	11,33	11,25	12

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Lohkomiset	5	9	15	10	10
Rakennuspaikan merkitsemiset ja sijaintikatselmukset	95+197	133+298	125+225	125+225	98 + 270
Myydyt ja vuokratut tontit	6	6	15	15	13
Tonttijaot	2	6	5	5	9
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	7	25	29	24	13

Ympäristönsuojelu

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Petri Huovila, vt. ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristönsuojelu	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TA Muutokset 2022	Muutettu TA 2022	Käyttö 2022	Käyttöaste %
Myyntituotot	75	10 000	0	10 000	147	1,5
Maksutuotot	36 880	25 000	0	25 000	23 040	92,2
Tuet ja avustukset	7 503	1 000	0	1 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	161	0	0	0	887	0,0
Toimintatuotot	44 619	36 000	0	36 000	24 074	66,9
Henkilöstökulut	-194 222	-213 522	0	-213 522	-148 043	69,3
Palvelujen ostot	-45 014	-43 471	0	-43 471	-33 572	77,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 764	-1 420	0	-1 420	-2 924	205,9
Avustukset	0	-500	0	-500	-2 816	563,2
Muut toimintakulut	-15 773	-17 942	0	-17 942	-17 019	94,9
Toimintakulut	-256 773	-276 855	0	-276 855	-204 373	73,8
Toimintakate	-212 154	-240 855	0	-240 855	-180 298	74,9
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	9 431	10 459	0	10 459	10 459	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-202 723	-230 396	0	-230 396	-169 840	73,7

Toiminta 2022

Rakennus- ja ympäristölautakunta on kunnan lupa- ja valvontaviranomainen ympäristönsuojeluasioissa. Ympäristönsuojelutoimisto tuottaa tarvetta vastaavaa viranomaistoimintaa. Samanaikaisesti kasvaa kysyntä neuvonnalle ja sille, että yleisölle tarjotaan eri tavoin tietoa ja osallistutaan erilaisten ajankohtaisten teemojen pohjalta tehtävään työhön, kuten energiatehokkuus-, hiilineutraalius- ja ilmastotyöhön. Ympäristönsuojelutoimisto pyrkii osallistumaan aktiivisesti kaupungin strategiatyöhön tavoitteenaan kaupungin profiilin nostaminen kestäväan kehitykseen ja muihin ympäristökysymyksiin liittyvissä asioissa. Erityistä huomiota kiinnitetään Saaristomeren hyväksi tehtävään työhön. Tämä näkyy tällä hetkellä muun muassa siinä, että osallistumme useisiin hankkeisiin, muun muassa Kunta-Helmi-hankeeseen, lähivirkistysalueiden parantamistoimenpiteisiin sekä järviruo'on leikkaamiseen ja hyödyntämiseen resurssina. Ympäristönsuojelutoimisto on osallistunut tiiviisti myös ilmasto- ja ympäristöohjelman laatimiseen. Vuonna 2023 pyritään siihen, että ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan alkaa panna täytäntöön.

Viranomaistoiminta perustuu olennaisilta osin täydennettyyn ja hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan 2020–2025, johon yhdistyy vuosittain vahvistettava valvontaohjelma. Ohjelma sisältää tiedot luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastuksesta ja valvonnasta, mikä systematisoi valvontaa. Vuoden 2022 aikana on tehty tarkastuksia muun muassa Paraisten saariston pienvenesatamissa satamien jätehuollon ja veneenpesujärjestelyjen valvomiseksi.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Tarkoituksenmukaisten palvelujen, neuvonnan ja viranomaistoiminnan tarjoaminen ympäristönsuojelun hallinnossa siten, että niistä saatava palaute on hyvää ja ne edistävät kestävyttä.	Ylläpidetään oikein mitoitettuja palveluja siten, että palvelut vastaavat tarpeita ja että niitä voidaan tarjota kohtuullisessa ajassa.	Laatu, käsittelyajat, asiakaspalaute, kustannustehokkuus.	Yksikkö on pystynyt tarjoamaan asiakkailleen tarkoituksenmukaisia palveluja, neuvontaa ja viranomaistoimintaa ympäristönsuojelutoimiston henkilöstövajeesta huolimatta.
Tulomuutto: Hyvä ilman- ja vedenlaatu. Puhtaampi Saaristomeri. Paraisista houkutteleva asuinpaikkakunta.	Jatketaan alueellista yhteistyötä ilmanlaadun mittaamiseksi ja seuraamiseksi Paraisilla. Edistetään ja tuetaan ilmaan ja vesistöihin kohdistuvia päästöjä ehkäiseviä innovatiivisia ratkaisuja. Tarjotaan asukkaille ja satunnaisille kävijöille mahdollisuuksia hyviin luontoelämyksiin.	Ilmanlaadun parantuminen, ympäristölainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten täyttäminen jatkuvasti. Kunnalliselle ympäristöviranomaiselle määrättyjen tehtävien hoitaminen. Vedenlaadun parantuminen, puhtaampi Saaristomeri.	Paraisten kaupungin ensimmäinen ilmasto- ja ympäristöohjelma on valmisteltu eri toimielinten käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi hankkeeseen palkatun hanketyöntekijän ja osaavan työryhmän ansiosta. Pienvenesatamien jätehuolto on tarkastettu ja satamanpitäjille on annettu paljon neuvontaa. Järviruo'on korjuuhankkeita (Järviruo'ko hyötykäyttöön & Ruokohelmi) on viety eteenpäin tavoitteena ravinteiden saaminen pois Paraisten rannoilta ja tarkoituksenmukaisen hyötykäytön löytäminen ruo'olle. Makeanvedenltaan tilan parantamiseksi on suunniteltu kahta uutta hanketta yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Uuden johtavan "ympäristöpäällikön", johtavan ympäristönsuojelutarkastajan hakuprosessi on ollut käynnissä syksyn ajan. Ilmanlaadun mittausta paikan siirtämiseksi on tehty aloite.
Toiminnan kestävyys: Työskentely yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen ja ulkopuolisten organisaatioiden kanssa kestävien ja innovatiivisten ratkaisujen ja vaihtoehtojen tarjoamiseksi.	Järjestetään vuosittain ympäristömessut, toimitaan jäsenyyden ylläpitämiseksi Valoniassa (Turun seudun kestävän kehityksen keskus) ja pyritään osallistumaan aktiivisesti alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin ja saadaan	Palaute; risut ja ruusut päättäjiltä, muilta asukkailta ja satunnaisilta kävijöiltä.	Ilmasto- ja ympäristöohjelmaan on sisällytetty ehdotuksia Paraisten ympäristön laadun parantamiseksi. Energia- ja liikkumiskysymyksiin, luonnon monimuotoisuuteen sekä Saaristomeren tilaan keskittyvät ehdotukset

	näin tukea omaan toimintaan ja hankkeiden kautta myös mahdollisuuden osarahoituksen hakemiseen paikallisiin toimenpiteisiin.		tukevat kestäväää kehitystä Paraisten kaupungin alueella.
--	--	--	---

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Ympäristönsuojelun hallinto	3,0	2,9	3,0	3,0	2,5
Henkilötyövuodet yhteensä	3,0	2,9	3,0	3,0	2,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	3	3	3	3	2
Määräaikaiset	0	0	0	0	0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	3	3	3	3	2

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Kunnallistekniikan ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesihuoltoa koskevien päätösten määrä	253	262	230	250	206
Saaristo	126	141	110	130	134
Parainen	127	121	110	120	72
Ympäristölupa- ja maa-ainesten ottamislupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	11	13	10	11	16
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	12	14	16	16	12

Ympäristöterveydenhuolto

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Petri Huovila, vt. ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristöterveydenhuolto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	150	0	150	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	0	150	0	150	0	0,0
Henkilöstökulut	-21 535	-19 274	0	-19 274	-20 745	107,6
Palvelujen ostot	-158 302	-165 150	0	-165 150	-135 245	81,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46	0	0	0	-26	0,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-82	0,0
Toimintakulut	-179 882	-184 424	0	-184 424	-156 098	84,6
Toimintakate	-179 882	-184 274	0	-184 274	-156 098	84,7
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-179 882	-184 274	0	-184 274	-156 098	84,7

Toiminta 2022

Toiminta toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Tavoitteena on hyvän ympäristöterveydenhuollon, toimivan elintarvikehygienian valvonnan ja hyvän eläinlääkintähuollon tarjoaminen kuntalaisille ja yrittäjille heidän palvelutarvettaan vastaavasti.

Tavoite hyvien palvelujen tarjoamisesta on pystytty toteuttamaan, vaikka toinen Paraisille sijoitettu terveystarkastajan virka on tällä hetkellä täyttämättä ja hoidetaan alueellisesti.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Toimiva ympäristöterveydenhuollon, elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon tarjoaminen ostopalveluna alueelliselta organisaatiolta.	Seurataan, miten palvelut tuotetaan oman yhteistoiminta-alueemme tulevilla hyvinvointialueella ja muilla alueellisilla toiminta-alueilla.	Tarkoituksenmukaiset ja oikein mitoitettut palvelut, jotka vastaavat tarvetta ja kysyntää.	Toiminta on vastannut kysyntää. Vaikka Paraisien toinen terveystarkastajan virka on ollut täyttämättä, elintarvikehygienian, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon toimintaa on voitu tarjota alueellisena ostopalveluna (Liedolta).

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Nettokustannus/asukas, €	12	13	13	12	10

Rakennusvalvonta

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Sanna Simonen, johtava rakennustarkastaja

Rakennusvalvonta	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2021	2022	2022	2022	2022	%
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	772 178	630 000	0	630 000	556 690	88,4
Tuet ja avustukset	6 974	26 080	0	26 080	29 302	112,4
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	779 153	656 080	0	656 080	585 992	89,3
Henkilöstökulut	-689 657	-799 300	0	-799 300	-803 074	100,5
Palvelujen ostot	-83 719	-133 896	0	-133 896	-109 347	81,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 749	-14 100	0	-14 100	-14 676	104,1
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintakulut	-74 955	-117 220	0	-117 220	-117 826	100,5
Toimintakulut	-857 080	-1 064 516	0	-1 064 516	-1 044 922	98,2
Toimintakate	-77 928	-408 436	0	-408 436	-458 930	112,4
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Laskennalliset erät	43 231	66 117	0	66 117	66 117	100,0
Nettokulut/-tuotot yhteensä	-34 697	-342 319	0	-342 319	-392 813	114,8

Toiminta 2022

Rakennusvalvonta neuvoo, opastaa ja palvelee kaupunkilaisia ja rakentamisen ammattilaisia rakentamisasioissa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, rakennettua ympäristöä ja vaatimusten täyttymistä rakentamisessa. Tavoitteena on suositella laadukasta, elinkaareltaan pitkäikäistä ja energiatehokasta rakentamista.

Rakennusvalvonnassa käsitellään rakennus-, toimenpide-, purkamis- ja maisematyölupahakemukset sekä käsitellään ilmoitukset ja purkamisilmoitukset. Lisäksi käsitellään muut rakennusvalvonnalle määrätyt tehtävät.

Eryyisesti vuonna 2022 panostetaan digitalisaation kehittämiseen. Jatketaan vuonna 2021 hankitun uuden sähköisen asiointiohjelman kehittämistä ja hankitaan sähköinen arkisto. Rakennus- ja huoneistorekisteriprojektin kautta korjataan rekisteritietoja, skannataan arkistoon saataville asiakirjoja sekä parannetaan tiedonhaun mahdollisuutta. Keskitytään Nauvon arkistoon.

Tavoitteena kaikessa neuvonnassa on antaa oikea tieto kohtuullisessa ajassa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on uudistumassa, sen prosessin seuraaminen on tärkeää vuonna 2022.

Käsiteltävien hakemusten, lupien ja ilmoitusten määrä on vuonna 2022 normalisoitunut. Kaikkiaan käsiteltyjä hakemuksia on tehty 1 031 kpl. Uusia omakotitaloja rakennettiin 29 kpl (2021 40 kpl, 2020 21 kpl, 2019 27 kpl) ja uusia vapaa-ajanasuntoja 50 kpl (2021 70 kpl, 2020 55 kpl, 2019 36 kpl).

Rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannusprojektissa lisättyjä rakennuksia on nyt yhteensä 542 kpl, 19 456 m², joka tuottaa arviolta 21 000 € lisää kiinteistöveroä vuosittain. Korjattuja rakennustietoja on 559 kpl. Korjattuja tietoja ei ole otettu huomioon kiinteistöveroarvion nousussa. Vuodelta 2021 on tullut lisäksi kiinteistöveroä 40 000–50 000 € tietojen massasiirron johdosta, mitä ei ole otettu huomioon aikaisemmin. Kiinteistöverotiedot tulevat kaupungille kolmessa osassa ja viimeisin vasta loppuvuodesta ja siksi näitä tietoja ei ole vielä ollut käytössä edellisessä talousarviossa.

Rakennus- ja huoneistorekisteriprojektissa on neljä henkilöä vakituisen henkilökunnan panostuksen lisäksi. Arkiston ja toiminnan sähköistämiprojektissa on yksi lisähenkilö. Nauvon arkiston rakennusluvat on lähes kokonaan skannattu. Sähköinen arkisto on asennettu ja koekäyttö on aloitettu. Pieniä korjauksia vielä tarvitaan, mutta ohjelma on käytössä alkuvuonna 2023. Massatietojensiirto aloitetaan myös alkuvuonna 2023. Skannattuja tiedostoja on tällä hetkellä 130 000 kpl.

Tuloja saavutettiin alkuperäisestä talousarviosta 87 % (84 834 € puuttuu alkuperäisestä suunnitelmasta), mikä on enemmän kuin ennen rakentamisen noususuhdannetta ja enemmän kuin muutettu ehdotus oli syksyllä. Menot pysyivät talousarvion mukaisessa suunnitelmassa, rahaa säästyi 15 200 €.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaupungin strategia: Lisätään lupakäsittelyn/arkistoinnin digitaalisuutta sähköisen arkistoinnin käyttönotolla, kehitetään uusien järjestelmien käyttämistä ja toimimista. Uusi sähköinen asiointiohjelma on yrittäjille ilmainen.	Hankitaan sähköinen arkisto.	Hankittu vai ei.	Sähköisen arkiston testaaminen on menossa. Arkisto on lähes valmis.
Tulomuutto: Järjestetään sidosryhmille koulutus/tilaisuus ajankohtaisista asioista. Strategian mukaisesti jaamme rakennusvalvonnassa olevaa tietotaitoa sidosryhmien kanssa ja samalla kehitymme itse. Uudet asukkaat saavat näin uusimman tiedon sidosryhmien välityksellä.	Etäkoulutus.	Toteutettu vai ei.	Info-/koulutustilaisuus järjestettiin 15.11.2022. Tilaisuudessa oli noin 40 osallistujaa.
Toiminnan kestävyys: Rakennus- ja huoneistorekisterin tietojen korjaamisen jatkaminen. Tämän projektin avulla kiinteistön omistajien tasapuolinen kohtelu paranee ja samalla kaupungin saaman kiinteistöveron määrän odotetaan kasvavan. (Edellyttää resursseja.)	Vertaillaan eri rekisteritietoja keskenään ja pyritään löytämään suurimmat korjattavat ongelmat. Tietoja tutkitaan kaupunginosittain sekä lupakäsittelyn yhteydessä ja tiedot korjataan kiinteistöittäin.	Kuinka monta rakennusta on lisätty rekisteriin ja kuinka monen rakennuksen tietoja on korjattu rekisteriin.	Vuodelta 2021 saavutettiin tietojen massasiirrossa 40 000-50 000 €, jota ei ole aikaisemmin ilmoitettu. Vuoden 2022 lisättyjen rakennusten laskennallinen kiinteistöverolisäys on noin 21 000 €. Lisättyjä rakennuksia on 542 kpl ja 19 456 m ² . Lisäksi on korjattu rakennusten tietoja 559 rakennuksesta.

Henkilötyövuodet	2019	2020	2021	BU2022	2022
Tekninen henkilökunta	7,9	7,0	7,5	9	8,5
Toimistotyöntekijät	3,7	3,9	3,75	6,15	7,75
Henkilötyövuodet yhteensä	11,6	10,9	11,25	15,15	16,25
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	11	11	12	12	11
Määräaikaiset	2	1	0	5	6
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	13	12	12	17	17

Mittarit	2019	2020	2021	BU2022	2022
Myönnetyt rakennusluvut, ilmoitukset	1 241	1 159	1 300	1 400	1031
k-m ²	25 561	21 663	25 000	30 000	23 611
Suoritetut katselmukset	2 616	2 692	2 600	2600	2394
Nettokustannus/asukas					
Kustannus/asukas, €	5	15	18	27	31

2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla

Sitovuustaso = netto

ulkoiset/sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Keskusvaalilautakunta					
1000 Vaalit	-58 630	0	-58 630	-6 132	10,5 %
Tarkastustoimi					
1200 Tilintarkastus	-53 604	0	-53 604	-52 432	97,8 %
Kaupunginhallitus					
1400 Keskushallinto	-1 382 629	0	-1 382 629	-1 441 465	104,3 %
1440 Ikt-palvelut	-88 589	0	-88 589	-3 955	4,5 %
1475 Henkilöstöpalvelut	-824 368	-90 000	-914 368	-964 060	105,4 %
2000 Talouspalvelut	-811 194	0	-811 194	-762 337	94,0 %
3000 Elinkeinopalvelut	-832 261	0	-832 261	-857 316	103,0 %
3100 Viestintä	-465 848	0	-465 848	-484 872	104,1 %
3200 Lähipalvelut	-15 204	0	-15 204	-18 551	122,0 %
3300 Maatalous	-85 441	0	-85 441	-74 755	87,5 %
3500 Hankkeet	-356 209	0	-356 209	-317 596	89,2 %
3900 Tekninen hallinto	-1 740 471	0	-1 740 471	-1 831 803	105,2 %
4000 Kiinteistöt	8 424 965	-340 000	8 084 965	8 163 626	101,0 %
4350 Tilapankki	-110 900	0	-110 900	-146 019	131,7 %
4400 Palvelutoiminnot	-241 238	0	-241 238	-32 543	13,5 %
7100 Tekninen yksikkö	-2 532 885	-150 000	-2 682 885	-2 687 381	100,2 %
Konsernipalvelut	-1 062 272	-580 000	-1 642 272	-1 459 025	88,8 %
7700 Vesihuoltolaitos	1 251 394	0	1 251 394	1 332 032	106,4 %
Sivistyslautakunta					
5010 Varhaiskasvatus	-9 416 881	-188 000	-9 604 881	-9 463 021	98,5 %
5200 Ruotsinkielinen koulutus	-14 825 610	-300 000	-15 125 610	-15 345 510	101,5 %
5400 Suomenkielinen koulutus	-8 597 907	-233 000	-8 830 907	-8 877 600	100,5 %
5490 Kansalaisopisto	-589 892	0	-589 892	-596 077	101,0 %
5600 Kulttuuri	-2 365 009	0	-2 365 009	-2 292 055	96,9 %
5700 Kirjasto	-1 299 852	0	-1 299 852	-1 300 683	100,1 %
5800 Joukkoliikenne	-542 000	0	-542 000	-598 719	110,5 %
Sivistys	-37 637 151	-721 000	-38 358 151	-38 473 665	100,3 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
6000 Sosiaali- ja terveyshallinto	-372 527	0	-372 527	-349 952	93,9 %
6100 Sosiaalipalvelut	-8 862 185	-200 000	-9 062 185	-9 234 746	101,9 %
6200 Perhepalvelut	-3 239 755	-150 000	-3 389 755	-3 829 485	113,0 %
6300 Vanhustenhuolto	-14 369 540	-1 050 000	-15 419 540	-16 128 519	104,6 %
6500 Terveysterveystoiminta	-13 879 849	-100 000	-13 979 849	-14 108 821	100,9 %
6540 Erikoissairaanhoidot	-21 975 887	0	-21 975 887	-22 153 987	100,8 %
Sosiaali- ja terveys	-62 699 743	-1 500 000	-64 199 743	-65 805 510	102,5 %
Rakennus- ja ympäristölautakunta					
7000 Ympäristöhallinto	-184 871	0	-184 871	-179 460	97,1 %
7010 Kaavoitus	-516 755	0	-516 755	-423 346	81,9 %
7015 Mittaus	-366 204	0	-366 204	-196 649	53,7 %
7400 Ympäristönsuojelu	-240 855	0	-240 855	-180 299	74,9 %
7500 Ympäristöterveydenhuolto	-184 274	0	-184 274	-156 098	84,7 %
7800 Rakennusvalvonta	-408 436	0	-408 436	-458 930	112,4 %
Ympäristö	-1 901 395	0	-1 901 395	-1 594 782	83,9 %
Käyttötalouden yhteensä	-102 161 401	-2 801 000	-104 962 401	-106 059 513	101,0 %

2.5. Tuloslaskelma

	Talousarvio 2022	Muutettu talousarvio 2022	Toteutuma 2022	Poikkeama 2022
Toimintatuotot				
Myyntituotot	7 954 656	7 864 206	8 452 745	588 539
Maksutuotot	7 038 256	6 434 947	6 121 946	-313 002
Tuet ja avustukset	1 736 830	2 281 776	3 152 856	871 080
Muut toimintatuotot	17 570 816	17 500 971	17 877 471	376 500
	34 300 558	34 081 900	35 605 018	1 523 118
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-43 540 364	-43 649 530	-44 068 654	-419 124
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 926 632	-8 945 464	-8 952 023	-6 559
Muut henkilösivukulut	-1 703 641	-1 707 929	-1 658 796	49 133
Palvelujen ostot	-56 568 003	-58 569 000	-59 948 993	-1 379 993
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 422 799	-6 760 259	-7 181 526	-421 267
Avustukset	-3 115 955	-3 149 341	-3 342 883	-193 542
Muut toimintakulut	-16 184 565	-16 262 778	-16 511 657	-248 879
	-136 461 959	-139 044 301	-141 664 532	-2 620 231
Toimintakate	-102 161 401	-104 962 401	-106 059 513	-1 097 113
Verotulot	73 671 421	77 166 000	77 254 400	88 400
Valtionosuudet	34 689 759	35 208 175	35 250 792	42 617
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	276	276
Muut rahoitustuotot	100 000	100 000	340 790	240 790
Korkokulut	-940 000	-940 000	-801 683	138 317
Muut rahoituskulut	-10 000	-10 000	-20 618	-10 618
	-850 000	-850 000	-481 235	368 765
Vuosikate	5 349 779	6 561 774	5 964 443	-597 331
Poistot ja arvonalentumiset	-5 000 000	-5 000 000	-4 823 232	176 768
Satunaiset erät	0	0	0	0
Tilikauden tulos	349 779	1 561 774	1 141 211	-420 563
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 680	41 680	41 680	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	391 459	1 603 454	1 182 891	-420 563

2.6. Investointiosan toteutuminen

HALLINTO	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.20 22 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
1820 Osakkeiden ja osuuksien myynti								
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	5 248	-5 248
Netto	0	n.a.	0	0	0	0	5 248	-5 248
Venepaikan myynti Valoniemestä.								
7201 Maa- ja vesialueiden myynti								
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Tulot	0	n.a.	0	67 000	0	67 000	142 637	-75 637
Netto	0	n.a.	0	67 000	0	67 000	142 637	-75 637
Yhden rivitalotontin (Nauvo), 11 omakotitontin ja Sunnanbergin koulun myynti.								
HALLINTO YHTEENSÄ								
Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Tulot	0	n.a.	0	67 000	0	67 000	147 885	-80 885
Netto	0	n.a.	0	67 000	0	67 000	147 885	-80 885

ELINKEINOPALVELUT	Kustannus arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutok- set	Talous- arvio muutoste- n jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
3327 Solliden								
Menot	-105 000	3 %	0	-15 000	0	-15 000	-3 463	-11 537
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-105 000	3 %	0	-15 000	0	-15 000	-3 463	-11 537
Suunnittelu.								
3330 Nauvon vierasvenesatama, ranta-aitat								
Menot	-20 000	95 %	0	-20 000	0	-20 000	-18 931	-1 069
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	95 %	0	-20 000	0	-20 000	-18 931	-1 069
Ranta-aittojen lunastus vuokrasopimuksen mukaisesti.								
ELINKEINOPALVELUT YHTEENSÄ								
Menot	-125 000	18 %	0	-35 000	0	-35 000	-22 394	-12 606
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-125 000	18 %	0	-35 000	0	-35 000	-22 394	-12 606

TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talous- arvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeam a 31.12.2022
--------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	--------------------------	--------------------------------	--	-----------------------	-----------------------------

4015

Hyvinvointikeskus

Menot	-343 986	133 %	-458 252	-114 662	114 662	0	0	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-343 986	133 %	-458 252	-114 662	114 662	0	0	0

Koko kauppa aktivoitu vuonna 2021, ei investointikustannuksia vuonna 2022.

4021 Kiinteistöt,

kuorma-auto ja

Avant-työkone

Menot	-56 027	100 %	0	0	0	0	-56 027	56 027
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-56 027	100 %	0	0	0	0	-56 027	56 027

7104 Lillholmenin

läppäsilta,

liikennejärjestelyt

Menot	-85 000	96 %	-40 395	-35 000	0	-35 000	-41 192	6 192
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-85 000	96 %	-40 395	-35 000	0	-35 000	-41 192	6 192

Hanke valmistui vuonna 2022. Kustannukset ylittivät talousarvion noin 6 000 eurolla nousseiden materiaali- ja tarvikkeiden sekä polttoainekustannusten vuoksi.

7106 Katujen

perussaneeraus

Menot	-1 280 000	39 %	-278 050	-200 000	0	-200 000	-221 013	21 013
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 280 000	39 %	-278 050	-200 000	0	-200 000	-221 013	21 013

Tavoitteen ja korjaus-/toimenpidesuunnitelman mukaisesti jalankulku- ja pyöräilyväyliä painottaen. Kustannukset nousivat noin 15–20 % maarakennuskustannusindeksiin / osaindeksiin päällystystyöt sidotun hankinnan jälkeen. Hanke valmistui vuonna 2022.

7108 Kalkholmen,

suunnittelu

Menot	-415 000	0 %	0	-15 000	0	-15 000	0	-15 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-415 000	0 %	0	-15 000	0	-15 000	0	-15 000

Hanketta ei toteutettu vuonna 2022, koska se liittyy vierasvenesataman alueen muuhun kehittämiseen.

7109 Yleiset

valvontakamerat

Menot	-20 000	76 %	0	-20 000	0	-20 000	-15 216	-4 785
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	76 %	0	-20 000	0	-20 000	-15 216	-4 785

Poliisin valvontajärjestelmään kytkettävien kolmen yleisen valvontakameran asennus valmistuu talvella 2023.

TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talous- arvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeam a 31.12.202 2
--------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	--------------------------	--------------------------------	--	-----------------------	---------------------------------

7400 Valoniemi, laajennus

Menot	-270 000	82 %	-92 046	-120 000	0	-120 000	-129 720	9 720
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-270 000	82 %	-92 046	-120 000	0	-120 000	-129 720	9 720

Tavoitteiden ja talousarvion mukaisesti. Talousarvio ylittyi noin 10 000 eurolla lisä- ja muutostöiden vuoksi. Hanke valmistui asetetussa aikataulussa.

7408 Hulevedet

Menot	-635 000	28 %	-98 527	-135 000	70 000	-65 000	-77 752	12 752
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-635 000	28 %	-98 527	-135 000	70 000	-65 000	-77 752	12 752

Hulevesijärjestelmän saneeraus- ja laajennuskustannukset ylittivät muutetun talousarvion noin 12 000 eurolla korkeampien materiaali- ja polttoainekustannusten vuoksi. Laajamittaisempia saneerauksia suoritettiin Runeberginkadulla ja Vuoritiellä.

7410

Kirkkosalmenranta , muutostyöt

Menot	-30 000	7 %	0	-30 000	20 000	-10 000	-2 129	-7 871
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	7 %	0	-30 000	20 000	-10 000	-2 129	-7 871

Talousarvion ja tavoitteiden mukaisesti. Määräraha jää luultavasti käyttämättä, koska Kirkkosalmenrannan infran muutostarpeet eivät ole vielä tulleet ajankohtaisiksi.

7426 Liikenteen

ohjaus ja liikenneturvallisuu s

Menot	-110 000	50 %	-33 169	-20 000	0	-20 000	-22 037	2 037
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-110 000	50 %	-33 169	-20 000	0	-20 000	-22 037	2 037

Valtuusto hyväksynyt liikenneturvallisuuksuunnitelman toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet. Talousarvio ylittyi noin 2 000 eurolla korkeampien materiaali- ja polttoainekustannusten vuoksi.

7427 Norra

Famnen, asuinalue

Menot	-50 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000

Hanketta ei aloitettu, koska kerrostalon (Norra Famnen) toteutus ei edistynyt.

TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2022	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
7428 Rantamäki, asuinalue								
Menot	-100 000	82 %	0	-100 000	0	-100 000	-82 132	-17 868
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-100 000	82 %	0	-100 000	0	-100 000	-82 132	-17 868

Tavoitteiden mukaisesti. Hankkeen kustannukset alittivat talousarvion, koska hankkeen toteutti osin kaupungin oma henkilöstö ja hankekokonaisuus jaettiin pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Hanke toteutettiin yhdessä vesihuoltolaitoksen kanssa.

7429 Suohaka, asuinalue								
Menot	-485 000	6 %	0	-35 000	0	-35 000	-29 049	-5 951
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-485 000	6 %	0	-35 000	0	-35 000	-29 049	-5 951

Talousarvion ja tavoitteiden mukaisesti. Infran suunnittelu alkoi syksyllä 2022, kun valtuusto hyväksyi asemakaavan.

7430 Norrgårds, Bläsnäs, rivitalotontti								
Menot	-65 000	17 %	0	-15 000	0	-15 000	-10 900	-4 100
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-65 000	17 %	0	-15 000	0	-15 000	-10 900	-4 100

Talousarvion ja tavoitteiden mukaisesti. Katusuunnittelu aloitettiin syksyllä 2022 hankkeen toteuttamiseksi vuonna 2023.

7461 Katuvalaistuksen uusiminen								
Menot	-170 000	19 %	0	-30 000	0	-30 000	-32 866	2 866
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-170 000	19 %	0	-30 000	0	-30 000	-32 866	2 866

Talousarvion ja tavoitteiden mukaisesti.

7615 Teollisuuskadun jalankulku- ja pyöräilyväylä								
Menot	-344 000	67 %	0	-280 000	0	-280 000	-229 151	-50 849
Tulot	172 000	81 %	0	140 000	0	140 000	140 000	0
Netto	-172 000	52 %	0	-140 000	0	-140 000	-89 151	-50 849

Talousarvion ja tavoitteiden mukaisesti. Ylitysriski kohonneiden rakennus- ja materiaalikustannusten vuoksi. Hankkeen hankinta on toteutettu ja rakentaminen aloitettiin loppusyksystä 2022. Hanke valmistuu kesällä 2023. Traficomilta voidaan hakea noin 155 000 euron avustusta, kun hanke on valmistunut ja hyväksytty.

Alkuvuodesta 2022 saatiin noin 155 000 euron tuki. Osa tuesta kuuluu vuodelle 2023, minkä vuoksi se jaksotettiin.

KIINTEISTÖT JA TEKNINEN YHTEENSÄ								
Menot	-4 459 013	44 %	-1 000 438	-1 169 662	204 662	-965 000	-949 184	-15 816
Tulot	172 000	81 %	0	140 000	0	140 000	140 000	0
Netto	-4 287 013	42 %	-1 000 438	-1 029 662	204 662	-825 000	-809 184	-15 816

VESIHUOLTO	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	--------------------------	--------------------------------	-------------------------------------	-----------------------	-------------------------

**7701 Parainen, vesi-,
viemäri- ja
pintavesiputkistojen ja
kaivojen
pistesaneeraukset**

Menot	-50 000	317 %	-97 868	-50 000	0	-50 000	-60 854	10 854
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	317 %	-97 868	-50 000	0	-50 000	-60 854	10 854

Projekti jatkuu vuonna 2023.

**7720 Korppoon
puhdistamon laajennus**

Menot	-565 000	16 %	-13 321	-65 000	0	-65 000	-77 331	12 331
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-565 000	16 %	-13 321	-65 000	0	-65 000	-77 331	12 331

Projekti jatkuu vuonna 2023.

**7724 Saariston
jätevedenpuhdistamojen
saneeraus**

Menot	-100 000	31 %	-13 535	-50 000	20 000	-30 000	-17 218	-12 782
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-100 000	31 %	-13 535	-50 000	20 000	-30 000	-17 218	-12 782

Projekti jatkuu vuonna 2023. Suunnitelmat viivästyneet vuonna 2022.

**7740
Kirkkosalmennannan VV-
johdot**

Menot	-100 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-100 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000

Projektia ei toteutettu vuonna 2022, toteutetaan vuonna 2023. Kirkkosalmennannan rakennuttajan suunnitelma uupuu.

**7744 Valoniemi,
laajennus, verkostot**

Menot	-50 000	229 %	-57 030	-50 000	0	-50 000	-57 282	7 282
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	229 %	-57 030	-50 000	0	-50 000	-57 282	7 282

Projektin materiaalikustannukset nousseet voimakkaasti. Projekti valmis 05/2022.

**7745 Paraisten
viemäriverkosto,
saneeraus**

Menot	-450 000	101 %	-263 161	-200 000	0	-200 000	-191 577	-8 423
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-450 000	101 %	-263 161	-200 000	0	-200 000	-191 577	-8 423

Projekti jatkuu vuonna
2023

VESIHUOLTO	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
7747 Saariston verkostojen pistesaneeraus								
Menot	-60 000	70 %	-19 770	-30 000	5 000	-25 000	-22 355	-2 645
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-60 000	70 %	-19 770	-30 000	5 000	-25 000	-22 355	-2 645
Projekti jatkuu vuonna 2023.								
7749 Saariston vesimittarit								
Menot	-40 000	53 %	0	-20 000	0	-20 000	-21 086	1 086
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-40 000	53 %	0	-20 000	0	-20 000	-21 086	1 086
Projekti jatkuu vuonna 2023.								
7755 Skräbbölen aluesaneeraus								
Menot	-150 000	3 %	0	-50 000	45 000	-5 000	-4 520	-480
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-150 000	3 %	0	-50 000	45 000	-5 000	-4 520	-480
Yhteishanke katupuolen kanssa, jatkuu vuonna 2023.								
7756 Rantamäki, suunnittelu ja rakentaminen								
Menot	-70 000	33 %	0	-70 000	0	-70 000	-22 896	-47 104
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-70 000	33 %	0	-70 000	0	-70 000	-22 896	-47 104
Yhteishanke katupuolen kanssa, valmis 12/2022.								
7757 Varosäiliöt, PAX ja metanoli								
Menot	-60 000	94 %	0	-60 000	0	-60 000	-56 602	-3 398
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-60 000	94 %	0	-60 000	0	-60 000	-56 602	-3 398
7758 Teollisuuskatu, vesilinjat								
Menot	-100 000	62 %	0	-80 000	0	-80 000	-62 482	-17 518
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-100 000	62 %	0	-80 000	0	-80 000	-62 482	-17 518

Toteutetaan syksyllä, yhteishanke katupuolen kanssa. Projekti jatkuu vuonna 2023.

VESIHUOLTO	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	--------------------------	--------------------------------	-------------------------------------	-----------------------	-------------------------

7759 Suohaka, vesi ja viemäri

Menot	-10 000	55 %	0	-10 000	0	-10 000	-5 499	-4 501
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-10 000	55 %	0	-10 000	0	-10 000	-5 499	-4 501

Yhteishanke katupuolen kanssa, jatkuu vuonna 2023.

7760 Norrgårds, Bläsnäs, vesi ja viemäri

Menot	-20 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	0 %	0	-20 000	0	-20 000	0	-20 000

Ei toteutunut. Toteutuu, kun rakennuttajan suunnitelmat valmiina, toteutuu vuonna 2023.

7761 Mörtvikintie, saneeraus

Menot	-35 000	108 %	0	-35 000	0	-35 000	-37 626	2 626
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-35 000	108 %	0	-35 000	0	-35 000	-37 626	2 626

Projekti valmis.

7763 Parainen, pumppaamojen saneeraus, 4 kpl

Menot	-80 000	75 %	0	-40 000	0	-40 000	-59 911	19 911
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-80 000	75 %	0	-40 000	0	-40 000	-59 911	19 911

Projekti jatkuu vuonna 2023.

7764 Saaristo, pumppaamojen saneeraus, 3 kpl

Menot	-40 000	40 %	0	-20 000	0	-20 000	-15 984	-4 016
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-40 000	40 %	0	-20 000	0	-20 000	-15 984	-4 016

Projekti jatkuu vuonna 2023.

VESIHUOLTO YHTEENSÄ

Menot	-1 980 000	59 %	-464 685	-900 000	70 000	-830 000	-713 224	-116 776
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 980 000	59 %	-464 685	-900 000	70 000	-830 000	-713 224	-116 776

	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
TEKNISET TUKIPALVELUT YHTEENSÄ								
Menot	-6 439 013	49 %	-1 465 123	-2 069 662	274 662	-1 795 000	-1 662 407	-132 593
Tulot	172 000	81 %	0	140 000	0	140 000	140 000	0
Netto	-6 267 013	48 %	-1 465 123	-1 929 662	274 662	-1 655 000	-1 522 407	-132 593

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muuto kset	Talous- arvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
--------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	-----------------------	------------------------------------	--	-----------------------	-------------------------

**1810 PUNT, osakepääoman
korotus**

Menot	-200 000	0 %	0	-200 000	0	-200 000	0	-200 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-200 000	0 %	0	-200 000	0	-200 000	0	-200 000

Koska hanke ei saanut ulkoista tukipäätöstä, osakepääoman korotusta ei puolestaan maksettu vuonna 2022.

Hanke toteutuu vuonna 2023, jolloin myös osakepääoman korotus toteutuu vuonna 2023.

5300 Nilsbyn koulu

Menot	-95 000	28 %	0	-95 000	0	-95 000	-26 136	-68 864
Tulot	63 000	0 %	0	63 000	0	63 000	0	63 000
Netto	-32 000	82 %	0	-32 000	0	-32 000	-26 136	-5 864

Toteutusajankohta siirretty eteenpäin. On kuitenkin aloitettu pienessä mittakaavassa vuonna 2022, toteutetaan kokonaisuudessaan vuonna 2023. Tuloja ei ole tulossa, budjetoitu väärin.

**5317 Paraisten luovuukskeskus,
Koulukatu**

Menot	-19 740 000	55 %	-2 597 345	-9 800 000	0	-9 800 000	-8 295 027	-1 504 973
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	2 691	-2 691
Netto	-19 740 000	55 %	-2 597 345	-9 800 000	0	-9 800 000	-8 292 336	-1 507 664

Rakentaminen etenee aikataulun ja talous- ja laatusuunnitelman mukaisesti.

5319 Träskin koulu

Menot	-577 794	127 %	-515 334	-150 000	-85 000	-235 000	-218 339	-16 661
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-577 794	127 %	-515 334	-150 000	-85 000	-235 000	-218 339	-16 661

Träskin koulu, teknisen käsityön tilojen toteutus lisätalousarvion mukaisesti.

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Kustannus- arvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2022	Talous- arvion muuto- kset	Talous- arvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
5339 Utön koulu, suunnittelu								
Menot	-73 030	7 %	0	-10 000	0	-10 000	-5 239	-4 761
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-73 030	7 %	0	-10 000	0	-10 000	-5 239	-4 761

Suunnittelu vuonna 2022, korjausdetaljit.

5348 Satuniitty, suunnittelu

Menot	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000

Ei aktivoida kokonaissuunnitelman vuoksi.

5349 Träskin koulu, irtaimisto

Menot	-70 000	79 %	0	-70 000	0	-70 000	-55 406	-14 594
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-70 000	79 %	0	-70 000	0	-70 000	-55 406	-14 594

5492 Pajbacka

Menot	-80 000	97 %	0	-80 000	0	-80 000	-77 834	-2 166
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-80 000	97 %	0	-80 000	0	-80 000	-77 834	-2 166

Investointivarat on kaupunginhallituksen 28.2.2022 tekemän päätöksen mukaisesti käytetty paikkakapasiteetiltaan yhteensä noin 150 hengen lisäkatsomojen

(yhden kiinteän ja yhden siirrettävän) hankintaan, kuvaustornin rakentamiseen

otteluiden kuvaamista varten sekä parakin muuttamiseen kioskiksi ja yleisiksi wc-tiloiksi. Tavoitteiden ja talousarvion mukaisesti.

SIVISTYSOSASTO YHTEENSÄ

Menot	-20 845 824	57 %	-3 112 680	-10 415 000	-85 000	-10 500 000	-8 677 981	-1 822 019
Tulot	63 000	4 %	0	63 000	0	63 000	2 691	60 309
Netto	-20 782 824	57 %	-3 112 680	-10 352 000	-85 000	-10 437 000	-8 675 290	-1 761 710

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2022	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
--------------------------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------	------------------	------------------------	-------------------------------	--------------------	----------------------

6337 Geriatriinen osasto

Menot	-800 000	78 %	0	-800 000	0	-800 000	-624 430	-175 570
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-800 000	78 %	0	-800 000	0	-800 000	-624 430	-175 570

Tekninen korjaus, toiminnalliset toimenpiteet, valmis 12/2022, alittaa talousarvion noin 200 000 eurolla tehokkaan suunnittelun ja materiaalien vuoksi.

6410 Iniö terveysasema

Menot	-160 000	185 %	0	0	-160 000	-160 000	-296 677	136 677
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-160 000	185 %	0	0	-160 000	-160 000	-296 677	136 677

Rakennustyöt vanhassa päiväkodissa toiminnan siirtämiseksi terveystalosta. Pintojen läpikäynti kokonaisuudessaan ja joitakin toiminnallisia muutoksia. Talousarvio ylittyi 136 000 eurolla kiireellisestä aikataulusta (sote), lisäkustannuksista ja laajemmista ulkoalueista johtuen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Menot	-960 000	96 %	0	-800 000	-160 000	-960 000	-921 107	-38 893
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-960 000	96 %	0	-800 000	-160 000	-960 000	-921 107	-38 893

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2022	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
----------------------------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------	------------------	------------------------	-------------------------------	--------------------	----------------------

7200 Maa- ja vesialueiden osto

Menot	-200 000	173 %	-199 182	-200 000	0	-200 000	-147 550	-52 450
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-200 000	173 %	-199 182	-200 000	0	-200 000	-147 550	-52 450

Vuonna 2022 alueita ostettiin 147 550 eurolla. Kaikki vuoden 2022 ostot on saatu päätökseen ja maksettu joulukuuhun mennessä. Valtaosa alueiden ostoista koostui pienemmistä lisäalueiden ostoista ja takaisinostoista, mutta ei suurista kokonaisuuksista.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Menot	-200 000	173 %	-199 182	-200 000	0	-200 000	-147 550	-52 450
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-200 000	173 %	-199 182	-200 000	0	-200 000	-147 550	-52 450

KAUPUNKI YHTEENSÄ	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2022 %	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2022	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama 31.12.2022
Menot	-28 569 837	57 %	-4 776 985	-13 519 662	29 662	-13 490 000	-11 431 440	-2 058 560
Tulot	235 000	124 %	0	270 000	0	270 000	290 576	-20 576
Netto	-28 334 837	56 %	-4 776 985	-13 249 662	29 662	-13 220 000	-11 140 864	-2 079 136

2.7. Rahoituslaskelma

	Talousarvio 2022	Muutettu talousarvio 2022	Toteuma 2022	Poikkeama 2022
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 349 779	6 561 774	5 964 443	-597 331
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	-269 000	-269 000	-210 787	58 213
	5 080 779	6 292 774	5 753 656	-539 119
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-13 519 662	-13 490 000	-11 431 440	2 058 560
Rahoitusosuudet investointimenoihin	203 000	203 000	142 691	-60 309
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	336 000	336 000	458 672	122 672
	-12 980 662	-12 951 000	-10 830 077	2 120 923
Toiminnan ja investointien kassavirta	-7 899 883	-6 658 226	-5 076 421	1 581 805
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen vähennykset	0	0	8 828	8 828
	0	0	8 828	8 828
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	10 000 000	10 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 174 867	-2 174 867	-2 423 722	-248 855
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0	0	-6 801 272	-6 801 272
	7 825 133	7 825 133	775 006	-7 050 127
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			-106 028	-106 028
Vaihto-omaisuuden muutos			64 273	64 273
Saamisten muutos			677 490	677 490
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			313 573	313 573
	0	0	949 309	949 309
Rahoituksen rahavirta	7 825 133	7 825 133	1 733 143	-6 091 990
Rahavarojen muutos	-74 750	1 166 907	-3 343 278	
Rahavarat 31.12.			2 354 306	
Rahavarat 01.01.			-5 697 584	
			-3 343 278	

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

ulkoinen	Kaupunki		Konserni	
	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tilinpäätös 2021
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 972 475,18	5 132 370,64		
Maksutuotot	6 100 869,42	6 719 718,02		
Tuet ja avustukset	3 152 855,83	3 943 943,54		
Muut toimintatuotot	4 273 181,58	4 246 328,58		
	18 499 382,01	20 042 360,78	55 743 950,90	57 638 848,66
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-44 068 653,82	-42 176 309,08		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 952 022,92	-8 911 253,18		
Muut henkilösivukulut	-1 658 795,77	-1 481 190,05		
Palvelujen ostot	-56 606 246,68	-52 454 589,72		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 997 413,24	-6 922 555,90		
Avustukset	-3 342 882,60	-3 134 640,59		
Muut toimintakulut	-2 932 880,38	-2 608 829,65		
	-124 558 895,41	-117 689 368,17	-160 005 830,46	-152 469 429,78
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			-32 460,91	42 461,41
Toimintakate	-106 059 513,40	-97 647 007,39	-104 294 340,47	-94 788 119,71
Verotulot	77 254 399,80	73 253 316,04	77 254 399,80	73 253 316,04
Valtionosuudet	35 250 792,00	32 722 781,00	35 250 792,00	32 722 781,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	275,64	706,25	8 588,09	4 898,65
Muut rahoitustuotot	340 789,80	128 964,97	253 912,82	52 176,59
Korkokulut	-801 683,16	-812 623,11	-1 018 329,13	-939 849,37
Muut rahoituskulut	-20 617,65	-16 818,28	-48 743,44	-27 173,54
	-481 235,37	-699 770,17	-804 571,66	-909 947,67
Vuosikate	5 964 443,03	7 629 319,48	7 406 279,67	10 278 029,66
Poistot ja arvonalentumiset	-4 823 231,59	-5 148 751,38	-7 141 252,61	-7 165 413,53
Tilikauden tulos	1 141 211,44	2 480 568,10	265 027,06	3 112 616,13
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 679,59	41 679,59		
Tilikauden verot			-90 156,66	-85 199,45
Laskennalliset verot			9 539,09	15 599,05
Vähemmistöosuudet			1 681,60	9 072,71
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 182 891,03	2 522 247,69	186 091,09	3 052 088,44

3.2. Tase

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	122 675 102,86	116 366 298,48	141 753 483,57	129 482 184,10
Aineettomat hyödykkeet	530 897,92	633 370,45	758 441,59	855 331,64
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	29 404,34	32 024,93
Muut pitkävaikutteiset menot	530 897,92	633 370,45	729 037,25	823 306,71
Aineelliset hyödykkeet	105 982 386,06	99 557 032,81	135 977 636,79	123 555 341,33
Maa- ja vesialueet	16 054 492,90	15 997 164,42	16 665 534,28	16 596 902,78
Rakennukset	48 063 606,96	48 471 799,15	72 643 142,65	67 696 383,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 142 414,85	31 385 497,77	30 217 430,55	31 469 765,70
Koneet ja kalusto	215 627,22	215 900,71	2 784 110,60	2 312 964,57
Muut aineelliset hyödykkeet	9 849,40	9 849,40	1 345 711,70	1 240 932,03
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 496 394,73	3 476 821,36	12 321 707,01	4 238 393,15
Sijoitukset	16 161 818,88	16 175 895,22	5 017 405,19	5 071 511,13
Osakkuusyhteisöosuudet			449 945,38	495 442,63
Osakeet ja osuudet	16 126 818,88	16 132 067,04	4 479 491,28	4 490 599,97
Lainasaamiset	35 000,00	43 828,18	36 415,29	35 000,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	51 553,24	50 468,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	107 210,79	107 002,75	747 734,55	602 821,42
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	168 390,62	198 221,45
Muut toimeksiantojen varat	107 210,79	107 002,75	579 343,93	404 599,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 584 171,82	12 669 213,10	14 848 406,17	19 161 807,13
Vaihto-omaisuus	143 703,12	207 976,15	676 750,50	751 928,13
Aineet ja tarvikkeet	140 704,61	207 891,79	671 827,97	749 939,92
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	1 924,02	1 903,85
Ennakkomaksut	2 998,51	84,36	2 998,51	84,36
Saamiset	6 086 162,90	6 763 653,31	8 957 854,98	10 215 145,11
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 831 838,25	3 086 861,25	4 566 891,51	4 522 331,26
Lainasaamiset	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Muut saamiset	1 810 203,52	1 658 499,87	2 484 704,27	2 267 678,15
Siirtosaamiset	1 428 121,13	2 002 292,19	1 890 259,20	3 409 135,70
Rahoitusarvopaperit	6 702,73	6 702,73	294 472,71	303 688,38
Osakkeet ja osuudet	6 702,73	6 702,73	6 717,86	6 717,86
Muut arvopaperit	0,00	0,00	287 754,85	296 970,52
Rahat ja pankkisaamiset	2 347 603,07	5 690 880,91	4 919 327,98	7 891 045,51
	131 366 485,47	129 142 514,33	157 349 624,29	149 246 812,65

VASTATTAVAA	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
OMA PÄÄOMA	68 233 685,52	67 050 794,49	71 758 967,32	71 456 560,43
Peruspääoma	57 142 641,83	57 597 745,91	57 142 641,83	57 597 745,91
Peruspääoma säätiöissä	0,00	0,00	1 518,56	1 518,56
Muut omat rahastot	124 034,45	124 034,45	273 801,75	273 801,75
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	9 784 118,21	6 806 766,44	14 154 914,09	10 531 405,77
Tilikauden yli-/alijäämä	1 182 891,03	2 522 247,69	186 091,09	3 052 088,44
VÄHEMMISTÖOSUUS			420 680,11	412 223,13
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	633 644,38	675 323,97	0,00	0,00
Kertynyt poistoero	633 644,38	675 323,97	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 463 347,61	1 363 347,61	2 776 524,46	2 704 120,09
Eläkevaraukset	0,00	0,00	4 218,31	4 131,63
Pakolliset varaukset	1 463 347,61	1 363 347,61	2 772 306,15	2 699 988,46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 445 880,42	1 551 699,96	2 087 137,95	2 047 521,50
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	168 390,62	198 221,45
Muut toimeksiantojen pääomat	1 445 880,42	1 551 699,96	1 918 747,33	1 849 300,05
VIERAS PÄÄOMA	59 589 927,54	58 501 348,30	80 306 314,45	72 626 387,50
Pitkäaikainen	15 217 549,05	8 208 767,43	26 758 506,93	14 239 945,97
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 102 500,00	7 970 000,00	26 617 176,12	13 924 812,71
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	1 145,27	0,00	1 145,27
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	2 971,13	2 971,13
Saadut ennakot	19 851,47	7 678,75	19 851,47	52 364,82
Ostovelat	0,00	0,00	826,63	826,63
Muut pitkäaikaiset velat	95 197,58	115 281,58	95 197,58	115 281,58
Siirtovelat	0,00	114 661,83	0,00	110 520,74
Laskennalliset verovelat			22 484,00	32 023,09
Lyhytaikainen	44 372 378,49	50 292 580,87	53 547 807,52	58 386 441,53
Joukkovelkakirjalainat	23 000 000,00	30 000 000,00	23 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 617 500,00	2 160 946,40	5 417 101,30	3 682 656,65
Lainat julkisyhteisöiltä	1 145,52	12 775,73	1 145,52	12 775,73
Lainat muilta luotonantajilta	786 387,84	587 660,04	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	238 161,72	307 620,07
Ostovelat	7 557 638,43	8 728 699,33	9 981 585,66	11 054 648,00
Muut lyhytaikaiset velat	1 513 657,76	1 531 862,37	2 102 460,29	2 023 974,01
Siirtovelat	8 896 048,94	7 270 637,00	12 807 353,03	11 304 767,07
	131 366 485,47	129 142 514,33	157 349 624,29	149 246 812,65

3.3. Rahoituslaskelma

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	5 964 443,03	7 629 319,48	7 406 279,67	10 278 029,66
Tilikauden verot			-90 156,66	-85 199,45
Tulorahoituksen korjaukset	-210 787,30	-333 095,90	-197 735,42	-303 258,06
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-11 431 439,85	-7 446 873,66	-20 016 349,81	-8 766 161,90
Rahoitusosuudet investointimenoihin	142 691,00	203 915,80	358 574,78	247 352,43
Käyttöomaisuuden myyntitulot	458 672,00	2 102 485,96	528 001,29	2 136 430,07
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-5 076 421,12	2 155 751,68	-12 011 386,15	3 507 192,75
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,00	-2 500,00	0,00
Antolainauksen vähennykset	8 828,18	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00	0,00	17 461 912,97	678 410,03
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 423 721,88	-2 224 135,59	-4 313 521,19	-3 921 558,35
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-6 801 272,20	154 787,04	-5 535 631,41	-187 418,67
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	75 161,90	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-106 027,58	-226 666,02	-105 296,68	-234 009,55
Vaihto-omaisuuden muutos	64 273,03	24 601,24	116 331,56	89 235,63
Lyhytaikaisten saamisten muutos	677 490,41	-1 764 112,08	1 258 016,16	-1 860 647,42
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	313 573,32	2 904 735,84	75 979,64	3 122 661,58
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	1 733 143,28	-1 130 789,57	9 030 452,95	-2 313 326,75
Kassavarojen muutos	-3 343 277,84	1 024 962,11	-2 980 933,20	1 193 866,00
Kassavarat 31.12.	2 354 305,80	5 697 583,64	5 213 800,69	8 194 733,89
Kassavarat 01.01.	-5 697 583,64	-4 672 621,53	-8 194 733,89	-7 000 867,89
	-3 343 277,84	1 024 962,11	-2 980 933,20	1 193 866,00

3.4. Liitetiedot

Yleiset liitetiedot

- 3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

- 3.4.2. Toimintatuotot
 3.4.3. Verotulojen erittely
 3.4.4. Valtionosuuksien erittely
 3.4.5. Palvelujen ostojen erittely
 3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
 3.4.7. Pakollisten varausten erittely
 3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
 3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet
 3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset
 3.4.12. Omistukset muissa yhteisöissä
 3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä
 3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista
 3.4.16. Selvitys poistoeron muutoksista
 3.4.17. Pitkäaikaiset velat
 3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille
 3.4.19. Sekkilimiitti
 3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely
 3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- 3.4.22. Vakuudet
 3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut
 3.4.24. Takausvastuut
 3.4.25. Korkosuojaukset

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

- 3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut
 3.4.27. Henkilöstön lukumäärä
 3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut
 3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätösperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolakia ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita noudattaen.

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu suoriteperiaatetta, verotuotot on kirjattu tilitysten perusteella.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki Paraisten kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja osuudet kuntayhtymissä. Luettelo kaupungin osuuksista tytäryhtiöissä, osakkuusyhtymissä ja kuntayhtymissä on liitetiedossa 3.4.12.

Tytäryhtiöt on yhdistelty ohjeistuksen mukaista helpotettua hankintamenomenetelmää noudattaen, osakkuusyhtiöosuudet on sisällytetty pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja osuudet kuntayhtymissä on sisällytetty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

Vähemmistöosuudet on eroteltu omaksi eräkseen konsernitaseessa. Vähemmistöosuuksien laskennassa on huomioitu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset sekä niiden muutos, nämä on jaettu ennen yhdistelyä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Konsernin sisäisten erien vaikutus on eliminoitu, niihin ei ole sisältynyt merkittäviä sisäisiä katteita.

Kertyneet poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen omaan pääomaan ja laskennallisiin verovelkoihin jaettuna. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos on jaettu laskennallisen verovelan tai -saatavan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvostus

Pitkävaikutteiset omaisuuserät on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn nettohankintamenoon tai sitä pienempään todennäköiseen arvoon. Omaisuuserän arvo perustuu sen käyttöarvoon tai milloin erä ei ole kaupungin omassa käytössä, sen todennäköiseen käypään arvoon.

Nettohankintameno on sisällytetty omaisuuserän suorat hankintakustannukset rahoitusosuuksilla vähennettynä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän kulloinkin voimassaolevan poistosuunnitelman mukaan.

Aktivoiduissa omaisuuserissä noudatetaan niitä poistoaikoja, jotka olivat voimassa aktivointihetkellä.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoonsa FIFO-periaatteen mukaisesti tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Saamiset ja rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoonsa tai sitä pienempään todennäköiseen arvoonsa.

Korkosuojausinstrumentit

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti kaupunki käyttää johdannaisopimuksia korkoriskiltä suojautuakseen. Kaupunki on tehnyt rahoituslaitosten kanssa koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata kaupunkia koronmuutoksilta. Instrumentit on hankittu tarkoituksena pitää ne eräpäivään asti ja niiden määrä alittaa suojatun lainamäärän. Suojaukset on arvioitu tehokkaiksi ja suojausinstrumenteista aiheutuneet kulut on esitetty ajan kulumiseen perustuen korkokuluihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Odottamattomat koronakustannukset vaikuttavat myös tämän vuoden toimintakuluihin.

Kaupungin koronakustannustuki on kirjattu vuonna 2021 ja 2022 toimintatuottohin kaupungin saamien ohjeiden mukaisesti.

Kaupunki on saanut 1 miljoona euroa harkinnanvaraista valtionosuutta vuonna 2021. Vastaavaa valtionosuutta ei ole saatu vuonna 2022.

Sarlinin koulun palloiluhallinosa purettiin vuoden aikana ja siitä aiheutui lisäpoisto 287 573,60. Tästä summasta 179 822,56 tullaan kirjaamaan peruspääoman vähennykseksi. Tämä kirjaus on tehty vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Samoin Praisten Vesi Oy:n myyntitappio 275 281,52 koskien selvitystilaan asettamisesta on kirjattu peruspääoman vähennykseksi vuoden 2022 tilinpäätöksessä valtuuston päätöksen § 56 30.5.2022 mukaisesti.

3.4.2. Ulkoiset toimintatuotot

		Kaupunki		Konserni	
		2022	2021	2022	2021
Hallintopalvelut	Valtiolliset/Kunnalliset vaalit	37 742	21 975	37 742	21 975
	Hallinto	7 431	5 241	211 981	192 053
	Ikt-palvelut	1 250	1 008	1 250	1 008
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstö	79 677	100 820	79 677	100 820
Talouspalvelut	Talous	619	10 792	619	10 792
	Omaisuuksien myynti	303 242	435 746	303 242	435 746
Elinkeinopalvelut	Elinkeinoelämä	164 909	191 712	164 909	191 712
	Viestintä	13 522	14 864	13 522	14 864
	Hankkeet	1 020 701	848 614	1 106 242	928 360
Tekniset tukipalvelut	Tekninen hallinto	1 219	1 200	1 219	1 200
	Kiinteistöt	1 606 690	1 565 115	2 442 109	2 362 853
	Palvelutoiminnot	45 396	48 389	8 123	12 749
	Liikenneväylät	268 551	289 770	266 945	285 659
	Vesipalvelut	3 774 899	3 885 513	3 670 118	3 780 655
	Energiapalvelut	0	0	2 109 270	2 107 709
Sivistys	Varhaiskasvatus	909 410	1 023 984	909 410	1 023 984
	Ruotsinkielinenkielinen koulutus	377 272	366 954	377 272	366 954
	Suomenkielinen koulutus	646 034	524 269	1 282 306	1 174 138
	Kulttuuri	227 788	57 000	258 444	120 550
	Kirjasto	13 616	12 121	13 616	12 121
	Joukkoliikenne	0	37 057	0	37 057
Sosiaali- ja terveysosasto	Sosiaalipalvelut	884 786	761 050	3 759 997	3 496 470
	Perhepalvelut	183 610	244 326	183 610	244 324
	Vanhustenhuolto	3 595 533	3 967 490	3 595 195	3 967 340
	Terveystenhuolto	2 784 109	4 073 500	2 779 582	4 069 333
	Erikoissairaanhoido	87 100	22 089	30 723 442	31 167 918
Ympäristösasto	Yhdyskuntasuunnittelu	871 805	766 086	851 638	745 202
	Ympäristönsuojelu	23 927	44 544	23 927	44 544
	Rakennusluvut	568 544	721 132	568 544	720 762
Yhteensä		18 499 382	20 042 361	55 743 951	57 638 849

3.4.3. Verotulojen erittely

	2022	2021
Kunnan tulovero	63 195 660	59 975 736
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 041 575	3 735 188
Kiinteistövero	10 017 165	9 542 392
Yhteensä	77 254 400	73 253 316

3.4.4. Valtionosuuksien erittely

	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	28 377 476	27 039 946
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	985 428	430 357
Siitä: harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	1 000 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-292 032	-460 714
Menetettyjen verotulojen korvaus	7 165 348	6 143 549
Sammanlagt	35 250 792	32 722 781

3.4.5. Palvelujen ostojen erittely

	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	35 787 986	32 801 189
Muiden palvelujen ostot	20 818 261	19 653 401
Yhteensä	56 606 247	52 454 590

3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuus, josta tehdään poistoja, on vahvistettu etukäteen laaditulla poistosuunnitelmalla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Käyttöomaisuudelle joka kuntayhdistymisen kautta siirtyi Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarlin ja Iniön kunnista tehdään poistoja aikaisempien kuntien poistosuunnitelmien mukaan. Käyttöomaisuus joka otettiin käyttöön 1.1.2009 poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan, joka vahvistettiin uudelle kaupungille. 1.1.2015 tuli voimaan poistosuunnitelman muutos, joka lyhensi poistoaikoja. Seuraava muutos astui voimaan 1.1.2017 jolloin myös poistoaikoja lyhennettiin ja uusia ryhmittelyjä otettiin käyttöön. 1.1.2017 jälkeen otettu käyttöomaisuus poistetaan seuraavan poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	suositus	poistoaika/vuosi
Aineettomat oikeudet	5–20	oikeuden voimassaoloaika
Liikearvo	2–5	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Lisenssit		lisenssin voimassaoloaika
Atk-ohjelmat	2–5	4
Muut	2–5	5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20–50	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20–30	20
Talousrakennukset	10–20	20
Vapaa-ajan rakennukset	20–30	30
Asuinrakennukset	30–50	40
Kevytrakenteiset rakennukset ja rakenteet		10
Rakennusten peruskorjaukset		20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15–20	20
Sillat, laituri ja uimalat	10–30	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15–30	20
Vedenjakeluverkosto	30–40	30
Viemäriverkko	30–40	30
Kaukolämpöverkko	20–30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15–20	20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10–12	10
Maakaasuverkko	20–25	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15–20	15
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	10–20	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15–20	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10–15	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10–15	15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15–20	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8–15	15
Muut kuljetusvälineet	4–7	5
Muut liikkuvat työkoneet	5–10	5
Muut raskaat koneet	10–15	10
Muut kevyet koneet	5–10	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5–15	10
Muut laitteet ja kalusteet	3–5	4
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

3.4.7. Pakollisten varausten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Kaatopaikan maisemointi 1.1.	1 363 348	1 263 348	1 363 348	1 263 348
Varausten lisäys	100 000	100 000	100 000	100 000
Istāndsättānde av avstjālplnngsplatsen 31.12.	1 463 348	1 363 348	1 463 348	1 363 348
Elākevastuu 1.1.	0	0	4 132	4 222
Varausten lisāys/vāhennys	0	0	87	-90
Elākevastuu 31.12.	0	0	4 218	4 132
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 1.1.	0	0	1 336 641	1 270 565
Varausten lisāys	0	0	-27 682	66 075
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 31.12.	0	0	1 308 959	1 336 641
Pakolliset varaukset yhteensā	1 463 348	1 363 348	2 776 524	2 704 120

3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	286 440	360 358	300 857	364 917
Rakennusten myyntivoitot	0	61 625	0	72 677
Muut myyntivoitot	16 802	13 763	29 771	50 257
Myyntivoitot yhteensā	303 242	435 746	330 628	487 851
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-481	-2 650	-481	-2 650
Muut myyntitappiot	0	0	-2 026	-2 077
Myyntitappiot yhteensā	-481	-2 650	-2 507	-4 727

3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2022	2021
Osinkotuotot muista yhteistöistä	212 993	109 544
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	69 408	912
Yhteensā	282 401	110 457

3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	633 370	633 370	15 742 329	254 835	48 471 799	31 385 498	215 901	3 476 821	9 849	99 557 033
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	147 550	2 129	1 161 047	1 133 574	149 307	8 837 833	0	11 431 440
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	-142 691	0	-142 691
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-92 351	0	-46 927	-3 359	0	0	0	-142 637
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	543 128	132 441	0	-675 569	0	0
Tilikauden poisto	-102 473	-102 473	0	0	-2 065 440	-2 505 738	-149 581	0	0	-4 720 759
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	530 898	530 898	15 797 529	256 964	48 063 607	30 142 415	215 627	11 496 395	9 849	105 982 386

3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet tytäryhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	5 757 562	165 829	6 682 914	3 525 762	16 132 067
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	-5 248	-5 248
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 757 562	165 829	6 682 914	3 520 514	16 126 819

3.4.12. Konsernin tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus		
				oma pääomasta	vierasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhtiöt						
Paraisten Kaukolämpö Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 850 761	302 001	309 257
Paraisten Nuoriso- ja Urheilutalo Oy	Parainen	84,70 %	84,70 %	1 658 875	46 157	13 007
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 495 833	1 325 707	-1 640
Fastighet Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy	Parainen		100,00 %	663 941	665 258	-52 426
Bostads Ab Nagu Millennium	Parainen		66,60 %	478 491	8 600	-10 505
Bostads Ab Korpo Verknäs	Parainen		100,00 %	9 754	117 755	11
Bostads Ab Houtskärs Strandbrink	Parainen		100,00 %	323 703	2 704	-12 481
			Yhteensä	10 481 357	2 468 182	245 223
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky	Turku	3,611568 %	3,611568 %	6 487 680	17 347 130	-939 558
Kårkulla skn	Parainen	4,14604 %	4,14604 %	364 960	1 543 157	0
V-S Erytishuoltopiiri ky	Turku	0,9125 %	0,9125 %	31 962	211 569	3 110
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,47452 %	3,47452 %	81 909	65 712	-2 267
Peimarin Koulutuskuntayhtymä	Kaarina	4,89435 %	4,89435 %	731 408	98 731	-51 344
			Yhteensä	7 697 919	19 266 300	-990 059
Seuraava osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä						
Ab Paris Oy	Parainen	35,10 %	35,10 %	45 892	41 596	-8 791

3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	99 613	0	101 190
Lainasaamiset	0	0	8 828	0
Yhteensä	0	99 613	8 828	101 190
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	38 271	0	52 237
Siirtosaamiset	0	122 003	0	501 544
Yhteensä	0	160 274	0	553 780
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	562	0	573
Yhteensä	0	562	0	573
Saamiset yhteensä	0	260 450	8 828	655 543

3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Jaksotetut palkat	448 769	566 547	448 769	566 547
Liikaa maksetut/jaksotetut vakuutusmaksut	5 966	0	5 966	0
Jaksotetut hankerahoitukset	342 019	99 445	454 775	1 135 464
Jaksotetut korot	68 496	0	66 022	0
Jaksotetut eläkemaksut	10 642	9 384	10 642	9 552
Kelan korvaus työterveyshuollosta	167 637	88 873	317 763	253 607
Muut saamiset	384 593	1 238 042	586 323	1 443 965
Yhteensä	1 428 121	2 002 292	1 890 259	3 409 136

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Kaupunki	
	2022	2021
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuva muutos	-455 104	0
Peruspääoma 31.12.	57 142 642	57 597 746
Vahinkorahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	124 034	124 034
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	124 034	124 034
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	9 329 014	6 806 766
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauseurat	455 104	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	9 784 118	6 806 766
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 182 891	2 522 248
OMA PÄÄOMA	68 233 686	67 050 794

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Konserni	
	2022	2021
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Edellisten tilikausien korjauseurat	-455 104	0
Peruspääoma 31.12.	57 142 642	57 597 746
Peruspääoma säätöissä	1 519	1 519
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	273 802	273 802
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	273 802	273 802
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	13 583 494	10 538 082
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauseurat	571 420	-6 676
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	14 154 914	10 531 406
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	186 091	3 052 088
OMA PÄÄOMA	71 758 967	71 456 560

3.4.16. Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2022	2021
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	675 324	717 004
Poistoeron muutos	-41 680	-41 680
Poistoero 31.12.	633 644	675 324

3.4.17. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 750 000	1 500 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Yhteensä	4 750 000	1 500 000

3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	106 897	0	125 861
Yhteensä	0	106 897	0	125 861
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	318 436	0	57 406
Siirtovelat	0	190 686	114 662	0
Yhteensä	0	509 122	114 662	57 406
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0	1 600	0	179
Yhteensä	0	1 600	0	179
Velat yhteensä	0	617 619	114 662	183 446

3.4.19. Shekkilimiitti

	2022	2021
Luotollisen shekkitilin limiitti 31.12.	0	0
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 500 000	1 500 000

3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643	72 643
Muut velat	22 555	42 639	22 555	42 639
Yhteensä	95 198	115 282	95 198	115 282

3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 569 123	6 028 151	9 726 498	9 223 127
Korkojaksotukset	49 530	310 302	85 090	333 868
Hankkeiden siirtovelat	958 074	748 880	1 361 719	1 206 437
Muut siirtovelat muille	1 319 322	183 304	1 634 046	541 335
Yhteensä	8 896 049	7 270 637	12 807 353	11 304 767

3.4.22. Vakuudet

	Konserni	
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinityksiä kiinteistöihin	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 180 089	1 653 523
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 538 673	1 538 673

3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	162 706	220 992	497 335	553 439
Myöhemmin maksettavat	432 390	845 226	4 179 351	4 715 352
Yhteensä	595 096	1 066 217	4 676 685	5 268 791
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	591 881	613 725	745 209	777 321
Myöhemmin maksettavat	652 420	708 914	926 528	882 866
Yhteensä	1 244 301	1 322 639	1 671 737	1 660 187
Työ- ja muut sopimusvakuudet				
Ympäristöosasto	124 700	124 700		
Palvelutoiminnot	1 677 506	1 646 437		
Yhteensä	1 802 206	1 771 137		

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on vuokralle antamiinsa omakotitontteihin liittyvä lunastusvastuu. Ellei vuokralainen lunasta tonttia ja vuokrasopimus katkeaa tai sitä ei uusita, kaupunki lunastaa rakennusmassan lunastussummalla, joka lasketaan kaupunginvaltuuston hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Kaupunki on 31.12.2022 mennessä tehnyt 17 vuokrasopimusta, joista voi seurata tällainen vastuu. Kaupunki on tehnyt myös asuntoyhtiöiden kanssa tonttimaata koskevia vuokrasopimuksia, joihin sisältyy vastaava lunastuslauseke rakennusten osalta.

Kaupunki on vuokrannut elinkeinonharjoittajille kiinteistöjä ja laitoksia vierasvenesatamiksi ja matkailuelinkeinotoiminnassa käytettäväksi rakennuksiksi. Sopimukseen sisältyy tavallisesti osapuolten keskinäinen sopimus siitä, korvataanko elinkeinonharjoittajan vuokra-aikana kiinteisiin rakenteisiin tekemät investoinnit vuokra-ajan päättyessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nämä sopimukset. Kaupungilla on tällaiset vastuut Paraisten, Nauvon, Houtskarlin ja Iniön vierasvenesatamien ja Sollidenin leirintäalueen osalta.

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. Sopimusten mukaan kaupunki maksaa TSV:lle lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Paraisten kaupunki on ottanut korkoturvan suojautuakseen lainan korkotason muutoksilta. Vastuu poistoista (= laina) on 4,5 miljoonaa euroa 31.12.2022.

3.4.24. Takaukset

	Kaupunki	
	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	2 501 134	6 583 214
Jäljellä oleva pääoma	1 226 180	1 069 568
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	16 203 000	16 203 000
Jäljellä oleva pääoma	7 818 290	8 745 649

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	114 210 347	106 795 664
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	66 046	69 957

3.4.25. Korkosuojaukset

Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma- tyyppi*	31.12.2022		31.12.2021	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus yksittäiselle lainalle			01/11/2022	4,020 %	TV	0	0	543 452	-12 413
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	11/04/2045	0,372 %	TV	4 500 000	621 985	4 700 000	-583 141
Lainakohtaiset suojaukset						4 500 000	621 985	5 243 452	-595 554
Koronvaihtosopimus	30 v	2016	09/04/2046	2,750 %	B	10 000 000	65 677	10 000 000	-5 287 356
Koronvaihtosopimus	10 v	2013	14/02/2023	1,841 %	B	8 000 000	-43 690	8 000 000	-282 365
Koronvaihtosopimus	10 v	02/01/2020	01/01/2030	1,605 %	B	5 000 000	530 280	5 000 000	-517 231
Koronvaihtosopimus	30 v	31/03/2020	31/03/2050	2,056 %	TV	4 583 333	1 334 963	4 750 000	143 730
Koronvaihtosopimus	10 v	01/04/2020	01/04/2030	0,433 %	B	5 000 000	564 803	5 000 000	-517 062
Koronvaihtosopimus	30 v	31/03/2021	31/03/2051	2,121 %	B F	5 000 000	2 220 999	5 000 000	246 845
Koronvaihtosopimus	10 v	20/04/2022	20/04/2032	1,316 %	TV	4 750 000	379 120		
Rahoituslainausta suojaavat sopimukset yhteensä						42 333 333	5 052 152	37 750 000	-6 213 439
Koronvaihtosopimus	4 v	24/04/2023	25/10/2027	-0,174 %	B F	6 750 000	556 674	6 750 000	53 639
Koronvaihtosopimus	8 v	15/03/2023	01/04/2030	0,219 %	B F	5 000 000	1 028 082	5 000 000	50 959
Johdannaissopimukset jotka suojaavat kaupungin rahoitusta myöhemmässä ajankohdassa						11 750 000	1 584 756	11 750 000	104 598

*TV = Tasaisesti vähenevä, B = bullet, B F = bullet joka on voimassa vasta myöhemmässä ajankohdassa

Korkosuojaukset yhteensä (kaupunki) per 31.12.

Kaupungin vaihtuvakorkoinen lainakanta 31.12.

Suojausaste 31.12.

42 333 333

40 721 145

104,0 %

Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukainen tavoite on, että kaupungin suojausaste on vähintään 30 % ja enintään 90%.

Syy korkeaan suojausasteeseen johtuu nostamattomista lainoista Luovutuskeskusta varten vuoden 2021 lopulla.

1) Vesilaitoksen 4,7 miljoonan euron koronvaihtosopimus suojaa kaupungin korkositoumusta liittyen vastaavaan lainaan Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa.

Periaatteet

Kaupunki suojaa olemassa olevan ja odotettavissa olevan lainakantansa. Rahoitusperiaatteiden mukaan kaupunki ei missään olosuhteissa tee spekulatiivisia rahoitusjärjestelyjä. Kaupunki haluaa korkosuojauksensa olevan tehokasta.

5,2 miljoonaa euroa korkosuojauksesta on tehty tiettyjä lainoja vastaan niin, että suojauksen pääoma vastaa lainan pääomaa ja korkosuojauksen vaihtuva korko vastaa lainan vaihtuvaa korkoa. 23 miljoonaa euroa kaupungin rahoituksesta 31.12. muodostuu kuntatodistusten myyntiin perustuvasta lyhytaikaisesta rahoituksesta, jossa korko on aina vaihtuva markkinakorko.

Konserni

Konserniyhteisöistä Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri on tehnyt korkosuojaussopimuksia. Yhteisöjen periaatteet vastaavat kaupungin omia periaatteita ja korkosuojaussopimuksia on tehty yksittäisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseksi.

3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut

	2022	2021
Rahapalkka	44 698 601	42 882 831
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-629 947	-706 522
Tuloslaskelman palkat	44 068 654	42 176 309
Eläkekulut	8 952 023	8 911 253
Muut henkilösivukulut (Sotu, tapaturma-,työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	1 658 796	1 481 190
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	54 679 473	52 568 752
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	11 039	12 862
Yhteensä henkilöstökulut	54 690 512	52 581 614

3.4.27. Henkilöstön lukumäärä

Osasto	2022	2021
Konsernipalvelut	36	44
Tekniset tukipalvelut	61	56
Sivistysosasto	374	381
Sosiaali- ja terveysosasto	403	353
Ympäristösosasto	31	32
Yhteensä	905	866

3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2022	2021
Paraisten keskusta ry	240	40
Paraisten kokoomus ry	3 554	2 477
Pargas svenska Socialdemokraterna	678	1 111
Suomen sosiaalidemokraatit	547	582
Svenska folkpartiet i Finland	10 881	9 829
Vänsterförbundet i Pargas	798	783
Åbonejdens Gröna rf	2 334	2 284
Perussuomalaiset	1 139	469
Yhteensä	20 170	17 574

3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

BDO AUDIATOR OY	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	24 251	29 755
Tilintarkastajanlausunnot	3 400	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	9 741	8 107
Muut palkkiot	15 904	2 125
Yhteensä	53 296	39 987

4. Eriytetyt tilinpäätökset

4.1. Taseyksikkö vesilaitoksen tilinpäätös

Taseyksikön vesilaitoksen tuloslaskelma	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Liikevaihto	3 000 064	3 116 483
Liiketoiminnan muut tuotot	1 155 903	1 155 537
Aineet ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-605 653	-642 411
Palvelujen ostot	-741 124	-725 257
Muut toimintakulut	-653 306	-682 399
Aineet ja palvelut	-2 000 082	-2 050 067
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-663 477	-677 132
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-136 334	-139 399
Muut henkilösivukulut	-24 042	-9 515
Henkilöstökulut	-823 853	-826 047
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-832 681	-854 290
Poistot	-832 681	-854 290
LIIKEVOITTO	499 352	541 617
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muille maksetut korkokulut	-64 802	-96 310
Rahoitustuotot ja -kulut	-64 802	-96 310
Poistoerojen lisäys/vähennys	2 860	2 860
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	437 410	448 167

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	11 084 032	11 203 489
Maa- ja vesialueet	158 473	158 473
Rakennukset	1 637 718	1 810 104
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 963 370	9 104 920
Koneet ja kalusto	40 014	69 186
Keskeneräiset hankkeet	284 457	60 805
VAIHTO-OMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET	766 603	914 255
Myyntisaamiset	762 790	914 255
Siirtosaamiset	3 813	0
VASTAAVAA	11 850 635	12 117 743
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	9 252 069	8 814 659
Jäänöspääoma	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 268 127	-2 716 294
Tilikauden yli- / alijäämä	437 410	448 167
POISTOERO	48 292	51 152
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	1 912 427	2 669 947
Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	1 839 784	2 597 304
Liittymismaksut	72 643	72 643
LYHYTAIKAINEN	637 846	581 985
Ostovelat	503 553	411 623
Siirtovelat	134 293	170 363
VASTATTAVAA	11 850 635	12 117 743

TASEYKSIKÖ VESILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
Tulorahoitus		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	499 352	541 617
Poistot ja arvonalentumiset	832 681	854 290
Rahoitustuotot ja -kulut	-64 802	-96 310
	<u>1 267 230</u>	<u>1 299 597</u>
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-713 224	-659 754
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	2 225 957
	<u>-713 224</u>	<u>1 566 203</u>
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	554 007	2 865 800
Rahoitustoiminta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	-757 520	-2 781 601
	<u>-757 520</u>	<u>-2 781 601</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	147 651	8 096
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	55 861	-92 295
	<u>203 512</u>	<u>-84 199</u>
Rahoitustoiminta netto	-554 007	-2 865 800

4.1.4. Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vesilaitoksen tilinpäätös on laadittu kaupungin tilinpäätösperiaatteita noudattaen (kts kaupungin liitetiedot kohta 3.4.1.)

Pysyvät vastaavat koostuvat vesilaitoksen toimintaan kuuluvasta käyttöomaisuudesta kaupungin taseessa. Vaihtuviin vastaaviin sisältyvät vesilaitoksen myyntisaamiset. Oma pääoma vesilaitoksen taseessa on lähtöajankohtana vuonna 2012 vastannut oman pääoman osuutta kaupungin taseessa. Pitkäaikaiset lainat ovat syntyneet taseen loppusumman, oman pääoman ja vuonna 2012 vesilaitoksen toimintaan kuuluneiden velkojen tasuseränä. Sisäisestä lainasta ei ole veloitettu korkoa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet										
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja keskenkäiset hyödykkeet			Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	0	128 775	29 698	1 810 104	9 104 920	69 186		60 805	11 203 489
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	468 486	21 086		223 651	713 224
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0		0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0	0		0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0		0	0
Tilikauden poisto	0	0	0	0	-172 385	-610 036	-50 259		0	-832 681
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	128 775	29 698	1 637 718	8 963 370	40 014		284 457	11 084 032

Selvitys oman pääoman muutoksista

	2022	2021
Jäännöspääoma 1.1.	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 268 127	-2 716 294
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	437 410	448 167
OMA PÄÄOMA 31.12.	9 252 069	8 814 659

Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2022	2021
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	51 152	54 012
Poistoeron muutos	-2 860	-2 860
Poistoero 31.12.	48 292	51 152

Selvitys pitkäaikaisen vieraan pääoman muutoksista

	2022	2021
Laina (sisäinen täsmäytyserä)	1 839 784	2 597 304
Muut pitkäaikaiset velat	72 643	72 643
Yhteensä	1 912 427	2 669 946

Siirtovelkojen erittely

	2022	2021
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	134 293	149 297
Jaksotetut korot	0	21 065
Yhteensä	134 293	170 363

Korkosuojaukset

Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksu aika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma tyyppi	31/12/2022		31/12/2021	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	2045	0,372 %	TV	4 500 000	621 985	4 700 000	-583 141
Lainakohtaiset suojaukset						4 500 000	621 985	4 700 000	-583 141

TV = Tasaisesti vähenevä

1) Koronvaihtosopimus -vesilaitos 4,5 milj. euro suojaa kaupungin vastuulla Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa olevan vastaavan kokoisen vaihtuvakorkoisen lainan korkoriskiä

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. TSV on tehnyt investointeja ja ottanut vaihtuvakorkoisen lainan kustannusten kattamiseksi. Sopimusten mukaan kaupungin TSV:lle maksamiin kustannuksiin sisältyy lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Vastuu poistosta (=laina) on 4,5 miljoonaa euroa 31.12.2022.

Tilikauden henkilöstökulut		
	2022	2021
Rahapalkka	663 477	677 132
Tuloslaskelman palkat	663 477	677 132
Eläkekulut	136 334	139 399
Muut henkilösivukulut (sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	24 042	9 515
Yhteensä tuloslaskelma mukaan	823 853	826 047
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	3 007	0
Yhteensä henkilöstökulut	826 859	826 047

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2022	2021
Vakinainen henkilöstö	11	13
Osa-aikainen henkilöstö	1	2
Yhteensä	12	15

4.2. Työterveyshuolto

Kunnan on lain mukaan tarjottava työterveyshuollon palveluja kunta-alueen elinkeinonharjoittajille. 1.1.2019 tuli voimaan uusi laki työterveyshuollon osalta. Paraisten kaupunki ei ole yhtiöittänyt työterveyshuollon palvelujaan vuoden aikana. Kaupunki tarjoaa vuodesta 2019 alkaen ulkoisille asiakkailleen ainoastaan ehkäisevää terveydenhuoltoa. Sairaanhoidoksi luokiteltavia palveluja ei tarjota ulkoisille asiakkaille 1.1.2019 alkaen.

Työterveyshuollon tuotot ja kulut merkitään erilliselle kustannuspaikalle, tuotot kirjataan tilille 3130, Työterveyshuollon maksut, ja sisäiset myyntituotot kirjataan erikseen. Toiminnan tuotot ja kulut kirjataan kustannuspaikalle 6518, Työterveyshuolto. Tuotot ovat työterveyshuollon myyntituottoja. Kuluihin sisältyvät työterveyshuollon henkilöstön henkilöstökulut, toimintaa varten ostetut ja toiminnassa käytetyt palvelut ja tavarat sekä toiminnassa käytettävien toimitilojen vuokrat.

Sisäisen työterveyshuollon osuus on suuri. 212 771 € tuotoista 173 176 € eli 81,4 % on sisäisiä. Työterveyshuollon toimintakate, kaupungin oma työterveyshuolto mukaan lukien.

	TA 2022	2022	2021
Tuotot	322 000	212 771	232 120
Kulut	-398 627	-330 262	-385 077
Toimintakate	-76 627	-117 491	-152 958

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Gunilla Granberg

Staffan Åberg

Markku Orell

Tina Axén

Jan Eriksson

Kurt Lundqvist

Regina Koskinen

Mikaela Luoma

Egon Nordström

Maria Sainio

Jarmo Takatupa

5.2. Tilinpäätösmerkinnät

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Paraisilla 16. toukokuuta 2023

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Andreas Holmgård
JHT, KHT

6. Luettelot ja selonteot

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Luettelo kirjanpitokirjoista ja säilytystavasta

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Erikseen sidottu
Tase-erittelyt	Erikseen sidottu

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

	Tositelaji	Säilytystapa
Alkusaldot	1	Sähköinen arkisto
Talousarvio	2	Sähköinen arkisto
Lisämääräraha	3	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/ulkoinen, Raindance	10	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Rondo	15	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Raindance	20	Paperitosite
Muistiotosite/sisäinen, Rondo	25	Sähköinen arkisto
Muistioiden jaksotus/sisäinen, Raindance	30	Paperitosite
Muistiotosite/tilinpäätös	32	Paperitosite
Käyttöomaisuus	34	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus/muistio	39	Sähköinen arkisto
Sisäiset laskut/Rondo	40	Sähköinen arkisto
Budjetointi	96	Sähköinen arkisto
Ennuste	98	Sähköinen arkisto
Myyntilaskut	100, 110–990	Sähköinen arkisto
Pankkitosite	101	Paperitosite
Palkkatosite	100	Paperitosite
Palvelusetelit	116	Sähköinen arkisto
Sosiaalityö/ProConsona	120	Paperitosite
Kassatosite	104	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/manuaaliset kirjaukset	511	Paperitosite
Myyntireskontra/viitesuoritukset	521	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/hyvityslaskujen kuittaus	531	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/saatavien poistot	541	Paperitosite
Ostolaskut	800	Sähköinen arkisto
Ostomaksut	899	Paperitosite